

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2018-05-16

§ 91
**Antagande av Fördjupad översiktsplan för Södra staden
KSN-2012-0452**
Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden, enligt ärendets **bilaga 1**,

att godkänna utställningsutlåtande till fördjupad översiktsplan för Södra staden, enligt ärendets **bilaga 2**, samt

att godkänna särskild sammanställning, enligt ärendets **bilaga 3**.

Reservationer

Therez Olsson, Rikard Sparby, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan (L) och Stefan Hanna (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för bifall till gemensamt yrkande och avger skriftlig reservation enligt **bilaga A § 91**.

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för bifall till eget yrkande och avger skriftlig reservation enligt **bilaga B § 91**.

Simon Alm (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Särskilt yttrande

Stefan Hanna (C) avger särskilt yttrande enligt **bilaga C § 91**.

Yrkanden

Simon Alm (SD) yrkar avslag på arbetsutskottets förslag till beslut.

Therez Olsson, Rikard Sparby, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan (L) och Stefan Hanna (C) yrkar:

Att ordet spårväg på de ställen det nämns i handlingen byts ut till kapacitetsstark kollektivtrafik, samt

Att Ultunalänken förutom kollektivtrafik, gång och cykel, även ska kunna trafikeras av bilar, utryckningsfordon samt varu- och godstransporter.

Jonas Segersam (KD) yrkar bifall till Therez Olssons (M) med fleras andra yrkande samt därutöver: *Att det i den fördjupade översiktsplanen för Södra staden skrivs in ett stycke på sidan 17 under punkt "Skapa förutsättningar för ett brett utbud av bostäder": Det ska inom området planeras för egnahemsområden och de lägenheter som byggs ska vara på max 4-5 våningar. Och att dokumenten i övrigt justeras efter denna inriktning.*

Maria Gardfjell (MP) och Erik Pelling (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut samt därutöver avslag på Therez Olssons och Jonas Segersams (KD) yrkanden.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2018-05-16

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav den 11 april 2012 kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram ett program för Dag Hammarskjöldsstråket. Målsättningen var att klarlägga övergripande strukturer för trafiksystem, bebyggelse och grönt i hela stråket. Vid beslutet om samråd omvandlades programmet till en fördjupad översiktsplan. Parallellt med arbetet med denna plan har andra omfattande planarbeten bedrivits inom Södra staden; ett planprogram för Ulleråker, en detaljplan för Rosendal och två detaljplaner i Bäcklösa. Detaljplanerna för Rosendalsfältet och Bäcklösa har vunnit laga kraft och planprogrammet för Ulleråker godkändes den 6 april 2016 av kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Therez Olssons (M) med fleras första att-sats mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår yrkandet.

Ordföranden ställer därefter Therez Olssons (M) med fleras andra att-sats mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår yrkandet.

Ordföranden ställer sedan Jonas Segersams (KD) yrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår yrkandet.

Ordföranden ställer slutligen arbetsutskottets förslag till beslut mot Simon Alms (SD) avslagsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

Förvaltningens skrivelse den 23 april 2018.

Arbetsutskottet har tillstyrkt förslaget den 8 mars 2018.

Ärende 16

Antagande av fördjupad översiktsplan för Södra staden

Reservation

Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet

Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet yrkade på:

Att ordet spårväg på de ställen det nämns i handlingen byts ut till kapacitetsstark kollektivtrafik.

Att Ultunalänken förutom kollektivtrafik, gång och cykel, även ska kunna trafikeras av bilar, utryckningsfordon samt varu- och godstransporter.

Therez Olsson (M)

Mohamad Hassan (L)

Stefan Hanna (C)

Ärende 16

Antagande av fördjupad översiktsplan Södra staden

Reservation

Kristdemokraterna

I den fördjupade översiktsplanen som ärendet behandlar bereds möjligheten för 25 000 nya bostäder i området Södra staden fram till 2050. Översiktsplanen beskriver hur det i Södra staden ”ska byggas ett integrerat system av bostäder, service, näringsliv och kvaliteter i det offentliga rummet för att uppfylla en mångfald människors behov att både vilja bo och verka i men också besöka Södra staden”. Denna vision ställer vi kristdemokrater oss bakom, men för att visionen ska kunna förverkligas så krävs det också att området utvecklas på ett sätt som gör att denna vision blir möjlig. Följande går att läsa i översiktsplanen: ”En utgångspunkt i planen är att ta tillvara och utveckla den gröna strukturen inom planområdet, med fokus på de strukturerande större grönområden och gröna stråk som omger de platser där staden ska växa och **förtätas**.” Vi kristdemokrater är medvetna om att bostadsbyggande kan innebära förtätning av områden, men vi vill att om förtätning sker så ska hänsyn tas till områdets historia och befintliga grönytor. För tät och hög bebyggelse riskerar att återskapa misstagen från miljonprogrammen, vilket inte är en bostadsvision som Uppsala ska sträva efter.

I översiktsplanen återfinns även att det ska finnas en variation av bostadstyper och hustyper som planeras att byggas i området. Vi kristdemokrater skulle vilja se ett förtydligande av vilka bostadstyper som ska byggas i området genom att föra in ett stycke om att det i Södra staden ska planeras för egnahemsområden. En variation mellan lägenheter på max 4-5 våningar och villor skulle både öka attraktiviteten på området, öka tryggheten för de boende och bidra till att visionen om att möta mångfalden av människors behov uppfylls.

Kristdemokraterna yrkade på att det i den fördjupade översiktsplanen för Södra staden skulle skrivas in ett stycke på sidan 17, under ”5. Skapa förutsättningar för ett brett utbud av bostäder”: Det ska inom området planeras för egnahemsområden och de lägenheter som byggs skall vara på max 4-5 våningar.

Och att dokumenten i övrigt skulle justeras efter denna inriktning.

Kristdemokraterna yrkade även bifall till Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets yrkande om att Ultunalänken förutom kollektivtrafik, gång och cykel, även ska kunna trafikeras av bilar, utryckningsfordon samt varu- och godstransporter.

Jonas Segersam (KD)

Ärende 16

Antagande av fördjupad översiktsplan för Södra Staden

Särskilt yttrande

Centerpartiet

Centerpartiet står för en grön och hållbar stadsbyggnad. Det innebär bland annat att vi förordar byggande av högkvalitativa boendemiljöer med nära till grönområden, skolor, förskolor samt offentlig och kommersiell service. Den typen av boendemiljöer är Centerpartiet övertygade om kommer vara attraktiva för lång tid framöver.

I den fördjupade översiktsplanen för Södra staden anges enormt tät bebyggelse i stora delar av det berörda området. Kopplat till det avtal om fyrspår mellan Uppsala och Stockholm som Uppsala kommun ingått med staten har kommunen förbundit sig att bygga ytterligare 10 000 bostäder i Södra staden. Från Centerpartiets håll ser vi en betydande risk för att Uppsala upprepar 60- och 70-talens stora stadsbyggnadsmisstag och bygger upp nya miljonprogramsområde som leder till segregation och utanförskap istället för att främja öppenhet, integration och möten över geografiska, ekonomiska och kulturella gränser. I och med detta särskilda yttrande vill Centerpartiet klargöra att vi inte står bakom tätare bebyggelse i Södra staden än vad som anges i Uppsala kommuns översiktsplan.

Stefan Hanna (C)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2018-05-16

Plats och tid: Bergius, 13:00 – 15:20

Beslutande: Marlene Burwick (S), Ordförande
 Maria Gardfjell (MP), 1:e vice ordf
 Erik Pelling (S)
 Caroline Hoffstedt (S)
 Ulrik Wärnsberg (S)
 Loa Mothata (S)
 Rickard Malmström (MP)
 Ilona Szatmari Waldau (V)
 Therez Olsson (M)
 Rikard Steinholtz (M)
 Mats Gyllander (M)
 Mohamad Hassan (L)
 Stefan Hanna (C)
 Jonas Segersam (KD)
 Simon Alm (SD)

Ersättare: Gustaf Lantz (S), t o m § 90
 Linda Eskilsson (MP)
 Hanna Mörck (V)
 Daniel Rogozinski (V)
 Anne Lennartsson (C)
 Carolina Bringborn (M)
 Markus Lagerqvist (M)
 Eva Edwardsson (L)

Övriga deltagare: Joachim Danielsson, stadsdirektör. Christoffer Nilsson, biträdande stadsdirektör. Åsa Nilsson Bjervner, stabschef. Ola Hägglund, ekonomidirektör. Mats Norrbom, stadsbyggnadsdirektör. Marica Nordwall, kommunikationsdirektör. Erik Boman, presschef. Politiska sekreterare (V), (M), (L), (C) och (KD). Susanne Eriksson, politisk stabschef (S). Jan Franzén, handläggare.

Utses att justera: Jonas Segersam (KD)**Paragrafer:** 76 - 105

Justeringens plats och tid: Kommunledningskontoret den 17 maj 2018.

Underskrifter:

 Marlene Burwick (S), ordförande

 Jonas Segersam (KD), justerare

 Ingela Persson, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har meddelats genom anslag på kommunens anslagstavla.

Organ: Kommunstyrelsen**Datum:** 2018-05-16**Sista dag att överklaga:** 2018-06-11**Anslag sätts upp:** 2018-05-21**Anslaget tas ner:** 2018-06-12

Protokollet finns tillgängligt på: www.uppsala.se och kommunledningskontoret

Underskrift:

Handläggare
Elfström Johan
Lundholm Maria

Datum
2018-04-23

Diarienummer
KSN-2012-0452

Kommunfullmäktige

Antagande av fördjupad översiktsplan för Södra staden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden, enligt ärendets **bilaga 1**,

att godkänna utställningsutlåtande till fördjupad översiktsplan för Södra staden, enligt ärendets **bilaga 2**, samt

att godkänna särskild sammanställning, enligt ärendets **bilaga 3**.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav den 11 april 2012 kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram ett program för Dag Hammarskjöldsstråket. Målsättningen var att klaragöra övergripande strukturer för trafiksystem, bebyggelse och grönt i hela stråket. Vid beslutet om samråd omvandlades programmet till en fördjupad översiktsplan. Parallellt med arbetet med denna plan har andra omfattande planarbeten bedrivits inom Södra staden; ett planprogram för Ulleråker, en detaljplan för Rosendal och två detaljplaner i Bäcklösa. Detaljplanerna för Rosendalsfältet och Bäcklösa har vunnit laga kraft och planprogrammet för Ulleråker godkändes den 6 april 2016 av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen beslutade den 27 maj 2015 att skicka ut ett förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden, med tillhörande hållbarhetsbedömning, på samråd. Efter samrådet togs ett antal underlagsutredningar fram och planförslaget kompletterades och fördjupades till utställningen. Efter samrådet lyftes Gottsunda ut ur planen och behandlas i ett planprogram.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 november 2016 att skicka ut ett reviderat förslag till fördjupad översiktsplan, med tillhörande samrådsredogörelse och miljökonsekvensbeskrivning, på utställning. Efter utställningen har förslaget justerats inför

antagandet och en fördjupad dagvattenutredning har tagits fram. Dagvattenutredningen har inte föranlett några revideringar av planförslaget.

Föredragning

Förslaget till fördjupad översiktsplan för Södra staden innebär att kommunfullmäktiges ställningstagande i Uppsala kommuns översiktsplan 2016 ska gälla även inom planområdet för Södra staden. I den föreslagna planen fördjupas vissa delar av kommunens gällande översiktsplan.

Den fördjupade översiktsplanen för Södra staden sträcker sig till år 2050 och ska bereda plats för upp till 25 000 nya bostäder 10 000 nya arbetstillfällen. En full utbyggnad av Södra staden kan dock inte ske förrän andra viktiga beslut tagits om spårutbyggnad på Ostkustbanan, ny pendeltågs-station i Bergsbrunna och ny kollektivtrafikbro över Fyrisån.

Efter utställningsskedet har några justeringar i plankartan gjorts. Det gröna stråket mellan Stadsskogen och Malma har flyttats, de alternativa träckningarna för kapacitetsstark kollektivtrafik har justerats vid Polacksbacken och Ulleråker har justerats. Etappindelningen har justerats och formuleringarna om utvecklingen kring Malma gård har förtydligats. Ett avsnitt om dagvatten, baserat på en fördjupad dagvattenutredning som gjorts efter utställningen, har lagts till i planhandlingen. Utöver detta har ett antal förtydliganden och redaktionella ändringar gjorts inför antagandet i avsikt att öka planens läsbarhet.

Ekonomiska konsekvenser

Planens ekonomiska konsekvenser redovisas i planens avsnitt *Genomförande/Investeringar och tröskelvärden* samt *Planens konsekvenser/Kommunalekonomiska konsekvenser*.

De investeringar som en utbyggnad enligt planen innebär, är schablonmässigt beräknade och sammanfattas i tabell nedan.

Utgångspunkten för planarbetet har varit att skapa beredskap för 25 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser till 2050 och bortom det. Tillsammans med utvecklingen av sydöstra stadsdelarna, kollektivtrafiklänk över Fyrisån, fyrspårsutbyggnad på Ostkustbanan samt station i Bergsbrunna ger förslaget förutsättningar för en utveckling i enighet med Översiktsplan 2016 med högt kapacitetsutnyttjande och successiva investeringar i byggd miljö och transportinfrastruktur som kan anpassas efter finansieringsförutsättningarna.

Planförslagets redovisning av tänkbara utvecklingssteg är sammankopplad med utbyggnadsordningen i Översiktsplan 2016. Innehållet och ekonomin i dessa utvecklingssteg behöver successivt konkretiseras och värderas inom ramen för den samordnade planeringsprocessen, kommunens långsiktiga investeringsplanering och den rullande översiktsplaneringen.

Södra staden 2016-2030 – sammanfattning	2016-	varav	varav
ekonomisk bedömning tidigt skede	2050	2016-	2030-
	totalt	2030	2050
	(mdr kr)	(mdr kr)	(mdr kr)

Inom projektområdena				
Utbyggnadskostnader (allmän plats)	-4,5	-3,7	-0,8	
Intäkter exploateringsavgifter och –ersättningar	4,5	3,7	0,8	Avgifter från privata markägare Ersättningar från markförsäljning
Intäkter markförsäljning	1,7	1,7	0	Del av markförsäljning som inte finansierar allmän plats
Övriga kommunala investeringar				
Utbyggnad övergripande teknisk infrastruktur	-1 - -2	-0,5 - -1	-0,5 - 1	Cykelvägar, anslutningsvägar, kapacitetsförstärkningar, grönstruktur (Exkl kapacitetsstark kollektivtrafik)
Utbyggnad social infrastruktur	-4 - -5	-2 – 2,5	-1 - -2	Pedagogisk verksamhet, fritid, kultur, ej vård och omsorg
VA-utbyggnad	-2,3			

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Södra staden

Fördjupad översiktsplan

2018

- Förord saknas
- Länsstyrelsens granskningsyttrande ej monterat

Medverkande

Projektgrupp

Mia Agvald Jägborn	Uppsala kommun
Ingemar Carlsson	Uppsala kommun
Johan Elfström	Uppsala kommun
Magnus Elfwendahl	Uppsala kommun
Mikael Franzén	Uppsala kommun
Emilia Hammer	Uppsala kommun
Pernilla Hessling	Uppsala kommun
Anders Hollinder	Uppsala kommun
Ola Kahlström	Uppsala kommun
Daniel Karlsson	Uppsala kommun
Runa Krehla	Uppsala kommun
Zahrah Lifvendal	Uppsala kommun
Maria Lundholm	Uppsala kommun
Anna Manell	Uppsala kommun
Astrid Nyström	Uppsala kommun
Camilla Olofsson	Uppsala kommun
Tamara Pavlovic	Uppsala kommun
Barbro Rinander	Uppsala kommun
Mario Rivera	Uppsala kommun
Elin Robertsson	Uppsala kommun
Johan Sandström	Uppsala kommun
Pia Sörås Staffin	Uppsala kommun
Örjan Trapp	Uppsala kommun
Kristina Ekholm	Uppsala Vatten och Avfall AB
Stina Bäckström	Kollektivtrafikförvaltningen/UL

Extern konsult

Ramböll Sverige AB	Resurs för: Samrådsredogörelse Planförslag
Sweco Environment	Miljökonsekvensbeskrivning Särskild sammanställning av miljöbedömningen

Illustrationer och foton

Visionsbilder där inte annat anges: Tamara Pavlovic.

Illustrationerna på sid 14 innehåller bilder av människor från Immediate entourage.

Sid 24: Robert Englund, Uppsala kommun

Formgivning: Kommunledningskontoret, Uppsala kommun.

Förord

Marlene Burwick, Kommunstyrelsens ordförande

Innehållsförteckning

Förord	
Sammanfattning	sid 6
Så här läser du planen	sid 8
Det här är en fördjupad översiktplan	sid 9
<hr/>	
1. Prioriteringar	sid 11
Vision för Södra staden	sid 13
Prioriteringar och principer	sid 15
<hr/>	
2. Översiktsplan 2016	sid 19
Översiktsplan 2016 gäller inom Södra staden	sid 21
Södra staden i Översiktsplan 2016	sid 22
Samordnad utbyggnad av kollektivtrafik och bostäder	sid 24
<hr/>	
3. Mark- och vattenanvändning	sid 25
Utvecklingsområden	sid 28
Natur, park och vatten	sid 42
Transportinfrastruktur och mobilitet	sid 64
Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden	sid 69
<hr/>	
4. Genomförande	sid 73
Etapper	sid 75
Investeringar och tröskelvärden	sid 77
Kommande processer	sid 80
<hr/>	
5. Planens konsekvenser	sid 83
Samlad hållbarhetsbedömning	sid 86
Miljöbedömning enligt 6 kapitlet Miljöbalken	sid 87
Kommunalekonomiska konsekvenser	sid 90
Social hållbarhet	sid 91
<hr/>	
Utgångspunkter	sid 93
Området och sammanhanget	sid 95
Kärnvärden	sid 97
Naturvärden	sid 99
Boende, arbete och service	sid 100
Tekniska anläggningar för avlopp	sid 102
Miljö, hälsa och säkerhet	sid 103
Sårbarhetsklassning	sid 104
<hr/>	
Bilagor	sid 105
- Kommunfullmäktiges beslut om antagande	sid 107
- Länsstyrelsens granskningsyttrande	sid 1XX
- Underlagsrapporter (lista)	sid 1XX
<hr/>	
Plankarta	

Sammanfattning

Uppsala växer och Södra staden utgör ett av de större och viktigare utvecklingsområdena. Med den fördjupade översiktsplanen tar kommunen ett helhetsgrepp om den pågående och framtida utvecklingen i området. Södra staden ska bland annat vara en drivande kraft i Uppsalas utveckling och bidra till en hållbar utveckling av staden och regionen. Södra staden ska utvecklas till den blandade staden med närhet till stadens kvaliteter. Planförslaget tar utgångspunkt i Översiktsplan 2016. Förslaget innebär att det kan tillkomma cirka 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser i området.

Områdets internationellt präglade miljöer med universitet, invånare och näringsliv skapar förutsättningar för områdets utveckling med en mångfald av människor med olika bakgrund. Det skapar en variation och en attraktivitet som ger möjligheter till kreativitet som i sin tur är grunden för ett blomstrande näringsliv, något som gynnar hela Uppsala och regionen.

Södra staden ska utvecklas till att vara attraktiv för alla som bor, verkar och besöker området. Stadsmiljöer med attraktiva och väl fungerande offentliga rum och en mångfald av naturmiljöer för rekreation är en grund för detta. En bärande tanke för utvecklingen inom Södra staden är en väl fungerande struktur av attraktiva offentliga stadsrum och intressanta naturområden. En viktig utgångspunkt i planförslaget är utvecklingen av grönområden och sammanbindande gröna stråk. Förslaget tar fasta på områdets natur- och kulturvärden och den gröna strukturen byggs upp kring två större stråk (Uppsalaåsen och Årummet samt stråket av naturmarker längs Gula stigen) och några gröna samband som knyter samman dessa med varandra och med omgivande grönstruktur. En systemlösning för dagvatten som beaktar risker för infiltration till grundvattnet har tagits fram.

Planen beskriver sex utvecklingsområden med olika grad av blandning av bostäder, verksamheter och service. Dessa områden är Rosendalsområdet, Polacksbacken, Malma, Ulleråker, Bäcklösa/Lilla Sunnersta samt Ultuna/Norra Sunnersta. I utvecklingsområdena kommer det att finnas offentliga rum som gator och torg samt parker och inslag av natur.

Effektiva och hållbara kommunikationer inom Södra staden och med hela staden och omgivande region är en förutsättning för en hållbar utveckling av Södra staden. Planförslaget innehåller förslag till övergripande transportinfrastruktur i form av viktiga kollektivtrafikstråk, huvudcykelstråk och huvudgator.

Planen innehåller generella riktlinjer för vattenmiljöer, social infrastruktur, bostäder och näringsliv, grönstruktur och offentliga miljöer samt transportinfrastruktur.

I det fortsatta arbetet med Södra staden ligger några stora utmaningar. En utmaning blir att utveckla området så att befintliga värden tas till vara och bidrar till en attraktiv miljö. En annan är att social infrastruktur byggs ut i takt med bebyggelseutvecklingen. Bristen på kommunal mark kommer att vara en utmaning när Södra staden fortsätter utvecklas. Det kommer att krävas nya samverkansformer och samarbeten mellan kommunen, staten och privata aktörer för att säkra utvecklingen av Södra staden. En fråga som har betydelse för hela staden är grundvattnet i åsen som måste skyddas från föroreningar när Södra staden byggs ut.

Stora investeringar kommer att krävas i offentliga miljöer, trafikinfrastruktur samt social och teknisk infrastruktur. En fullskalig utbyggnad förutsätter förbättrade kommunikationer med resten av staden och regionen. En tågstation i Bergsbrunna (Uppsala Södra) med effektiva förbindelser till Södra staden är en grundläggande förutsättning.

En bred konsekvensanalys av planförslaget visar på en stor potential ur ett sociokulturellt

perspektiv. Ett genomförande av planförslaget medför risker för negativ påverkan på vattenkvaliteten i Fyrisån och på åsens grundvatten vilket kan få konsekvenser dricksvattenförsörjningen i Uppsala men också på andra platser där Mälarens vatten används som dricksvattenkälla. Ett genomförande av planförslaget kan också innebära negativa konsekvenser på kulturmiljövärden, landskapsbild och naturvärden. Om en kollektivtrafikförbindelse med en ny tågstation i Bergsbrunna/Uppsala Södra byggs finns förutsättningar för en positiv påverkan på klimataspekter jämfört nuläget.

Det fortsatta arbetet innebär att fortsätta med planeringsprocessen för olika geografiska områden samt att ta fram strategier och handlingsplaner för viktiga sakområden. Bland annat behöver en mark- och dagvattenplan som tar ett helhetsgrepp på dagvattenhanteringen inom Södra staden tas fram. Utveckling av hållbara transporter och mobilitet eller samverkansformer och finansieringsmodeller är också några sakområden. För utvecklingsområdena Ultuna, som på sikt ska utvecklas till en del av stadsnoden Gottsunda/Ulltuna, och Malma bör fördjupade studier göras inför detaljplaneprocesser.

Så här läser du planen

Översiktsplan 2016 ska läsas parallellt med planförslaget. Del B i Översiktsplan 2016 redovisar hur kommunen förhåller sig till allmänna intressen och gäller även för Södra staden.

Planförslaget	
1. Prioriteringar	Här kan du läsa om visionen för Södra staden och om vilka frågor som är prioriterade i planen.
2. Översiktsplan 2016	Här kan du läsa om hur planen förhåller sig till Översiktsplan 2016.
3. Mark- och vattenanvändning	Här kan du läsa om den framtida användningen av mark- och vatten i Södra staden. Förslaget utgör en precisering av Översiktsplan 2016. I slutet av kapitlet finns generella riktlinjer för utvecklingen med koppling bland annat till social infrastruktur, näringsliv och vattenmiljö.
4. Genomförande	Här kan du läsa om i vilken ordning olika delar av Södra staden kan utvecklas kopplat tillutbyggnadsordningen i Översiktsplan 2016, vilka investeringar som behöver göras för att kunna genomföra utvecklingen av Södra staden och viktiga sakfrågor som måste konkretiseras i kommande processer.
5. Planens konsekvenser	Här kan du läsa om de konsekvenser som ett genomförande av planen får för sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter.
Utgångspunkter	Här kan du läsa om planområdet och de generella förutsättningarna för arbetet med den fördjupade översiktsplanen.
Bilaga	Här kan du läsa Länsstyrelsens granskningsyttrande kommunfullmäktiges beslut om antagande och en lista på underlagsutredningar som gjorts
Plankarta	Längst bak i handlingen hittar du plankartan som kan vikas ut och läsas samtidigt som du läser de olika kapitlen.

Översiktsplan 2016 Del B - Riksintressen

Här kan du läsa om hur kommunen förhåller sig till intressen på nationell nivå för bland annat kulturmiljövården, naturvården och totalförsvaret. Beskrivningarna inkluderar Södra staden.

Det här är en översiktsplan

Här kan du läsa om vad en översiktsplan är och hur den förhåller sig till andra delar i planprocessen samt vad den här planens olika delar handlar om.

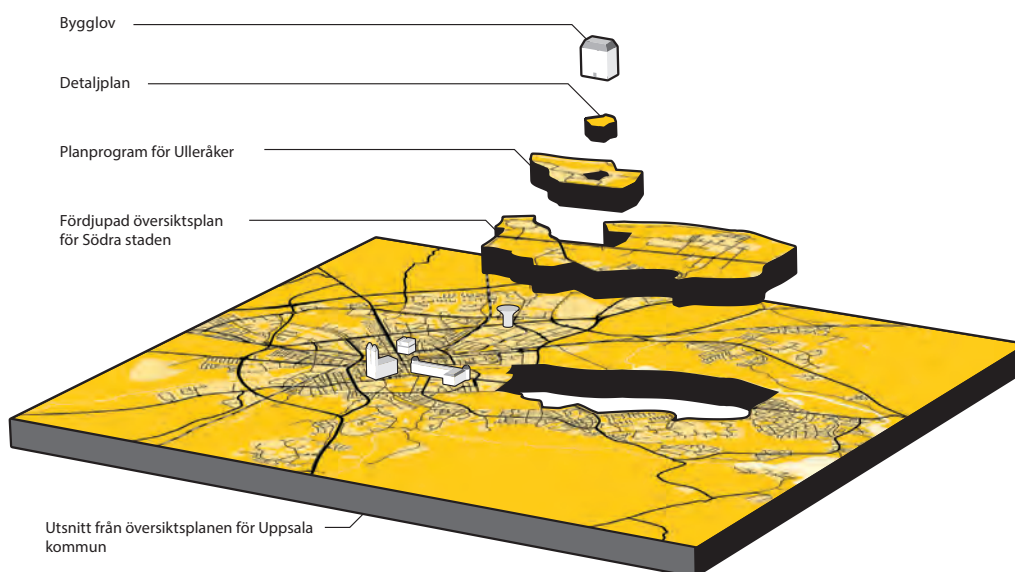
Den kommuntäckande översiktsplanen är kommunens samlade strategi för hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen ger färdriktningen på lång sikt och ger konkreta anvisningar som vägleder beslut här och nu.

Planen ska visa hur kommunen tar hänsyn till allmänna intressen och hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer kommer att tillgodoses. Den ska också visa hur kommunen tänker tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Den fysiska planeringen ska samordnas med nationella och regionala mål inom olika områden. Planen ska också samordnas med berörda frågor i angränsande kommuner.

Alla översiktsplaner ska miljöbedömas i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt miljöbalken. Planens konsekvenser ska kunna utläsas tydligt för miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Bestämmelser om hur den kommunala översiktsplanen med sina fördjupningar tas fram och beslutas finns i plan- och bygglagen (PBL).

En fördjupad översiktsplan tas oftast fram som ett tillägg till översiktsplanen för att bredda beslutsunderlaget inom ett avgränsat område. En fördjupning kan göras samtidigt med den kommunomfattande planen och ingå i den som ett särskilt kapitel. Den kan också göras senare, vilket innebär att översiktsplanen då ändras för det området. Vissa delar av Översiktsplan 2016 fortsätter i detta fall att gälla inom FÖP: en planområde, se sid 21.

Planområdets storlek och karaktär påverkar hur fördjupningen utformas. Hur detaljerad den ska vara beror på fördjupningens syfte och på de aktuella planeringsfrågorna. Fördjupningen tjänar som mellanled mellan den kommunomfattande översiktsplanen och detaljplanen.

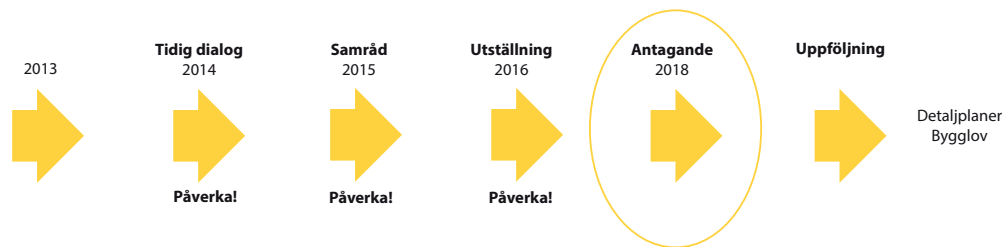

Från översiktsplan till bygglov

Planprocessen

Processen med att ta fram en fördjupad översiktsplan är likadan som för den kommuntäckande planen. Planarbetet inleds ofta med ett program och en tidig dialog. När det finns ett konkret förslag hålls ett samråd med kommuninvånarna, markägare och myndigheter. Efter samrådet revideras planförslaget och ställs ut. Därefter justeras planförslaget en sista gång innan planen antas kommunfullmäktige.

I den fortsatta processen att utveckla ett område kan mer detaljerade planer och granskningsprocesser genomföras, exempelvis program, detaljplan och bygglov. Ibland görs även andra typer av strategiska program och styrdokument för att stödja en hållbar utveckling av ett område.

Planprocessen med tidplan

1. Prioriteringar

1. Prioriteringar

Vision för Södra staden sid 13
Prioriteringar och principer sid 15

2. **Översiktsplan 2016** sid 19

3. **Mark- och vattenanvändning** sid 25

4. **Genomförande** sid 73

5. **Planens konsekvenser** sid 83

Utgångspunkter sid 93

Bilagor sid 105

Plankarta

Prioriteringar

Här kan du läsa om visionen för Södra staden och om vilka frågor som är prioriterade i planen.

Vision för Södra staden

”Södra staden är en drivande kraft i Uppsalas utveckling. Här syns det att Uppsala är fyllt av idéer och mångfald.

Människor och företag från hela världen har Uppsala som sitt första-handssval bland städer och många lockas till Södra staden. Det är lätt att besöka Södra staden och det är lätt att mötas här.

Allt en riktig stad har att erbjuda finns inom fem minuters avstånd.”

Världen som partner och ett blomstrande näringsliv

Uppsala stad har en tydlig internationell prägel. Många av uppsalaborna kommer från andra länder och kulturer. Med världen som samarbetspartner finns förutsättningar att locka hit och behålla människor och företag. Näringslivet i Södra staden är till stor del kopplad till universitets- och forskningsverksamhet av internationell klass med många internationella kontakter. Med fokus på innovation i små internationella konkurrenskraftiga företag och med kopplingar till utbildnings- och forskningsverksamheten i Uppsala och Södra staden ska näringslivet och ”kunskapsstråket” utvecklas på bästa tänkbara sätt.

En mångfald av människor och intressanta miljöer

Redan idag finns en mångfald av människor från olika länder och kulturer som bor och verkar här. Mångfald ger variation och en bra grund för kreativitet, vilket gör staden attraktiv och socialt hållbar. I den framtida Södra staden ska människor, oavsett kön, ålder, etnicitet, hälsotillstånd, familjeförhållande eller klasstillhörighet trivas. I Södra staden ska det finnas attraktiva offentliga rum med en mångfald av mötesplatser för människor. Det ska utvecklas smarta transportsystem som skapar tydliga fysiska kopplingar till övriga delar av staden, regionen och världen och samtidigt garanterar hållbarheten i Uppsalabornas vardagliga transporter. Det ska också finnas en väl utvecklad social infrastruktur som kan möta olika behov hos de människor som lever och verkar i Södra staden.

Prioriteringar och principer

Fem områden identifieras med utgångspunkt i visionen som särskilt viktiga att prioritera för hållbar stadsutveckling i Södra staden. Utbyggnad av social infrastruktur, offentliga rum, rörelsestråk och vattenmiljöer är förutsättningar för utveckling av bra bostadsmiljöer och näringsliv. För att nå en hållbar stadsutveckling krävs också att vi arbetar efter två principer; att aktörer samverkar, tänker nytt och utvecklar det unika samt att kommunen möjliggör för statliga och privata initiativ.

Fem prioriteringar

1. Utveckla för de goda livet

I Södra staden finns förutsättningar för den blandade staden och närhet till stadens kvaliteter. Här ska byggas ett integrerat system av bostäder, service, näringsliv och kvaliteter i det offentliga rummet för att uppfylla en mångfald människors behov att både vilja bo och verka i men också besöka Södra staden. Utvecklingen av området kommer också innebära att angränsande stadsdelar som idag varierar mycket när det gäller sociala strukturer vävs samman.

Att utveckla Södra staden för individen är en utmaning som innebär förutsättningar för trivsel, trygghet och personlig utveckling för den enskilda människan. Det kan skapa samhällsmedborgare som bidrar till ett tryggt och integrerat samhälle. Ett medvetet arbete med att få social infrastruktur med skolor, vårdanläggningar, särskilda boendeformer samt kultur- och fritidsfunktioner att utvecklas i takt med utbyggnaden av bostäder är avgörande för att åstadkomma en attraktiv stad. Social infrastruktur ska planeras in i ett tidigt skede och i ett helhetsperspektiv så att rätt plats och tillräckligt stor yta kan avsättas i samband med planläggning. Behov, funktion, lokalisering, utformning och genomförande ska säkerställas tidigt i processen.

Social infrastruktur

Lokaler, anläggningar och ytor för förskolor, skolor, kultur, idrott, fritid samt särskilda boendeformer som samhället finansierar, exempelvis vårdboenden. Landstingets anläggningar för primärvård och folktandvård ingår också.

Offentliga rum/miljöer

Ett samlingsbegrepp inom samhällsplanering för utrymmen i bebyggelse inomhus eller utomhus dit allmänheten har enkelt tillträde. Dit räknas framför allt gator, torg och parker.

2. Utveckla offentliga rum och rörelsestråk

Utveckling av ändamålsenliga och attraktiva offentliga miljöer kan skapa goda förutsättningar och tydliga fysiska ramar för utvecklingen av kvartersmark. De offentliga miljöerna är en del av staden där kommunen har stor rådighet över utvecklingen. Med offentliga miljöer menas allmänt tillgängliga platser där människor kan vistas, träffas och förflytta sig. Det handlar om parker, naturområden, odling, gator och torg samt skolgårdar och ytor för idrott.

Möten mellan människor sker i stor utsträckning i de offentliga rummen; på torgen, i parkerna och grönområdena, i matbutiken, på förskolor och skolor men även på idrottsplatsen eller på något kulturellt evenemang. Genom att människor möts ökar förståelsen för varandras olikheter och former för samarbete kan utvecklas. Detta kan i sin tur generera idéer och möjliggöra förverkliganden av dessa.

Goda mötesplatser för människor är därför en av de viktigaste kvaliteterna att utveckla i Södra staden. En utgångspunkt i planen är att ta tillvara och utveckla den gröna strukturen inom planområdet, med fokus på de strukturerande större grönområden och gröna stråk som omger de platser där staden ska växa och förtätas.

Även effektiva transporter är en central fråga för planen. Exempelvis är effektiva transporter mellan Södra staden och den framtida tågstationen i Bergsbrunna (Uppsala Södra) avgörande för utvecklingen av stadsnoden Gottsunda/Ultuna. Utvecklingen av offentliga rum och rörelsestråk är beroende av att kommunala investeringar kan göras.

3. Värna och utveckla vattenmiljöerna

Utvecklingen i Södra staden ska bidra till en hållbar vattenmiljö i Uppsalaåsen och i Fyrisån. Förutsättningarna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten får inte försämrats. Hänsyn måste tas till påverkan nedströms via Fyrisån till Ekoln och Mälaren som utgör dricksvattentäkt i Stockholmsregionen.

Åsen är en unik resurs av nationellt intresse med avgörande betydelse för vattenförsörjningen i staden. Förändringar får därför inte medföra negativ påverkan på dricksvattentäkten. Risken för spridning av föroreningar till dricksvattentäkten är styrande för planering och byggnation inom Södra staden. Anpassning sker genom rätt lokalisering eller robusta och långsiktiga skyddsåtgärder. Underlag för bedömning av känsliga områden måste tas fram.

En avgörande del för vattenkvaliteten i åsen och i Fyrisån är dagvattenhanteringen. Detta måste därför lösas ur ett helhetsperspektiv för hela planområdet, inklusive påverkan av dagvatten från befintliga områden. Bristar i lokalt omhändertagande av dagvatten i redan exploaterade områden innebär en stor belastning nedströms. Utvecklingen av Södra staden skapar möjligheter att åtgärda dessa brister. Dagvattenhanteringen kan också vara en stor resurs för att skapa en artrik miljö och fina rekreativstråk. Kommunens dagvattenprogram är vägledande för detta och en dagvattenplan för planområdet med konkreta lösningar behöver tas fram.

4. Utveckla näringslivet i kunskapsstråket

Södra staden har förutsättningar för att bidra till cirka 10 000 arbetstillfällen med tyngdpunkten på kunskapsintensiva sektorn. Södra staden blir den södra verksamhetsnoden i Uppsala som med snabb och kapacitetsstark kollektivtrafik och utvecklingen av huvudstråken för transportinfrastruktur förbinds med de andra verksamhetsklustren Främre Boländerna och Uppsala Business Park i Fyrislund.

Uppsalas attraktionskraft handlar om att vi har ett antal styrkeområden som utmärker oss jämfört med andra platser. Vi har stora förutsättningar att hitta korskopplingar mellan våra starka forsknings- och kunskapsområden: Life science, Clean Tech, ICT och avancerade material. Vi ser en rad nya spännande företag som uppstår i gränssnittet mellan dessa kunskapsområden.

Vi har ett starkt innovationsstödsystem som hjälper entreprenörer att lyckas med sina idéer, en stark inriktning och vilja att samarbeta mellan aktörerna. Här finns också en lång tradition av att vara både kunskapsstad och en plats för företag. Uppsala kommer att kännetecknas av att vara en testbädd för att utveckla tjänster och produkter både internt i kommunens verksamhet men också i stad och omland där medborgarna är medskapare.

Södra staden kommer förutom ett kunskapsintensivt näringsliv även rymma näringsliv inom offentlig- och kommersiell service samt inom handel men även inom andra branscher. De kunskapsintensiva näringarna är en viktig förutsättning för utveckling av olika stödnärings inom hotell, konferens och restaurang. De är också viktiga för den akademiska

världen med kompetensförsörjning, innovation och utveckling av nya produkter och tjänster. Vid sidan av dessa utvecklas också bygg, handel och service som en naturlig del av befolkningsutvecklingen.

5. Skapa förutsättningar för ett brett utbud av bostäder

För att passa behoven hos olika typer av hushåll i livets olika skeden behövs en mångfald av bostadstyper. I Södra staden ska det därför finnas olika hustyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar inom området som helhet men också inom varje delområde. Särskilda boendeformer, till exempel vård- och omsorgsboenden och bostäder med särskild service, ska så långt som möjligt integreras i de ordinarie bostadsområdena.

Två principer

Samverka och tänka nytt

Kommunala initiativ till att utveckla den offentliga miljön är viktiga när privata och statliga aktörer utvecklar enskilda markinnehav. En attraktiv stad byggs upp av det goda spelet mellan bostäder, arbetsplatser samt service och väl utformade vägar, gator, parker, platser och lokaler för idrott- och fritid, torg samt grönområden. När kommunen inte äger mark som ska utvecklas till stadsbygd, vilket är fallet i stora delar av Södra staden, blir kommunens roll att samverka och utveckla offentliga utemiljöer och offentlig service som stödjer utbyggnaden.

Byggandet av städer är en process där kommunala initiativ till utveckling tas parallellt med privata och statliga. Markägare, byggherrar, näringsliv och institutioner men även människor som bor och verkar i området är beroende av varandra för att kunna utveckla Södra staden på ett så bra sätt som möjligt. En fortsatt process som bygger på öppenhet och delaktighet är därför nödvändig. Genomgående för arbetet med att utveckla Södra staden till den blandade staden bör därför ske genom samverkan mellan kommunen, markägare, boende och verksamma inom området.

Definitionen av vad som är den hållbara staden förändras i takt med att staden och samhället utvecklas. I utvecklingen av Södra staden ska alla aktörer arbeta för en kontinuerlig utveckling av begreppet hållbarhet. Det kräver ständigt ifrågasättande av konventionella och vedertagna metoder för stadsutveckling i takt med att samhället förändras och tekniska lösningar utvecklas. Detta är särskilt viktigt i ett så stort område som Södra staden som kommer att utvecklas under en mycket lång tid.

Ett universitet och ett näringsliv med stora ambitioner att placera sig på en global marknad kräver mod och innovation. Med ett till stora delar obebyggt område gäller det att utnyttja möjligheten att i stor utsträckning kunna tänka nytt. Med världen som samarbetspartner i utvecklingen av Södra staden krävs att det byggs för smarta transporter. Många nya invånare som i framtiden ska kunna röra sig effektivt i området och avsaknaden av detta utmanar oss alla till att tänka nytt kring hur man transporterar sig.

Värdesätta och utveckla det unika

I området idag finns miljöer med mycket höga värden. Det gäller platsens fysiska förutsättningar med koppling till natur, fritid, kultur, vatten och landskap men också förutsättningar i form av ett starkt universitets- och näringsliv. Dessa unika kvaliteter ska utvecklas till att utgöra viktiga delar av Södra stadens identitet och attraktivitet.

Det finns några unika kvaliteter i Södra staden som är särskilt viktiga:

- ”Kunskapsstråket” med Uppsala Universitet med sina forskningsmiljöer längs Dag Hammarskjölds väg
- SLU med sina forskningsprojekt i och kring Ultuna.
- Omfattande oexploaterade naturområden med höga och unika naturvärden samt en mängd kulturmiljövärden i staden.
- Dagvattenstråk och omgivande grönområden ger goda förutsättningar för ett sammanhängande huvudavrinningsstråk för dagvattnet i natur- och parkmark. Dagvattenhanteringen ska bygga på lokal fördröjning och rening utifrån lokala förutsättningar.

Inom Södra staden finns även stora möjligheter att utveckla nya kvaliteter. Målet är att koppla samman befintliga och utvecklingsbara kvaliteter med nya kvaliteter för att skapa närhet och tillgänglighet i de offentliga miljöerna. En stor utmaning blir att utveckla en intressant stadsbygd och ge plats åt ett expanderande näringsliv i samklang med värdefull natur och historiska bebyggelsemiljöer. Ökad kunskap bland uppsalaborna om vilka värden som finns blir både en väg att lyckas med detta och en effekt av att det lyckas. Det leder i sin tur en ökad nyfikenhet och stolthet inför Uppsala och Södra staden.

2. Översiktsplan 2016

1. Prioriteringar **sid 11**

2. Översiktsplan 2016

Översiktsplan 2016 gäller inom Södra staden **sid 21**

Södra staden i Översiktsplan 2016 **sid 22**

Samordnad utbyggnad av kollektivtrafik och bostäder **sid 24**

3. Mark- och vattenanvändning **sid 25**

4. Genomförande **sid 73**

5. Planens konsekvenser **sid 83**

Utgångspunkter **sid 93**

Bilagor **sid 105**

Plankarta

Översiktsplan 2016

Här kan du läsa om hur den här planen förhåller sig till Översiktsplan 2016.

Översiktsplan 2016 gäller inom Södra staden

Kommunfullmäktiges ställningstagen i Översiktsplan 2016 gäller inom planområdet för Södra staden. Den fördjupade översiktsplanen fördjupar vissa frågor och preciserar översiktsplanens intentioner geografiskt.

Kommunens ställningstaganden rörande riksintressen och miljökvalitetsnormer som redovisas i Översiktsplan 2016 Del B gäller inom planområdet för denna fördjupade översiktsplan.

Prioriteringar, Uppsalapprinciperna, Generella riktlinjer för alla mark- och vattenområden i kommunen och Inriktningar för mark- och vattenområden i Översiktsplan 2016 gäller inom planområdet för denna fördjupade översiktsplan. Den fördjupade översiktsplanen fördjupar vissa frågor och preciserar översiktsplanens intentioner geografiskt.

Inriktningar för de markanvändningskategorier i Översiktsplan 2016 som inte återfinns inom planområdet för denna fördjupade översiktsplan gäller inte i Södra staden.

Översiktsplan 2016 prioriterar viktiga och aktuella så kallade allmänna intressen inom fyra områden. De beskriver ambitionerna för Uppsalas samhällsbyggande och styr mot en långsiktigt hållbar utveckling. Dessa prioriteringar gäller även för planområdet för denna fördjupade översiktsplan.

Översiktsplan 2016 identifierar principer för utveckling av mark och vattenanvändningen. Uppsalapprinciperna för samhällsbyggnad ska fungera som utgångspunkt för all efterföljande planering. Dessa gäller även inom planområdet för denna fördjupade översiktsplan.

Översiktsplanens prioriteringar

Uppsalapprinciper för samhällsbyggnad

Södra staden i Översiktsplan 2016

I Översiktsplan pekas Södra staden ut som ett större utvecklingsområde. Inriktningen är att området ska utvecklas enligt en fördjupad översiktsplan.

Innerstaden och den kompletteras på sikt med fyra stadsnoder av vilken en utgörs av Gottsunda-Ultuna. Tillsammans bildar innerstaden och de fyra stadsnoderna en femkärning. Ultuna ska tillsammans med Gottsunda utvecklas till en av stadens fyra stadsnoder. I dessa stadsnoder blandas bostäder med arbetsplatser, service och parker. Ulleråker och Rosendal ska utvecklas till stadsdelsnoder som tillsammans med stadsstråk knyter samman stadsnoden Gottsunda/Ultuna och Södra staden med innerstaden. Ett kollektivtrafikstråk ska knyta samman Gottsunda/Ultuna med den planerade stadsnoden Uppsala södra i Bergsbrunna.

Inom stråk och noder ska kollektivtrafiken tillsammans med bebyggelseutvecklingen gynna en funktionsblandad stad. Till stråken och noderna koncentreras en blandning av bostäder, verksamheter och service. Här är det också möjligt att utveckla offentliga miljöer i form av gator, torg och kvartersparker. Näringslivet längs det så kallade kunskapsstråket får goda förutsättningar för stark tillväxt i den funktionsblandade stadsmiljön i noder och stråk.

Parker, naturområden och vattenmiljöer ska behållas och utvecklas i en sammanhängande struktur som stärker den gröna kopplingen mellan innerstaden och Mälaren. I Södra staden finns ett band av grönområden och gröna stråk som utgör sammankopplade miljöer för både rekreation och djur- och växtliv. Även det öppna jordbrukslandskapet bidrar till denna grönstruktur.

Översiktsplanen föreslår fler kopplingar över Fyrisån för olika typer av transportslag och ett nytt stationsläge i Bergsbrunna. Ett vägreservat för Kungsängsleden säkrar möjligheten att bredda vägen och bron. Ett broreservat för Vindbron gör det möjligt för gång- och cykeltrafik över ån. Ett nytt kollektivtrafikstråk mellan Ultuna och Bergsbrunna kan på sikt ge förutsättningar för en snabb resa söderut via en station i Bergsbrunna.

Översiktsplanen visar stegvis utbyggnadsordning för den önskade strukturen. I alla steg har Södra staden en viktig roll:

Steg 1. Stadsnoderna i Gottsunda-Ultuna och Gränby och en snabb och kapacitetsstark kollektivtrafik mellan dessa noder och innerstaden utvecklas. Etableringen av en ny station i Bergsbrunna påbörjas och Ostkustbanan får högre kapacitet söderut mot Arlanda-Stockholm.

Steg 2-3. Stadsnoden Bergsbrunna och sydöstra stadsdelarna utvecklas som stödjer investeringar i en snabb och turtät kollektivtrafiklänk över ån till Gottsunda-Ultuna.

Steg 4-5. Stadsnodsutvecklingen vid Börjetull intensifieras och en ny kollektivtrafiklänk binder samman Börjetull med Gottsunda-Ultuna.

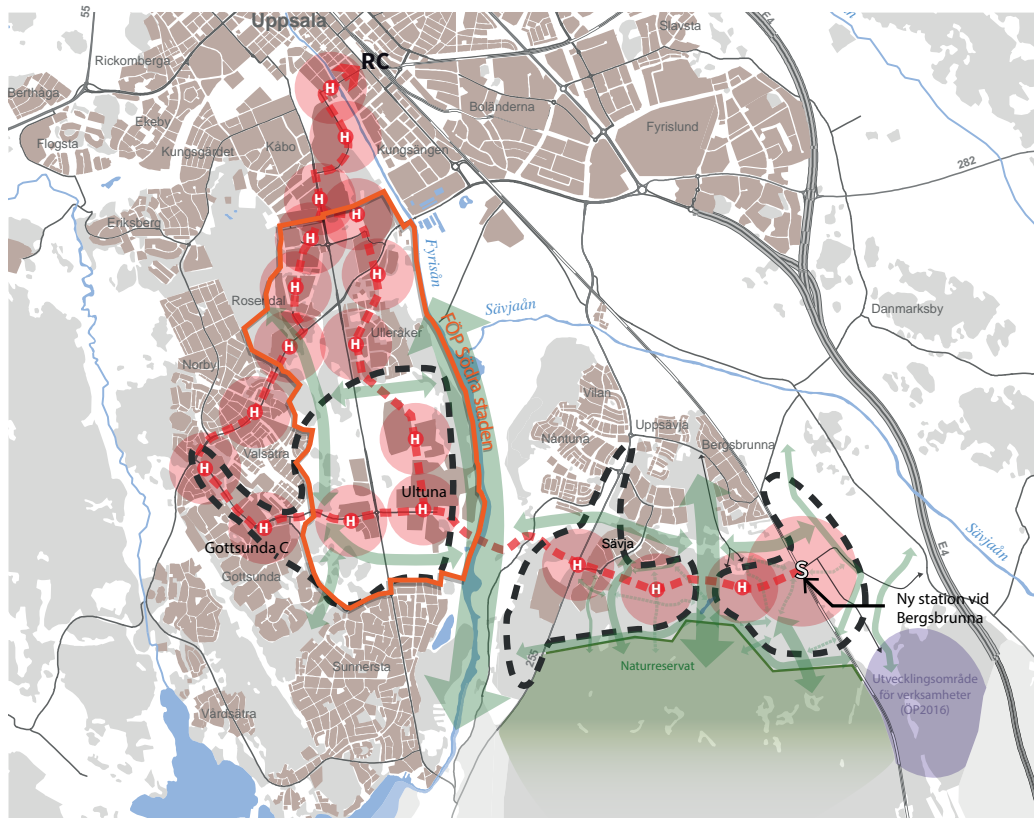

Noder och stråk i staden, med kopplingar utåt. Planområdet för Södra staden är markerad med en svart streckad linje. (ÖP 2016).

Samordnad utbyggnad av kollektivtrafik och bostäder

2017 tecknade staten, Uppsala kommun och Region Uppsala ett avtal. Det handlar om ett investeringspaket i miljardklassen för transportinfrastruktur och bostäder. Avtalet fick namnet Uppsalapaketen och där ingår bland annat 33 000 nya bostäder i de södra stadsdelarna, en utbyggnad av ytterligare två järnvägsspår mellan Uppsala och Stockholm, en ny tågstation vid Bergsbrunna och en kapacitetsstark kollektivtrafiklösning i form av spårvägskallad Kunskapsspåret. De nya bostäderna ska i stor utsträckning lokaliseras längs kollektivtrafikstråk.

För Södra staden innebär utbyggnaden av spårvägen och en ny station i Bergsbrunna att området kopplas samman med intilliggande stadsdelar, Uppsalas innerstad och med hela regionen. Restiden förkortas mellan viktiga regionala målpunkter som Stockholm och Arlanda. Södra staden kommer närmare både övriga kommunen och en större regional arbetsmarknad. Från Gottsunda–Ultuna kommer man år 2050 att kunna nå närmare 500 000 arbetsplatser eller nås av runt 300 000 arbetstagare inom 60 minuter med kollektivtrafik (idag 86 000 arbetsplatser respektive 71 000 arbetstagare). Därmed förbättras förutsättningarna för nya etableringar och utveckling av olika verksamheter och bostäder i området.

Karta med plangräns för FÖP för Södra staden (orange linje) tillsammans med kartredovisning ur överenskommelsen mellan Uppsala kommun, Region Uppsala och staten från 2017. Kartan visar bland annat områden för bebyggelse (svart streckad linje), översiktligt läge för spårväg (röd streckad linje) samt preliminära hållplatslägen (H). Totalt ska ca 8000 av de 33 000 bostäder som finns angivet i överenskommelsen rymmas inom södra delarna av FÖP Södra staden.

3. Mark- och vattenanvändning

1. Prioriteringar **sid 11**

2. Översiktsplan 2016 **sid 19**

3. Mark- och vattenanvändning

Utvecklingsområden **sid 28**

Natur, park och vatten **sid 42**

Transportinfrastruktur och mobilitet **sid 64**

**Riktlinjer vid utveckling av
mark- och vattenområden** **sid 69**

4. Genomförande **sid 73**

5. Planens konsekvenser **sid 83**

Utgångspunkter **sid 93**

Bilagor **sid 105**

Plankarta

Mark- och vattenanvändning

Här kan du läsa om den framtida användningen av mark- och vatten i Södra staden. Förslaget utgör en precisering av Översiktsplan 2016 (utställningshandling). I slutet av kapitlet finns generella riktlinjer för utvecklingen med koppling bland annat till social infrastruktur, näringsliv och vattenmiljö. Plankartan som återfinns längst bak i handlingen går att vilka ut så att du kan titta på den samtidigt som du läser.

Planen föreslår utveckling av stadsbygd, stråk och noder inom sex utvecklingsområden samt grönstruktur och transportinfrastruktur. Det kan rymmas upp till 25 000 nya bostäder här på sikt och området kan bli hemvist för närmare 60 000 uppsalabor. Uppsalas näringsliv växer och särskilt inom kvalificerade företagstjänster och andra kunskapsintensiva verksamheter. Stora delar av området kan utvecklas för verksamheter av olika slag med cirka 10 000 nya arbetsplatser, inte minst inom SLU.

Utvecklingsområdena följer en geografisk indelning som hänger ihop med genomförandet av utbyggnaden av Södra staden. Det innebär att det inom ett utvecklingsområde kan finnas delar som enligt Översiktsplan 2016 ska utvecklas till stadsnod eller stadsdelsnod och andra delar som ska utvecklas till stadsstråk och stadsbygd.

Naturområden och parker utgör också viktiga delar av Södra staden. De binder samman olika stadsdelar och har en strukturerande effekt där stadens olika delar blir lättare att urskilja. De större gröna och blå strukturerna följer huvuddragen i Översiktsplan 2016 och preciserar vissa delar.

Grönstrukturen består av tre överordnade delar: Åsen och Årummet, ett centralt beläget sammanhängande stråk av naturmarker längs Gula stigen samt gröna stråk och grönområden som knyter samman dessa två nord-sydliga stråk med varandra och med omgivande grönstruktur. Bäcklösadiket kommer att utgöra ett sammanhängande huvudavrinningsstråk för dagvattnet i Södra staden. Åsens grundvatten som är av stor betydelse för framtida vattenförsörjning ska skyddas genom olika strategier och åtgärder i kommande skeden.

Planen för Södra staden föreslår alternativa dragningar för kollektivtrafikstråk inom Ultuna och Polacksbacken som är en precisering av Översiktsplan 2016. En viktig kollektivtrafikförbindelse är kopplingen mellan Gottsunda centrum genom Ultuna över Fyrisån till ett nytt stationsläge i Bergsbrunna.

Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden och Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån kommer att vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras i staden. Dessa utredningar utgör därmed underlag för det fortsatta arbetet med utvecklingen av Södra staden som ger förutsättningar för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten. Utredningarna kommer därför att vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras. *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* är vägledande för hur dagvatten på systemnivå ska renas och fördröjas i Södra staden och för vilka ytor som bör reserveras för dagvattenanläggningar på systemnivå.

Utvecklingsområden

Inom Södra staden finns möjligheter att utveckla cirka 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser.

Ett utvecklingsområde innehåller befintlig bebyggelse och utrymme för komplettering av bebyggelse för bostäder, service och verksamheter. Service omfattar både kommersiell service som handel och offentlig service som skol- och idrottsverksamhet. Verksamheter kan även inkludera ytor som används för odling, till exempel SLU:s försöksverksamhet.

Inom utvecklingsområden ska det finnas utrymme för offentliga miljöer som gator, parker, naturområden, idrottsytor, odling, lekplatser och torg. De offentliga miljöerna inom utvecklingsområdena ska utformas så att de underlättar för möten mellan människor. De ska fungera som rekreativa utemiljöer i närhet till bostaden som kompletterar både de större gröna och blå strukturerna och de privata bostadsgårdarna inom Södra staden. Offentliga miljöer behandlas inte i detalj inom utvecklingsområdena. Här ska de offentliga miljöerna utvecklas i samband med fortsatt planläggning av bebyggelse. Utvecklingsområden kan också innehålla brukad åkermark.

Utvecklingsområden ska utgöras av stadsbygd av varierande form och täthet. I vissa lägen ska noder och stråk utvecklas med god tillgång på kollektivtrafik, service- och centrumfunktioner. Genom utveckling av fler noder förläggs servicefunktionerna närmare de som bor och verkar i Södra staden så att det långväga resandet kan minska. Möjligheter skapas också för att variera serviceutbudet mellan olika noder. En utveckling av flera noder i kombination med ett effektivt kollektivtrafiksystem som kopplar noderna till varandra tillgängliggör servicen för ännu fler. En satsning på flera centrumnoder i Södra staden är också en satsning på att utveckla fler intressanta mötesplatser i staden.

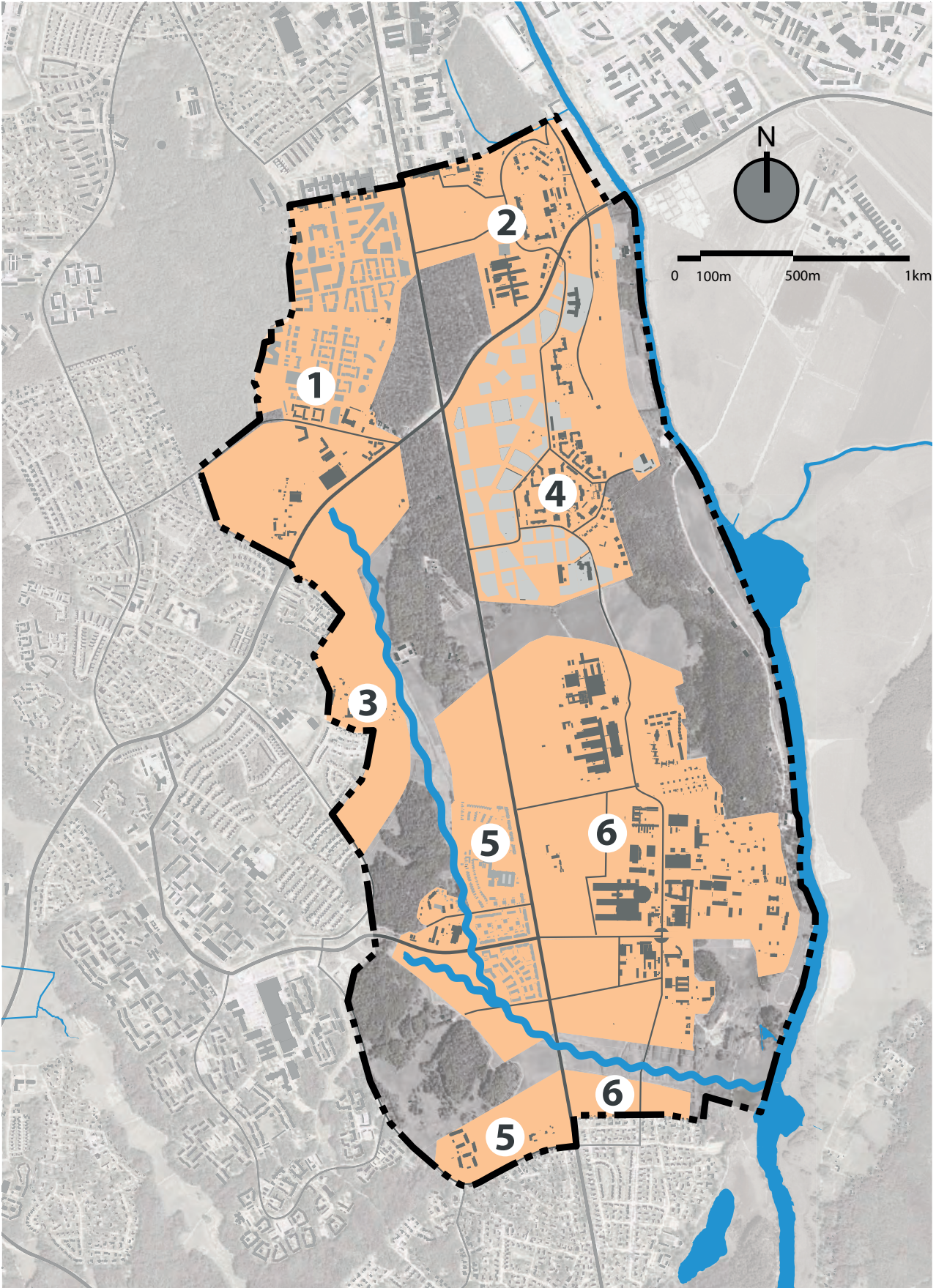
Utöver de storskaliga transportinfrastrukturerna inom Södra staden ska det i utvecklingsområdena finnas ett sammanlänkat gång- och cykelvägnät med anslutningar till huvudcykelstråk, hållplatser och målpunkter. Vägnätet inom utvecklingsområdena fastställs i samband med planläggning.

Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Uppsala vattentäkt – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.

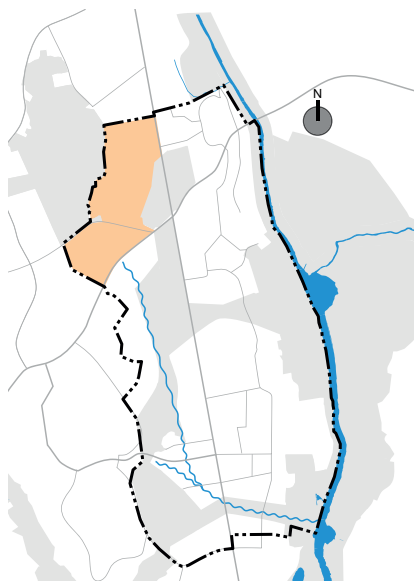
Pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområden men ändrad markanvändning bör inte medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med översiktsplanens intentioner. Processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det. Avgränsning mot grönområden fastläggs vid planläggning.

Six utvecklingsområden identifieras och beskrivs i planen:

1. Rosendalsområdet
2. Polacksbacken
3. Malma
4. Ulleråker
5. Bäcklösa och Lilla Sunnersta
6. Ultuna och Norra Sunnersta

Plankarta utvecklingsområden

Orienteringskarta
Rosendalsområdet

1. Rosendalsområdet

Nuläge

Rosendalsområdet ligger på västra sidan av Dag Hammarskjölds väg och utgör tillsammans med utvecklingsområdet Polacksbacken norra entrén till Södra staden. Området består av två delar, ett större planlagt område på Rosendalsfältet och ett mindre område i västra delen mellan stadsskogen och Vårdsättravägen. Området avgränsas i norr av Husargatan och i söder av Vårdsättravägen. De östliga delarna av utvecklingsområdet är detaljplanlagt och ägs i huvudsak av Akademiska Hus och Uppsala kommun. Området närmast Vårdsättravägen är detaljplanlagt för handel, bostäder och småindustri.

Den sydvästliga delen av området ägs av staten och Uppsala kommun och är inte detaljplanlagt. En handelsträdgård finns sedan länge etablerad närmast vägen. Resten av området utgör en sydlig

utlöpare av Stadsskogen med barrskog och blandskog.

Förändring

Inriktningar i Översiktsplan 2016 ska tillämpas. De nya detaljplanerna för Rosendalsfältet säkrar möjligheten att utveckla området enligt översiktsplanens intentioner med en stadsdelsnod och ett stadsstråk längs Torgny Segerstedts allé. Målsättningen för Rosendal är att skapa en stadsmässig bebyggelse som kan utvecklas över en längre tid. Utbyggnaden av de planlagda delarna innebär nya bostäder tillsammans med verksamheter och service. En ny stadsdel ska byggas upp från grunden med bostäder inklusive särskilda boendeformer, universitetslokaler, kontor, handel, service, forskningsanknuten industri, förskolor, skola, idrottshall, primärvård samt anläggningar och platser för idrott, kultur och möten. Området ska genomkorsas av en kommunal stomlinje för kapacitetsstark kollektivtrafik. Skolor planeras för att försörja Rosendals utbyggnadplaneras. I nordvästra hörnet finns utrymme att utveckla ett skolområde för Science Park med omnejd.

Närmast Vårdsättravägen och Rosendalsvägen ska stadsstråk utvecklas. Vårdsättravägen ska utvecklas till ett livfullt gaturum där framkomlighet för kollektivtrafik prioriteras. Längs gatan kan en hög koncentration av bostäder och en kontinuitet av verksamheter, vardagsservice och besöksfunktioner utvecklas. Vid hållplatslägen kan utbudet av service av olika slag att vara högre. Området mellan Vårdsättravägen och Rosendalsvägen innanför stadsstråken är lämpligt för skola och anläggningar för idrott och fritid samt ett begränsat inslag av handel. Den nya bebyggelsen kan utformas som en övergång mellan stadsdelsnoden Rosendal och den befintliga småhusbebyggelsen vid Champinjonvägen. Ett hållbarhetscenter kan utvecklas i det område som inte är planlagt.

Ett grönt stråk mellan Stadsskogen och Kronparken ska finnas i kanten mot bebyggelsen längs Skogsvägen, Champinjonvägen och Malma ringväg. I området ska det finnas ett sammanlänkat gång- och cykelvägnät med gena anslutningar till huvudcykelstråk, hållplatser och målpunkter. Goda förutsättningar finns för kopplingar ner mot Fyrisån med gång- och cykelvägar genom befintlig grönstruktur.

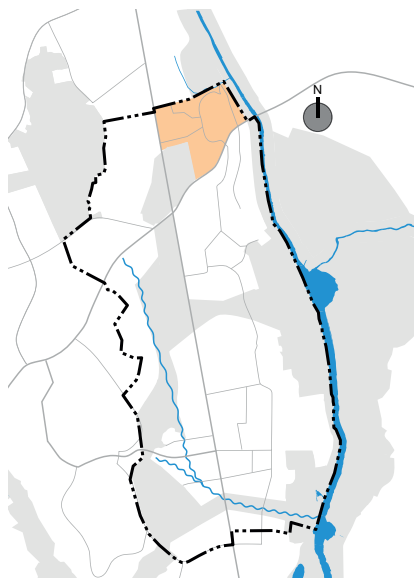
Solvallsparken bör breddas något mot väster för att skapa en bredare park eller för att kunna spara en skogsbård som kompletterar parkens nuvarande miljöer.

Visionsbild Rosendal (Tengbom)

Upplysningar och hänvisningar

- Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.
- *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden , Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån och Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* ska vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

Orienteringskarta Polacksbacken

2. Polacksbacken

Nuläge

Utvecklingsområdet Polacksbacken utgör en entré till Södrastaden och består av tre delar, Exercisfältet, Regementet och Ångström. Exercisfältet och Regementet utgör ett viktigt värde i riksintresset för kulturmiljövård Uppsala stad. Området ligger på och invid åsen som är stadens grundvattentäkt där tillhörande skyddsområde innebär starka restriktioner för markanvändning och ingrepp i åsen. Uppsala Science park, Ångström, informationsteknologiska centrum (ITC) samt Rosendal är områden som expanderar i och i anslutning till Polacksbacken.

Exercisfältet utgörs av det gamla exercisfältet som tillhört det nedlagda Upplands regemente. Det ligger intill åsen och är en viktig lokal för växter och insekter knutna till magra och sandiga gräsmarker. Talldungarna på fältet har betydelse för arter knutna till gammal tall.

Regementets byggnader används numera av Uppsala universitet. ITC kommer att flytta sin verksamhet till Blåsenhus och Ångström. Detta öppnar upp för en omvandling av stora delar av det gamla regementsområdet. Området med sina byggnader har ett stort kulturhistoriskt värde. Regementet är också byggnadsminne.

Ångströmlaboratoriet byggdes på 1990-talet. Anläggningen rymmer institutioner för matematik, fysik, teknik och viss kemi. Sedan byggnaden uppfördes (1995–1997) har sammanlagt ytterligare två utbyggnadsetapper genomförts. Första etappen genomfördes mellan 1998–2000 och den senaste år 2006. Området är nyligen planlagt för en utbyggnad av Ångström där bland annat parkeringen norr om Ångströmlaboratoriet bebyggs.

Förändring

Översiktsplan 2016 föreslår en utveckling av ett stadsstråk längs Regementsvägen. Uppsala universitet och Akademiska Hus AB har gemensamt tagit fram en utvecklingsplan (Campusplan) för området för att tydliggöra sina framtida lokalbehov. Området kommer att få en tyngdpunkt i verksamheter och utbildning. Hur detta kan se ut beror på hur Exercisfältet och det gamla regementsområdet kan utvecklas.

Området kommer att ha en viktig funktion som rekreationsområde och samlingsplats för alla som verkar och bor i omgivningen. Ett planprogram för Exercisfältet som klarlägger förutsättningar och målsättningar för områdets utveckling ska tas fram. Utvecklingen av Exercisfältet ska ses i ett sammanhang tillsammans med utvecklingen av Regementsområdet och området längs Dag Hammarskjölds väg. Fältet behöver tas i anspråk för dagvattenhantering, kollektivtrafik och rekreationsytor. En skola kan behöva etableras i närheten som ersätter den verksamhet som finns där idag.

Programmet ska utreda:

- hur platsen kan utvecklas med hänsyn till det kulturhistoriska arvet, byggnadsminnet och riksintresset för Uppsala stad.
- hur vi kan förstärka livsmiljöer och spridningssamband för arter knutna till exercisfältets sandmark och gamla tallar.
- hur Exercisfältets funktion som samlingsplats rekreationsyta och entré till Södra staden kan kombineras med andra anspråk.

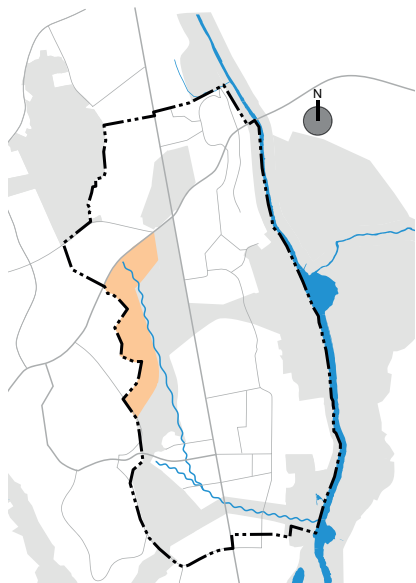
- hur dagvattenhantering på ett kreativt sätt kan kombineras med andra anspråk och värden.
- om det är möjligt med bebyggelsestillskott på delar av området inklusive skolverksamhet.
- hur Uppsalaåsens grundvatten ska skyddas från negativ påverkan.
- hur ett framtida kollektivtrafikstråk ska passera exercisfältet.

Upplysningar och hänvisningar

- Riksintresse för kulturmiljö Uppsala stad.
- Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.
- *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden, Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån och Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* ska vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

Exercisfältet. Foto: Tamara Pavlovic

Orienteringskarta Malma

3. Malma

Nuläge

Utvecklingsområdet Malma sträcker sig från Vårdsättravägen mitt emot Rosendal längs den östra kanten av Malma backe och Valsätra ner till Natura 2000-området norr om Bäcklösa. Centralt ligger Malma gård som fanns etablerad redan på 1700-talet. Den förmodas vara den äldsta av ursprungligen fyra gårdar och har fortfarande aktiv djurhållning. Gula stigen passerar i gårdens omedelbara närhet. Området runt gården har under lång tid betats. I närheten av gården finns en damm med den större vattensalamandern. Större vattensalamander är fridlyst och omfattas av artskyddsförordningens bestämmelser.

Marken norr om Malma gård är obebyggd och utgörs närmast Vårdsättravägen i norr av naturmark med barrblandskog och i söder mot Hammarbyfältet omväxlande öppna trädbevuxna hagmarker. I nordöst vid Vårdsättravägen gränsar området till Kronparken. De södra delarna av området ligger i direkt anslutning till villaområdet vid Kälkvägen och gränsar mot Bäcklösa Natura 2000-området och Slädvägen. Marken utgörs i dessa delar av åker och betesmark.

Marken närmast Vårdsättravägen ägs av Uppsala kommun och Statens fastighetsverk. Uppsala Akademiförvaltning äger marken runt Malma gård och de södra delarna av området.

Förändring

Inriktningar i Översiktsplan 2016 ska tillämpas. De delar av området som ligger närmast Vårdsättravägen ska utvecklas till ett stadsstråk. Vårdsättravägen ska utvecklas mot ett livfullt gaturum där framkomlighet för kollektivtrafik prioriteras. Längs gatan kan en hög koncentration av bostäder och en kontinuitet av verksamheter, vardagsservice och besöksfunktioner utvecklas. Vid hållplatslägen kommer utbudet av service av olika slag att vara lite tätare. Bebyggda kvarter, där bottenvåningarna bidrar till kontinuitet och variation, ska i de flesta fall kanta gatan. Längs stråket kommer inslag av allmänt tillgängliga platser av olika slag och grönska bidra till ett attraktivt gaturum.

Malmaområdet i övrigt ska utvecklas som stadsbygd. Det innebär bland annat att området ska utvecklas med en tyngdpunkt på bostäder men med inslag av vardagsfunktioner som kompletterar utbudet i noder och stråk. Området kan vara lämpligt för förskola, skola och anläggningar för idrott och fritid av olika slag samt ytor för vardagsrekreation som natur, fotbollsplaner och odling.

Ny bebyggelse måste anpassas till den bebyggda miljön och naturvärdena på platsen. Kulturvärdena vid Malma gård bör bevaras. Livsvillkoren för skyddade arter ska säkerställas. Kultur- och naturvärden kring Malma gård bör därför utredas närmare vid planläggning i gårdens omgivningar. Vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen vid Malma gård kan prövas för bostadsändamål.

Malma gård bör utnyttjas för kultur- och fritidsverksamheter i denna del av staden. Om gården ska fortsätta med djurhållning måste tillräckliga ytor för hagar och gödsel utredas. Ett samarbete med SLU:s djurverksamheter kan utvecklas.

Områdets utveckling ska samordnas med utvecklingen av rekreativa kvaliteter på Hammarby-Bäcklösaområdet och med det gröna stråket Malma-Hågadalen. Gröna samband mellan Stadsskogen, Kronparken och Hammarby-Bäcklösaområdet ska säkerställas.

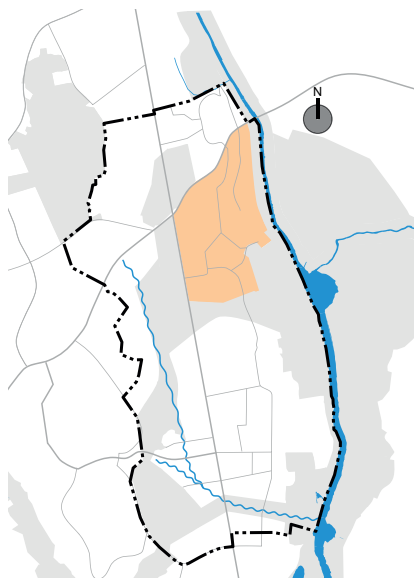
Avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsåtravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönska.

Upplysningar och hänvisningar

- Tillstånd från länsstyrelsen krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.
- Den större vattensalamandern, som finns kring Malma gård, är skyddad av artskyddsförordningen. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn av artskyddet.
- Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.
- Se även *Kulturhistorisk utredning Dag Hammarskjöldsstråket*.
- Se även beskrivningar av *Hammarby-Bäcklösaområdet* och det gröna stråket *Malma-Hågadalen* under avsnittet *Parker, naturområden och vattenmiljöer*
- *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden, Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* och *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* ska vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

Malma gård. Foto: Tamara Pavlovic

Orienteringskarta Ulleråker

4. Ulleråker

Nuläge

Området avgränsas av Kungsängsleden i norr, Dag Hammarskjölds väg i väster, Ultunafältet i söder och Fyrisån i öster. I området ingår kulturhistorisk bebyggelse och parkmiljö från det tidigare Ulleråker sjukhus, delar av Kronparken med sitt tallnätverk, en del av Uppsalaåsen med sin siluett och skyddsföreskrifter mot infiltration och ingrepp i åsen, Fyrisån med strandskydd och landskapsbildsskydd samt Årummet.

Kommunen förvärvade Ulleråkersområdet från landstinget 2014 som ett strategiskt markköp med syfte att ta ett helhetsgrepp om stadsdelens utveckling. Ett planprogram finns som är vägledande för detaljplaneläggning och utbyggnad.

Förändring

Programförslaget rymmer cirka 7000 nya bostäder samt verksamheter, handel, förskolor, skolor och annan service i en tät och blandad stadsmiljö. Sammantaget redovisar planprogrammet hur och var tillkommande bebyggelse kan ske med hänsyn till vatten, natur- och kulturvärden, i en koncentration som möjliggör en levande stadsdel med ett brett utbud av bostäder, verksamheter och attraktiva offentliga platser. Planprogrammet visar också hur hållbara vardagsresor kan ske, samt hur grund- och ytvattnet kan värnas. Programområdet kommer att byggas ut successivt under 10–15 år.

Områdets ska utvecklas till en stadsdelsnod. Det innebär bland annat det ska bildas ett lokalt centrum med en koncentration av bostäder, arbetsplatser och service. Här ska människors behov av vardaglig närhet till kommersiell och offentlig service kunna tillgodoses. Det kommer att finnas förutsättningar för stimulerande vistelse genom platser för lek, lokal kultur, idrott med mera. Det innebär också att kvarters- och gatustrukturen ska stärka rumsliga samband, öka orienterbarheten och göra det lätt att röra sig inom och till och från området. I kollektivtrafiknära lägen och runt korsningspunkter mellan viktiga stråk och i andra strategiska lägen kommer det att finnas lokaler som kan rymma verksamheter i bottenvåningarna. Ett stadsstråk med kapacitetsstark kollektivtrafik ska sträcka sig genom området från norr till söder.

Med hänsyn till riksintresset för Uppsala stad bör området harmoniera med karaktären på andra sidan Dag Hammarskjölds väg så att vägmiljöns axialitet och symmetri vidmakthålls och förstärks. Det kan till exempel göras med en bård av vegetation som lämnas mellan den nya bebyggelsen i Ulleråker och vägen. Bebyggelse som bryter åsens siluett sett från det öppna landskapet i öster bör utformas för att samspela med siluetten och åsens vegetation. Byggnader som bryter siluetten bör inte störa den del av stadens siluett som ingår i riksintresset för Uppsala stad. Åsens vegetation och husvolymerna kan användas för att på ett intressant sätt både synliggöra och dölja ny bebyggelse. Det är viktigt att fortsätta studera denna vy allteftersom Ulleråker planeras och byggs ut.

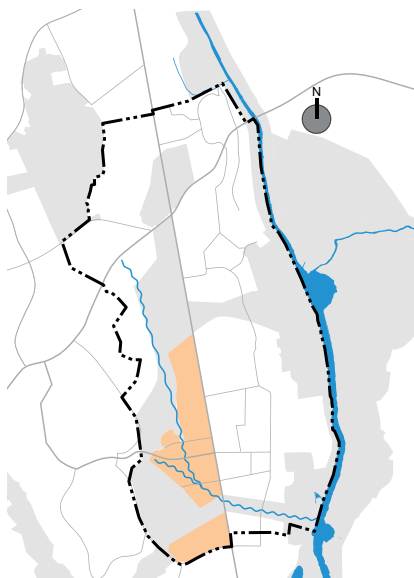
Med hänsyn till åsens betydelse som dricksvattentäkt ska ny bebyggelse så långt som möjligt undvikas på åskärnan. Nyexploatering på känsliga delar av åsen ska begränsas i omfattning.

Upplysningar och hänvisningar

- Programmet för Ulleråker ger närmare beskrivning av inriktningar och innehåll för kommande planläggning av området.
- Riksintresse för anläggningar för dricksvatten (åsens grundvatten).
- Riksintresse för kulturmiljö Uppsala stad.
- Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.
- *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

Visionsbild Ulleråker (Erik Giudice arkitekter)

Orienteringskarta Bäcklösa
Lilla Sunnersta

5. Bäcklösa och Lilla Sunnersta

Nuläge

Utvecklingsområdet Bäcklösa sträcker sig från åkermarken söder om Sydvästra Kronparken till Rosenvägen vid Lilla Sunnersta. Det avgränsas i öster av Dag Hammarskjölds väg och i väster av Natura 2000-området i Bäcklösa.

De norra och södra delarna består huvudsakligen av jordbruksmark och är inte planlagda. Marken norr om en tänkt förlängning av Veterinärvägen ägs av SLU och utnyttjas framför allt för långsiktiga odlingsförsök.

De centrala delarna är delvis bebyggda och planlagda sedan tidigare för olika verksamheter. Genetiska trädgården ligger i denna centrala del med sitt växtmaterial från 1930-talet. SLU anlade den botanik-genetiska trädgården med växter från stora delar av Sverige och delar av världen. Genetik-

centrum och Engelska skolan finns lokaliserad mitt i området. En stor hörntomt vid Gottsunda allé/Dag Hammarskjölds väg är planlagd för industriändamål (kraftvärmeverk) men endast bebyggd med en enklare verkstadslänga. I den västra delen norr om Gottsunda allé finns ett vattenverk och andra verksamhetslokaler. Ändring i planerna pågår för att möjliggöra bostäder.

Ett område mellan Dag Hammarskjölds väg, Gottsunda allé och Bäcklösadiket är delvis detaljplanlagt och byggnation pågår. Detaljplanen medger en bygrätt för cirka 700 bostäder med ett visst inslag av handel samt en förskola. Söder om Gottsunda allé, väster om Bäcklösadiket, är marken obebyggd. Dagvatten från stora delar av Gottsunda leds via Bäcklösaaravinen mot Bäcklösadiket.

Längst i sydväst där Rosenvägen övergår i Elfrida Andrées väg mot Gottsunda (Lilla Sunnersta) finns ett område med studentbostäder uppförda med tidsbegränsat bygglov. Några mindre verkstadsbyggnader och bostadshus finns i områdets sydöstra del. Området är inte planlagt. Marken längs Rosenvägen ägs av Uppsala Akademiförvaltning.

Förändring

Inriktningar i Översiktsplan 2016 ska tillämpas. Den centrala delen av området längs Gottsunda allé ska utvecklas till en del av stadsnoden Gottsunda-Ultuna. Området ska utvecklas till ett levande centrumområde med en hög koncentration av bostäder, näringsliv, samhällsservice och kvalitativa offentliga miljöer. I kollektivtrafiknära lägen och till korsningspunkter mellan viktiga stråk eller andra strategiska platser ska det utvecklas verksamhetslokaler i bottenvåningarna. Värdeäta sammanhållna stadsmiljöer ska utvecklas i kvarteren närmast Gottsunda allé där gaturummet ska hålla ihop stadnodens två kärnor Gottsunda och Ultuna.

I området söder om Gottsunda allé upp mot Bäcklösa Natura 2000-området eller i området norr om Sunnersta kan en större skola samt anläggningar för idrott och fritid lokaliseras.

Den norra delen av utvecklingsområdet ska utvecklas som stadsbygd med bostäder och inslag av vardagsfunktioner som kompletterar utbudet i noder och längs stråk. En förskola och ytor för vardagsrecreation som natur, fotbollsplaner och ytor för odling kan utvecklas här. Genetiska trädgården är en unik plats som ska tas tillvara när området utvecklas.

Här kan en park med historiska förtecken i samklang med ny bebyggelse och nytt innehåll för kommande boenden och besökare utvecklas. SLU:s mark kommer att utnyttjas för odlingsförsök inom överskådlig framtid men möjligheter ges att på sikt utveckla området för bebyggelse.

Med hänsyn till riksintresset för Uppsala stad bör bebyggelsen i Bäcklösa utformas med en sammanhållen karaktär mot Dag Hammarskjölds väg. Bebyggelsen ska harmoniera med bebyggelsen i utvecklingsområdet Ultuna på andra sidan Dag Hammarskjölds väg så att vägmiljöns axialitet och symmetri vidmakthålls och förstärks.

Den västliga tungan av Sunnerstafältet skiljer de sydligaste delarna närmast Sunnersta från resten av området. Mötet mellan bebyggelsen och Sunnerstafältet kan utformas som "kaj mot det gröna" där en bebyggd miljö vänder framsidan mot ett större grönområde. Genom bebyggelseområdet kan ett dagvattensystem skapas som berikar stadsmiljön och fördröjer vattnet innan det rinner vidare till Sunnerstafältet.

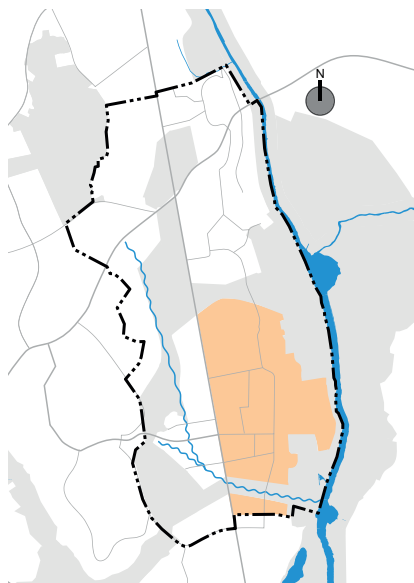
En dagvattenutredning som hanterar hela Bäcklösadikets avrinningsområde har tagits fram fram. Dagvatten som kommer från Gottsunda via Gottsundaravinen till Bäcklösadiket har därför beaktats i utredningen. Flödet genom diket över åkermarkerna bör inte förändras nämnvärt så länge marken används för SLU:s försöksodlingar.

Upplysningar och hänvisningar

- Tillstånd från länsstyrelsen krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.
- Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.
- *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden, Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån och Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* ska vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

Visionsbild Bäcklösa

Orienteringskarta Ultuna
Norra Sunnersta

6. Ultuna och Norra Sunnersta

Nuläge

Utvecklingsområdet Ultuna avgränsas mot norr av Ultunafältet, i öster av Ultunaåsen och av Fyrisån, i söder av Sunnersta, och i väster av Dag Hammarskjölds väg. Inom området finns SLU:s campusområde med utbildning och forskning samt en hel del företag. Den centrala delen är till stora delar planlagd. I den norra delen av området finns även bostäder, förskola och SVA:s (Statens veterinärmedicinska anstalt) anläggningar. Marken ägs av SLU och Akademiska hus med undantag för SVA:s fastighet.

Riksintresset Ultuna källa finns inom grönområdet Ultuna hamn som gränsar till bebyggelsemiljön nära Fyrisån. Områdets södra del utgörs av ett öppet åkerlandskap där SLU har experimentodlingar. Den sydligaste delen mot Sunnersta ägs av Akademiförvaltningen som vill utveckla området för

bostäder.

Förändring

Inriktningar i Översiktsplan 2016 ska tillämpas. En precisering av ställningstaganden i Översiktsplan 2016 har gjorts gällande riksintresset för Uppsala stad och Ultuna källa samt för åsen.

Med hänsyn till riksintresset för Uppsala stad bör bebyggelsen utformas med en sammanhållen karaktär mot Dag Hammarskjölds väg. Bebyggelsen ska harmoniera med bebyggelsen i utvecklingsområdet Bäcklösa på andra sidan Dag Hammarskjölds väg så att vägmiljöns axialitet och symmetri vidmakthålls och förstärks. Det krävs även en anpassning av byggnadshöjd mot villabebyggelsen i Sunnersta och mot åsen och Fyrisån. Bebyggelsen bör utformas så att inte hela Ultunaåsen skymms av bebyggelse sett från Dag Hammarskjölds väg.

Med hänsyn till åsens betydelse som dricksvattentäkt ska ny bebyggelse så långt som möjligt undvikas på åskärnan. Nyexploatering på känsliga delar av åsen ska begränsas i omfattning. Ultuna källa får inte påverkas hydrologiskt av ny bebyggelse eller nya anläggningar.

Södra delen av området kan utvecklas till en betydande del av stadsnoden Gottsunda–Ultuna och utgöra ett levande centrumområde som tar sin utgångspunkt i Campusutvecklingen och Green Innovation Park och som kompletteras med bostäder och servicefunktioner. Kvarters- och gatustrukturen ska stärka rumsliga samband, öka orienterbarheten och göra det lätt att röra sig inom och till och från området. I kollektivtrafiknära lägen och runt korsningspunkter mellan viktiga stråk och i andra strategiska lägen kan det att finnas lokaler som kan rymma verksamheter i bottenvåningarna. Bostäder, skola och andra lokaler för samhällsservice inklusive landstingets anläggningar för närvård kan tillkomma på sikt där detta är möjligt med tanke på de verksamheter som finns inom området och på sådana som kan tillkomma.

Campusmiljön i Ultuna ska utvecklas mot en miljö som kan beskrivas som ”universitet i staden”. Universitetets profil med jordbruk och djurhållning ska tas till vara. Platsens läge möjliggör samverkan mellan skola och universitet. Inom de centrala delarna ska SLU:s verksamheter dominera medan de sydligaste delarna utvecklas framför allt för bostäder. Söder om Ultunaallén kommer utveckling till stadsmiljö bidra till att Green Innovation

Park blir ett kreativt och attraktivt företagskluster. I den södra delen av SLU avsätts ett reservat för kollektivtrafik över ån i två lägen, se vidare under Transportinfrastruktur och mobilitet.

Ett stadsstråk med ett livfullt gaturum där framkomlighet för kollektivtrafik prioriteras kan utvecklas genom Ultunas norra delar som knyter samman stadsnoden med Ulleråker och innerstaden. Stadsstråkets innehåll kommer att behöva anpassas till verksamheten på SVA. De norra delarna kan utvecklas med fler verksamheter som är förenliga med SVA:s status som skyddsobjekt. Bostäder nära SVA: s anläggning och inom stora delar av campusområdet är inte lämpligt på grund av verksamheter som laboratorier och liknande.

De delar som är lämpliga ska utvecklas med ökad koncentration av bostäder. Nyttillkommande bostadsbebyggelse får inte medföra hinder för pågående eller planerade verksamheter. SLU:s förutsättningar och möjligheter ska beaktas och tas tillvara.

Kollektivtrafikstråkets sträckning genom Ultuna är inte klarlagd. I avnittet *Transportinfrastruktur och mobilitet* redovisas de alternativa sträckningar som kommer att utredas. Ett kollektivtrafikstråk väster om SVA är inte lämpligt på grund av transporter till och från SVA. Kollektivtrafikstråket mellan Gottsunda-Ultuna och Bergsbrunna och en framtida station (Uppsala södra) kommer att fungera strukturerande för stadsnoden.

Mot norr bör bebyggelsen mot Ultunafältet samverka med den öppna platsens funktion som viktig rekreativ resurs strategiskt belägen mellan Ultuna och Ulleråker. Fältet kan bli en mötesplats med ytor för lek och idrott och som del av utemiljön till förskolor och skolor i Ulleråker och i Ultuna. Mötet mellan bebyggelsen och Ultunafältet kan utformas som ”kaj mot det gröna” där en bebyggd miljö vänder framsidan mot en större park med ytor för aktiviteter av olika slag.

Mötet mellan bebyggelsen och Sunnerstafältet i söder kan också utformas som ”kaj mot det gröna” där en bebyggd miljö vänder framsidan mot ett större grönområde med ytor för aktiviteter och en dagvattenmiljö. I norra kanten av Sunnerstafältet kan kollektivtrafikstråket utgöra gräns mot parken. Sunnerstafältet kan på så sätt bli en integrerad del av stadsnoden och utvecklas till en kvalitativ offentlig miljö i staden.

Akademiska hus planerar för ett stråk med bostäder längs åsen ner mot Ultuna herrgård. Gränsen mellan utvecklingsområdet och det blivande naturreservatet Årike Fyris är preliminär och kan vid Ultuna hamn förskjutas söderut och österut. Utredningsområdet gräns ska då ta hänsyn till reservatet och andra intressen på platsen. Görs ett planprogram för Ultuna bör denna fråga studeras i programmet.

Behovet av jordbruksmark för försök ska tillgodoses och kan i den mån det är möjligt integreras i grönområden. Odlingslandskapet kan tillgängliggöras med promenadstråk med information om pågående verksamheter.

Upplysningar och hänvisningar

- Riksintresse för anläggningar för dricksvatten (åsens grundvatten).
- Riksintresse Ultuna källa.
- Riksintresse för kulturmiljö Uppsala stad.
- Risk för infiltration i åsens grundvatten ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. Se utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden*. I samband med planläggning ska fördjupande hydrogeologiska studier göras för att ge bättre kunskap om åsens sårbarhet och ge underlag för bedömning av risker för föroreningar av grundvattnet.
- *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden, Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån och Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* ska vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

Natur, park och vatten

Offentliga miljöer kan utgöras av grönområden, parker, torg och gaturum. Detta avsnitt handlar om de större gröna och blå miljöer som återfinns utanför utvecklingsområdena. De omfattar områden som kommunen inte vill utveckla för bebyggelse och som på längre sikt utvecklas som offentliga kvaliteter för hela staden. Avsnittet pekar också ut viktiga gröna stråk genom utvecklingsområden där de gröna sambanden ska utvecklas. I övrigt behandlas inte offentliga miljöer i detalj inom utvecklingsområdena. De offentliga miljöerna inom utvecklingsområden ska hanteras i samband med fortsatt planläggning av bebyggelse. Offentliga miljöer i form av gator behandlas mycket översiktligt under *Transportinfrastruktur och mobilitet*.

Parker, naturområden och vattendrag i staden har stor betydelse för människors välbefinnande och hälsa, för biologisk mångfald och för kommunens identitet. Tillgång till parker, natur och vattenmiljöer inom de offentliga miljöerna höjer även det ekonomiska värdet på befintliga och kommande bebyggelsemiljöer.

Stadens allmänt tillgängliga gröna och blå miljöer kan fylla en mängd olika funktioner genom sina ekosystemtjänster. De kan användas för rekreation, lek, spontanidrott, odling med mera och de kan fungera som livsmiljö och spridningskorridor för växter och djur. De renar luft, dämpar buller, jämnar ut temperatursvängningar och kan användas för fördröjning och rening av dagvatten. Åsens förmåga att förse staden med dricksvatten är en annan mycket viktig tjänst.

I Södra staden finns idag grönområden med kvaliteter som bedöms som mycket värdefulla ur flera aspekter och som i flera fall utgör viktiga platser för stadsnära rekreation och friluftsliv. Flera av dessa har potential att utvecklas ytterligare i samband med en utbyggnad av Södra staden. Gröna stråk ska knyta samman gröna områden och olika delar av Södra staden med varandra och med omgivande landskap och stadsdelar. De gröna kopplingar som pekas ut i denna plan stärker på detta sätt både ekologiska samband och möjligheter att röra sig i en sammanhängande grön struktur.

Nya barriärer skapas när området byggs ut. Dessa barriärer behöver överbryggas på olika sätt. Befintliga och framtida parker inom utvecklingsområden ska också knytas samman och kopplas till övergripande grönområden och gröna stråk.

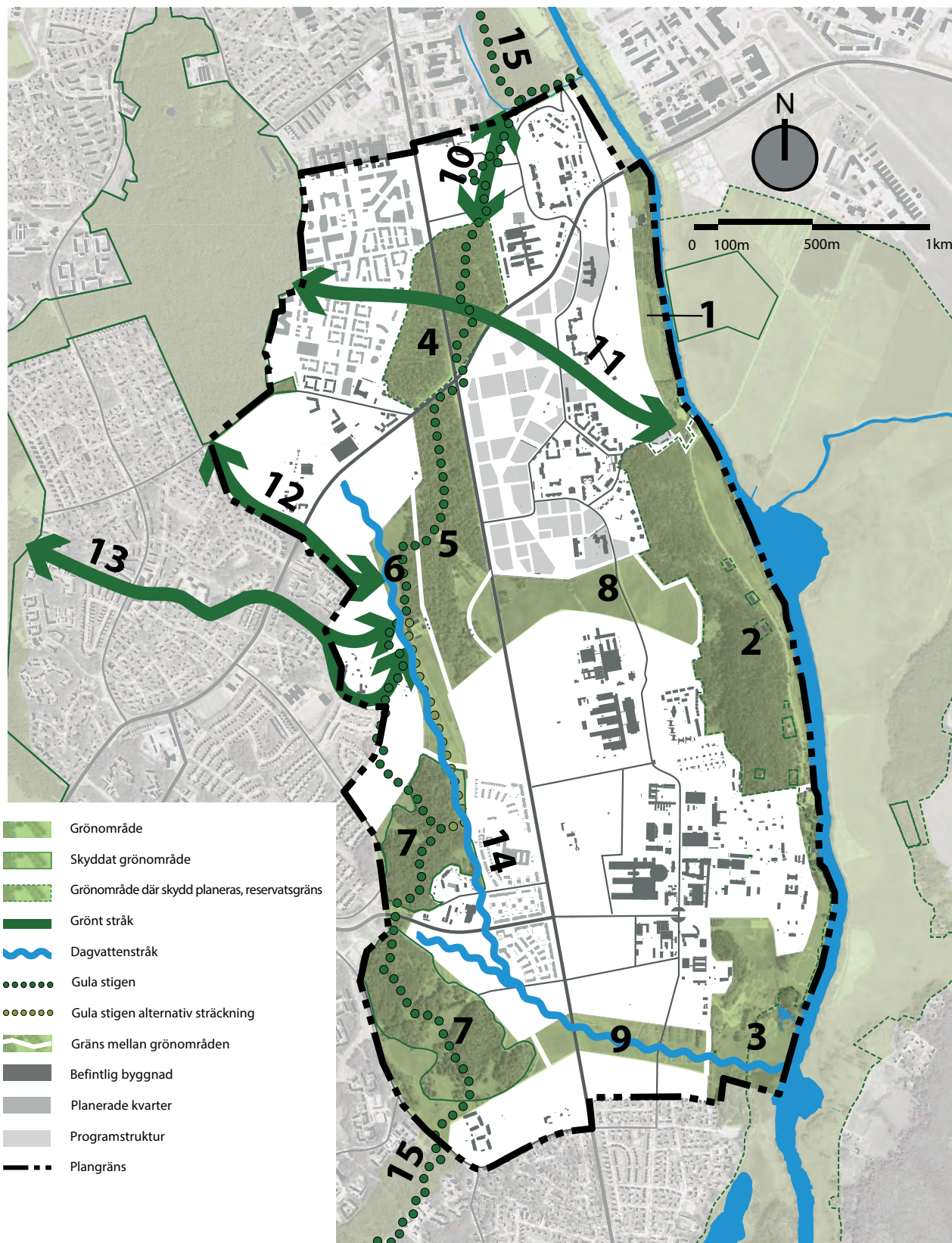
Flera viktiga grönområden för staden som helhet som lyfts i Översiktsplan 2016 återfinns inom planområdet. Planen omfattar delar av Å-stråket längs Fyrisån och Årike Fyris inklusive delar av Uppsalaåsen.

Åsen och Årummet liksom stråket längs Gula stigen utgör de viktigaste delarna av stadens övergripande rekreativa och ekologiska landskapssamband. Den analys som gjorts av ekologiska landskapssamband för tall, asp, ädellövträd, sandmiljöer och groddjursmiljöer i staden visar möjligheter som kan tas tillvara i fortsatta planeringsprocesser.

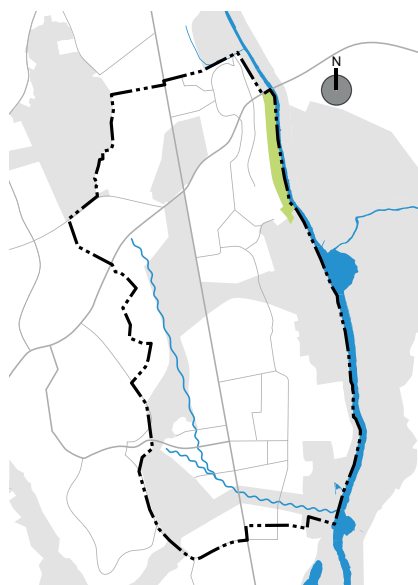
Det gröna stråket längs Gula stigen passerar genom gamla skogsbestånd i Kronparken och Natura 2000-området Bäcklösa miljöer med höga värden knutna till tall respektive asp. Inom Södra staden finns även livsmiljöer och spridningssamband för ädellövträd och för groddjur. Öppna sandmiljöer och arter knutna till dessa finns i mycket begränsad omfattning. Det finns potential att utveckla livsmiljöer på befintliga sandiga jordar eller genom att skapa sandmiljöer i park- och kvartersmark i områden som bebyggs.

Den gröna strukturen i Södra staden består av tre överordnade delar:

- Åsen och Årummet.
- stråket av naturmarker längs Gula stigen.
- tvärgående grönområden och gröna stråk som knyter samman de stora grönområdena med varandra och med grönstrukturen utanför planområdet.

Plankarta grönområden, gröna stråk och dagvattenstråk

Orienteringskarta Å-stråket

Grönområden

1 Å-stråket i höjd med Ulleråker

Nuläge

Ulleråker har en intressant historia kopplad till utvecklingen av psykiatrisk vård i Sverige under flera århundraden. Träd i strikta rader, som utgör lämningar från barockparken som tillhörde den gamla hospitalbyggnaden (Vingmuttern) är starkt karaktärsdanande för området. Linnés Ultunavandring går genom området och gång- och cykelvägen längs åns västra strand utgör ett av Uppsalas mest frekvent använda gång- och cykelstråk längs Fyrisån. Marken ägs av kommunen.

Förändring

Parkstråket längs ån kopplas till det park-, idrotts- och evenemangsstråk som utvecklas längs ån norr om Kungsängsleden. Området blir en del av en viktig entré till landskapet kring Fyrisån (Årike Fyris) som är föremål för naturreservatsbildning. Årike Fyris är även nominerat till kulturellt världsarv mot bakgrund av den anknytning området har till utvecklingen av ve-

Visionsbild Å-stråket i höjd med Ulleråker

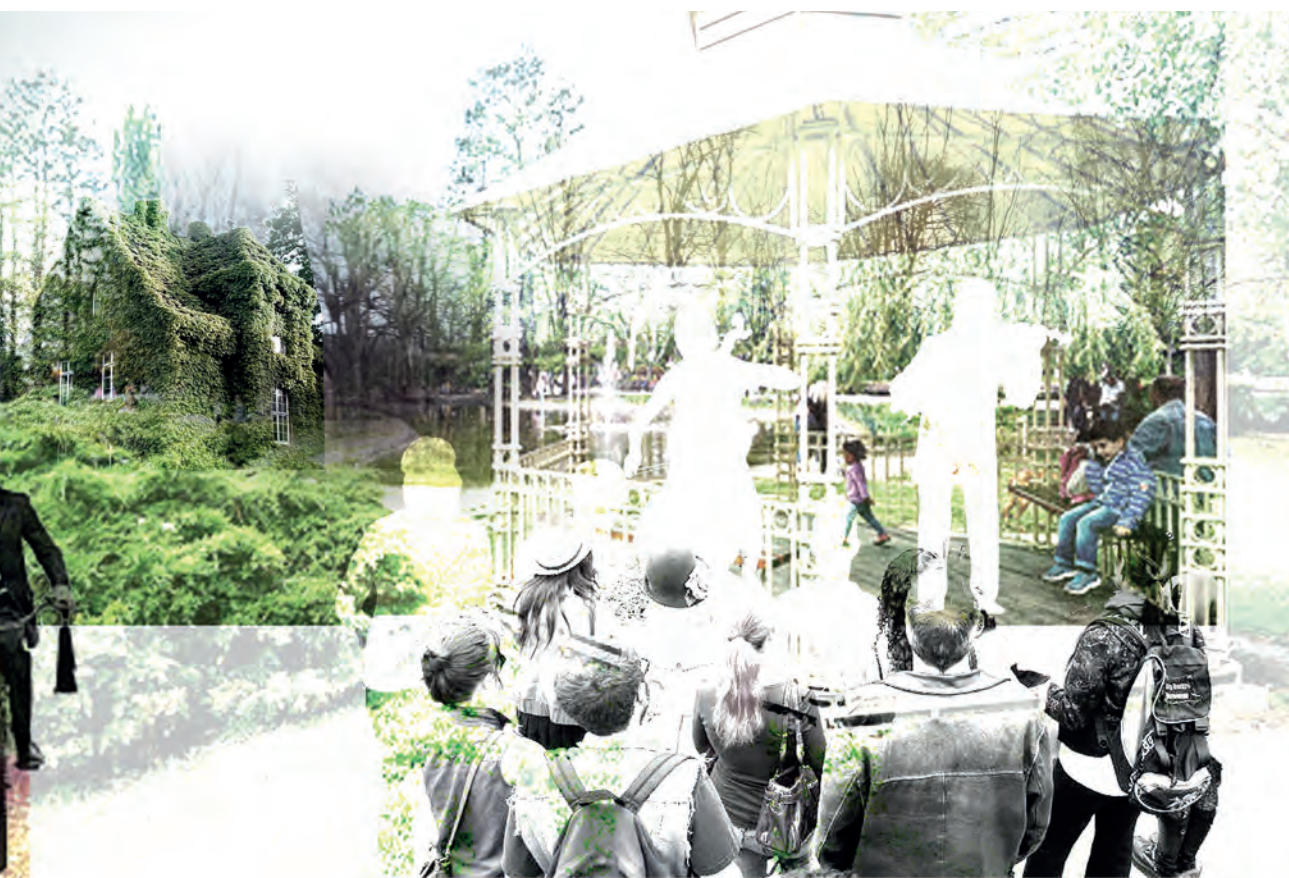
tenskapen systematisk biologi. Den nordligaste delen av området hanteras i planprogrammet Södra Å-stråket.

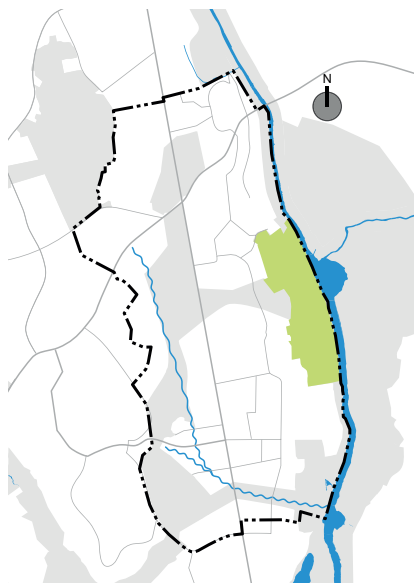
Platsen ska utvecklas till en av Södra stadens mest intressanta rekreativa platser, med koppling till natur- och kulturupplevelse, båtliv och vattensporter, stadsodling, idrott, fritid och evenemang. Fysiska och visuella kopplingar till den gamla hospitalsbyggnaden, den så kallade "Vingmuttern" bör tydliggöras. Förändringar bör ske i varsamt möte med det öppna landskapet i Årike Fyris. Dagvattenhanteringen inom området ska utformas på ett tilltalande sätt med öppna vattenspeglar. De stora höjdskillnaderna mellan Ulleråker och områdena närmast ån måste hanteras så att området blir mer lättillgängligt.

Det föreslagna naturreservatet omfattar strandzonen upp till gång- och cykelvägen. Gränsen är preliminär i avvaktan på utredning och eventuellt beslut om naturreservat.

Upplysningar och hänvisningar

- Strandskydd 100 meter gäller längs Fyrisån. Dispens kan behöva sökas för vissa åtgärder. Kommunen ansvarar för prövning och tillsyn.
- Riksintresse för friluftslivet (berör Fyrisåns strandzon ungefär längs med strandskyddsgränsen).
- Område som ingår i nominering av vetenskapshistoriskt världsarv till UNESCO (Årike Fyris).

Orienteringskarta Ultunaåsen och Å-stråket

2 Ultunaåsen och Å-stråket mellan Vindbron och Ultuna

Nuläge

Åsen reser sig över omgivningarna och utgör ett karaktärsfullt inslag i det i övrigt flacka landskapet. Längs den barrskogsbevuxna åsens krön sträcker sig resterna av den gamla landsvägen in till Uppsala. Idag används denna stig flitigt av motionärer. Den idag befintliga utsiktspunkten från Ultunaåsen har en vidsträckt vy mot öster. Åsens gamla skogsbestånd utgör en viktig del av det ekologiska landskaps sambandet för gammal tall som finns i framförallt stadens södra och västra delar. Uppsala stads dricksvattentäkt ligger i åsen. Marken ägs av SLU.

Förändring

Den skogsbeväxade Ultunaåsen kommer att bli ett av Södra stadens viktigaste rekreationsområden.

Flera utsiktsplatser, förbättrade stigar genom

området och kontinuerlig skötsel av befintlig naturmiljö kommer att krävas för att behålla och utveckla områdets kvalitet. Vid den befintliga utsiktspunkten mot öster bör en vy mot väster öppnas upp med en genomtänkt gallring av skogen. Tillgängligheten till området bör stärkas genom fler och tydligare entrépunkter och en gång- och cykelbro i gamla vindbroläget. En viktig målsättning blir att behålla områdets rofylldhet när Södra staden utvecklas.

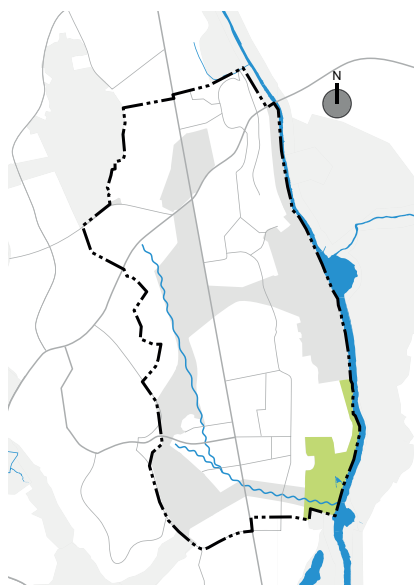
Området ingår i det planerade naturreservatet Årike Fyris, som omfattar hela Ultunaåsen från vindbron och söderut till Ultuna samt det lägre belägna stråket längs ån. Gränsen är preliminär i avvaktan på utredning och eventuellt beslut om naturreservat.

Upplysningar och hänvisningar

- Området omfattas av förordnande för skydd av landskapsbilden. Dispens kan behöva sökas för vissa åtgärder. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn.
- Strandskydd 100 meter gäller längs Fyrisån. Dispens kan behöva sökas för vissa åtgärder. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn av strandskyddet inom förordnande för skydd av landskapsbilden.
- Riksintresse för friluftslivet.
- Område som ingår i nominering av vetenskapshistoriskt världsarv till UNESCO (Årike Fyris).
- Riksintresse för anläggningar för dricksvatten (åsens grundvatten).

Usikt från Ultunaåsen mot Årike Fyris. Foto: Steven Quigley

Orienteringskarta Ultuna hamn

3 Ultuna hamn

Nuläge

Ultuna hamn utgörs till stora delar av våtmarker. Området ligger vackert i ytterkanten av Ultunaområdet där forskning, undervisning och jordbruksproduktion från institut-, högskole- och universitetsepokerna lämnat tydliga avtryck. Strukturen i området visar på hur skolorna sedan mitten av 1800-talet varit organiserade med service, bostäder och det jordbruk som länge var en förutsättning för skolornas existens. De norra delarna av Ultuna hamn används idag för spontanidrott och uteaktiviteter av olika slag. Några mindre åskullar hyser värdefulla växter och insekter och genom området sträcker sig Linnés Ultunavandring längs ån. Marken ägs av SLU och Uppsala Akademiförvaltning.

Förändring

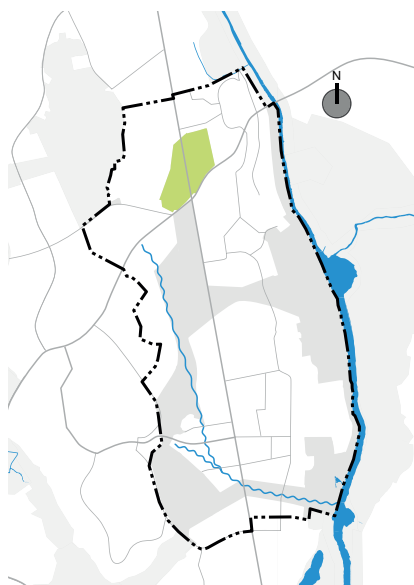
En ny broförbindelse innebär att Ultuna hamn blir en entré till Ultuna och till Södra staden. Planering och utformning av området ska ske med utgångspunkt i detta. Området kommer att genomkorsas av kollektivtrafikstråk, bilvägar och gång- och cykelvägar.

Området angränsar till Sunnerstafältet där anläggningar för att fördröja dagvatten kommer att behöva etableras längs Bäcklösadiket. Rening av dagvatten kan också lokaliseras till fältet. Ultuna hamn skulle kunna vara en lämplig plats för ett naturrum eller besökscentrum med koppling till området natur- och kulturmiljövården och SLU:s verksamhet. De planerade nya dagvattenanläggningarna inom området ska i möjligaste mån utvecklas så att dessa berikar Årike Fyris med värden för bland annat fåglar och groddjur och med upplevelsevården för människor.

Det föreslagna naturreservatet för Årike Fyris omfattar Ultuna hamn men gränsen är preliminär i avvaktan på utredning och eventuellt beslut om naturreservat.

Upplysningar och hänvisningar

- Större delen av Ultuna hamn omfattas av förordnande till skydd för landskapsbilden. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn.
- Strandskydd 100 meter gäller längs Fyrisån. Dispens kan behöva sökas för vissa åtgärder. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn av strandskyddet inom förordnande för skydd av landskapsbilden.
- Riksintresse för friluftslivet.
- Riksintresset Ultuna källor ligger inom området.

Orienteringskarta Kronparken

4 Kronparken

Nuläge

Tallskogen i Kronparken har använts för militära övningar och har skyddats mot exploatering under lång tid. Flera av områdets tallar är mer än 350 år. Mängden grova tallar har bidragit till att ett stort antal skyddsvärda djur- och växtarter finns på platsen och området räknas som unikt i Sverige. Gula stigen, passerar genom området, förbinder Kronparken med centrala staden och Mälarstranden. Skogen delas i två delar av Dag Hammar-skjolds väg som förutom att den utgör en barriär också medför bullerstörningar. Marken ägs av kommunen.

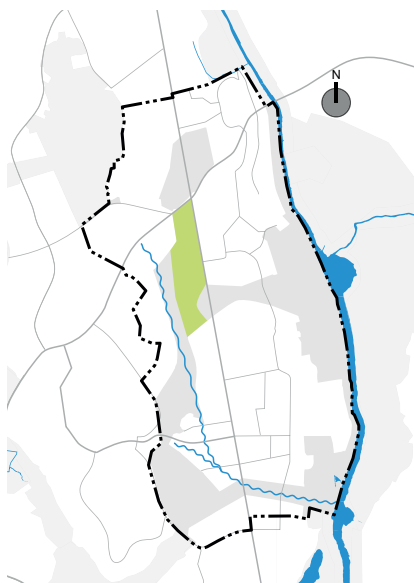
Förändring

Området behöver tydligare gränser mot omgivande vägar och bebyggelse, eventuellt i form av tydligt markerande stenmurar. Åtgärder behöver göras för att skydda området mot buller.

Den unika naturen med de gamla tallarna i Kronparken ska skyddas. Tillgänglighet och vistelsekvaliteter ska utvecklas på ett varsamt sätt samtidigt som de biologiska naturvärdena långsiktigt skyddas, utvecklas och förvaltas. Naturreservatsbildning för Kronparken pågår bland annat med syfte att de gamla tallarna bevaras och förnygras för att säkerställa livsmiljöer för arter knutna till gammal tall och död ved.

Kronparken. Foto: Henrik Ljungman

Orienteringskarta Sydvästra Kronparken

4 Sydvästra Kronparken

Nuläge

Kronparkens sydvästra del har under relativt lång tid fått utvecklas fritt och har därför mer av naturskogskaraktär, till skillnad från Kronparkens norra delar som är gallrade och skötta. Skogen hyser förutom grova tallar gammal gran och död och döende ved i olika stadier. Skogen har också större inslag av lövträd och i sydligaste delen av området dominerar ädellövträd. Området har stora rekreativskvaliteter men är kraftigt bullerstört från vägtrafiken i norr och öster. I området ingår också Hammarby kyrkogård. Gula stigen passerar genom området.

Förändring

Skogsområdet bör skyddas från buller från Dag Hammarskjölds väg på ett sätt som inte skadar riksintresset för kulturmiljö och som inte skapar barriärer i förhållande till omgivande stadsutveckling. Flera kopplingar genom området behövs för gång- och cykeltrafik från Ulleråker till grönområden och stadsmiljöer mot Vårdsättravägen.

Det är viktigt att behålla områdets biologiska mångfald, knuten till bland annat riklig förekomst av död ved, samtidigt som skogen i framtiden kommer att omges av tät stadsbebyggelse och besökas av många fler människor. Åtgärder för att skydda området mot buller bör tas fram i samarbete med markägare.

Upplysningar och hänvisningar

Upplysningar och hänvisningar

- För närmare information om områdets naturvärden se underlagsrapporten *Naturvärdesanalys av Dag Hammarskjöldsstråket* (Ekologigruppen 2014).

Sydvästra Kronparken. Foto Henrik Ljungman

Orienteringskarta Hammarby-Bäcklösafältet

6 Hammarby-Bäcklösafältet

Nuläge

Området utgörs av ett relativt rofyllt och öppet landskap längs med Bäcklösadiket omgivet av olika trädbestånd och åkermarker. Som naturlig lågpunkt kan Bäcklösadiket ta hand om dagvatten för stora delar av Södra staden. Området genomkorsas av "Gula stigen". Marken ägs av Statens fastighetsverk, SLU och Uppsala Akademiförvaltning.

Förändring

Platsen får en viktig roll i det centrala landskapsstråket i Södra staden med kopplingar till bland annat Stadsskogen, Sydvästra Kronparken och Bäcklösa Natura 2000-område och kan vidareutvecklas till naturpark. Platsen kan få en tydlig inramning av bebyggelse med inslag av verksamheter som gör att området kan upplevas tryggt och befolkat under en större del av dygnet. De östra delarna av området präglas av Kronparkens skogsbryn.

Bäcklösabäcken som tar emot mark- och dagvatten från större delen av Södra staden rinner genom området. Ett utvecklat dagvattenstråk skulle kunna skapa miljöer som lockar till sig groddjur varför hänsyn till dessa bör tas i utvecklingen av parkområdet. Dagvattenhanteringen i Södra staden har utretts närmare i en fördjupad dagvattenutredning.

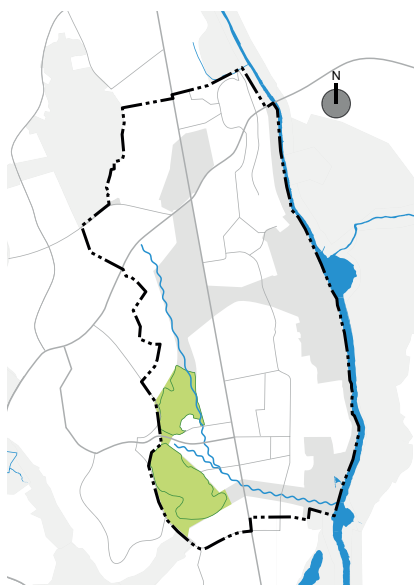
Behovet av jordbruksmark för försök ska tillgodoses och kan i den mån det är möjligt integreras i grönområdet. Odlingslandskapet kan tillgängliggöras med promenadstråk med information om pågående verksamheter.

Upplysningar och hänvisningar

- Den artskyddade större vattensalamandern finns i Ristparken och har även påträffats i Bäcklösa. Den större vattensalamandern och dess livsmiljö med omgivning är skyddad genom artskyddsförordningen. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn av artskyddet.

Visionsbild Hammarby-Bäcklösafältet som visar hur området skulle kunna se ut med naturmiljöer, aktivitetsområden och dagvattenhantering

Orienteringskarta Bäcklösa-Natura 2000

7. Bäcklösa Natura 2000-område

Nuläge

Naturmarkerna vid Bäcklösa gränsar till det öppna landskapet längs västra sidan av Dag Hammar-skjöldsväg. I norra delen gränsar området till Bäcklösadiket och åkermarkerna vid Hammarby och Malma. Området är skyddat som ett Natura 2000-område i två delar, norr och söder om Gottsunda allé. Den smala gröna midjan mellan Natura 2000-områdets två delar utgörs av Gottsundaravinen och är planlagd som natur. Marken ägs av SLU och Uppsala Akademiförvaltning. En mindre del ägs av Uppsala kommun. Området genomkorsas av ett flertal rekreationsstråk, däribland ”Gula stigen”.

Området utgörs av ett gammalt torplandskap, från 1700- och 1800-talen. Flera torplämningar finns kvar med tillhörande åkrar som idag är bevarade som betesmarker insprängda mellan skogsbevuxna berg- och morän dhöjder.

Naturen utgörs idag av gammal blandskog samt öppna och trädbevuxna hagmarker till vilka flera värdefulla arter är kopplade. Upplands landskapsinsekt, den artskyddade cinnoberbaggen, finns inom området.

Förändring

Skogsbestånden vid Bäcklösa innehåller en hel del gammal asp som utgör livsmiljö för den artskyddade cinnoberbaggen. De båda skogsområdena vid Bäcklösa utgör därför ett särskilt skyddsområde inom EU, så kallat Natura 2000-område. Sverige och Uppsala har ett särskilt ansvar att bevara livsmiljöer och spridningssamband för denna skalbagge.

Bäcklösa Natura 2000. Foto: Tamara Pavlovic

Området överlappas delvis av stadsnoden Gottsunda-Ultuna. I denna del ska grönområdet ha företräde framför bebyggelseutveckling. Området ska skyddas och skötas enligt bevarandeplan för Natura 2000-området samt tillgängliggöras på ett varsamt sätt för att möta ett ökat besöksstryck. En buffertzona om en trädlängd (cirka 30 meter) bör hållas fri från bebyggelse där bebyggelseområdena möter skogsbestånd som enligt bevarandeplanen är känsliga för åtgärder. Området mellan de båda delarna ska utgöra naturmiljö längs Gottsunda Allé.

Upplysningar och hänvisningar

- Tillstånd från länsstyrelsen krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Orienteringskarta Ultunafältet

8. Ultunafältet

Nuläge

Området består av åker som varit en del av Ultuna sedan lång tid tillbaka. Marken är svagt böljande och används idag till försöksodlingar och studieområden. I den sydöstra delen mot åsen finns en dödisgrop som skapar ett så kallat instängt område för dagvatten. Platsen är tydligt definierad av åsen i öster, Ulleråker i norr samt bebyggelsen i Ultuna i söder. Marken ägs av SLU och Akademiska Hus.

Förändring

I Översiktsplan 2016 markeras norra delen av fältet som ett grönt stråk (Malmastråket). Planförslaget preciserar stråket till ett geografiskt avgränsat grönområde. Platsens förutsättningar och läget mellan utvecklingsområdena Ulleråker och Ultuna gör det fördelaktigt att skapa en bredare offentlig miljö som binder samman dessa två områden.

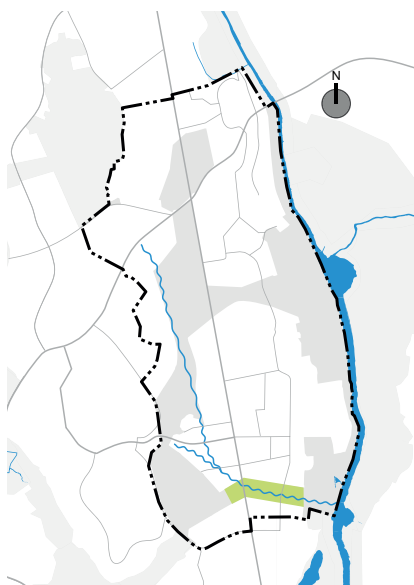
I och med utbyggnaden av Ulleråker och Ultuna kommer Ultunafältet i framtiden att utgöra ett viktigt område för rekreation strategiskt beläget mellan de två stadsdelarna. Ultunafältet ska fungera som en öppen sammanhängande grön miljö mellan Ultuna och Ulleråker och utformning av området bör ske så att områdena binds samman. Platsen kan på sikt utvecklas till en central mötesplats, samtidigt som SLU:s behov beaktas och tas tillvara. Delar av området skulle kunna användas för exempelvis kolonilotter, stadsodling, försöksodling, ytor för idrott, lek och rekreation och som en del av utemiljön till skolor i närområdet.

Behovet av jordbruksmark för försök ska tillgodoses och kan i den mån det är möjligt integreras i grönområdet. Odlingslandskapet kan tillgängliggöras med promenadstråk med information om pågående verksamheter.

Fältet kommer att genomkorsas av kollektivtrafikstråk, bilväg samt gång- och cykelvägar för att möjliggöra trafikrörelser mellan Ulleråker och Ultuna. Möjligheten att utveckla nya grupper av tall för att på sikt knyta ihop tallnätverket mellan Sydvästra Kronparken och Ultunaåsen bör undersökas. Området kommer att inramas av tillkommande bebyggelse i Ulleråker och Ultuna.

Visionsbild Ultunafältet

Orienteringskarta Sunnerstafältet

9. Sunnerstafältet

Nuläge

Området sträcker sig från Fyrisån i öster till södra delen av Bäcklösa Natura 2000-område i väster. Delar av området öster om Dag Hammarskjölds väg används för SLU:s långsiktiga odlingsförsök. Området ägs av Akademiska Hus och SLU.

Bäcklösadiket som avvattnar större delen av Södra staden rinner genom området. Inom området finns förutsättningar för både fördröjning och rening av dagvatten i Bäcklösadiket. Dagvatten från Gottsunda via Gottsundaravinen rinner ut i Bäcklösadiket en bit norr om området. En utveckling av bebyggelsen i Gottsunda kan leda till ökade tillflöden av dagvatten i Bäcklösabäcken.

Förändring

I Översiktsplan 2016 markeras området med ett Grönt stråk/dagvattenstråk. Planförslaget preciserar stråket till ett geografiskt avgränsat grönområde med möjlighet till dagvattenhantering. Dagvattenhanteringen i området är utredd i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.

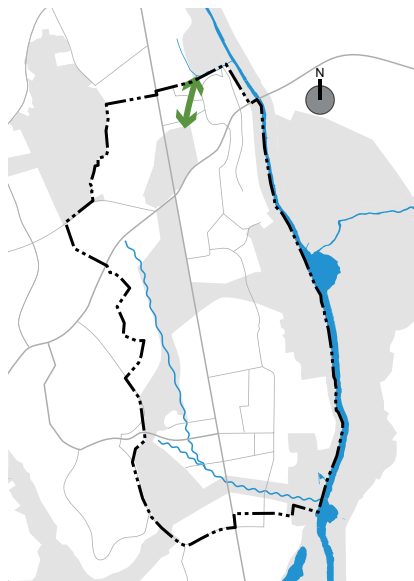
Området blir en integrerad del av stadsnoden i Ultuna och ska utvecklas till en kvalitativ offentlig miljö. Grönområdet kan utvecklas till att fylla en viktig funktion som en del av dagvattenstråket Bäcklösabäcken för hanteringen av dagvatten i Södra staden. Den ska binda samman den planerade bebyggelsen i norr och söder och blir en naturlig mötesplats i stadsnoden med rekreativa ytor för lek och idrott och en del av utemiljön för skolor och förskolor. Våtmarken invid Fyrisån kan utvecklas med rekreativa kvaliteter. Detta skulle kunna förstärka Årike Fyris värde för bl.a. häckande och rastande fågel.

Behovet av jordbruksmark för försöl ska tillgodoses och kan i den mån det är möjligt integreras i grönområden. Odlingslandskapet kan tillgängliggöras med promenadstråk med information om pågående verksamheter.

Området kommer att genomkorsas av gång- och cykelvägar och eventuellt ett kollektivtrafikstråk längs den gamla banvallen. Den nya kollektivtrafikförbindelsen över Fyrisån tangerar området i norr.

Upplysningar och hänvisningar

- Tillstånd från länsstyrelsen krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Orienteringskarta Kronparken-Geijersdalen

Gröna stråk

10 Kronparken–Geijersdalen

Nuläge

Polacksbacken har varit exercisfält för stadens tidigare infanteriregemente I8. Området ligger intill Dag Hammarskjölds väg och är beläget mellan de gamla regementsbyggnaderna, Kronparken och områden med bostäder och verksamhetslokaler i Rosendal. Marken ägs av kommunen.

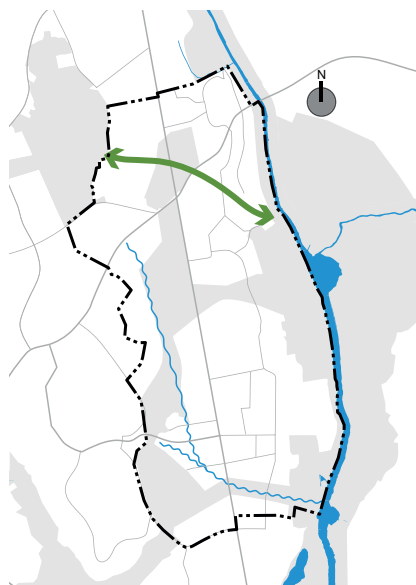
Platsen utgör en länk mellan innerstaden och stadsdelarna söder om det gamla regementsområdet. Idag finns en biologisk mångfald med växt- och insektsarter som är starkt kopplat till den sandiga marken, markskötseln och den långvariga användningen som exercisfält. De två dungarna med gamla tallar präglar området och

utgör länkar i stadens ekologiska landskapssamband för gammal tall.

Förändring

Ett grönt stråk som binder samman Kronåsen–Geijersdalen med Kronparken ska säkerställas. Den öppna karaktären och gräsytorerna längs stråket ska till stora delar bevaras. Dagvatten från Rosendalsfältet kan komma att hanteras på exercisfältet. Ytor ska också reserveras för förstärkning och nyskapande av miljöer för sandlevande växter och insekter i soliga, vindskyddade lägen.

Ett utvecklingsprogram för Polacksbacken ska klargöra avgränsningen mellan stadsbygd och grönområde för exercisfältet, se utvecklingsområde *Polacksbacken*. För information om platsens kulturmiljövärden, se utredningen *Ångström etapp 4 – kulturhistorisk utveckling* (Upplandsmuseet).

Orienteringskarta Årike Fyris-
Stadsskogen

11 Årike Fyris–Stadsskogen

Nuläge

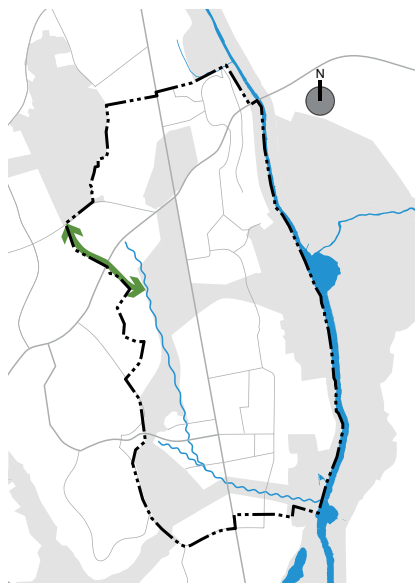
Idag utgör detta stråk främst ett ekologiskt landskaps samband för bland annat gammal tall mellan Ultunaåsen inom Årike Fyris och Stadsskogen. I Rosendal är stråket planlagt som parkmark och i planprogrammet för Ulleråker redovisas stråket som grönytor mellan planerade kvarter.

Förändring

Ett sammanhängande grönt rörelsestråk ska utvecklas mellan Ultunaåsen och Stadsskogen via Kronparken och planlagd park- eller naturmark i Ulleråker och Rosendal där stråket ingår som en del av stadsutvecklingen. Stråket håller ihop tallnätverket och ska utvecklas och skötas för att kunna fungera som spridningsväg för främst arter knutna till gammal tall. Över Kungsängsleden kan gång- och cykelpassagen med fördel utformas som en ekodukt.

Upplysningar och hänvisningar

- För närmare information om stråket genom Ulleråker och Rosendal, se program, detaljplaner och underlagsutredningar för dessa områden.

Orienteringskarta Hammarby-Bäcklösafältet-Stadsskogen

12 Hammarby–Bäcklösafältet–Stadsskogen

Nuläge

Området mellan Stadsskogens naturreservat och Hammarby-Bäcklösafältet består av ett skogsområde som utgör en sydlig utlöpare av Stadsskogen och ett igenväxande odlingslandskap söder om Vårdsåtravägen. Delar av området utgör idag en del av det ekologiska landskapssambandet för gammal tall.

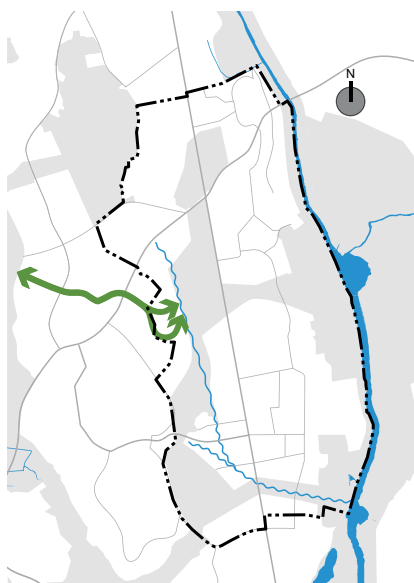
Förändring

I samband med stadsutveckling i omgivningarna ska ett rörelsestråk utvecklas mellan Hammarby-Bäcklösafältet och Stadsskogens naturreservat. I möjligaste mån ska även ett ekologiskt samband för främst tall bevaras och stärkas mellan Stadsskogen och Sydvästra kronparken.

Läget är justerat i förhållande till i Översiktsplan 2016.

Upplysningar och hänvisningar

- Den artskyddade större vattensalamandern finns i Ristparken och har även påträffats i Bäcklösa. Den större vattensalamandern och dess livsmiljö med omgivning är skyddad genom artskyddsförordningen. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn av artskyddet.

Orienteringskarta Malma-Hågadalen

13 Malma-Hågadalen

Nuläge

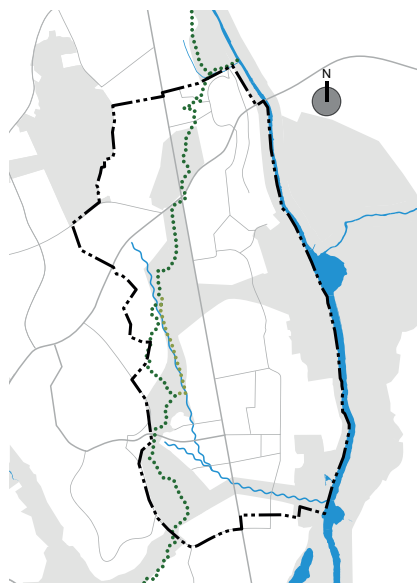
Malma-Hågadalen utgör ett relativt sammanhängande grönt stråk av park- och naturmark från Bäcklösadiket vid Malma via skogen söder om Malma backe och vidare genom befintligt bebyggelseområde i Norby där det via Murkelparken når fram till naturreservatet Hågadalen-Nåsten. Stråket har potential för utveckling av ekologiska samband och sociala kvaliteter. Detta är det enda sammanhängande gröna stråk som finns mellan Gula stigen-stråket och Hågadalen inom stadsdelarna Norby och Gottsunda, varför det är viktigt att stärka ekologiska landskapssamband mellan Gula stigen-stråket och naturreservatet här.

Förändring

Ett sammanhängande grönt rörelsestråk ska utvecklas och ekologiska samband ska förstärkas mellan Bäcklösadiket vid Malma och Norbyskogen (i Hågadalen-Nåsten). Kring Malma gård och ned mot Bäcklösadiket ska bland annat möjligheter att förbättra livsmiljöer och vandringsstråk för groddjur tas tillvara och i stråket mot Hågadalen bör tallnätverket förstärkas. Stråket delas vid Malma gård upp i ett skogs-stråk norr om gården och ett stråk med kulturlandskapskvaliteter söder och öster om gården. En utvecklingsplan bör tas fram för stråket som kan klargöra vilka ekologiska och sociala funktioner som bör prioriteras i olika delar av stråket.

Upplysningar och hänvisningar

- Den artskyddade större vattensalamandern finns i Ristparken och har även påträffats i Bäcklösa. Den större vattensalamandern och dess livsmiljö med omgivning är skyddad genom artskyddsförordningen. Länsstyrelsen ansvarar för prövning och tillsyn av artskyddet.

Orienteringskarta Gula stigen

14 Gula stigen

Nuläge

Gula stigen utgör ett värdefullt sammanhängande grönt rörelsestråk genom parker och naturområden som sträcker sig från stadens centrum till Mälaren. Grönområden längs stråket bidrar med många olika ekosystemtjänster och fungerar som spridningsstråk för växter och djur. Inom Södra staden knyter stråket ihop Polacksbacken, Kronparken, Sydvästra Kronparken, Hammarby-Bäcklösafältet och Bäcklösa Natura 2000-område till ett centralt landskapsstråk.

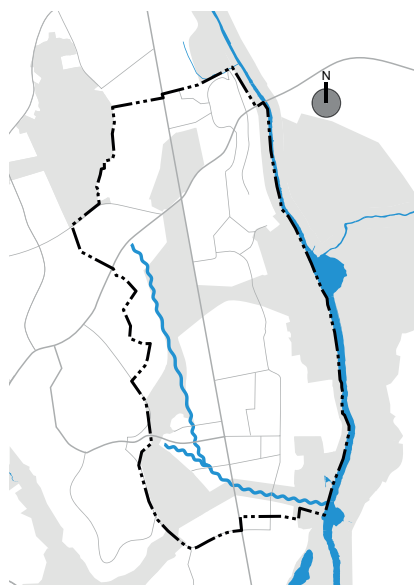
Förändring

Stigen ska behålla sin viktiga funktion som sammanhängande grönt stråk genom parker och naturområden från innerstaden till Mälaren. Stråket ska skötas så att det kan fungera som spridningsväg för växter och djur, bland annat cinnoberbagge.

Gula stigen ges en ny sträckning genom det sammanhängande grönområdet norr om Bäcklösa Natura 2000-området som ersättning för befintlig sträckning där om och när den kommer att påverkas av stadsutveckling inom utvecklingsområdet Malma.

Foto: Henrik Ljungman

Orienteringskarta
Bäcklösabäcken

15 Bäcklösabäcken

Nuläge

Stråket utgör ett avvattnande lågstråk med både öppna diken och täckdiken i brukad och igenväxande jordbruksmark. Stråket sträcker sig från Vårdsättravägen vid Södra Rosendal till Fyrisån i södra delen av Ultuna hamn.

Grumligheten i Bäcklösadikets vatten är mycket hög. Orsaken är troligen erosion i diken, partiklar från dagvatten samt eventuellt markerosion från plöjda markområden. Detta medför förhöjda transporter av fosfor i samband med nederbörd.

Öster om Dag Hammarskjölds väg är området kring Bäcklösabäcken flackt, låglänt och närmast ån även sankt. Vattennivån ligger högt och området översvämmas vid höga nivåer i Fyrisån. Våtmarken jämnar ut vattenflöden men reningsfunktionen bedöms som liten eftersom merparten av flödet leds ut till Fyrisån via huvudfåran.

Förändring

Bäcklösabäcken kommer att fungera som huvudavrinningsstråk för dagvattnet i Södra staden. Området längs bäcken kan utvecklas till ett sammanhängande stråk med dagvattenhantering, naturmiljöer och parker. Hänsyn till markanvändning i omgivande områden ska i så fall tas.

Stråket ska öka säkerheten mot översvämningar, sänka hastigheten på vattnet och bidra till rening av dagvatten som komplement till lokalt omhändertagande av dagvatten inom kvarters- och gatumark. Längs stråket prioriteras öppen dagvattenhantering och eventuella anläggningar som förläggs till stråket utformas så att de bidrar till rekreativa och ekologiska värden. Vattenspeglar är särskilt intressant vid utvecklingen av Hammarby–Bäcklösafältet och Sunnerstafältet. Vid utvecklingen av stråket ska möjligheter att skapa livsmiljöer och spridningsvägar för bland annat groddjur och fåglar tas tillvara. I sitt möte med Fyrisån kan stråket därigenom även berika Årike Fyris värde för bland annat häckande och rastande fågel.

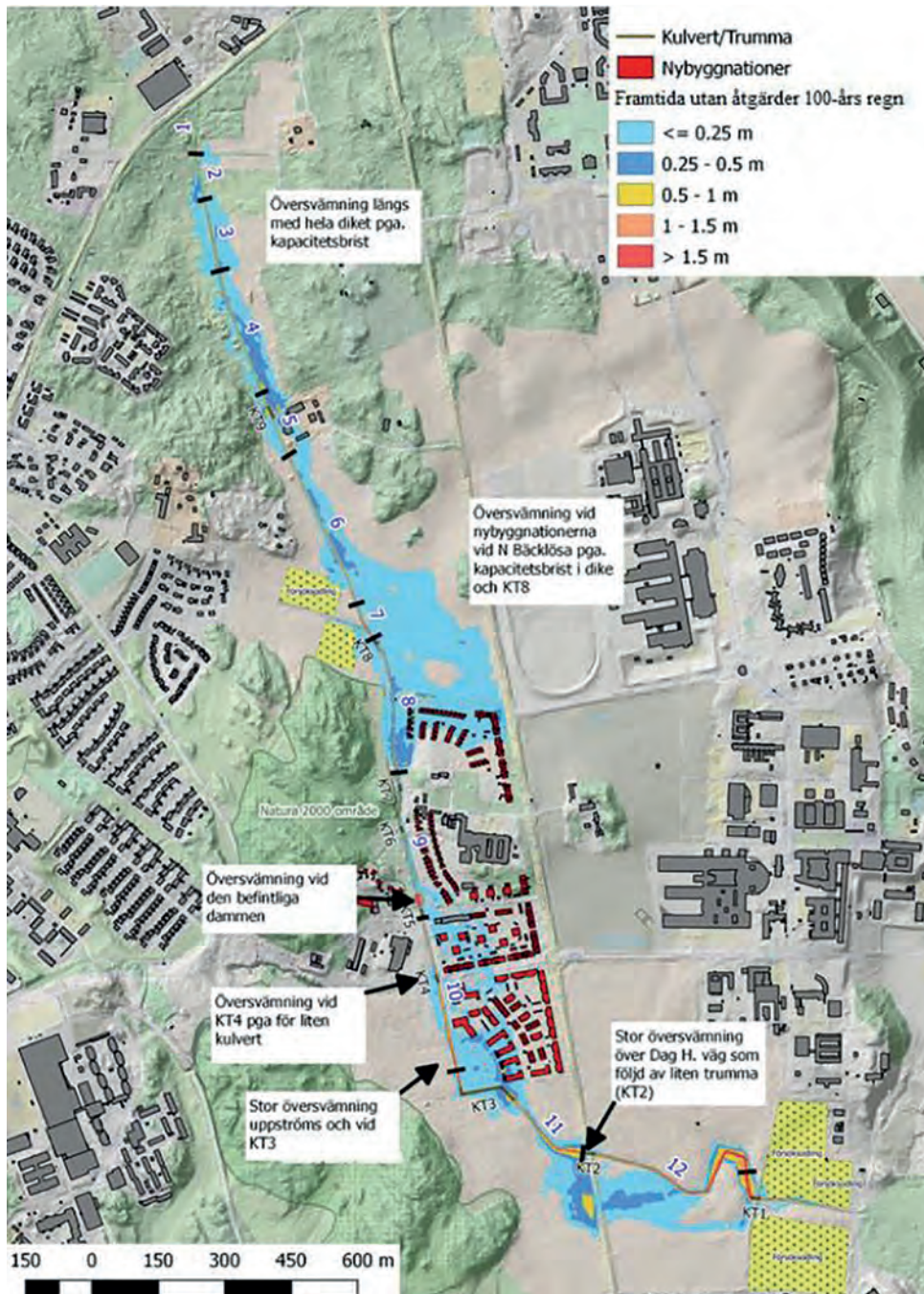
Förslag till åtgärder för att Bäcklösabäcken ska klara anslutning från tillrinnande dagvatten vid utbyggnad av Södra staden presenteras i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* (se sid 60–63). Den utredningen visar vilka ytor som krävs för anläggningar som dammar och svämplan runt Bäcklösabäcken för att Bäcklösabäckens funktion för dagvattenhantering ska säkerställas. Utredningen visar också på ett principiellt plan exempel på hur plats för rening och fördröjning med öppna vattenspeglar kan kombineras med utveckling av rekreationsytor längs stråket. Bäcklösabäckens raviner ska utformas så att de säkras mot skred vid extrema regn. Utredningen tar höjd även för mycket höga flöden.

Förutsättningar för en utökad och förstärkt våtmark nära Bäcklösabäckens mynning i Fyrisåns sankt strandzon kan undersökas om det i framtiden visar sig nödvändigt med ytterligare rening av dagvatten från Södra staden. *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* visar inte på behov av en sådan våtmark.

Dagvatten

Nuläge

Inom stora delar av Södra staden leds dagvatten till Fyrisån via Bäcklösdiket, vars avrinningsområde även omfattar delar av Valsåtra och Gottsunda. Erosion förekommer i Bäcklösdiket och för vissa områden invid diket föreligger risk för översvämning. Från norra Rosendal, Polacksbacken och Ulleråker leds dagvattnet på annat sätt till Fyrisån. För norra Rosendal planeras en damm för rening och fördröjning på Exercisfältet utöver de renings- och fördröjningsåtgärder som planeras inom Rosendal. I Ulleråker planeras rening och fördröjning av dagvatten inom området.

Beräknade översvämningsytor vid 100-årsregn för befintlig situation (Geosigma)

Systemlösning för Bäcklösabäckens avrinningsområde

Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden och Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån kommer att vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras i staden. Dessa utredningar utgör därmed underlag för det fortsatta arbetet med utvecklingen av Södra staden som ger förutsättningar för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten. Utredningarna kommer därför att vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras.

För att klara miljökvalitetsnormerna i Fyrisån vid full utbyggnad enligt denna FÖP krävs en systemlösning med dagvattendammar, tvåstegsdiken och nya kulvertar i Bäcklösabäcken vid sidan av LOD-lösningar på kvarters- och gatumark. *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* redovisar systemlösningen. Systemlösningen innefattar lösningar som minimerar negativa konsekvenser som översvämningar, erosion och påverkan på SLU: s försöksodlingar. Systemlösningen är också utformad för att med sina vattenmiljöer bidra till ekologiska och rekreativa värden i staden.

Den fördjupade dagvattenutredningen för Södra staden visar vilka områden som behövs för att rena och fördröja dagvatten inom Bäcklösabäckens avrinningsområde. I utredningen redovisas bland annat hur stor andel av föreslagna anläggningar som tas i anspråk av olika delar av utvecklingsområdena och av befintliga områden där dagvattenhanteringen bör förbättras. Dimensioneringen av lösningarna bygger på ett antal antaganden om reningsgrad på kvartersmark, typ av exploatering med mera. Om planläggning innebär att någon eller flera av dessa parametrar förändras i förhållande till de antaganden som gjorts måste dimensioneringen av anläggningarna beräknas på nytt. Dagvattenutredningen för Södra staden ger stöd för sådana arbeten. För mer information, se *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.

Systemlösningen som redovisas i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden* innebär att årsmedelmängden föroreningar som når Fyrisån minskar trots utbyggnaden av Södra staden utom för kvicksilver som till största delen tillförs avrinningsområdet via luften. Systemlösningarna är anpassade för att inte påverka MKN för åsens grundvatten.

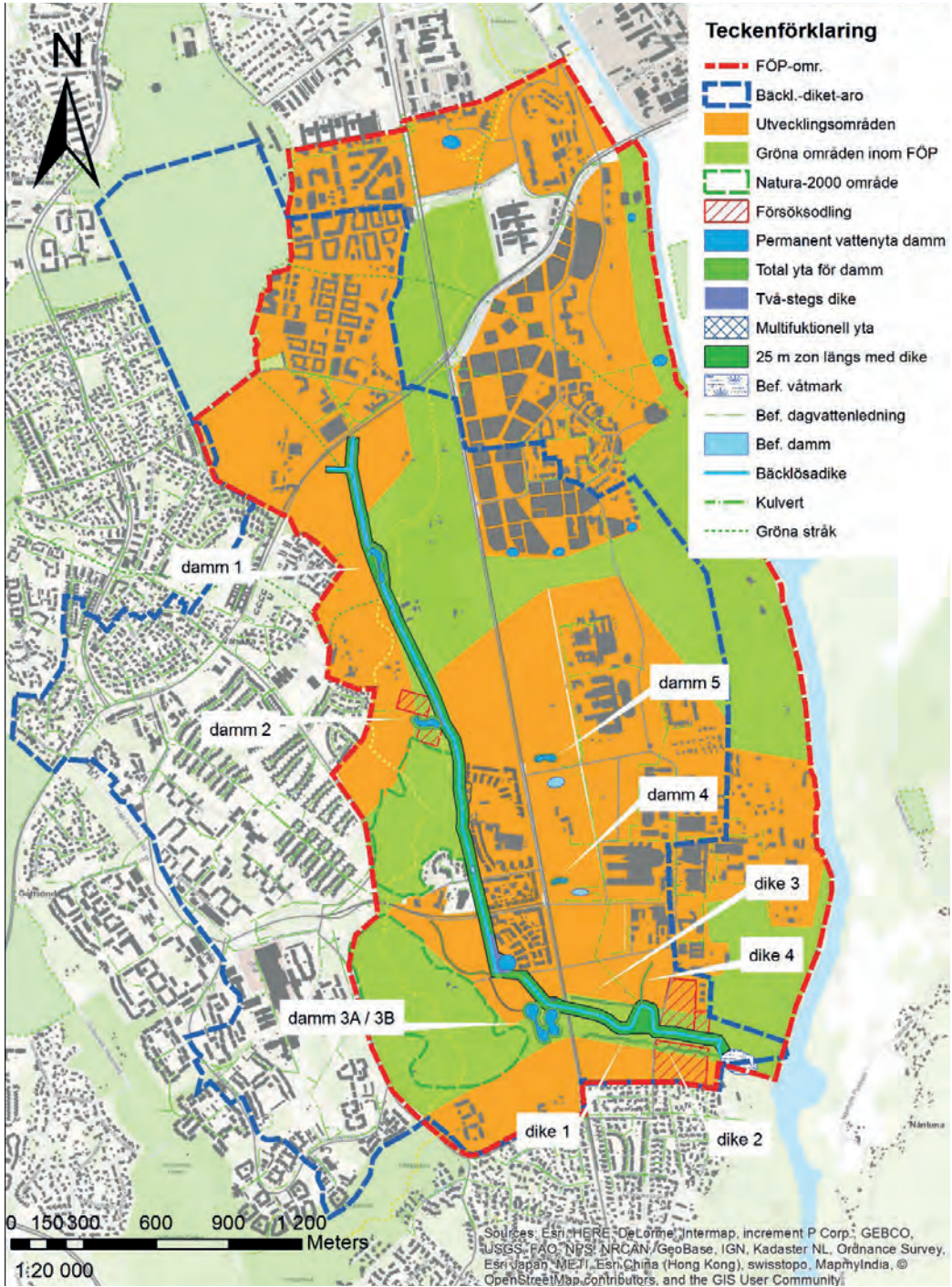
Principen för hantering av dagvatten är att det ska ske så naturligt som möjligt med i första hand infiltration, där detta inte är olämpligt på grund av risk för förorening av åsens grundvatten, och i andra hand med avledning via öppna diken, stråk och dammar. Detta ska ske inom utvecklingsområdena. Sådana lösningar måste kompletteras med systemlösningen.

Dagvatten som stadsbyggadselement

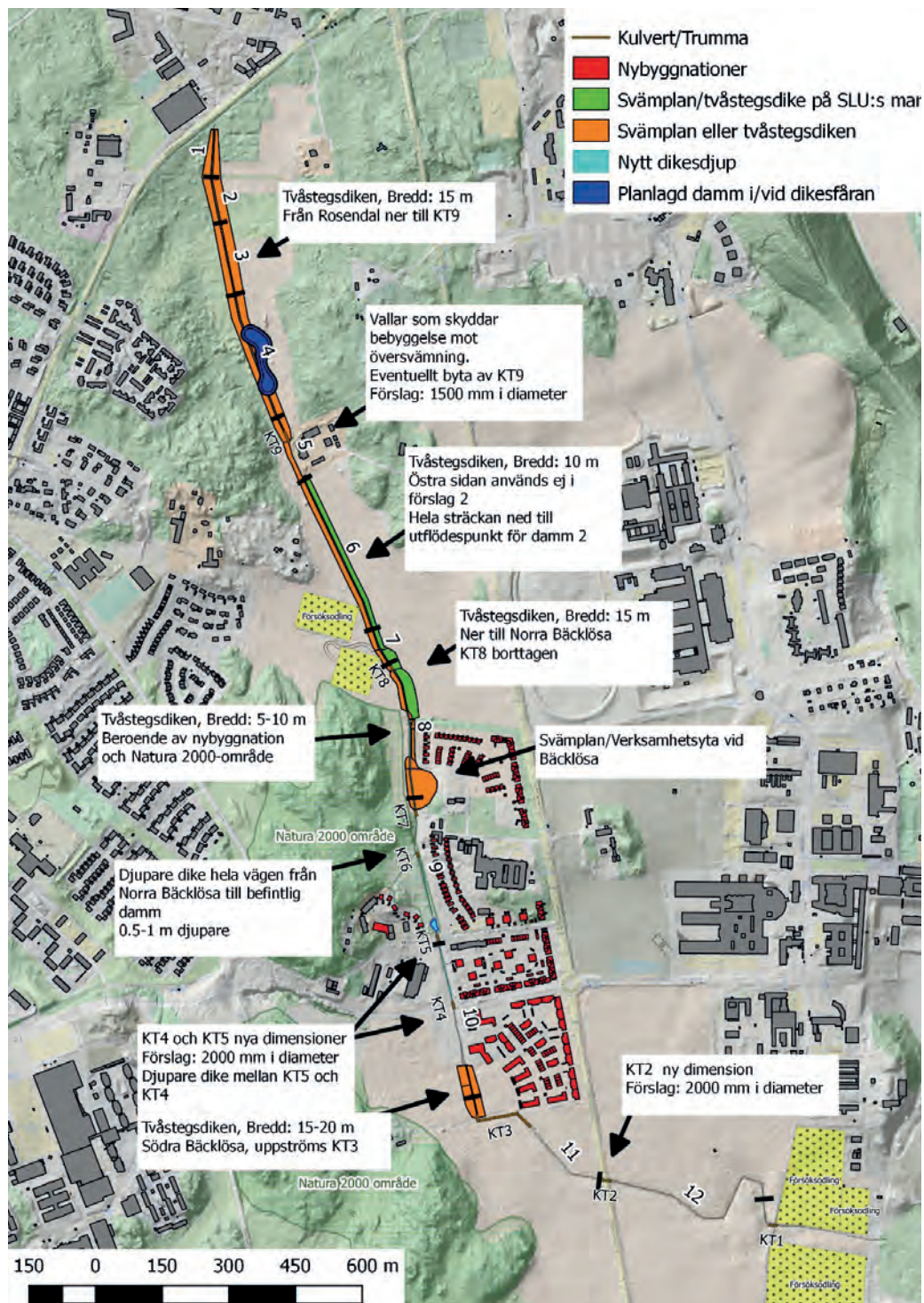
Dagvattenhanteringen i Södra staden har stor potential att kunna användas som en viktig kvalitet i utvecklingen av såväl grönområden som nya bebyggelseområden. Området längs bäcken kan utvecklas till ett sammanhängande stråk med dagvattenhantering, naturmiljöer och parker. Dagvattendammar som utgör en naturlig del av omgivande parkmiljöer och översämningsytor längs bäcken ger möjlighet att skapa attraktiva och intressanta miljöer.

Visionsbild Sunnerstafältet som visar hur området skulle kunna se ut med natur- eller parkmiljöer, aktivitetsområden och dagvattenhantering.

Översikt systemlösning för dagvattenhantering. Lösningen innebär optimal lokalisering av dagvattendammar och diken med svämplan (tvåstegsdiken) i förhållande till terräng och annan markanvändning. (Geosigma)

Sammanfattning av föreslagna åtgärder i Bäcklösadiket. Åtgärder för att motverka erosion redovisas inte här. För information om åtgärder för att motverka erosion, se Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden. Geosigma)

Transportinfrastruktur och mobilitet

Goda kommunikationer som skapar närhet mellan olika bostadsområden, arbetsplatser och rekreationsområden inom Södra staden, men även med övriga delar av staden, är en grundförutsättning för utvecklingen av Södra staden. För detta krävs ett effektivt transportsystem, en välfungerande transportinfrastruktur och kontinuerligt arbete med hållbart resande.

För att Uppsalas befolkning ska kunna växa till 350 000 invånare i framtiden behövs investeringar i infrastruktur. Följande investeringar är nödvändiga för att effektivt kunna koppla Södra staden med resten av Uppsala och regionen:

- Utbyggnad av effektiv kollektivtrafik med bussar, alternativt spårväg, som åker på egna körfält, prioriteras i korsningar och som har plats för fler resenärer än vanliga bussar.
- En ny tågstation (Uppsala södra) strac söder om Bergsbrunna.
- En ny vägförbindelse med bro över Fyriskan i höjd med Ultuna/Sunnersta för kollektivtrafik som kopplar ihop Södra staden med Uppsala södra (tågstationen i Bergsbrunna).
- Upprustning av Vindbron för gång- och cykeltrafik.
- Kapacitetsförbättrande åtgärder på Kungsängsleden, Dag Hammarskjölds väg och Vårdsätravägen.

Nuvarande bebyggelsestruktur inom Södra staden med fysiska barriärer, mindre bra kommunikationer till resten av staden och begränsat utbud av service och handel gör bilen till ett attraktivt färdmedel när bättre alternativ saknas.

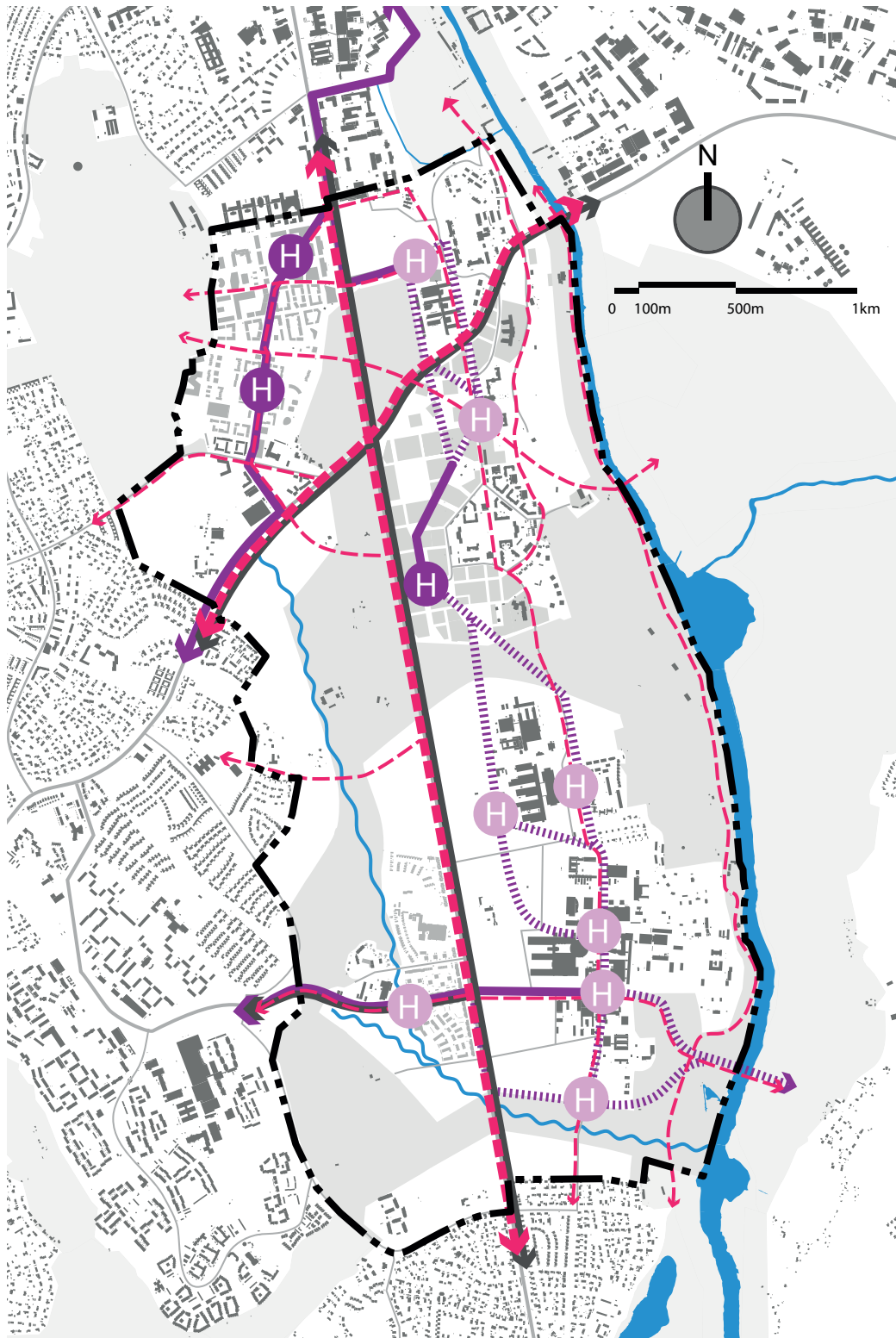
Översiktsplanen uttrycker ambitionen att öka andelen resor som görs med kollektivtrafik, gång och cykel så att dessa står för 75 procent av resorna som görs i staden. För att komma dit krävs smarta transportlösningar och att kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik prioriteras. Det innebär bland annat fysiska åtgärder så att utpekade gator och vägar för biltrafik och transporter fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Vägtrafiken är den dominerande källan till utsläpp av både kväveoxider och PM₁₀ i Uppsala kommun. Åtgärdsprogrammet för luft har inneburit att kommunen klarat miljö kvalitetsnormerna för dessa. Vägtrafik påverkar också ljudmiljön i närområdet. Omgivningsbuller hanteras i ett åtgärdsprogram för att minska bullernivåer inom bostadsområden, nära skolor och inom parker och rekreationsområden. Att växla över transporter till gång- och cykeltrafik samt kollektivtrafik ökar förutsättningarna att klara normerna för luft och omgivningsbuller.

Mobilitet och hållbart resande

Ett aktivt arbete med hållbart resande är nödvändigt när bebyggelse i Södra staden och angränsande stadsdelar utvecklas. Med mobilitet menar vi strategier och åtgärder som gör att resande med kollektivtrafik, till fots och cykel ökar samtidigt som bilresandet och bilägandet minskar. Tillkommande bostadsområden och verksamheter behöver arbeta aktivt med hållbart resande. En mobilitetsstrategi för hela kommunen ska tas fram och i samband med stora planprojekt kommer mobilitetsplaner göras.

Kommunen och kollektivtrafikförvaltningen har en viktig roll i att skapa förutsättningar för utvecklingen av hållbart resande. Kollektivtrafikens standard och trafikering, parkeringsriktlinjer (hur många parkeringsplatser behöver byggas vid nybebyggelse), översyn av parkeringsavgifter, investeringar på cykelinfrastruktur, styrning och prioritering av biltrafiken, kvalitet och standard på allmänna platser samt stadsplanering (detaljplaner) är några verktyg som kan användas.

	Kollektivtrafik kapacitetstarkt huvudstråk		Huvudgata
	Kollektivtrafik kapacitetstarkt huvudstråk, alternativ sträckning, ungefärligt läge		Cykeltrafik
	Hållplats kollektivtrafik, ungefärligt läge		Snabbcykelväg
	Hållplats kollektivtrafik, alternativ placering, ungefärligt läge		Plangräns

Transportinfrastruktur

Byggherrar, fastighetsägare och arbetsgivare kan arbeta med hållbara resor på lokalnivå bland annat genom att minska antalet parkeringsplatser, att skapa fler och bättre platser för cyklar samt gemensamma lösningar som bil- och cykelpool, utforma byggnader och angränsande mark så att det blir enklare att gå och cykla.

Följande områden behöver hanteras i arbetet med mobilitet:

Prioritering av gång och cykel och goda möjligheter till aktiva resor

Att aktivt arbeta med att skapa goda möjligheter till aktiva resor, det vill säga gång, cykel eller annat färdmedel som kräver fysisk aktivitet, är i linje med kommunens ambitioner kring prioritering av gång- och cykeltrafik. Särskilt de korta resorna är viktiga att arbeta med, både för att spara kapacitet i kollektivtrafiken samt för att minimera trafikens miljöpåverkan. Aktiva resor är också relevanta för kommunens målsättningar för folkhälsa samtidigt som de inte skapar klimatutsläpp eller buller. Barns resor är viktiga att arbeta med särskilt då forskning visar att aktiva resor inte bara ger bättre hälsa utan också bättre skolresultat.

Hållbara och flexibla lösningar för parkering och logistik

Syftet är att minska behovet att ha egen bil samt minska antalet ytor som används för bilparkering. Flexibla parkeringsriktlinjer skapar förutsättningar för gemensamma lösningar som bilpool och fristående parkeringshus för flera kvarter vilket ökar samutnyttjande av resurser. Logistikerna i tillkommande bostadsområden, både under byggskede som under drift, är viktigt att styra. Leveranser kan på så sätt effektiviseras och ge mindre påverkan på miljö och framkomlighet. Trafiksäkerhetshus möjliggör också samutnyttjande av resursen.

Biltrafik på platsens villkor

Gaturum ska utformats för aktivitet och stadsliv och sekundärt för biltrafik och framkomlighet. Dessa gaturum upplevs trygga att visats och färdas i och ger en högre andel gång- och cykelresor. Upplevelsen av gaturummet är en av de viktigaste faktorerna för valet av färdmedel och otrygghet kan bero på såväl sociala faktorer som brist på belysning och flyktvägar eller på trafikfaktorer som höga hastigheter och otydliga korsningar.

En attraktiv och effektiv kollektivtrafik

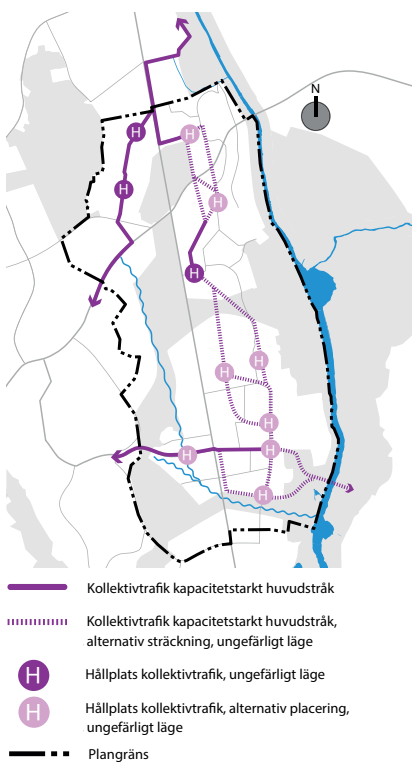
Genom att bygga med hög bebyggelsetäthet nära hållplatserna och trafikera med kapacitetsstark kollektivtrafik ges goda förutsättningar att välja hållbara transportmedel. Övriga gemensamma transportlösningar som leder till minskad privatbilism är bilpool, cykelpool eller andra lösningar.

Innovativa lösningar för hållbart resande

Innovativa lösningar för att påverka resandet i en mer hållbar riktning uppmuntras. Sådana innovationer kan till exempel vara en teknisk lösning, en förbättring eller vidareutveckling av en befintlig produkt eller tjänst.

Transportinfrastruktur

I den fördjupade översiktsplanen definieras den övergripande infrastruktur som är viktig för Södra stadens utveckling. Planen behandlar huvudkollektivtrafikstråk, huvudgator samt huvudcykelstråk (inklusive snabba cykelvägar). Gator och cykelvägar mellan stadsdelar och inom stadsdelar behandlas inte här utan definieras i kommande planprogram och detaljplaner.

Plankarta kollektivtrafik

Kapacitetsstark kollektivtrafik

Med kapacitetstarkt menas kollektivtrafik som går ofta, har fordon med plats för många människor och kör på egna körfält. För högre kapacitet i fordon kan det vara lämpligt att använda dubbelledsbussar eller spårvagnar.

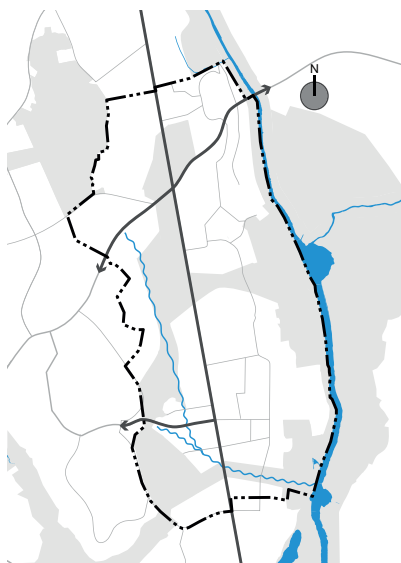
Uppsala kommun ansvarar tillsammans med kollektivtrafikförvaltningen i Uppsala län för planeringen av infrastrukturen för kollektivtrafiken. I projektet *Kunskapsspåret* utreds sträckningen och utformningen för den kapacitetsstarka kollektivtrafiken. Kunskapsspåret omfattar sträckningen från resecentrum till Gottsunda och Ultuna med en förgrening mot Rosendal/Gottsunda och en förgrening mot Ulleråker/Ultuna.

Inom Ultunaområdet, Gottsunda och inom Polacksbacken finns flera alternativa stråk för kollektivtrafiken. Den tekniska genomförbarheten och lämpligheten med hänsyn till lokala förutsättningar studeras inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*. Det är viktigt att i den fortsatta planeringen beakta dessa alternativa sträckningar så att utvecklingen av bebyggelse inte förhindrar implementeringen av kollektivtrafiken. En depå för spårvagn kan på sikt behövas inom Ultunaområdet. Det exakta läget för denna är inte klarlagt.

Inom den norra delen av planområdet, vid Polacksbacken, redovisas en sträckning via Dag Hammarskjölds väg för vidare anslutning till Sjukhusvägen.

I den södra delen av planområdet finns det flera sätt att koppla Ulleråker med Ultuna med kollektivtrafiken. I planen redovisas flera alternativ. Dessa behöver beaktas vid utveckling och förändringar inom området. Skyddsobjektet Sveriges Veterinärmedicinska anstalt i norra Ultuna kan innebära att det västliga alternativet inte går att genomföra. Genom Södra Ultuna redovisas en möjlig koppling till broreservatet över Fyrisån som kan passera Ultuna genom Ultunaallén eller söder om Green Innovation Park.

Platser där kollektivtrafiken stannar har hög attraktivitet och därmed goda förutsättningar för utveckling av bebyggelse och etablering av arbetsplatser. I planförslaget redovisas på ett schematiskt sätt lägen för hållplatser i det framtida kollektivtrafiksystemet. Vissa hållplatser sammanfaller med andra stadsfunktioner och bildar stadsdelsnoder.

FPlankarta huvudgator

Huvudgator

Huvudgator ingår i stadens övergripande gatunät och skapar därmed tillgänglighet i ett vidare perspektiv. Huvudgatorna samlar upp biltrafiken och övriga fordonstransporter från stadsdelar inom Södra staden och angränsande områden. Huvudgatorna och dess korsningar har tillräcklig kapacitet så att stadens gatunät och dess transporter fungerar på en acceptabel nivå. Utformning av huvudgatorna anpassas till dess läge och i förhållande till bebyggelse och omgivande miljöer.

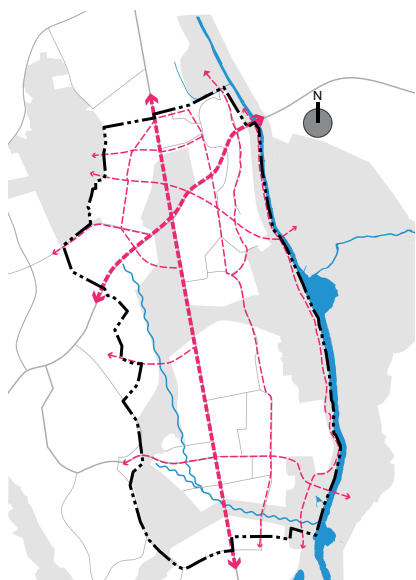
Följande vägar är utpekade som huvudgator inom Södra staden:

- Dag Hammarskjölds väg
- Vårdsätravägen
- Kungsängsleden
- Gottsunda allé

Eftersom vissa av huvudgatorna går genom känsliga miljöer, behöver fördjupningar om dess utformning och funktion göras. För samtliga huvudgator inom Södra staden har gjorts en trafikanalys som med tidsperspektiv år 2050 belyser vilka åtgärder som behöver vidtas för att ha ett fungerande trafiksystem. För Vårdsätravägen har en fördjupning gjorts om fysiska förutsättningar och utformning mellan Rosendal och Gottsunda. För Dag Hammarskjölds väg har det tagits fram en studie som avhandlar gatans utformning i relation till tillkommande bebyggelse och riksintressen.

Ställningsstagande om genomgående gator i öst-västlig riktning i utvecklingsområdet Malma liksom görs i senare skeden.

Vägreservat för breddning av Kungsängsleden finns.

- Cykeltrafik
- Snabbcykelväg
- Plangräns

Plankarta cykeltrafik

Huvudcykelnätet

Cykelvägar som binder ihop stadsdelar med viktiga målpunkter i staden kallas för huvudcykelvägar och ingår i stadens cykelvägnät. Det ska vara enkelt och attraktivt att transportera sig och använda cykeln inom Södra staden, dels för kortare resor, dels för längre resor inom staden. Cykelvägar som ingår i huvudcykelnätet har en hög standard, är tillräckligt breda och har en god komfort och orienterbarhet. Lokala cykelvägar ansluter till dessa och skapar ett finmaskigt och sammanlänkande cykelnät.

Snabba cykelvägar är en del av huvudcykelvägnätet där framkomligheten (hastigheten) är prioriterad. Dessa kopplar ihop till viktiga målpunkter i staden med stor andel cykelresor, exempelvis Resecentrum och Boländerna. Här tillåts endast cyklister och cykelvägnätet utformas för minimala störningar och stopp. Snabba cykelvägar utformas så att de är framkomliga och utgör den kortaste vägen mellan målpunkter.

Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden

I samband med utveckling av mark och vatten inom planområdet behöver vissa frågor samordnas eller fördjupas. Det finns även sakfrågor som är ytkrävande eller som behöver lokaliseras till vissa platser. Planen går inte in på djupet och pekar ut dessa platser eftersom området ska utvecklas under en mycket lång tid. Däremot behöver frågorna hanteras i ett helhetsperspektiv under utveckling av delar i området.

Generella riktlinjer för alla mark- och vattenområden i Översiktsplan 2016 gäller tillsammans med de riktlinjer som presenteras nedan.

Vattenmiljö

Inom Södra staden ska utveckling och planering bidra till en hållbar vattenmiljö i Uppsalaåsen och i Fyrisån. Förutsättningarna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska inte försämrats. Detta görs genom att:

- undvika uppkomst och spridning av föroreningar till dag- och grundvattnet,
- skapa ett robust dagvattensystem,
- upprätthålla den naturliga vattenbalansen och infiltrera vatten där så är möjligt,
- avleda dagvatten i täta system där infiltration inte är möjligt,
- rena dagvatten innan utsläpp i Fyrisån,
- ta höjd för framtida klimatförhållanden i placering och höjdsättning av vägar och byggnader.

Målsättningen är att dagvatten inom utvecklingsområden inte får medföra ökad belastning på Bäcklösabäcken och Fyrisån om detta inte kan hanteras genom åtgärder som motverkar erosion och påverkan på SLU: s försöksodlingar och genom kompensatoriska åtgärder på andra plantser inom Fyrisåns avrinningsområde. Ambitionen är att även dagvatten från befintliga områden ska fördröjas och renas.

Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden och Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån kommer att vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras i staden. Dessa utredningar utgör därmed underlag för det fortsatta arbetet med utvecklingen av Södra staden som ger förutsättningar för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vatten. Utredningarna kommer därför att vara vägledande när det avgörs hur olika områden i Södra staden ska exploateras. *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen. Detaljerade riskbedömningar görs i samband med planläggning.

Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden är vägledande för hur dagvatten på systemnivå ska renas och fördröjas i Södra staden och för vilka ytor som bör reserveras för dagvattenanläggningar på systemnivå. Den utredningen ska läsas tillsammans med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*.

Dagvatten ska hanteras utifrån kommunens dagvattenprogram. Lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas där det är möjligt. Detta görs genom lokal rening, flödesfördröjning och trög avledning inom och från kvartermark och lokal rening och fördröjning inom gatemark. Lokala uppsamlingsstråk utformas så de ger god flödesfördröjning vid extrem nederbörd. Dagvattnet omhändertas och renas som sista steg i dammar inom utvecklingsområden eller i grönområden innan det släpps vidare till Bäcklösabäcken. I områden som är känsliga för infiltration till grundvattnet avleds förorenat dagvatten i täta system bort från området.

Stadsmiljöer ska utformas så att vatten rinner åt önskat håll. Sekundära avrinningsvägar ska identifieras, det vill säga markytor och vägar som kan ta hand om extrema vattenflöden vid skyfall. Sekundära avrinningsvägar (oftast gator som kan översvämmas vid extrema regn) ska finnas liksom översvämningsbara ytor. Samhällsfunktioner av betydande vikt liksom ny sammanhållen bostadsbebyggelse bör förläggas ovanför nivån för ett beräknat högsta flöde. Om undantag från ovan görs ska särskilda åtgärder vidtas för att hantera och minimera eventuella negativa konsekvenser samt risken beaktas för att samhällsfunktionens acceptabla avbrottsid överskrids.

Förändrad markanvändning på Uppsalaåsen ska följa gällande skyddsföreskrifter och får inte medföra negativ påverkan på dricksvattentäkten. Risk för att föroreningar kommer i kontakt med grundvatten inom Uppsalaåsens tillrinningsområde ska alltid beaktas vid all förändring av markanvändning. I samband med planläggning inom Södra staden ska markens känslighet för infiltration med avseende på risk för påverkan på vattentäkten och MKN för grundvatten utredas närmare. Mer detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med planläggning där detta är befogat. Fortsatt planering av mark och vatten i form av till exempel vägar, byggnader och idrottsanläggningar ska ta hänsyn till markens känslighet och risker för grundvattnet i åsen. Detta ska ske genom i första hand anpassad lokalisering och i andra hand robusta och långsiktiga skyddsåtgärder. *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* innehåller riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde baserat på befintlig och planerad markanvändning, översiktlig bedömning av känslighet för infiltration inom tillrinningsområdet, riskanalys och riskhantering. Strategin utgör ett översiktligt underlag för mer detaljerade utredningar. Den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån.

Social infrastruktur

Det är viktigt att social infrastruktur planeras in i ett tidigt skede och i ett helhetsperspektiv så att rätt plats och tillräckligt stor yta kan avsättas i samband med planläggning. Social infrastruktur omfattar samhällsservice i form av förskolor, skolor, boenden för särskilda grupper, anläggningar för idrott och kultur där verksamhet bedrivs, som samhället finansierar. Landstingets anläggningar för primärvård och folktandvård ingår också.

Möjligheterna till mångfunktionalitet, samordning och samnyttande ska eftersträvas för effektiv användning av ytor och lokaler. Samhällsservice ska lokaliseras nära bostaden eller vara tillgängligt med cykel och kollektivtrafik. Samhällsservice ska kunna angöras med bil för person- och varutransporter.

Service ska lokaliseras i stadsnoder och i stadsdelsnoder (Rosendal, Ulleråker och Ultuna med god tillgänglighet till gång- och cykelstråk, kollektivtrafik och andra servicefunktioner.

Förskolor och skolor bör placeras nära bostäder, kollektivtrafik och grönområden. Samlokalisering av skolor, idrott- och fritidsanläggningar och grönområden bör eftersträvas.

Lokaler för offentligt finansierad kultur, till exempel bibliotek, ska samlokaliseras med anläggningar för utbildning eller kommersiella centrumanläggningar i stadnoder och stadsdelsnoder.

Vård- och omsorgsboenden ska lokaliseras så att boendet har god tillgänglighet till kollektivtrafik och en inbjudande grön utemiljö.

Förskola, skola, idrotts- och fritidsytor eller vård- och omsorgsboenden bör placeras så att de inte påverkas negativt av buller och utsläpp från trafik. De bör kunna angöras med bil för person- och varutransport.

Bostäder och näringsliv

För att passa alla olika typer av hushåll i livets olika skeden ska olika typer av byggnader i olika upplåtelseformer och med olika lägenhetsstorlekar blandas i varje stadsdel och bostadsområde.

Mark ska reserveras för tillfälliga bostadslösningar, som snabbt behöver kunna tas i anspråk. Nya byggherrar ska kunna utveckla och bygga bostäder och andra byggnader inom området.

Nya koncept för byggande av bostäder ska kunna prövas, till exempel byggemaskaper där familjer och enskilda individer går samman för att planera, bygga och senare bo i ett hus, som utformats efter deras egna idéer.

Särskilda boendeformer, till exempel vård- och omsorgsboenden och bostäder med särskild service, ska så långt som möjligt integreras i de ordinarie bostadsområdena.

Företag och arbetsplatser med anknytning till universiteten och forskningsverksamhet lokaliseras på eller nära Polacksbacken, i Rosendal och i Ultuna. Områden för näringsliv av olika slag ska vara tillgängliga med cykel, kollektivtrafik och för varutransporter.

Kommersiell serviceverksamhet, handel och kontor utvecklas i första hand till stadsnoder och stadsdelsnoder med god tillgång till kollektivtrafik men kan även utgöra närservice och lokaliseras i bostadsområden, vid torgbildningar och stråk.

Grönstruktur och offentliga miljöer

Grönytor inom Södra staden ska ha flera funktioner:

- rekreationsområden och mötesplatser
- livsmiljöer och spridningsvägar för växt- och djurlivet,
- ytor för att ta hand om och rena dagvatten
- ytor för odling i anslutning till verksamheter, bostäder och skolor
- lekplatser och ytor för rörelse och spontanidrott

Plats ska reserveras i god tid för utveckling av grönstruktur inom utvecklingsområden så att möjligheten till gröna offentliga miljöer inte byggs bort. Gröna offentliga miljöer ska utvecklas i olika skala:

- I de centrala tätt bebyggda delarna av Rosendal, Ulleråker och Ultuna ska svalkande stadsgrönska finnas i gaturummen och på torgen.
- En lokal identitetsskapande park ska finnas nära lokala rörelsestråk.
- En kvarterspark eller ett mindre naturområde med plats för både aktiviteter och lugn och ro ska finnas nära övergripande rörelsestråk.
- En stadsdelspark ska finnas centralt i Rosendal, Ulleråker och Ultuna. Den bör vara minst fyra hektar för att kunna rymma många funktioner och ska bidra till att förstärka ekologiska spridningssamband.
- Mark för SLU: s försöksodling och stadsodling kan förekomma i olika skalor.

Torgen i Rosendal, Ulleråker och Ultuna ska vara stadsdelens plats för möten, kommersiell och offentlig service och ge stadsdelen dess identitet.

En evenemangsplats med exempelvis anläggningar för idrott, fritid och kultur ska finnas i Södra staden. Den ska placeras nära både kollektiv- bil-, gång- och cykeltrafik. Lämpliga platser kan vara Ultunafältet, Hammarby-Bäcklösa fältet eller Exercisfältet.

Tillstånd från länsstyrelsen krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Transportinfrastruktur

Översiktsplanens inriktning för stadsstråk ska tillämpas längs de gator som utvecklas för kapacitetsstark kollektivtrafik.

Kollektivtrafiken ska vara prioriterad gentemot bilen och andra färdmedel i stråk med kapacitetsstark kollektivtrafik. Det innebär att åtgärder som höjer framkomligheten och komforten kommer att behövas längs vissa sträckor och korsningar. Störningar på framkomligheten som skapas av bebyggelse och verksamheter i anslutning till dessa stråk bör minimeras, men det ska vara möjligt att angöra till bebyggelse och verksamheter. Hållplatserna bör ha en hög standard och ett centralt läge i bebyggelsestrukturen. Koncentrationen av bebyggelse, verksamheter och service är hög i anslutning till dessa.

Huvudgatorna är överordnade gentemot lokala gator och hastigheten anpassad till platsens förutsättningar. På Dag Hammarskjölds väg och Kungsängsleden är det inte möjligt att anordna kantstensparkering. På övriga huvudgator där bebyggelse har direkt kontakt med gatan, behöver avvägningar mellan angöringsbehovet och gatans framkomlighet göras. Längs huvudgator ska förutsättningar för framkomlighetshöjande åtgärder vid anslutande lokala vägar (korsningar) prioriteras. Mark ska reserveras för breddning av Kungsängsleden.

Bostadsområden ska ha god tillgång till huvudcykelvägar. Huvudcykelvägar dimensioneras och utformas så god standard och komfort kan erhållas. Kollektivtrafik ska prioriteras om en huvudgata och kapacitetsstark kollektivtrafik sammanfaller på samma sträckning. Hållplatser för kollektivtrafik, i anslutning till huvudcykelnätet, utformas för att minska konflikter mellan cykelklister och resenärer samt med möjligheter att parkera sin cykel.

Huvudprinciper vid förändringar i och runt Dag Hammarskjölds väg:

1. Raket, axialitet
2. Rytmen längs vägen speglar sammanhanget
3. Vördighet och karaktär

För vidare vägledning se *Gestaltningssystem för Dag Hammarskjölds väg* (2016).

4. Genomförande

- 1. Prioriteringar** **sid 11**
- 2. Översiktsplan 2016** **sid 19**
- 3. Mark och vattenanvändning** **sid 25**

4. Genomförande

- Etapper** **sid 75**
- Investeringar och tröskelvärden** **sid 77**
- Kommande processer** **sid 80**

- 5. Planens konsekvenser** **sid 83**

- Utgångspunkter** **sid 93**

- Bilagor** **sid 105**

- Plankarta**

Genomförande

Här kan du läsa om i vilken ordning olika delar av Södra staden kan utvecklas kopplat till utbyggnadsordningen i Översiktsplan 2016, vilka investeringar som behöver göras för att kunna genomföra utvecklingen av Södra staden och viktiga sakfrågor som måste konkretiseras i kommande processer.

Planen möjliggör ett stort antal nya bostäder och arbetsplatser. Vid en fullskalig utbyggnad av Södra staden kan antalet boende och yrkesverksamma tillsammans öka med cirka 60 000 personer. Fler människor som bor och arbetar inom Södra staden ger underlag för utbyggnad av infrastruktur, service och näringsliv.

Södra staden kommer att byggas ut under lång tid och kopplat till utvecklingen av hela Uppsala stad. Kommunen äger inte mark i någon större utsträckning i de södra delarna av staden samtidigt som stora investeringar i trafikinfrastruktur, grönområden och dagvattenhantering är nödvändiga. Utbyggnadstakten begränsas av kommunens möjlighet att utveckla teknisk och social infrastruktur. Det kommer att krävas nya principer för finansiering av generalplaneanläggningar som stora delar av staden har nytta av för att utveckla Södra staden.

Nedan redovisas huvuddragen av ett genomförande med fokus på skeden, investeringar och nästa steg i processen. Genomförandefrågorna ska fördjupas i kommande planerings- och exploateringsprocesser.

Etapper

Tre etapper identifierats som baseras på utbyggnadsordningen i Översiktsplan 2016.

Etapp 1 – Utveckling nära resecentrum och befintlig infrastruktur

Under första etappen kan området utvecklas med cirka 15 000 nya bostäder och en viss andel arbetsplatser. Uppsala utvecklas främst där det finns god tillgång till infrastruktur och i lägen med närhet till resecentrum. Etappen kräver mindre åtgärder i trafiksystemet.

Förutsättningar för att utveckla de södra delarna inom Södra staden är inte klara. För att kunna säkra viktiga funktioner för staden är det viktigt att slutföra pågående och planerade utbyggnadsprojekt och minimera antalet nya projekt i de södra stadsdelarna.

Rosendal och Ulleråker byggs färdigt under denna period. Även Polacksbacken och delar av Ultuna, Bäcklösa och Malma utvecklas under perioden. Dessa stadsdelar har direkt tillgång teknisk infrastruktur i form av kapacitetsstark kollektivtrafik, vatten & avlopp, gatunät samt skolor och rekreation. Övriga förutsättningar för stadsutveckling är också väldefinierade inom dessa områden.

Etapp 2 – Uppsala södra och bro över Fyrisån utvecklas

Den nya tågstationen Uppsala södra i Bergsbrunna tillsammans med broförbindelse över Fyrisån möjliggör en utbyggnad med upp till cirka 5 000 nya bostäder och en stor andel arbetsplatser i Södra staden samt en stark expansion även i angränsande områden som Gottsunda och Sävja.

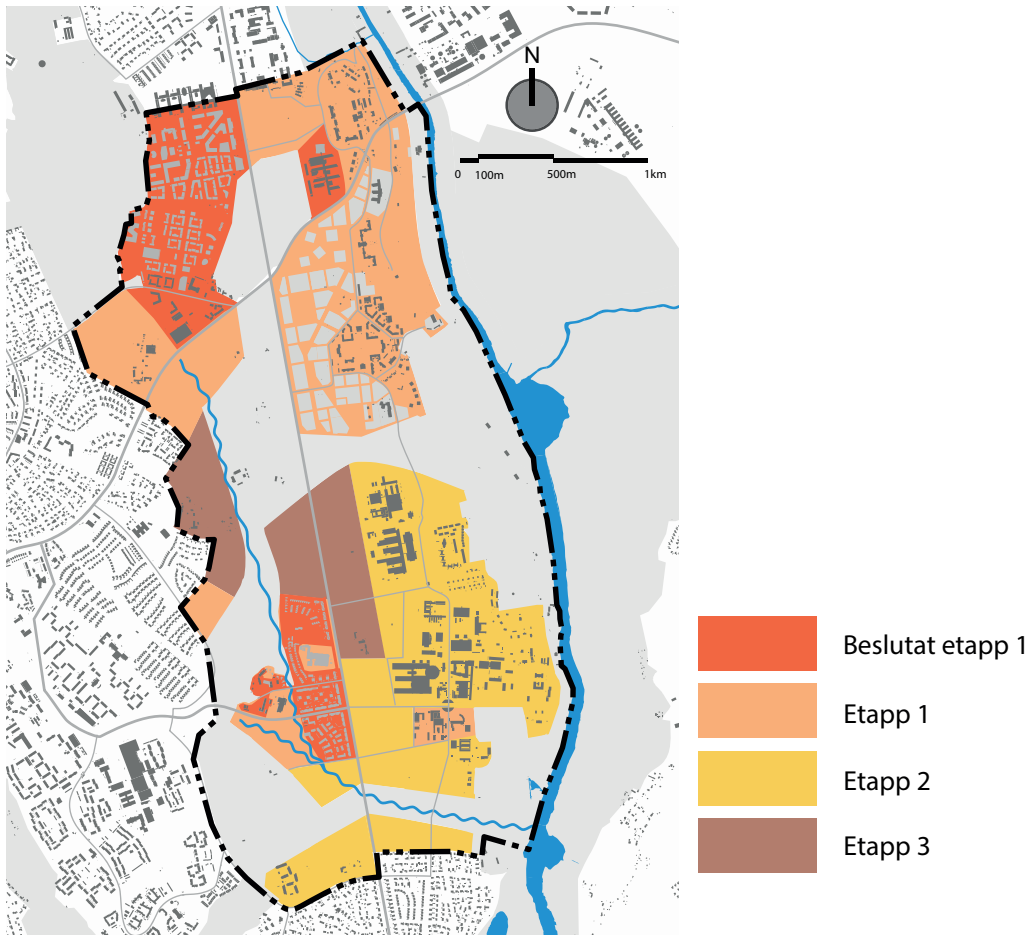
Broförbindelsen avlastar trafiksystemet i de norra delarna av Södra staden, kortar res-tiderna för kollektivtrafiken och skapar nya resemöjligheter som gör att belastningen på

resecentrum minskar samtidigt som antalet bilresor minskar till förmån av kollektivtrafiken. Övriga investeringar inom social och teknisk infrastruktur blir färdiga under etappen. Under denna etapp kan Ultuna utvecklas mer stadsmässigt i de södra delarna. Det finns också förutsättningar för utveckling av bostadsbebyggelse i de sydligaste delarna av Ultuna och Bäcklösa mot Sunnersta.

Etapp 3 – Flerkärnig stad med goda transportförbindelser i storstadsregionen

Områden kring Uppsala södra (Bergsbrunna) har utvecklats till en stadsnod som är sammankopplad med övriga stadsnoder (Gottsunda-Ultuna, Gränby och Börjetull) med goda kollektivtrafik- och cykeltrafikförbindelser. De södra stadsdelarna inom Södra staden får ett mycket bra läge i staden och det finns optimala förutsättningar för utveckling.

Under denna etapp kan Södra staden kompletteras med cirka 5000 nya bostäder och en stor andel arbetsplatser. Områden längs Dag Hammarskjölds väg i Ultuna kan byggas ut med verksamheter och bostäder och övriga områden kan kompletteras och utvecklas till tätare stadsmiljöer.

Investeringar och tröskelvärden

Vid utbyggnad av nya områden förutsätts att den tekniska infrastrukturen inom exploateringsområdet bekostas av exploateringsmedel. För överordnad teknisk infrastruktur och större parkområden samt social infrastruktur finns begränsningar i vad som går att finansiera genom exploateringsmedel när kommunen inte äger marken.

Nödvändiga investeringar i social och teknisk infrastruktur och generalplaneanläggningar i form av transportinfrastruktur och större grönområden som betjänar stora delar av eller hela Södra staden behöver framöver i ökande grad finansieras av de exploateringar som har nytta av dessa.

Nedan redovisas större investeringar kopplat till de olika etapperna uppdelat på grönstruktur, social infrastruktur samt teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur. Översiktliga kostnader redovisas i avsnittet Ekonomiska konsekvenser.

Grönstruktur

Under första etappen kommer de norra delarna där Rosendal och Ulleråker ingår att vara färdigbyggda. De offentliga miljöerna i den norra delen är därför prioriterade.

Under etapp två och tre finns förutsättningar att utveckla offentliga miljöer i de södra delarna. Eftersom marken inte ägs av kommunen måste kommande planläggning i främst Ultuna och norra Sunnersta säkra att de offentliga miljöerna utvecklas med tillräcklig hög kvalitet.

ETAPP 1

Polacksbacken

Dagvattenhantering och parkkaraktär på delar av fältet. Yta cirka 4 hektar

Kronparken

Blivande naturreservat. Yta cirka 24 hektar

Sydvästra Kronparken

Skog, naturpark. Yta cirka 24 hektar

Hammarby-Bäcklösafältet

Grönområdets yta cirka 20 hektar inriktning rekreation, eventuellt med stort inslag av vatten. Bäcklösadiket och kringliggande ytor yta cirka 0,6 hektar, eventuell inriktning vattenpromenad och dagvattenhantering. Delar av marken kan under lång tid komma att kvarstå som försöksodling eller utvecklas till nya försöksodlingar.

ETAPP 2

Ultunaåsen och Å-stråket

Skog, naturpark, blivande naturreservat. Yta cirka 50 hektar

Ultunafältet

Rekreation, park, yta cirka 20 hektar. Delar av marken kan komma att utvecklas till nya försöksodlingar.

Ultuna hamn

Naturpark, rekreation, blivande naturreservat. Yta cirka 15 hektar. Delar av marken kan under lång tid komma att kvarstå som försöksodling eller utvecklas till detta.

Sunnerstafältet

Rekreation, park och dagvattenhantering, yta cirka 15 hektar. Delar av marken kan under lång tid komma att kvarstå som försöksodling eller utvecklas till nya försöksodlingar.

Översiktlig sammanställning av de viktigaste investeringarna för grönstruktur under de olika etapperna.

Social infrastruktur

Social infrastruktur omfattar lokaler, anläggningar och ytor för förskolor, skolor, kultur, idrott, fritid samt särskilda boendeformer som samhället finansierar, exempelvis vårdboenden. Landstingets anläggningar för primärvård och folktandvård ingår också.

ETAPP 1

Förskola 2700–3000 elever

Låg- och mellanstadium 3200–4200 elever

Högstadium 1400–1800 elever

Gymnasium 1400–1800 elever

Fullstor idrottshall Kombinerade med skolor

Idrottsplan (spontan, bollplan och andra idrotter) (fristående, ej kombinerade med skolor) 6

Bibliotek 2 st (Rosendal och Ulleråker)

Fritidsklubbar Där det planeras skolor för mellanstadiet

Fritidsgård/aktivitetshus 2 st (Rosendal och Ulleråker)

Vård och omsorg Cirka 5 vård- och omsorgsboenden

Vårdcentral 3

LSS-boende vuxna (lägenhet) 4 gruppboenden eller 24 lägenheter

LSS-boende barn (lägenhet) 1 gruppboende (6 rum)

Boende social psykiatri (lägenhet) 4 gruppboenden eller 32 lägenheter

Träningslägenheter 30 lägenheter

Kulturverksamhet Lokaler för professionella kulturskapare (ateljéer, utställningslokaler, repetitionslokaler och scener) samt föreningsverksamhet. Dessa finns inom respektive stadsdel.

ETAPP 2–3

Vård och omsorg Cirka 2 vård- och omsorgsboenden (etapp 2)

Vård och omsorg Cirka 2 vård- och omsorgsboenden (etapp 3)

Förskola 1800–2000 elever

Låg- och mellanstadium 2100–2800 elever

Högstadium 900–1200 elever

Gymnasium 900–1200 elever

Fullstor idrottshall Kombinerade med skolor

Idrottsplan (spontan, bollplan och andra idrotter) (fristående, ej kombinerade med skolor) 6

Fritidsklubbar Där det planeras skolor för mellanstadiet

Vårdcentral 2

LSS-boende vuxna (lägenhet) 3 gruppboenden eller 24 lägenheter

LSS-boende barn (lägenhet) -

Boende social psykiatri (lägenhet) 3 gruppboenden eller 24 lägenheter

Träningslägenheter 20 lägenheter

Badhus 1

Kulturverksamhet Lokaler för professionella kulturskapare (ateljéer, utställningslokaler, repetitionslokaler och scener) samt föreningsverksamhet. Dessa finns inom respektive stadsdel.

Teater/kulturcentra 1

Översiktlig sammanställning av de viktigaste investeringarna för social infrastruktur under de olika etapperna.

Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur

Investeringar inom teknisk infrastruktur följer stadens utvecklingsperioder enligt Översiktsplan 2016. Inom etapp ett behövs betydande investeringar i kollektivtrafiken, gator samt nya ledningar för dricks- och spillvatten. Dagvattenhanteringen måste också utvecklas i Bäcklösbäcken. Flera stora vattenledningar genomkorsar området. Dessa kräver respektavstånd vilket måste beaktas i kommande planprocesser. Under ett etapp ett behöver investeringar för utbyggnad av befintlig återvinningscentral i Gottsunda.

Under etapp två behövs en ombyggnad av Dag Hammarskjölds väg söder om Ulleråker, kompletterande ledningar för dricksvatten och avlopp samt anläggningar för att fördröja och rena dagvatten i de södra delarna av planområdet. Stora investeringar görs i den nya bron och anslutningsvägar som binder ihop Ultuna med Sävja och den nya tågstationen i Bergsbrunna (Uppsala Södra). Kostnader för allmänna parkeringar kan tillkomma utöver de nedan beskrivna anläggningarna.

ETAPP 1

Kapacitetsstark kollektivtrafik i staden

Utbyggnad av BRT och på sikt spårväg genom Södra staden. Utöver sträckorna genom Rosendal och Ulleråker, behövs ombyggnader av befintliga gator så att kollektivtrafiken kan prioriteras. En spårvangsdepå kan vara aktuell inom Södra staden

Ombyggnad av Dag Hammarskjölds väg mellan Regementsvägen och Ulleråker

Extra körfält i norrgående riktning mellan Regementsvägen och korsningen med Kungsängsleden. Ombyggnad av korsningen Dag Hammarskjölds väg/Kungsängsleden. Breddning av gatan mellan Kungsängsleden och Ulleråkersvägen så att det finns plats för fyra genomgående körfält.

Utökad kapacitet på Kungsängsleden

Förlängning av körfält i västgående riktning fram till infarten till Ångström.

Upprustning av Vindbron

Upprustning av bron så att den kan användas för gående och cyklister. etapp 2 dvs bortom

Standardhöjande åtgärder på cykelvägnätet och nya cykelvägar

Standardhöjning av cykelbanorna längs Dag Hammarskjölds väg, Fyrisån och Kungsängsleden.

Dagvattenhantering Bäcklösadiket

Åtgärder för att säkra funktionen av Bäcklösadiket, kommer även omfatta fördröjning och rening av dagvatten från nya och befintliga bebyggelseområden. Inkluderar ledningar med tillhörande anordningar som pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde.

Ledningar spillvatten och dricksvatten

Överföringsledning mellan Rosendal och Kungsängsverket via Ulleråker samt två nya pumpstationer. Ny spillvattenledning längs Bäcklösadiket, ny pumpstation vid Sunnersta samt tryckledning till Kungsängsverket.

ETAPP 2

Spillvatten och dagvatten

Avskärande spillvattenledning, tvärförbindelser dricksvatten. Inkluderar ledningar med tillhörande anordningar som pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Åtgärder för att säkra funktionen av Bäcklösadiket fortsätter (se etapp ett ovan)

Ny bro över Fyrisån i höjd med Ultuna

Kollektivtrafikbro samt anslutande vägar som kopplar ihop Ultuna med Uppsala södra

Kompletterande cykelvägar

Fortsatta standardhöjande åtgärder samt nya cykelvägar som ansluter nya stadsdelar till huvudcykelnätet.

Översiktlig sammanställning av de viktigaste investeringarna för teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur under de olika etapperna.

Kommande processer

Den fördjupade översiktsplanen ger visioner och grundförutsättningar för utvecklingen av Södra staden. Nästa steg är att fortsätta med planeringsprocessen för olika geografiska områden samt att ta fram strategier och handlingsplaner för viktiga sakområden.

Detaljplanering

I den kommande planeringsprocessen måste delområden utvecklas i relation till Södra staden som helhet, särskilt när det gäller vattenhantering och transportinfrastruktur. Bebyggelseutvecklingen måste följa etapperna och investeringar i infrastrukturen.

Den fördjupade översiktsplanen identifierar två områden som behöver särskilda fördjupningar inför detaljplaneprocesser.

Utvecklingsområdet Ultuna

Området öster om Dag Hammarskjölds där södra Ultuna och norra Sunnersta ingår behöver hanteras utifrån ett helhetsperspektiv. Viktiga frågeställningar att lösa är kopplingar mellan områden, utveckling av Ultunafältet som en gemensam park och rekreationstillgång samt lokalisering och samspel av bostäder och verksamheter i förhållande till anslutningsväg (ar) till Ultuna bron.

Utvecklingsområdet Malma

I anslutning till området finns befintlig bebyggelse som har tydliga kopplingar till Södra stadens gröstruktur. Området angränsar till Vårdsätravägen och Rosendal och innehåller värdefulla naturmiljöer med rödlistade arter. Viktiga frågeställningar att lösa är kopplingar med omgivande utvecklingsområden, kontinuitet i stadsstråket från Rosendal och transportstrukturen (i första hand gång och cykelstråk) mot Ulleråker och Ultuna.

Social infrastruktur

Lokaliseringsprinciper och samlokaliseringsstrategier som redovisas i planen behöver konkretiseras i en handlingsplan. Handlingsplanen skall styra utvecklingen av bebyggelse och detaljplaner.

Transportinfrastruktur

Översiktsplan 2016 beskriver den nya tågstationen i Bergsbrunna (Uppsala Södra) och den nya kollektivtrafiklänken mellan Uppsala Södra och Ultuna/Gottsunda som viktiga investeringar för att kunna avlasta resecentrum och utveckla de södra delarna av Uppsala. Den snabba utvecklingstakten i byggnationen av bostäder ställer krav på att kollektivtrafikinvesteringar går hand i hand med utbyggnaden av bostäder. Nästa steg är planläggning av bron över Fyrisån och anslutande vägar tillsammans med utvecklingen av Green innovation park och Sunnerstafältet.

En systemvalsstudie ska ge svar på hur kollektivtrafiken kan utvecklas inom Södra staden. Uppsala kommun tillsammans med kollektivtrafikförvaltningen tar fram ett förslag på vilket kollektivtrafiksystem (spårväg eller dubbelledbuss) som är mest lämplig för Uppsala och dess utveckling. Studien ska redovisa vilka sträckningar som är aktuella för den kapacitetsstarka kollektivtrafiken och vilka etapper systemet ska byggas under.

Om en spårväg byggs kan en depå behöva lokaliseras inom Ultuna. Det exakta läget för detta måste utredas närmare så att det är förenligt med verksamheterna inom området. Läget utreds inte i arbetet med denna fördjupade översiktsplan.

Vattenhantering

Planeringen av utvecklingsområdena går hand i hand med planering av dagvattenlösningar med utgångspunkt i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden*, *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* och den systemlösning för dagvatten som tagits fram i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*. Dagvattenlösningarna kommer att kräva förhandlingar mellan kommunen och andra fastighetägare.

Utredningen *Sårbarhetsklassning av Uppsala vattentäkt – FÖP Södra staden* bedömer på en översiktlig nivå riskerna för infiltration till grundvattnet i åsen där även grundvattnets strömningsriktningar beaktats. Markens förutsättningar för infiltration och risk för spridning av föroreningar till dricksvattentäkten kartläggs för åsen som helhet inom ramen för *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden*. Vid fortsatt planering och utformning av vägar, byggnader och anläggningar - inkluderat dagvattenanläggningar - i Södra staden, kommer djupare kunskaper om områdets infiltrationskänslighet och risker för åsens grundvatten krävas. I samband med detaljplanering och projektering görs detaljerade geotekniska undersökningar som ger bättre kunskap om infiltration är lämpligt eller om särskilda skyddsåtgärder krävs för skydd av grundvattnet.

En riskhanteringsplan som hanterar aktiviteter för att hindra skador vid värsta-fall scenarier behöver ingå i detaljplaneprocessen. Värsta-fall scenarier är till exempel översvämning av dagvatten, brand med följande infiltration av släckvatten och infiltration av förorenat dagvatten. En riskhanteringsplan ska hantera en kedja av målsättning och strategier som mynnar ut i principer för användning av mark och vatten, tekniska lösningar och styrande processer. Det behöver också tas fram av kontrollprogram för vatten.

Arbetet med vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning är mellankommunala frågor som kommer att kräva samordning med andra kommuner.

Grönstruktur

Översiktsplanen för Uppsala och den fördjupade översiktsplanen för Södra staden lägger fast en övergripande grönstruktur som syftar till att bevara och utveckla ekologiska och rekreativa värden och samband. Kommunstyrelsen har i samband med utställning av *Översiktsplan 2016* gett Stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att vidareutveckla grönstrukturplaneringen och ta fram underlag för att stärka och utveckla ekosystemtjänster i mark-och bebyggelseutveckling.

5. Planens konsekvenser

- 1. Prioriteringar** **sid 11**
- 2. Översiktsplan 2016** **sid 19**
- 3. Mark och vattenanvändning** **sid 25**
- 4. Genomförande** **sid 73**

5. Planens konsekvenser

Samlad hållbarhetsbedömning	sid 86
Miljöbedömning enligt	
6 kapitlet Miljöbalken	sid 87
Kommunalekonomiska konsekvenser	sid 90
Social hållbarhet	sid 91

Utgångspunkter **sid 93**

Bilagor **sid 105**

Plankarta

Planens konsekvenser

Här kan du läsa om de konsekvenser som ett genomförande av planen får för sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter.

En fördjupad översiktsplan ska redogöra för vilka konsekvenser, både negativa och positiva, som föreslagna strategier eller förändringar i mark- och vattenanvändningen innebär. Konsekvensbedömningen ska gärna vara bred för att främja utvecklingen mot ett hållbart samhälle.

Definitionen av vad som är den hållbara staden förändras i takt med att staden och samhället utvecklas. I utvecklingen av Södra staden behöver alla aktörer jobba med en kontinuerlig utveckling av begreppet hållbarhet. Det kräver ständigt ifrågasättande av konventionella och vedertagna metoder för stadsutveckling i takt med att samhället förändras och tekniska lösningar utvecklas. Detta är särskilt viktigt i ett så stort område som Södra staden som kommer att utvecklas under en mycket lång tid.

Utställningshandlingen har bedömts i tre perspektiv: miljömässiga, kommunalekonomiska och sociala konsekvenser. Miljöpåverkan har bedömts enligt miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivning för planer. De sociala och kommunalekonomiska konsekvenserna tar utgångspunkt i planens prioriteringar, principer och genomförande.

Samlad hållbarhetsbedömning

Utgångspunkten för arbetet med visionen för Södra staden har varit att den ska bidra till ett långsiktigt hållbart Södra staden. Definitionen av vad som är den hållbara staden förändras med tiden och målet i arbetet med Södra staden är att jobba med en kontinuerlig utveckling av begreppet hållbarhet. Det kräver ständigt ifrågasättande av konventionella och vedertagna metoder för stadsutveckling i takt med att samhället förändras och tekniska lösningar utvecklas. Detta är särskilt viktigt i ett stort område som Södra staden som kommer att byggas ut under en mycket lång tid.

Planförslagets båda alternativ kommer att innebära risk för negativa konsekvenser för främst vattenmiljö, naturmiljö samt kulturmiljö och landskapsbild. Sammantaget kommer samtliga alternativ innebära risk för negativa konsekvenser för dessa aspekter oavsett hur området kommer planeras i detalj. Bedömningen har fått en dragning åt det negativa för att spegla de osäkerheter som blir en följd av planens översiktliga nivå. Genom rätt åtgärder kan påverkan minskas.

I området idag finns miljöer med mycket höga värden. Det gäller platsens fysiska förutsättningar med koppling till natur, kultur, vatten och landskap men också förutsättningar i form av ett starkt universitets- och näringsliv. En av de stora utmaningarna är att områdesutvecklingen i Södra staden sker i samklang med värdefull natur, historiska bebyggelsemiljöer, SLU: s verksamheter och med visioner om det framtida näringslivet.

För att skapa en attraktiv stadsmiljö i Södra staden är det viktigt att ta hänsyn till områdets specifika karaktär när staden byggs ihop för att ta tillvara på det unika i varje område och skapa en harmonisk stadsmiljö. I kommande planering för enskilda områden bör sociala konsekvensbeskrivningar och integrerade platsanalyser regelmässigt genomföras. Om Södra staden utvecklas enligt planförslaget till en funktionsblandad stadsmiljö med en mångfald av mötesplatser finns det goda möjligheter att minska segregation och motverka social polarisering. Det kommer i så fall skapa mervärden för hela kommunen.

Om planförslaget genomförs kommer en bättre rumslig och social sammanhållning i Södra staden skapas genom att stadsdelar som är fysiskt och socialt separerade tydligare kopplas samman genom bebyggelse, transportsystem och mötesplatser. Genom att olika bostadstyper, upplåtelseformer och boendestorlekar byggs blandat på kvarters- och stadsdelnivå kommer fler ha möjlighet att bosätta sig i Södra staden. Om utbygganden av social infrastruktur (skolor, vårdanläggningar, särskilda boendeformer och kultur- och fritidsaktiviteter och offentliga rum av olika slag) sker i takt med bostadsbyggandet finns goda förutsättningar för en social hållbar utveckling i Södra staden.

Planförslaget innebär att näringslivet i Södra staden och dess koppling till universitet- och forskningsverksamhet kommer utvecklas och stärkas. Om utvecklingen följer planförslaget kommer antalet arbetstillfällen inom kunskapsintensiva branscher att öka vilket i sin tur leder till fler arbetstillfällen inom stödbranscher t.ex. hotell- och restaurangverksamhet och handel.

Kommunens nuvarande finansiella läge och det faktum att den demografiska utvecklingen med stor andel äldre och många barn och unga kommer att vara kostnadsdrivande de närmaste 15 åren innebär stora utmaningar också för den fysiska planeringen. Vid nyexploatering av större områden som i Södra staden krävs att ny och kostsam infrastruktur måste byggas upp.

Bristen på kommunal ägd mark kommer att vara en utmaning när Södra staden utvecklas. Det kommer att krävas nya samverkansformer och samarbeten mellan kommun, staten och privata aktörer för att säkra utvecklingen av Södra staden till en funktionsblandad stadsmiljö med hållbara transporter och en mångfald av mötesplatser. Kommunen kommer ha begränsade möjligheter att direkt påverka den fysiska utvecklingen av Södra staden om inte markköp genomförs.

Miljöbedömning enligt 6 kapitlet Miljöbalken

När en översiktsplan upprättas ska en miljöbedömning göras som dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning. I Miljöbalken regleras vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla. Innehållet ska anpassas till det som är rimligt med hänsyn till bland annat planens innehåll och detaljeringsgrad.

En avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens innehåll ska göras i samråd med länsstyrelsen. De miljöaspekter som har identifierats för Södra staden är:

- Vattenkvalitet med avseende på grundvatten och ytvatten
- Klimatpåverkan, ljudmiljö och luftkvalitet
- Påverkan på naturmiljövärden, rekreativvärden, kulturmiljö samt landskapsbild och stadsbild

Alternativ

Miljökonsekvensbeskrivningen ska göras utifrån ett antal alternativ som anpassas till planens förutsättningar. Ett nollalternativ ska alltid finnas med.

Planområdet kommer delvis att byggas ut oavsett om en fördjupad översiktsplan antas eller inte. De alternativ som identifierats handlar därför om hur stor del av området som byggs ut och på vilket sätt. Alternativen hänger ihop med de etapper som redovisas ovan i kapitlet *Genomförande*.

Nollalternativ = beslutade delar i etapp ett

Alternativet omfattar det som kommer att hända om den fördjupade översiktsplanen inte fanns. Det innebär en framskrivning i tid från nuläget och omfattar beslutade planer och projekt, till exempel antagna detaljplaner, som kommer att genomföras oavsett om den fördjupade översiktsplanen vinner laga kraft eller ej.

Alternativet rymmer cirka 5 000 bostäder och omfattar planlagda områden i norra och östra delarna av Rosendal, Ångström inom Polacksbacken och ett mindre område i anslutning till Gottsunda allé inom Bäcklösa. Alternativet inrymmer pågående byggnation i etapp ett.

Alternativ A = etapp ett (inklusive redan beslutade delar)

Pågående projekt som med stor sannolikhet kommer att vara genomförda till 2030. Utbyggnad sker främst inom 4 kilometer från resecentrum och inrymmer etapp ett. Alternativet innebär viss utveckling av kollektivtrafik och mindre investeringar i transportinfrastruktur. Alternativet rymmer cirka 15 000 bostäder och en viss andel arbetsplatser.

- västra delarna av Rosendal
- Malma mot Vårdsättravägen
- Ulleråker
- Bäcklösa centrala delar
- Södra Ultuna med fokus på SLU Green innovation park
- Polacksbacken

Alternativ B = alla etapper

Förutsätter investeringar med stationsläge i Bergsbrunna och kollektivtrafikbro över Fyrisån. Alternativet inrymmer alla etapper och ett maximalt utbyggt Södra staden. Alternativet rymmer cirka 25 000 bostäder och en stor andel arbetsplatser. I alternativet tillkommer följande områden jämfört med Alternativ A:

- Bäcklösa, norra delar
- Bäcklösa vid Lilla Sunnersta
- Ultuna med Ultuna campus som nod (bostäder och verksamheter) inklusive Norra Sunnersta
- resterande del av Malma

Sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvenserna redovisades i sin helhet i utställningshandlingens *Del C – Miljökonsekvensbeskrivning*.

Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning är att göra en bedömning av den betydande miljöpåverkan, både i positiv och i negativ bemärkelse, som den fördjupade översiktsplanen för Södra staden kan medföra.

Utförning och placering av bebyggelse är ännu inte fastställt i en fördjupad översiktsplan, varvid bedömningarna av miljöpåverkan inte kan bli lika specifika. På grund av dessa osäkerheter blir bedömningarna generellt mer negativa i en fördjupad översiktsplan jämfört med en enskild detaljplan eller ett planprogram.

Nuläge

Uppsalas dricksvattenförsörjning baseras på uttag av grundvatten från Uppsalaåsen. Hela planområdet ligger inom vattenskyddsområde för Uppsala kommuns dricksvattentäkt i Uppsala- och Vattholmaåsen. Recipienten Fyrisån är utpekad i Uppsala kommuns översiktsplan som ett särskilt värdefullt vattenområde.

Inom Södra staden finns mycket höga naturvärden av allt från nationella till lokala intressen. De vanligast förekommande värdefulla naturtyperna i området är tallskog, ädellövsbestånd, naturbetesmark och sandmarksmiljöer. Genom området sträcker sig ett nästan obrutet rekreationsstråk, Gula stigen. Även området kring Fyrisån samt Ultunaåsen är välanvända för närrekreation och friluftsliv. Området kring Ultuna utgörs av ett öppet åkerlandskap där SLU har försöksodlingar.

Området öster om Dag Hammarskjölds väg samt Rosendalsfältet ingår i riksintresse för kulturmiljö. I de delar som är relevanta för Södra staden är motiveringar till riksintresset bl.a. Dag Hammarskjölds raka sträckning, uttryck för kronans makt i staden, Ulleråkers sjukhus och lantbruksuniversitetet. I den östra delen av planområdet finns Årike Fyris, som omfattas av en ansökan om att göra kulturarvet efter Carl von Linnés vetenskapliga arbete till ett världsarv. Årike Fyris ligger därmed på UNESCO:s tentativa lista. Inom och direkt öster om planområdet omfattas områden kring Fyrisån av landskapsbildsskydd. Uppsalaåsen är karaktärsskapande på den annars platta Uppsalaslätten.

Konsekvenser enligt alternativen

I planförslagets båda alternativ ingår en omfattande utbyggnad av bostäder, cirka 15 000 nya bostäder vid alternativ A och cirka 25 000 vid alternativ B, vilket innebär stora negativa konsekvenser för ett flertal aspekter, främst inom vattenmiljö, naturmiljö, kulturmiljö och landskapsbild. Sammantaget kan sägas att både alternativ A och alternativ B innebär risk för negativa konsekvenser för dessa aspekter oavsett hur området kommer att planeras

i detalj och vilka åtgärder som vidtas. Den negativa påverkan kan och behöver dock mildras genom medveten planering, tydliga riktlinjer och åtgärdsförslag. Någon potential till positiva konsekvenser för miljöaspekterna bedöms dock inte finnas varken vid utbyggnaden av norra delen av planområdet eller vid den fullständiga utbyggnaden i alternativ B. Undantag görs för klimatpåverkan, där bedömningen har gjorts att man på lång sikt kan uppnå positiva konsekvenser för perspektivet klimatpåverkan per invånare. Detta i och med att täta, nybebyggda områden med god tillgång till kollektivtrafik generellt sett ger lägre utsläppsnivåer per invånare än exempelvis spridd äldre bebyggelse. Totala utsläppen av växthusgaser inom södra staden bedöms dock öka i samband med utbyggnaden.

För aspekterna rekreation och stadsbild bedöms planförslaget ge potential till positiva konsekvenser om föreslagna åtgärder vidtas. Avseende aspekten kulturmiljö medför framförallt utbyggnaden inom planförslagets Alternativ A risk för stor negativ påverkan på flera kulturhistoriska värden som omfattas av riksintresset. Det är svårt att se att denna stora negativa påverkan går att minska i någon större utsträckning genom åtgärdsarbete.

Sammanfattande tabell över bedömda miljöaspekter

I tabellen nedan sammanfattas resultatet av bedömningen i en skala från mycket negativa konsekvenser (-3) till mycket positiva konsekvenser (+3). Neutrala konsekvenser (0) innebär att en miljöpåverkan motsvarande dagens är att förvänta.

I och med att en utbyggnad av Ulleråker med mellan 6 och 8 000 bostäder är inräknad i båda planalternativen, blir bedömningarna för vissa aspekter i tabellen liknande trots att alternativen skiljer sig åt markant både vad gäller övergripande planering och antal bostäder.

Bedömda miljöaspekter	Nollalternativ	Alternativ A		Alternativ B	
		Utan åtgärder	Med åtgärder	Utan åtgärder	Med åtgärder
Grundvattenkvalitet	-2	-3	-2	-3	-2
Ytvattenkvalitet	-1	-2	-1	-3	-1
Klimatpåverkan	-1	-1	-1	-1	0
Naturvärden	-1	-3	-2	-3	-2
Ljudmiljö och luftkvalitet	-1	-2	-1	-2	-1
Rekreation	-1	0	+1	0	+1
Stadsbild	0	+1	+2	+1	+2
Kulturmiljövärden och landskapsbild	-1	-3	-2	-3	-2

Legend – konsekvenser

	Mycket stor positiv		Stor positiv		Liten positiv		Liten negativ		Stor negativ		Mycket stor negativ
---	---------------------	---	--------------	---	---------------	---	---------------	---	--------------	---	---------------------

Tabell konsekvensbedömning för Södra staden (SWECO)

Kommunalekonomiska konsekvenser

Kommunens nuvarande finansiella läge och det faktum att den demografiska utvecklingen med stor andel äldre och många barn och unga kommer att vara kostnadsdrivande de närmaste 15 åren innebär stora utmaningar också för den fysiska planeringen. Vid nyexploatering av större områden som i Södra staden krävs att ny och kostsam infrastruktur måste byggas upp.

Kommunens markinnehav inom Södra staden är begränsat och finns främst i Rosendal och Ulleråker där utbyggnad startat eller förväntas starta inom de närmaste åren. För dessa områden har separata kalkyler tagits fram i samband med beslut om detaljplaner och planprogram. Kommunal mark finns även i Västra Rosendal och Polacksbacken, områden som ansluter till pågående utbyggnad i Rosendal.

Om utbyggnaden av Södra staden i sin helhet ska vara kommunalekonomiskt genomförbart krävs därför att många parametrar samverkar i positiv riktning. Det räcker inte med att exploateringsprojekten drivs framgångsrikt och täcker sina kostnader eller ger överskott samt att övrig kommunal infrastruktur kan anläggas kostnadseffektivt.

Det är också helt nödvändigt att finna nya samverkansformer som innebär att de stora investeringar som många har nytta av finansieras på annat sätt än genom skattemedel. Det kan handla om investeringar i social respektive teknisk infrastruktur och generalplaneanläggningar som transportinfrastruktur och grönstruktur.

Utbyggnad enligt alternativen

De sammantagna beräkningarna för etapp ett sammantaget, visar kostnader för utbyggnad av främst social infrastruktur på omkring tre miljarder kronor. Projekten förväntas kunna ge ett överskott från markförsäljning på omkring 1,7 miljarder kronor. Utbyggnad av dessa områden sker successivt fram till 2030. I beräkningarna ingår inte investeringar kopplade till utbyggnad av snabb och effektiv kollektivtrafik (omkring 200 miljoner kronor per kilometer). Statligt finansieringsstöd kommer att sökas och för de exploateringsområden där de ekonomiska ramarna inte är satta och avtal inte redan är ingångna behöver exploateringsbidrag till överordnad infrastruktur säkras.

I de delar som byggs ut i planområdets senare skeden, beräknas det inte finnas möjligheter till överskott från exploateringsprojekten då det kommunala markinnehavet är mycket litet. För en befolkningsökning enligt planen, behövs investeringar i social infrastruktur och grönstruktur på 2 – 2,5 miljarder kronor efter 2030. Utöver detta tillkommer kapacitetsförstärkningar i transportinfrastruktur (ny bro över Fyrisån och väg- och cykelvägnät) på 0,5 - 1 miljard kronor. Kostnader för markförvärv kan också bli aktuella.

Beräkningarna är översiktligt gjorda och bygger på de kapacitetsberäkningar och schablonkostnader som gäller 2017.

Kostnader som inte inkluderats

Driftkostnader för den utbyggda kommunala servicen har som grundprincip att fler invånare ger ökade skatteintäkter som finansierar det ökade driftåtagandet som utbyggnaden av ny kommunal infrastruktur innebär. Detta är möjligt under förutsättning att kommunens nettokostnader per invånare inte ökar, vilket är en stor utmaning då genomsnittskostnaden för ny infrastruktur ofta blir högre än genomsnittet av tidigare gjorda investeringar. Kostnaderna för investeringar och ökade åtagande inom vård och omsorg som en utbyggnad enligt planen kan medföra, är inte separat beräknade. I de schablonkalkyler som finns i tidigt skede, förutsätts att del av det nya bostadsbeståndet avsätts för särskilda boenden.

Driftskostnader och investeringar i VA är inte inkluderat i kalkylerna. Utöver utbyggnad som gäller kommunens skattekollektiv tillkommer investeringar i VA som belastar VA-taxekollektivet men måste beaktas i kommunkoncernens totala finansieringsplanering. För Södra staden uppskattas dessa investeringar till omkring 2,3 miljarder kronor, vilket inkluderar VA-infrastruktur i form av ledningar, pumpstationer, tryckstegringsstationer och dagvattendammar samt investeringar i avloppsreningsverk och dricksvattenproduktion. Den höga investeringsnivån och de inledningsvis låga intäkterna medför att utbyggnaden är kraftigt underfinansierad under mer än 20 år. Detta kan sannolikt inte finansieras inom ramen för nuvarande VA-taxa.

Utbyggnad med stor befolkningsökning kommer även att kräva investeringar för landstinget i form av ökad service såsom tandvård och primärvård. Landstinget är kollektivtrafikmyndighet vilket innebär att de också har ansvar för driften av kollektivtrafiken och investeringar i fordon. Landstingets investeringar ingår inte i beräkningarna.

Södra staden 2016-2030 – sammanfattning ekonomisk bedömning tidigt skede	2016-2030 totalt (mdr kr)	varav 2016-2030 (mdr kr)	varav 2030-2050 (mdr kr)	
Inom projektområdena				
Utbyggnadskostnader	-4,5	-3,7	-0,8	
Intäkter exploateringsavgifter och –ersättningar	4,5	3,7	0,8	
Intäkter markförsäljning	1,7	1,7	0	
Övriga kommunala investeringar				
Utbyggnad övergripande teknisk infrastruktur	-1 - 2	-0,5 - -1	-0,5 - 1	Cykelvägar, anslutningsvägar, kapacitetsförstärkningar, grönstruktur (Exkl kapacitetsstark kollektivtrafik)
Utbyggnad social infrastruktur	-4 - -5	-2 – 2,5	-1 - -2	Pedagogisk verksamhet, fritid, kultur, ej vård och omsorg
VA-utbyggnad	-2,3			

Tabell sammanställning av investeringar och finansiering

Social hållbarhet

Bedömningen av den sociala hållbarheten för Södra staden inriktas på planförslagets bidrag till sammanhållning i form av att den skapar förutsättningar för möten mellan människor genom mötesplatser och tillgänglighet.

Funktionsblandning och variation

Det finns goda förutsättningar att utveckla Södra staden till en blandad stad med möjlighet att nå stadens kvaliteter inom fem minuter med kollektivtrafik, cykel eller gång. Genom att skapa en koncentration av bebyggelse och funktionsblandade miljöer med bostäder, arbetsplatser och social infrastruktur kommer en mångfald av människors behov att vilja bo, besöka och vara verksam i Södra staden att mötas. Utvecklingen enligt planförslaget kommer leda till att angränsade stadsdelar som idag har olika sociala strukturer vävs samman.

Om utbygganden av social infrastruktur (skolor, vårdanläggningar, särskilda boendeformer och kultur- och fritidsaktiviteter och offentliga rum av olika slag) sker i takt med bostadsbyggandet finns goda förutsättningar för en social hållbar utveckling i Södra staden. Planens struktur ger möjlighet till en fungerande social service som är rätt lokaliserad vilket bidrar till att området blir tillgängligt, tryggt, jämställt, stärker folkhälsan och underlättar möten mellan människor. Den gröna strukturen planen föreslår skapar möjlighet att utveckla en mångfald av gröna miljöer med olika karaktärer och funktioner vilket också är en viktig förutsättning för en socialt hållbar utveckling.

Om den fortsatta planeringen präglas av den goda blandning av funktioner, aktörer, upplåtelseformer samt priser på bostäder, mark och lokaler som planförslaget betonar har den förutsättningar att positivt kunna bidra till social sammanhållning. För att dagens trend med ökande sociala skillnader ska kunna brytas måste insatser i den fysiska miljön göras parallellt med insatser för utbildning och ökat deltagande på arbetsmarknaden.

Det finns sammantaget goda förutsättningar att skapa goda miljöer för de som bor, verkar och vistas i kommunen, så länge planförslagens principer och övriga inriktningar för markanvändningen följs i kommande planering. Det är viktigt att grupper och frågor som saknar starka företrädare uppmärksammas liksom allmänna intressen och kvaliteter som tillgång till tysta eller lugna miljöer.

Tillgänglighet

Om kollektivtrafiken och cykelsystemet utvecklas enligt planförslaget kommer tillgängligheten att öka inom Södra staden och till resten av staden. För att säkra en hållbar utveckling är det viktigt att transportsystemet och bebyggelsen utvecklas i takt med varandra. Om det inte finns utvecklad kollektivtrafik och gång- och cykelvägar tillgänglig när bostadsområden utvecklas ökar risken att många kommer välja bilen framför kollektivtrafik, gång och cykel.

Mötesplatser

Goda mötesplatser för människor är en av de viktigaste kvaliteterna i Södra staden. Möten mellan människor ökar förståelsen för varandras olikheter och former för samarbetet utvecklas vilket i sin tur genererar idéer och möjliggör förverkligandet av dessa. Denna typ av möten sker i stor utsträckning i de offentliga rummen bland annat på torg, i parker och grönområden vilket kommunen har stor rådighet över.

En utgångspunkt i planen är att ta tillvara och utveckla den gröna strukturen i planområdet. Planen betonar och ger utrymme för en mångfald av mötesplatser i Södra staden. På så vis ger planen förutsättningar för att människor med olika bakgrund, ålder och livssituationer ska mötas.

Planen betonar att det ska finnas olika hustyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar inom området som helhet men också inom varje delområde. Efterlevs dessa intentioner kommer behoven hos olika typer av hushåll i livets olika skeden mötas i Södra staden. Den variation i bostadsbeståndet som planförslaget bidrar till innebär mervärden för staden. Om Södra staden möjliggör boende för alla samhällets grupper kan det vara möjligt att undvika segregation, polarisering och utanförskap.

Södra stadens område ligger nära regionalt viktiga arbetsplatser, exempelvis Akademiska sjukhuset, universiteten och flera större företag. Därmed finns sannolikt behov av bostäder för grupper som vill bo nära sina arbetsplatser.

Enligt planförslaget ska Södra staden präglas av funktionsblandade miljöer och arbetsplatser i direkt anslutning till boende vilket möjliggör en blandstad med liv och rörelse under alla dygnets timmar vilket främjar trygghet och en god folkhälsa.

Utgångspunkter

1. Prioriteringar	sid 11
2. Översiktsplan 2016	sid 19
3. Mark- och vattenanvändning	sid 25
4. Genomförande	sid 73
5. Planens konsekvenser	sid 83

Utgångspunkter

Området och sammanhanget	sid 95
Kärnvärden	sid 97
Naturvärden	sid 99
Boende, arbete och service	sid 100
Tekniska anläggningar för avlopp	sid 102
Miljö, hälsa och säkerhet	sid 103
Sårbarhetsklassning - Åsens grundvatten	sid 104

Bilagor	sid 105
----------------	----------------

Plankarta

Utgångspunkter

Här kan du läsa om planområdet och de generella förutsättningarna för arbetet med den fördjupade översiktsplanen.

Området och sammanhanget

Södra staden omfattar cirka 700 hektar och ligger i sydvästra Uppsala. Det sträcker sig från Polacksbacken i norr till Sunnersta i söder och mellan Fyrisån i öster och Gottsunda i väster. Området omges av bebyggda områden som Uppsala Science Park, Valsätra, Gottsunda och Sunnersta. I Södra staden med angränsande stadsdelar bor det i dagsläget ungefär 27 000 personer. Cirka 10 000 personer arbetar inom samma geografiska område. Genom stora statliga markinnehav har området hittills inte påverkats i någon större omfattning av den bebyggelseutveckling som skett i de angränsande stadsdelarna. Flera större stadsbyggnadsprojekt pågår inom området.

Södra staden rymmer ett gediget kunskapsstråk som binder ihop Uppsala science park, beläget precis norr om planområdet för denna FÖP med Green innovation park i södra Ultuna. Uppsala Science Park rymmer idag 140 företag på 69 000 kvm, stora delar av innovationsstödsystemet med bland andra Uppsala Innovations Centre, topp 10 i världen av företagsinkubatorer knutna till universitet. Företagen i området är verksamma inom bioteknik, rymdteknik och materialteknik. Här finns även läkemedelsverket, Uppsala universitet, SLU och landstinget med Akademiska Universitetssjukhuset.

Green Innovation Park rymmer idag 35 företag på 200 000 kvm. Målet är 200 företag till 2030. Green Innovation Park ska bli en av de ledande innovationsarenorna i Europa för kunskapsintensiva företag över hela gröna sektorn - från jordbruk och livsmedel till Life science och Clean Tech. Här finns Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Statens Veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Universitetsdjursjukhuset (UDS). Biomedicinskt centrum och Universitetets tekniska fakultet Ångströms laboratorium ligger båda mitt emellan de två företagsparkerna.

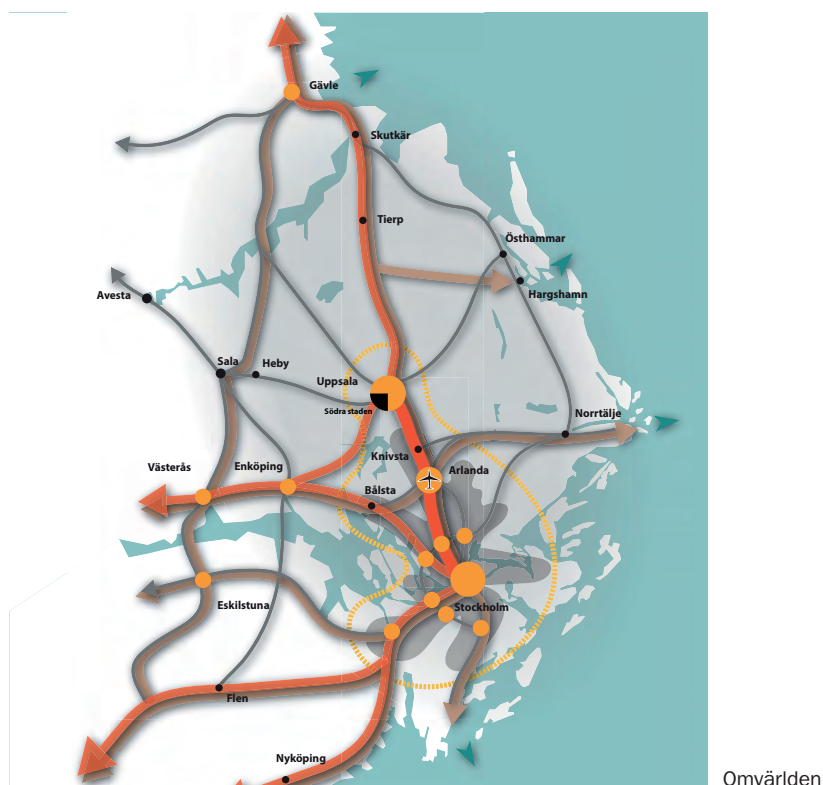
Närheten till stadens centrala delar och universiteten, natursköna miljöer och intressanta kulturhistoriska bebyggelsemiljöer är några utmärkande drag för området. Det finns flera större naturområden med höga bevarandevärden, bland annat kronparken, Bäcklösa Natura 2000-områden och Ultunaåsen. Inom planområdet finns äldre tallskog och hävdade åkermarker samt tidigare sjukhus- och regementsmiljöer med höga kulturmiljövärden. Dessa värden begränsar på olika sätt utvecklingen samtidigt som de bidrar till möjligheten att Södra staden kan fortsätta utvecklas till en livskraftig del av staden. Hela planområdet omfattas av yttre skyddszon för vattentäkt. Uppsalaåsens dricksvattenanläggningar är av riksintresse för vattenförsörjning. Stora delar av Södra staden omfattas av riksintresse för kulturmiljö.

Ortofoto med plangräns

Södra staden kommer att spela en viktig roll för Uppsalas position i regionen och för statliga investeringar i spårbunden infrastruktur. Södra staden ligger bara cirka 35 kilometer från Stockholm-Arlanda flygplats och restiden med tåg, buss och bil är under en timme effektiv tid. Vid en framtida utbyggnad av pendeltågstation i Bergbrunna med snabb koppling till området över ån kommer flygplatsen ännu närmare invånarna i Uppsalas södra stadsdelar.

En ny bro för kollektivtrafik över Fyrisån är viktig för att utveckla stadsnoden Gottunda-Ultuna och kopplingen mot Bergsbrunna och en ny tågstation. Beslut om investeringar i utökad kapacitet på Ostkustbanan med flera spår och i förlängningen en ny tågstation i Bergsbrunna, är kopplat till Trafikverkets nationella plan för transportsystemet. I den nuvarande planen för perioden 2014–2025 finns inga investeringar i nya spår mellan Uppsala och Stockholm. I förslaget till plan för perioden 2018-2029 finns spårutbyggnad mellan Stockholm och Uppsala med.

	Storstockholm med de regionala kärnorna		Regionala ressamband
	Storregionala städer		Regional godsstruktur
	Samarbetsområden		Internationella flygplatser
	Övriga orter		Hamn
	Storregionala ressamband		Uppsalas yttre pendlingsomland
	Södra staden		

Kärnvärden

Södra staden har unika kvaliteter, här angivna som områdets kärnvärden. Det är viktigt att ta hänsyn till dessa i utvecklingen av Södra staden.

Åsen och Å-stråket

Åsen och Å-stråket är en del i ett övergripande rekreativt stråk längs med Fyrisån genom hela Uppsala som utgör en av Uppsalas mest värdefulla kvaliteter. Området har stark koppling till Uppsalas framväxt som staden längs med den historiska farleden Fyrisån. Stadsdelen Ulleråker, med historiskt intressanta bebyggelsestrukturer kopplade till psykiatriska sjukvården, tangerar området. I åsen ligger också Uppsala stads dricksvattentäkt som försörjer staden med dricksvatten.

Kronparken och Polacksbacken

Områden längs Dag Hammarskjölds väg innehar höga kvaliteter avseende natur och kultur. Värdena är kopplade till områdets historiska markanvändning som jaktpark åt Kronan samt som övningsområde för regementet.

Dag Hammarskjölds väg med omkringliggande öppet jordbrukslandskap vid Ultuna

Dag Hammarskjölds väg, som en av fyra ursprungliga raka infartsvägar till Uppsala, knyter an till Uppsalas roll historiskt som ett maktcentrum i Sverige. Vägen omgärdas av öppet jordbrukslandskap med stark koppling till områdets historiska markanvändning.

Stadsskogen

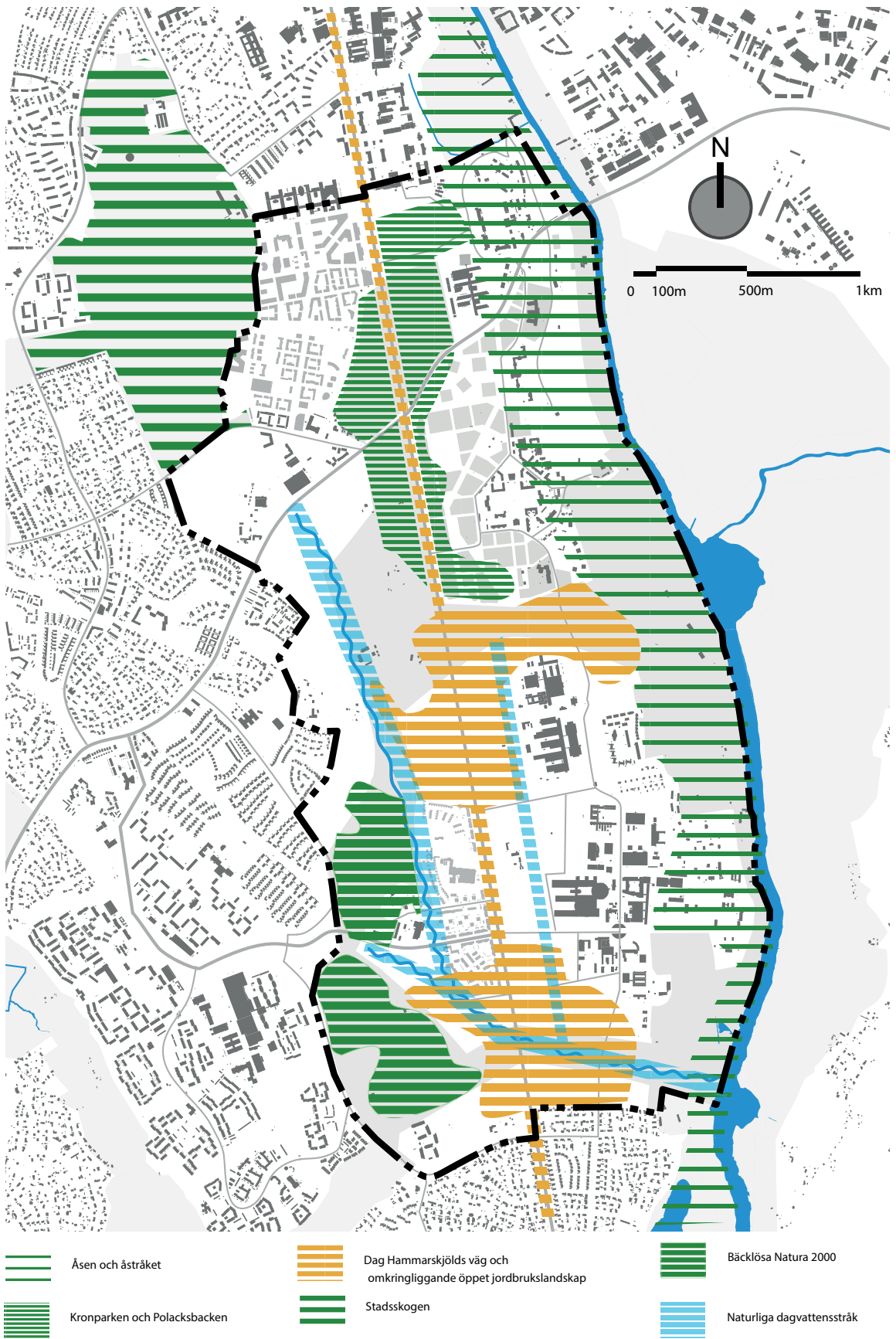
Stadsskogen är ett centralt beläget naturreservat intill för övrigt bebyggda områden. Området har fått stor betydelse för stadsnära rekreation som t.ex. svampplockning, lek, promenader och andra idrottsaktiviteter.

Bäcklösa Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden inom hela EU. Naturen i området utgörs idag av naturlig gammal blandskog och trädklädda betesmarker. Inom Bäcklösa påträffas arter, bl.a. cinnoberbaggen, skyddade av EU:s artdirektiv.

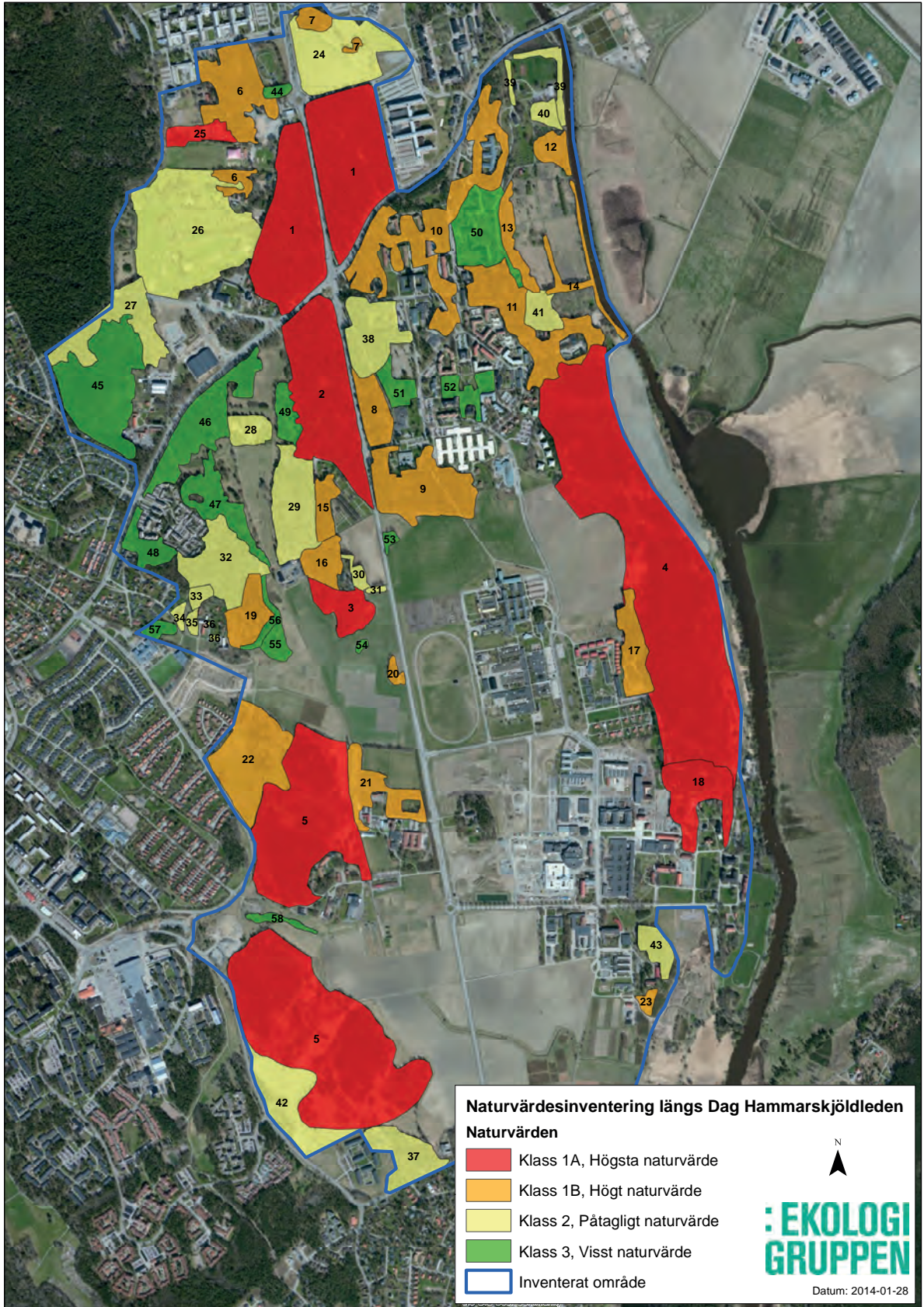
Naturliga dagvattenstråk

Väster om Dag Hammarskjölds väg rinner vatten i ett dike genom åkrarna. Till detta avrinningsstråk avvattnas idag en större del av Södra staden. Det ligger en stor potential i att behålla och utveckla områdets funktion som dagvattenstråk och rekreativ kvalitet i ett framtida Södra staden. Även öster om Dag Hammarskjölds väg ligger ett stråk med potential att kunna utvecklas för dagvattenhantering.

Karta Kärnvärden

Naturvärden

Karta Naturvärden

Boende, arbete och service

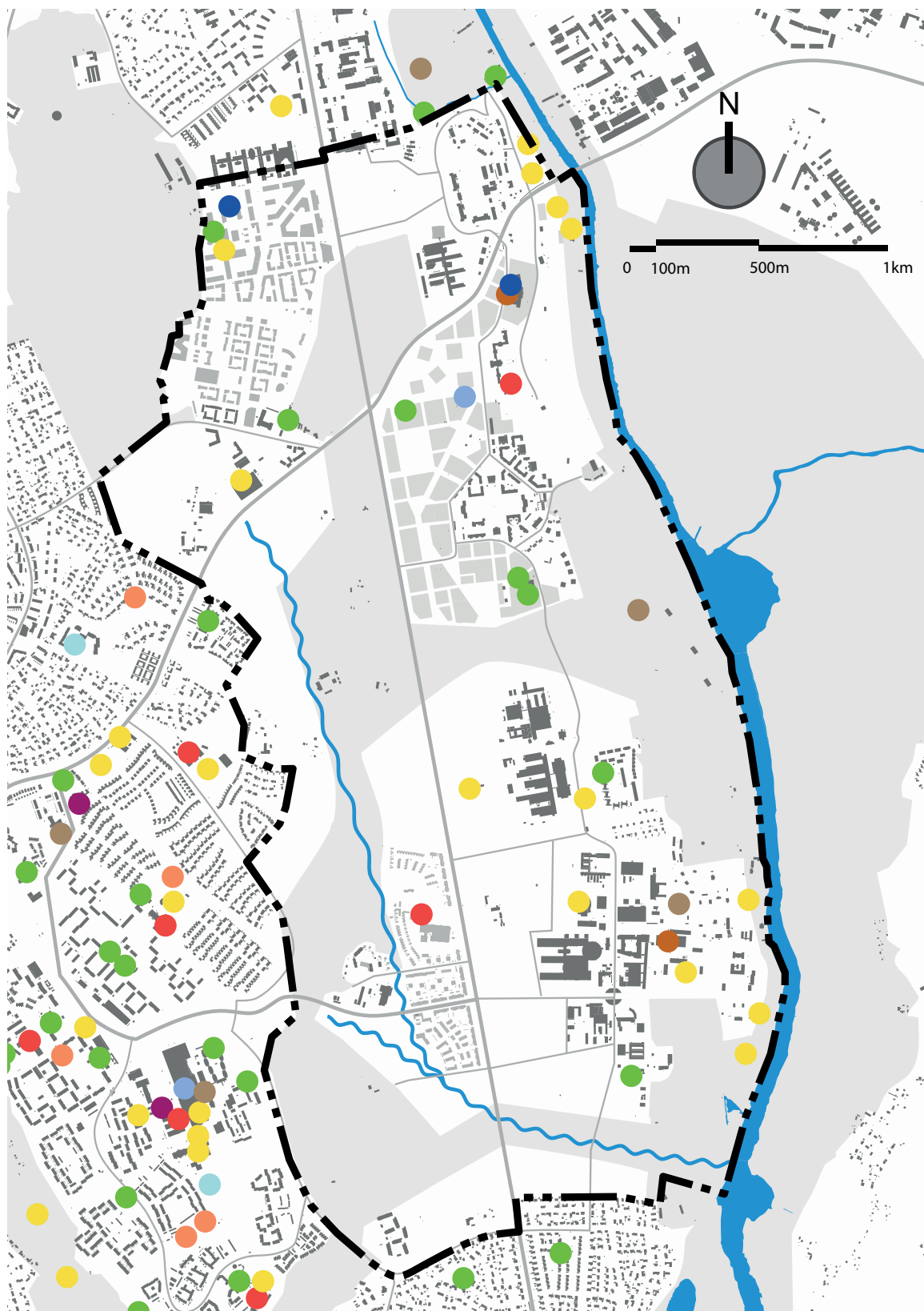
Inom Södra staden och anslutande stadsdelar finns en stor variation vad gäller socio-ekonomiska förhållanden, boendeformer samt verksamhetsområden. Områden med viktiga arbetsplatser finns i Polacksbacken (Uppsala universitet) och Ultuna (Sveriges lantbruksuniversitet). I Gottsunda finns tillgång till kommersiell service.

Områdets stadsdelar, var och en med tydlig egen identitet, är i många avseenden dåligt integrerade med varandra. Nedan görs en sammanställning av antal invånare och sysselsatta per stadsdel.

Stadsdel	Antal invånare (år 2014)	Dagbefolkning*
Ulleråker	1800 personer	650 anställda
Ultuna	500 personer	2800 anställda
Valsätra	4900 personer	500 anställda
Gottsunda	9950 personer	1100 anställda
Norby	4000 personer	400 anställda
Sunnersta	6100 personer	650 anställda
Polacksbacken**	-	4000 anställda
Summa	Personer 27 250	9 700 anställda

* Dagbefolkning är personer äldre än 16 år som arbetar inom ett geografiskt område. ** Området omfattar verksamheterna kring Polacksbacken och Uppsala Science Park.

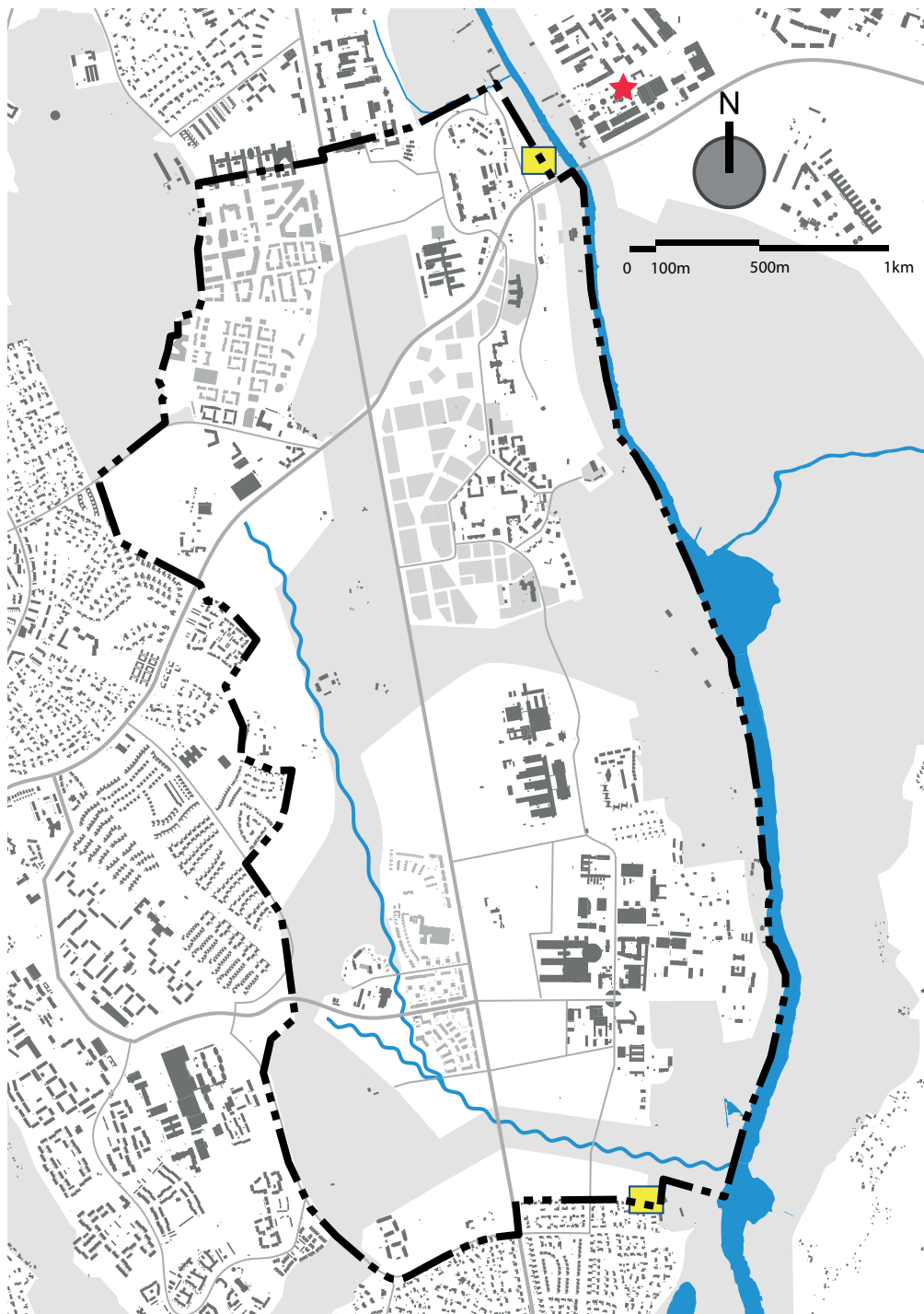
Tabell invånare och dagbefolkning. Uppgifterna är hämtade ur samrådshandlingen.

● kyrka	● bibliotek	● förskolor	● parkisbanor
● möteslokaler vid kyrkor	● gymnasieskolor	● idrottanläggning/arena	● seniorrestaurang
● möteslokaler vid föreningar	● grundskolor	● lekplatser	
● vårdcentral			

Karta Social infrastruktur

Tekniska anläggningar för avlopp

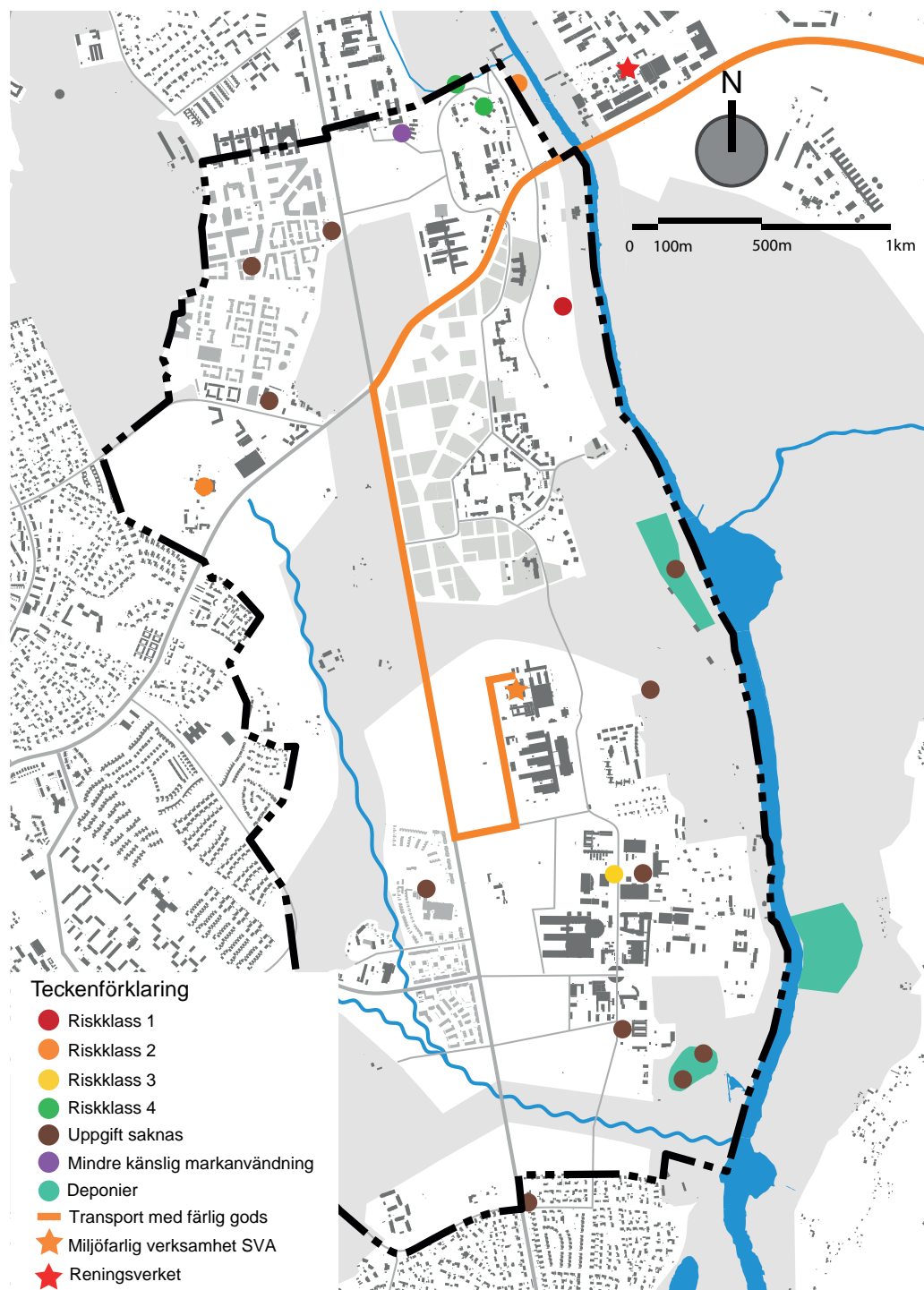

Avlopp

- Huvudpumpstation för avlopp
- Reningsverket

Karta Tekniska anläggningar för avlopp

Miljö, hälsa och säkerhet

Karta Förenad mark, miljöfarlig verksamhet och färligt gods

Sårbarhetsklassning - Åsens grundvatten

Karta Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten (WSP). I Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och vattholmaåsens tillrinningsområden redovisas en känslighetskarta för hela Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden. Det innebär att mindre justeringar kommer att behöva göras i denna karta som inte tagits fram med samma metodik som kartan i känslighetskartan i strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och vattholmaåsens tillrinningsområden.

Bilagor

1. Prioriteringar	sid 11
2. Översiktsplan 2016	sid 19
3. Mark- och vattenanvändning	sid 25
4. Genomförande	sid 73
5. Planens konsekvenser	sid 83
Utgångspunkter	sid 93

Bilagor

Kommunfullmäktiges beslut	sid 107
Länsstyrelsens granskningsyttrande	sid 1XX
Förteckning över underlagsrapporter	sid 1XX

Plankarta

Bilaga - Förteckning över underlagsrapporter

Kompletteringar inför antagande

- Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden (2018). Geosigma.

Kompletteringar inför utställning

- Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden. WSP (2016-09-16 reviderad 2017-06-09)
- Södra staden, Uppsala. Påverkan på värdefull skog, nuläges- och scenarioanalys. Calluna (2016-03-03)
- PM Trafikbuller Södra staden. WSP (2016-01-26)
- PM Luftkvalitet Södra staden. Beräkning av NO₂ och PM₁₀. WSP (2016-01-11)
- Södra staden mikrosimulering med Vissim. WSP (2015-12-22)
- Gestaltungsprogram för Dag Hammarskjölds väg. Ramböll (2016-01-16)

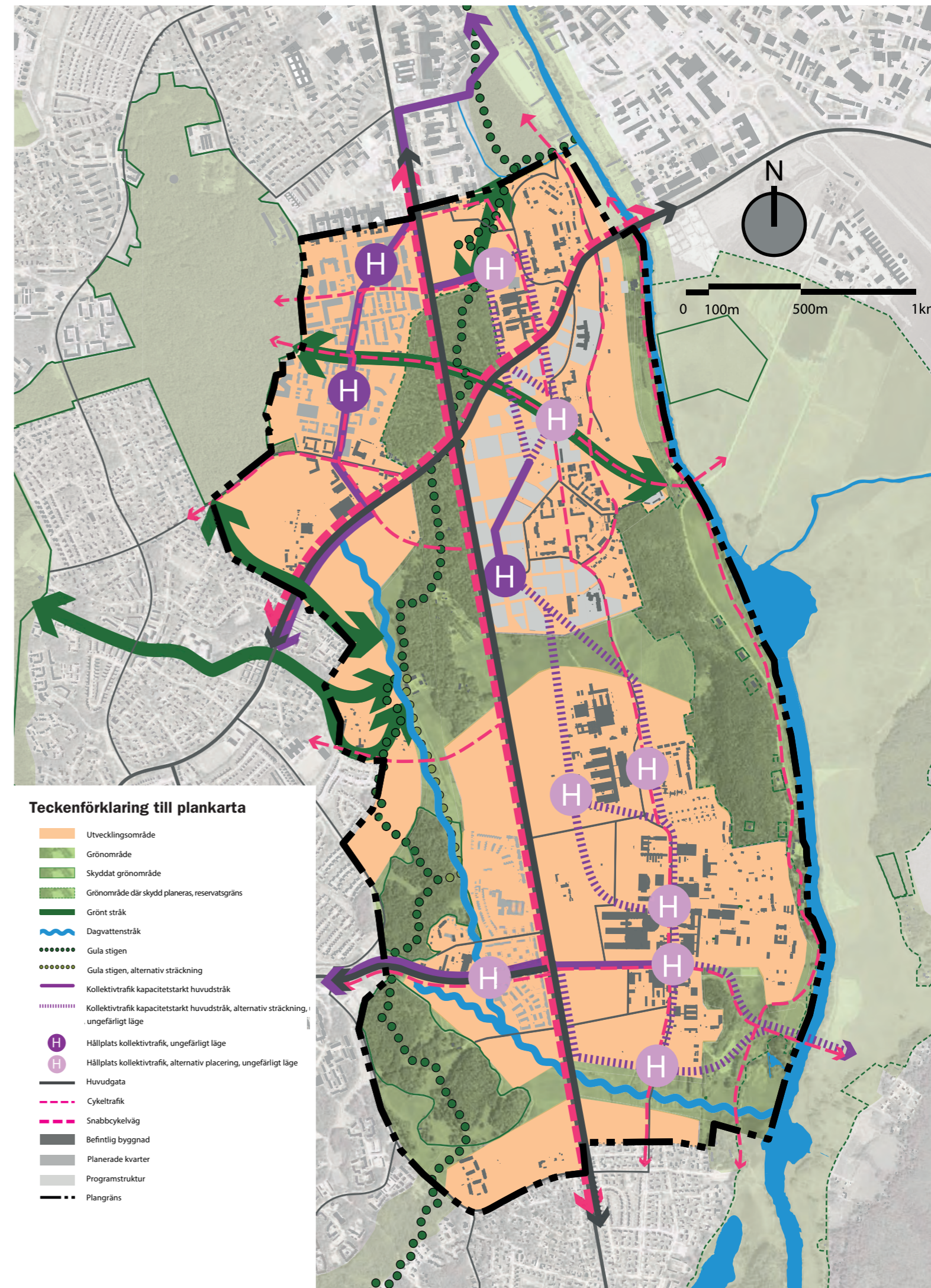
Utredningar inför samråd

- Funktionsbeskrivning dagvattenlösningar, tillägg till Dagvattenutredning för Södra staden, underlag för strategiskt program WSP (2015-03-20)
- Dagvattenutredning för Södra staden. Underlag till strategiskt program. Inklusivt bilagor 1-9. WSP (2015-03-20)
- Struktur och behov Södra staden. Ramböll (2015).
- Strukturanalys Uppsala 2050. WSP (2015)
- Tidig dialog med närboende. Uppsala kommun (2015).
- Riskanalys grundvatten. Ulleråker SWECO (2014).
- PM Ulleråker. Byggnad I skyddsområde. Detaljplaneskede. WSP (2014).
- Detaljplan, dagvatten. Dag Hammarskjöldsstråket, Uppsala. WSP (2014).
- Dag Hammarskjöldsstråket, Uppsala. Exploateringsutredning. Andersson Arfwedsson arkitekter AB (2014).
- Stadsutveckling längs dag Hammarskjöldsstråket, Scenarier, analyser och rekommendationer, Spacescape (2014-08-25).
- Kulturhistorisk utredning, dag Hammarskjöldsstråket, Bondkyrko socken, Uppsala kommun, Upplandsmuseet, Karavan. (2014-04-30).
- Kulturhistorisk utredning av Ulleråkerområdet, Kronåsen 3.1, Bondkyrko socken, Uppsala kommun. Upplandsmuseet (2014).
- Dag Hammarskjöldsstråket – naturvärdesanalys. Ekologigruppen (2014-01-27).
- Kulturmiljövårdens riksintressen enligt 3 kap. 6§ miljöbalken. Handbok. Riksantikvarieämbetet (2014).
- Feasibility study. Campus Ultuna. Bearing consulting LTD (2014).
- Uppsala tillväxt. Planeringsunderlag 2030/2050. Sweco (2013).
- Förslag till fördjupad översiktsplan för förbindelsen över Fyrisån. Samrådshandling. (2013)

Plankarta

Teckenförklaring

- Utvecklingsområde
- Grönområde
- Skyddat grönområde
- Grönområde där skydd planeras, reservatsgräns
- Grönt stråk
- Dagvattenstråk
- Gula stigen
- Gula stigen, alternativ sträckning
- Kollektivtrafik kapacitetstarkt huvudstråk
- Kollektivtrafik kapacitetstarkt huvudstråk, alternativ sträckning, ungefärligt läge
- Hållplats kollektivtrafik, ungefärligt läge
- Hållplats kollektivtrafik, alternativ placering, ungefärligt läge
- Huvudgata
- Cykeltrafik
- Snabbcykelväg
- Befintlig byggnad
- Planerade kvarter
- Programstruktur
- Plangräns

Teckenförklaring till plankarta

- Utvecklingsområde
- Grönområde
- Skyddat grönområde
- Grönområde där skydd planeras, reservatsgräns
- Grönt stråk
- Dagvattenstråk
- Gula stigen
- Gula stigen, alternativ sträckning
- Kollektivtrafik kapacitetstarkt huvudstråk
- Kollektivtrafik kapacitetstarkt huvudstråk, alternativ sträckning, ungefärligt läge
- Hållplats kollektivtrafik, ungefärligt läge
- Hållplats kollektivtrafik, alternativ placering, ungefärligt läge
- Huvudgata
- Cykeltrafik
- Snabbcykelväg
- Befintlig byggnad
- Planerade kvarter
- Programstruktur
- Plangräns

Fördjupad översiktsplan för Södra staden

Antagen av kommunfullmäktige 11 juni 2018

Planen är en fördjupning av Översiktsplan 2016 och ska läsas tillsammans med denna.

Kommunens ställningstaganden rörande riksintressen och miljö kvalitetsnormer som redovisas i Översiktsplan 2016 Del B (utställningsversionen) gäller inom planområdet för denna fördjupade översiktsplan.

Läs mer om översiktsplanen på www.uppsala.se/oversiktsplan

Kontaktuppgifter:

Kommuninformation
Stationsgatan 12
kommuninformation@upsala.se
018-727 00 00

Södra staden Fördjupad översiktsplan

Utställningsutlåtande

Kommunstyrelsen, maj 2018
Diarienummer: KSN-2012-0452

Handläggare
Johan Elfström
Maria Lundholm
Anders Ågren

Datum
2018-04-12

Diarienummer
KSN-2012-0452

Innehållsförteckning

Inledning	4
Läsanvisning	4
Sammanställning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar av planförslaget inför antagande	5
Det här är en översiktsplan & planprocessen	9
Översiktsplan 2016	10
Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer	13
Utvecklingsområden – generellt	14
Utvecklingsområden – Rosendal	18
Utvecklingsområden – Polacksbacken	19
Utvecklingsområden – Malma	20
Utvecklingsområden – Ulleråker	23
Utvecklingsområden - Bäcklösa och Lilla Sunnersta	23
Utvecklingsområden - Ultuna och Norra Sunnersta	24
Parker, naturområden och vattenmiljöer	26
Gröna stråk	27
Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt	29
Transportinfrastruktur och mobilitet – kollektivtrafik	31
Transportinfrastruktur och mobilitet – gator	33
Transportinfrastruktur och mobilitet - gång- och cykel	33
Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden	34
Genomförande – etapper	36
Genomförande - investeringar och tröskelvärden	37
Kommande processer	39
Planens konsekvenser	42
Miljöbedömning enligt 6 kapitlet Miljöbalken	43
Kommunalekonomiska konsekvenser	45
Bilagor	45
Kartor	45
Övrigt	47
Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden – med kommentarer	48

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade 2016-11-23 (§ 236) att genomföra utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden.

Utställningen skedde under perioden 2016-12-16 till 2017-03-03.

Samrådet omfattade följande handlingar:

- Utställningshandling, Del A Planförslag
- Samrådsredogörelse, Del B
- Miljökonsekvensbeskrivning, Del C

Underrättelse om utställning har skett via kungörelse och på kommunens hemsida. Missiv har med e-post skickats till myndigheter, organisationer, sammanslutningar, föreningar samt politiska partier enligt sändlista. Handlingarna har under utställningstiden varit tillgängliga på kommunens hemsida <https://www.uppsala.se/dialog-sodra-staden> samt på följande platser:

- Kommuninformation, Stationsgatan 12
- Stadsbiblioteket
- Gottsundabiblioteket
- Sävjabiblioteket

Öppet hus hölls 31 januari 2017 i skrivsalen Lundellska skolan, Ulleråker och 2 februari i Loftets stora sal, Ultuna.

Totalt inkom 130 yttranden varav 87 yttranden lämnades från privatpersoner och ett från företag.

Läsanvisning

Utställningsutlåtandet innehåller stadsbyggnadsförvaltningens sammanställning av inkomna synpunkter sorterade ämnesvis under olika rubriker samt kontorets kommentarer och förslag till revideringar av planförslaget. *Notera att saksynpunkter som ligger i linje med planförslaget oftast inte sammanfattas och/eller kommenteras. Saksynpunkter som inte ligger inom det den fördjupade översiktsplanen ska hanteras normalt inte heller. Fokus ligger istället på de förändringsförslag som återfinns bland synpunkterna.*

Gråmarkerad text = stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar i planförslaget. Dessa förslag till ändringar återfinns samlade först i dokumentet under rubriken *Sammanfattning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar av planförslaget inför antagande*. Förslagen till förändringar av planförslaget finns också redovisade ämnesvis under respektive rubrik. Inom vissa ämnen där många synpunkter sammanställts finns också en sammanfattning av dessa.

Detaljsynpunkter från yttranden sammanfattas och kommenteras oftast inte, men bidrar ändå i flera fall till korrigeringar i texten. Därutöver har stadsbyggnadsförvaltningen gjort en rad små förändringar för att få en ökad tydlighet i framställningen.

Förkortning som används

FÖP = Fördjupad översiktsplan

Sammanställning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till ändringar av planförslaget inför antagande

- Planen bör kompletteras med delar av den dagvattenutredning som tagits fram för Södra staden och med hänvisningar till denna och till det pågående arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Kompletteringen bör innehålla en formulering om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras inom utvecklingsområdena. Kompletteringen bör också innehålla en formulering om att *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* och *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska vara vägledande när frågan om hur områden ska exploateras avgörs.
- Planens hänvisning till översiktsplanens del B bör förtydligas.
- Planen bör kompletteras med en kort information under avsnittet *Området och sammanhanget* om riksintresset för friluftsliv.
- Planen bör kompletteras med en kort text som övergripande förklarar hur stadens trafiksystem ska utvecklas så att beskrivningarna av trafikinfrastrukturen inom Södra staden förstås i sitt sammanhang.
- Planen bör kompletteras så att det tydligare framgår att jordbruksmarken är viktig för SLU: s verksamhet.
- Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* kompletteras med information om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen medan detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med detaljplanering.
- Formuleringarna om tillståndsplikt rörande Natura 2000-områden revideras enligt Länsstyrelsens yttrande och läggs även till under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden*.
- Huvudstråket för kollektivtrafik bör kompletteras och justeras så att det finns tre alternativa sträckningar på sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och det planerade centrala torget i Ulleråker.
- Texten om värdet av att bevara Malma gård bör revideras så att det framgår att gården bör nyttjas för kultur- och/eller fritidsverksamheter. Det bör dock även framgå att vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen kan prövas för bostadsändamål. Planen bör kompletteras så att det gröna stråket nr 13, Malma-Hågadalen, delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker. Texten om stråket bör justeras något för att spegla detta.
- Planförslaget bör justeras så att det tydligare framgår att processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det.
- Planen bör kompletteras med en formulering om att utvecklingsområden även kan innehålla brukad åkermark.
- Planen bör förtydligas med information om att pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområden men att ändrad markanvändning inte bör medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med denna plan och översiktsplanens intentioner.
- Planförslaget bör justeras så att det gröna stråket mellan Stadsskogen och Malma flyttas västerut så att det förläggs till skogsmark och följer östra kanten av bebyggelsens längs Storskogsvägen, Champinjonvägen och Malma ringväg. Det blå stråket som ligger i läget för det i utställningshandlingen föreslagna stråket, som nu justeras, ligger kvar och planen

kompletteras med en formulering om att avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsätravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Det bör framgå att målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönska.

- Ett antal redaktionella ändringar inklusive sådana som krävs för att planen ska relatera korrekt till pågående eller avslutade utredningar och planer bör göras.
- Planen bör kompletteras med ett förtydligande under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* med information om att de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden i ÖP 2016 gäller utöver de som FÖP: en innehåller.
- Den meningen som planen innehåller om förhållningssätt till översvämningsrisker justeras efter Länsstyrelsens påpekande.
- Avsnittet *Investeringar och tröskelvärden Social infrastruktur* bör kompletteras med behov av bibliotek, fritidsklubbar och Fritidsgård/aktivitetshus.
- Avsnittet *Investeringar och tröskelvärden Teknisk infrastruktur* bör under avsnittet *Ledningar spillvatten och dricksvatten* kompletteras med en upplysning om att det för både etapp 1 och 2 måste anläggas ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Avsnittet bör också kompletteras med en upplysning om att det under etapp 1 behöver göras investeringar i utbyggandet av befintlig återvinningsstation. Avsnittet bör även kompletteras med information om att stora vattenledningar genomkorsar planområdet vilket ska beaktas vid planläggning.
- Behovet av antal skol- och förskoleplatser under avsnittet *Social infrastruktur* bör justeras i alla etapperna.
- Planen bör i genomförandeavsnittet kompletteras med ett förtydligande om mellankommunala kopplingar vad gäller vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning.
- Planen kompletteras under avsnittet *Riktlinjer/Vatten* med information om att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar* i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån.
- Den samlade bedömningen kompletteras med den kommunalekonomiska delen av konsekvensbeskrivningen.
- Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* bör kompletteras med de tre viktigaste principerna för gestaltning av Dag Hammarskjölds väg och miljöerna runt gatan som programmet identifierar (axialitet, rytm, värdighet/karaktär). Planen bör också kompletteras med hänvisningar till gestaltungsprogrammet för Dag Hammarskjölds väg.
- Planen bör under avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur* kompletteras med information om att allmänna parkeringar kan tillkomma.
- Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* kompletteras så att det framgår att det område SGU skriver om behöver studeras noggrannare på grund av de särskilda förutsättningarna inom det området. Kartan bör även kompletteras med ny information som framkommit i arbetet med Ulleråker. Sårbarhetsklassningskartan i utredningen bör infogas i FÖP: en.
- Deponin invid Fyrisån som Länsstyrelsen skriver om bör läggas till i kartbilagan *Miljö, hälsa och säkerhet*.
- Teckenförklaringen på de kartor där hållplatser för kollektivtrafik redovisas bör kompletteras med texten "(ungefärligt läge)" för de hållplatslägen som anges på alternativa sträckor.
- Teckenförklaringen på kartan på sid 69 i utställningshandlingen bör kompletteras så att det framgår att även de alternativa sträckningarna för kollektivtrafik söder om Ulleråker är kapacitetsstarka.
- Planförslaget bör revideras på ett antal ställen med utgångspunkt i de förslag till konkreta

revideringar som framförs i bilagan till SLU: s synpunkter. Revideringarna syftar till att förtydliga SLU: s verksamheter och dessas behov av näraliggande jordbruksmarker.

- Planen bör kompletteras med en kort information om Uppsalapaketet och Södra stadens del i det.
- Kartorna *Plankarta, Utvecklingsområden (s 35), Grönstruktur (s 49)* och *Plankarta (A3)* bör ges ny layout med flygbild i botten och anpassad grafik/färger.
- Kartan som redovisar genomförandet bör revideras. Den del av Bäcklösa som ligger söder om detaljplanen i Bäcklösa bör förläggas till etapp 2. De delar av etapp 3 som ligger söder om och strax norr om Ultunaallén bör läggas i samma etapp som broförbindelsen, det vill säga i etapp 2. Den södra delen av området som innefattar Green innovation park bör förläggas i etapp 2. De mellersta delarna av Malma bör förläggas i etapp 3 och de södra delarna i etapp 1. Planen bör också kompletteras med en formulering om förhållandet att ett område som förläggs i en viss etapp innebär att det är fullt utbyggt i den etappen, men att delar av området kan byggas ut tidigare. Även antalet bostäder per etapp bör justeras. I etapp 1 bör de justeras från cirka 15 000 till cirka 17 000, i etapp 2 från cirka 5 000 till drygt 4 000 och i etapp 3 från cirka 5 000 till cirka 3 000.
- Gränsen för naturreservatet för Årike Fyris som ska beslutas under våren 2018 bör ersätta den gräns som visats i planen fram till utställningen. Den gräns som finns framtagna när denna plan tas upp för beslut läggs in i planen. Eventuella justeringar i reservatsgränsen efter det att denna plan passerat kommunstyrelsen får göras inför antagandet.
- Avsnittet om utvecklingsområdet Ultuna bör kompletteras med en text som informerar om att utvecklingsområdets utbredning mot Ultuna hamn kan justeras i och med att reservatsgränsen flyttas men att justeringen ska göras med hänsyn till reservatet och andra värden på platsen. Det bör också framgå att gränsen för exploatering fastläggs vid planläggning och att om planläggning inleds med ett planprogram så bör programmet hantera denna fråga.
- Text om lägen för särskilt värdeäta stadsmiljöer inom Ultuna bör utgå
- Hållplatsläget vid Ångströmlaboratoriet bör justeras något eftersom läget i Lägerhyddsvägen är det minst sannolika. Detta har framkommit inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*.
- Läget för kollektivtrafikstråket söder om hållplatsen i södra Ulleråker bör justeras för att överrensstämman med de nya alternativa sträckningar som studeras inom ramen för Ulleråkersprojektet. Spårläget ändrar riktning söder om det planerade centrala torget i Ulleråker, från rakt söderut, till en diagonal sträckning där man kan nyttja gamla banvallen för att sedan ansluta till Ulls väg eller mellan Travbanan och SVA.
- Bilagorna bör kompletteras med en karta som visar naturvärden.
- Bilagorna 3. *Markägoförhållanden* och 4. *Pågående planer och större projekt* bör utgå.
- Avsnittet *Området och sammanhanget* flyttas bör läggas samman med de bilagor som behålls till ett avsnitt som heter *Utgångspunkter Bilagan 6*. Strukturbärande element bör revideras så att den liksom övriga bilagor som behålls endast innehåller nuläge. Information om planerade hållbarhetscentrum som inte ingår i pågående projekt bör istället beskrivas kortfattat i text på lämplig plats i planen.
- Avsnittet om Malma Hammarby-Bäcklösafältet-Stadsskogen bör kompletteras med en upplysning om att avledning av dagvatten från Rosendal söder om Vårdsättravägen bör samordnas med stadsutvecklingen söder om gatan.
- Planen bör kompletteras med en formulering om att Solvallsparken bör breddas något mot väster.
- Planen bör kompletteras med aktuell information från *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*. Systemlösningen för dagvatten bör presenteras på en egen karta. Texterna om vattenmiljö/vattenhantering under *avsnitten Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* och *Kommande processer* bör justeras med utgångspunkt i att en dagvattenutredning för Södra staden tagits fram efter utställningen: Avsnittet bör också

redigeras så att de renodlas i förhållande till varandra.

- Avsnittet om Bäcklösadiket bör uppdateras med utgångspunkt i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.
- Texten om va under avsnittet kommunalekonomiska konsekvenser bör uppdateras.
- Vissa texter om dagvattenlösningar i avsnittet Utvecklingsområden bör revideras eller utgå.
- I avsnittet om dagvatten som planen bör kompletteras med bör de stadsbyggnadsmässiga fördelarna med öppen dagvattenhantering lyftas fram.

Det här är en översiktsplan & planprocessen

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras med delar av den dagvattenutredning som tagits fram för Södra staden och med hänvisningar till denna och till det pågående arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Kompletteringen bör innehålla en formulering om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras inom utvecklingsområdena. Kompletteringen bör också innehålla en formulering om att *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* och *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska vara vägledande när frågan om hur områden ska exploateras avgör.

Synpunkter instanser

Föreningen vill ifrågasätta det meningsfulla i att över huvud taget engagera sig då det redan i förordet, underskrivet av KSO, står att endast smärre mindre justeringar kommer att göras efter utställningen innan planen antas. Spelet för galleriet och föraktet för medborgarnas synpunkter är mer än uppenbart och bekräftas ytterligare genom den pågående diskussionen om det framtida Eriksberg.	Bergsbrunna vägförening
Utredningar om hur Uppsalaåsens grundvatten ska skyddas bör utföras och prövas innan översiktsplanen antas.	Jordens vänner
Planhandlingarna visar inte att resultatet av sårbarhetsutredningen beaktats.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen anser att det är viktigt att dag- och grundvattenfrågor hanteras integrerat i den kommande dagvattenplanen, eftersom infiltration av dagvatten kan stå i konflikt med skydd av grundvattnet i Uppsalaåsen.	Länsstyrelsen
Uppsala kommun begår under pågående utställning flagrant demokratiskt övergrepp då man till regeringen skriver att man i Södra staden vill ha ett nytt storskaligt bostadsbyggande Planen fyllt med påståenden om att ...”ska utvecklas till stadsstråk” mm.	Malma samfällighetsförening
Uppsala Vatten anser att det är nödvändigt att planen inväntar resultatet av pågående arbete med riskanalys och strategi för markanvändningen inom Uppsalaåsens tillrinningsområde (<i>Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden</i>) och att planen revideras utifrån dess resultat.	Uppsala Vatten
Vi finns som förening inte med på sändlistan över lokala föreningar men skulle för framtida samråd uppskatta att få del av liknande handlingar.	Uppsala Frisbee Disc Klubb
Planen är redan uppbunden i väsentliga delar genom antagna planer. Utställningen blir därigenom en symbolhandling, ett skenbart medborgarinflytande.	Vårda Uppsala

Förvaltningens kommentarer:

Beslutet i kommunstyrelsen att ställa ut förslaget till fördjupad översiktsplan för södra staden togs i politisk enighet. Om planförslaget ändras väsentligt efter utställningen, ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. (PBL 3 kap 18 §).

Arbete med att revidera FÖP: en inför antagande inväntar inte *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* men kompletteras med information om

denna och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Beskrivningarna av lämplig utveckling inom utredningsområdena är hållen på en så översiktlig nivå att dessa inte bedöms kunna stå i konflikt med slutsatserna i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden*. Se även förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter instanser* nedan.

En fördjupad dagvattenutredning för Södra staden har i samarbete med Uppsala Vatten tagits fram efter utställningen. Den visar på systemnivå hur dagvattenhantering inom Södra staden kan bidra till att MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisån ska kunna uppnås. Planen bör kompletteras med delar av utredningen och med hänvisningar till denna och till *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid författandet av detta utställningsutlåtande) och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Kompletteringen bör innehålla en formulering om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras inom utvecklingsområdena. Kompletteringen bör också innehålla en formulering om att åtgärdsprogrammet och strategin ska vara vägledande när frågan om hur områden ska exploateras avgör.

Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* har fungerat som underlag i arbetet med den fördjupade dagvattenutredningen för Södra staden. Den utredningen är ett underlag för stöd i utvecklingen av områden. Ulleråker och Rosendal som har kommit långt i planeringen utreds fördjupat inom ramen för dessa projekt.

Alla önskemål om att finnas med i samrådslistor överlämnas till kommunens översikt

Översiktsplan 2016

Förvaltningens förslag till revideringar

Planens hänvisning till översiktsplanens del B bör förtydligas. Planen bör kompletteras med en kort information under avsnittet *Området och sammanhanget* om riksintresset för friluftsliv. Planen bör kompletteras med en kort text som övergripande förklarar hur stadens trafiksystem ska utvecklas så att beskrivningarna av trafikinfrastrukturen inom Södra staden förstås i sitt sammanhang.

Synpunkter instanser

Som alltid viktigt att stor hänsyn tas till jordbruksmark.	Centerpartiet
Man förutsätter en ny tågstation, Uppsala Södra, placerad i Bergsbrunna, samt leder för kollektivtrafik och biltrafik från västra sidan till E4 i öster. Därför får ånyo påminna om hindren för denna utveckling och om det heltäckande alternativ som finns för trafik, boende och arbetsplatser (Orslätt, vägen kan gå in i Sävja via Skåneresan mm)	Bergsbrunna Egnahemsförening
Aktuell FÖP innehåller inte någon idé om hur behovet av kommunikation västerut ska lösas.	Bergsbrunna vägförening
Åkermarken som kommunen skissat en stadsnod på tillhör Sveriges bästa. Det åligger kommunen att aktivt söka alternativ, oavsett om kommunen äger marken eller inte. I detta fall vill markägarna i stället utveckla gården.	Bergsbrunna vägförening
Förordar att den framtida stadsnoden förläggs till Orrslättsområdet och undersök om avloppsfrågor kan samordnas med Knivsta kommun.	Bergsbrunna Egnahemsförening
Märkligt att kommunen inte redan nu tar ett helhetsgrepp i planeringen och tar med hela södra Uppsala inkl. de sydöstra stadsdelarna.	Bergsbrunna vägförening
Aktuella riksintressen och tillhörande influensområden bör redovisas så som	Försvarsmakten

stopområde för höga objekt tillhörande Uppsala övningsflygplats. Hänvisningen till översiktsplanen är inte tillräckligt för att belysa riksintressen samt i vilka plan- och byggärenden Försvarmakten ska vara samrådsande part.	
Det ska framgå av den fördjupade översiktsplanen att den berörs av stoppområde för höga objekt tillhörande Uppsala övningsflygplats, samt att höga objekt inte kan uppföras inom området.	Länsstyrelsen
Naturvårdsverket har beslutat om ett nytt riksintresse för friluftsliv som berör delar av planen.	Länsstyrelsen
Planen bör hantera ett resonemang kring nya stationer vägar och järnvägar i ett större perspektiv eftersom infrastruktursatsningar påverkar grannkommuner och regionen.	Länsstyrelsen
Den begränsning eller halvering som många förordat ser vi inte till i förslaget. Vi vill hålla nere den enorma exploatering som föreslås.	Malma samfällighetsförening
Vi ifrågasätter att Södra staden i verklig mening bara är en del av staden Uppsala som nu ska breda ut sig i en enda stad ner till Ekoln. Vi vill bevara området i och runt Södra staden som en del av landsbygden i lika hög grad som en del av staden.	Malma samfällighetsförening
Det redogörs inte för hänsyn och samordning till relevanta regionala mål, planer och program har tagits i planen.	Region Uppsala
Planen bör redogöra för hur FÖP: en bidrar till målen i RUS och tydligare redogöra för hur planens bidrar till att uppnå de regionala målen i Trafikförsörjningsprogrammet.	Region Uppsala
Havs- och vattenmyndigheten fattade den 16:e september 2016 beslut om att peka ut Uppsalåsens vattenförsörjningsanläggningar som riksintresse för vattenförsörjning en.	Havs- och vattenmyndigheten
Låt kransorter som Skärfälten, Vänge Bälinge, Funbo etc. avlasta och decentralisera (5 000 – 10 000 bostäder).	Sunnersta Egnahemsförening
Väginfrastrukturen behöver utvecklas: Diverse åtgärder i gatunätet inom och utanför Södra staden föreslås.	Sunnersta Egnahemsförening
Havs- och vattenmyndigheten beslutade 16:e september 2016 om utpekande av områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning – Uppsalåsens dricksvattenförsörjning och planhandlingen behöver revideras utifrån det.	Uppsala Vatten
Hänsyn har ej tagits till att det i området finns värdefull produktiv jordbruksmark	Söderby samf. Förening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet m.fl.
Planerad väganslutning mellan Bergsbrunna nya station och E4 bör samlokaliseras med fyrspårsutbyggnaden och inte korsa slätten utan följa järnvägen genom skogsmark. Påfart som betjänar både Bergsbrunna och Alsike bör utredas.	Söderby samf. Förening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet m.fl.

Sammanfattning:

Flera föreningar skriver att de vill se en utveckling runt Bergsbrunna med en ny tågstation och infrastruktursatsningar utanför Södra staden som inte överensstämmer med Översiktsplan 2016. Flera föreningar menar att det inte är bra att bygga ut staden på jordbruksmark. Centerpartiet påpekar att det alltid är viktigt att ta hänsyn till jordbruksmark. Malma samfällighetsförening vill begränsa exploateringen som föreslås. De vill bevara området som en del av landsbygden. Regionförbundet anser att planen inte redogör för hänsyn och samordning till relevanta regionala mål, planer och program som Regional utvecklingsstrategi och Trafikförsörjningsprogrammet.

Försvarsmakten anser att FÖP: en bör redovisa aktuella riksintressen då hänvisning till översiktsplanen inte är tillräckligt. Bergsbrunna vägförening vill ta med hela södra Uppsala samt de sydöstra stadsdelarna i FÖP: en samt påpekar att FÖP: en inte innehåller någon idé om kommunikationer västerut. Sunnersta egnahemsförening föreslår att olika kransorter ska avlasta utvecklingen i Södra staden och föreslår ett antal åtgärder i gatunätet inom och utanför Södra staden. Uppsala vatten påpekar att Havs- och vattenmyndigheten har pekat ut anläggningar för vattenförsörjning som Riksintresse och att planhandlingen behöver revideras utifrån det.

Förvaltningens kommentarer:

Angående jordbruksmark, se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – Ultuna och Norra Sunnersta/Synpunkter instanser*.

Frågor som rör utvecklingen av staden utanför Södra staden, till exempel i Bergsbrunna med omgivningar inkluderat hur andra delar av staden är kopplade till varandra och regionen är avgjorda i kommunens översiktsplan.

En ny förbindelse över Fyrisån i sig är den funktion som kräver samordning på båda sidor om Fyrisån. De fysiska strukturer som ska utvecklas i Gottsunda/Ultuna respektive Bergsbrunna/Sydöstra stadsdelarna är beroende av denna förbindelse. Förbindelsen kommer att studeras vidare i samband med att en FÖP tas fram för de sydöstra delarna av staden. Utformningen av denna FÖP innebär att handlingsfrihet för läget för förbindelsen hålls öppen. På västra sidan av Fyrisån villkoras delar av utbyggnaden av att den nya broförbindelsen tillkommer.

Riksintressena, inkluderat för totalförsvaret, influensområde för höga objekt och anläggningar för vattenförsörjning, liksom kommunens avvägningar rörande hur riksintressen inom Södra staden ska beaktas framgår av Översiktsplan 2016, del B. Planens hänvisning till översiktsplanens del B bör förtydligas. Denna FÖP, som kommer att utgöra en del av översiktsplanen när den är antagen, är harmonierad med dessa ställningstaganden. Den text i FÖP: en som hänvisar till översiktsplanen justeras så att den överensstämmer med nomenklaturen i denna. I Översiktsplan 2016, del B beskrivs riksintresset för friluftsliv som "Vissa andra intressen av nationell betydelse" eftersom det inte hade utpekats som ett riksintresse när översiktsplanen antogs. Beskrivningarna av riksintresset och kommunens bedömning och ställningstagande gäller även sedan riksintresset beslutats. Planen bör dock kompletteras med en kort information under avsnittet *Området och sammanhanget* om riksintresset för friluftsliv.

Översiktsplan 2016 hanterar det regionala perspektivet för infrastruktur och FÖP: en listar investeringar som kopplar samman Södra staden med resten av Uppsala och med regionen. Frågan kommer att belysas ytterligare i en fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna. Eftersom många synpunkter rör stadens övergripande trafiksystem utanför Södra staden, inkluderat Länsstyrelsen bör planen kompletteras med en text som övergripande förklarar hur stadens trafiksystem ska utvecklas så att beskrivningarna av trafikinfrastrukturen inom Södra staden förstås i sitt sammanhang.

Antalet bostäder inom Södra staden och förhållandet att sammanhängande stadsbygd på lång sikt kommer att sträcka sig ner till Ekoln är också en direkt konsekvens av översiktsplanen.

Hänsyn och samordning rörande regionala mål, planer och program framgår av kommunens översiktsplan som detta är en fördjupning av.

Synpunkter privatpersoner

Fokusera på fler mindre stadsdelar mer utspridda som spindelnät runt staden med innovativa kommunikationslösningar.	
Exploateringen är för stor. Behovet av en sådan förtätning tas inte upp.	10 yttranden
Infrastrukturplaneringen för de sydvästra och sydöstra stadsdelarna skulle hållas samman för ett hållbart resultat långt in i framtiden trots tydliga samband.	
En sydligare placering av Bergsbrunna station (Orrslätt) med omgivande stadsnod är oerhört mycket fördelaktigare än planförslaget	
Anmärkningsvärt att inget nämns om behovet av koppling västerut: Västerled, tunnelbygge med nedfart vid Dag Hammarskjölds väg/Sunnersta under Fyrisån och Lunsen uppfart strax öster om station i Bergsbrunna, väg från stationen till E4 i höjd med Orrslätt. Finansiering av tunnel med tullavgifter och OPS-tillägg och/eller BOT-koncept. Komplettera med 2+1 väg på väg 255, gc-bro vid vindbron samt fyra filer på Kungsängsleden, förbindelse mellan väg 255 och Bergsbrunna station i Skåneresan, om- och tillbyggd Östunaväg förbinder centrala Uppsala med Orrslätt, ny trafikled mellan Uppsävja och Falks gärde vidare under järnvägen till Östunavägen.	
Utvärdera invånarnas behov av livskvalitet och livsförutsättningar och genomför fortsatt utbyggnad av staden till omfattning och takt efter detta.	

Förvaltningens kommentarer:

Kommunens intention är att skapa en bra miljö för alla medborgare, verksamhetsutövare och besökare. Detta är en utmaning när en stad förtätas och kommunen lägger stora resurser på att planera för detta på bästa möjliga sätt. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter Instanser* ovan.

Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras så att det tydligare framgår att jordbruksmarken är viktig för SLU: s verksamhet.

Synpunkter instanser

Den prägel som tidigare arbete med FÖP: en genomsyrades av, att sätta stort värde på samverkan som en framgångsrik metod saknas.	PBN
Nödvändiga förutsättningar för stadsutvecklingen är ett fördjupat och förtroendefullt i exploateringsfrågor samarbete med marknadens aktörer där kommunen särskilt måste beakta behovet av förutsebarhet och stabila spelregler samt en förbättrad framdrift och förutsebarhet i plan- och bygglovsärenden.	Handelskammaren
Bostadsbyggandet bör lyftas upp som prioritering nr 1 och skrivningarna utvecklas och förtydligas.	Handelskammaren
Efterlyser en sjätte prioritering: att åstadkomma en balanserad hållbarhet i både ekonomisk, social och miljömässig mening.	Handelskammaren
Vikten att kunna behålla denna typ av areell verksamhet kring Ultuna nämns inte vare sig i "Utgångspunkter och prioriteringar" eller Kärnvärden".	SLU

Förvaltningens kommentarer:

I avsnittet prioriteringar och principer lyfts vikten av att utveckla södra staden med världen som samarbetspartner och att planen utvecklas med öppenhet, delaktighet och samverkan mellan olika aktörer i Uppsala. Samverkan som metod ska fortsätta råda i kommande processer och kommunen ska ta en aktiv roll vilket tillsammans med uppmaningen att tänka nytt lyfts fram som två principer som ska präglade det fortsatta arbetet med att utveckla södra staden.

Prioritering mellan prioriteringarna görs inte. De ska gå hand i hand. All utveckling ska bidra till en ekonomisk, social och ekologiskt hållbar utveckling.

I utgångspunkter lyfts åkermark som ett utmärkande drag för området. I kärnvärden lyfts jordbrukslandskapet kring Ultuna. Planen bör dock kompletteras så att det tydligare framgår att jordbruksmarken är viktig för SLU: s verksamhet.

Synpunkter privatpersoner

Hur har FN: s barnkonvention beaktas i förslaget?	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Kommunen arbetar aktivt med att tillgodose barnperspektivet i sitt arbete. Ett exempel är att Kommunstyrelsen ska utreda olika former för barn och unga att påverka beslut som rör dem. Barnombudsmannen var en aktiv part i framtagande av ÖP 2010. Eftersom inriktningarna från ÖP 2010 i stort står sig även i Översiktsplan 2016, som den här planen är en fördjupning av, har inte heller samma ansträngning skett i arbetet med denna plan. Även jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv är mycket viktiga och prioriterade för kommunen. Barnperspektivet tas vidare in i senare skeden såsom detaljplaneprocesser och projektering där frågorna kring barns behov och användning av miljön blir mer konkreta.

Utvecklingsområden – generellt

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras med information om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen medan detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med detaljplanering. Dessa kompletteringar bör göras under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden*. Formuleringarna om tillståndsplikt rörande Natura 2000-områden revideras enligt Länsstyrelsens yttrande och läggs till även under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden*.

Synpunkter instanser

Vill gärna se ett förslag där olika nettoexploateringsstal prövas tex inklusive studentbostäder som potentiell metod för att höja exploateringsgraden.	Centerpartiet
Innan planen antas bör den åtminstone tillåtlighetsprövas enligt miljöbalkens kapitel 11 Vattenverksamhet.	Jordens vänner
Förslagsvis görs ett tillägg om att beakta den konstnärliga gestaltningen som en viktig resurs vid utvecklandet av attraktiva miljöer.	Kulturnämnden
Inom riksintresse för dricksvattenanläggningar bör risken för att grundvattnet förorenas vid exploatering av infiltrationsytor beaktas särskilt. För respektive utredningsområde uppges att fördjupade hydrologiska studier ska göras inför planläggning. Det är viktigt att belysa de sammanvägda riskerna och inte bara riskerna kopplat till enskilda planer.	Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att kommunen inte visat att riksintresset för dricksvattenanläggningar tillgodoses.	Länsstyrelsen
Det är inte är klarlagt om och i så fall hur de risker som finns för negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen kommer att kunna hanteras med utgångspunkt i den föreslagna expansionen.	Länsstyrelsen
FÖP: en innebär risk för stora negativa konsekvenser för kulturmiljövärden. Där planering och fördjupade studier ännu inte gjorts är riktlinjerna för hur de kulturhistoriska värdena ska tas tillvara ännu inte tillräckligt tydliga.	Länsstyrelsen
Det finns olika formuleringar i planförslaget gällande tillståndsplikt för Natura 2000. Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det är en åtgärds påverkan och inte lokalisering som avgör tillståndsprövning.	Länsstyrelsen
Utvecklingsområdenas kända naturvärden borde ha beskrivits tydligare och det är önskvärt med tydligare riktlinjer för att i möjligaste mån minimera konsekvenserna för naturmiljön i arbetet med kommande detaljplaner	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen betonar vikten av att gröna stråk inom utvecklingsområden hanteras i fortsatt planering, såväl övergripande i grönstrukturplaneringen som i kommande detaljplaner.	Länsstyrelsen
Vi vill att förslaget än en gång överarbetas utifrån barns perspektiv. Den täta bebyggelsen går emot barn behov. De behöver gröna miljöer.	Malma samfällighetsförening
Det inte räcker inte med att planeringen uppfyller miljö kvalitetsmål för Frisk luft och God bebyggd miljö, utan miljö kvalitetsmålen ska vara styrande för hur Södra utan att staden planeras och utformas.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Nämnden anser även att de avsnitt som handlar om MKN för ytvatten bör uppdateras utifrån de i december 2016 beslutade miljö kvalitetsnormerna.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Handlingen saknar beskrivning av geotekniska förutsättningar och säkerhetsfrågor inom området. Vilket den bör kompletteras med. Den förstudie för översiktlig stabilitetskartering so MSB genomfört (2016-02-15) för bebyggelse i Uppsala län, pekar bland annat ut området längs Fyrisån som genom Uppsala tätort som rekommenderade att genomföra kartering för. Området "Uppsala-Fjärdingen" faller delvis inom aktuell FÖP.	SGI
Viktigt att även de sammanvägda riskerna belyses och inte enbart risker kopplat till enskilda planer. Den planerade exploateringen innebär oacceptabla risker för grundvattnet i Uppsalaåsen. Det gäller byggnation på och i närheten av åskärnan och oklarheter kring placering och utformning av broförbindelsen över Fyrisån.	SGU
Nyexploatering på och invid Uppsalaåsen ska alltid beakta känsliga delar av åsens naturmiljö inklusive geologiska naturvärden.	SGU
Ett spännande koncept som vi gärna ser är ett eller flera bilfria bostadhus.	Uppsala cykelförening
Betonar betydelsen av ett stort antal S-tomter för förskola och grundskola. De tomter som planeras för detta bör beräknas i överkant.	Utbildnings- förvaltningen
Delar av planområdet är extremt eller i hög grad sårbara vad gäller vattenkvaliteten. Dessa områden måste helt undantas från ny bebyggelse, vilket skall framgå av en plankarta i slutversionen av denna plan.	UPS
Alternativet två stråk helt förkastligt -inte minst på grund av koncentrationen av bebyggelse längs Dag Hammarskjölds väg.	UPS

Sammanfattning:

Länsstyrelsen anser att kommunen inte visat att riksintresset för dricksvattenanläggningar tillgodoses. UPS anser att områden som är sårbara vad gäller vattenkvalitet helt måste undantas från ny bebyggelse. Miljö- och hälsoskyddsnämnden påpekar att miljö kvalitetsmålen ska vara styrande för

planering och utformning av Södra staden samt att de uppdaterade miljö kvalitetsnormerna ska anges. Malma samfällighetsförening vill att barnperspektivet lyfts fram tydligare. Centerpartiet vill se förslag på olika nettoexploateringsstaplar t ex innehållande studentbostäder för att höja exploateringsgraden. Jordens vänner vill att planen tillåtlighetsprövas enligt miljöbalkens elfte kapitel, vattenverksamhet, innan den antas. Kulturnämnden vill att den konstnärliga gestaltningen som viktig resurs beaktas. Uppsala cykelförening vill se koncept med ett antal bilfria bostadshus. Utbildningsförvaltningen och Sunnersta Egnahemsförening påpekar behovet av att social infrastruktur utvecklas i takt med bostadsexploateringen. SGU anser att nyexploatering på och invid Uppsalaåsen ska beakta känsliga delar av åsen.

Förvaltningens kommentarer:

Olika nettoexploateringsstaplar och fördelning av bostadstyper prövas med fördel i senare planeringskedan såsom markanvisning och planläggning. Planen innebär en relativt hög exploatering som kommer att prövas löpande i planläggningsprocesser.

Varje projekt som påverkar en vattenverksamhet kommer att prövas enligt Miljöbalken när det är aktuellt och relevant.

Planen är i första hand en markanvändningsplan. Konstnärlig gestaltning fångas upp i andra processer och beaktas alltid vid planering av parker, torg och andra offentliga miljöer. Estetiska frågor kring gestaltning av byggnader och miljöer behandlas bland annat i kommunens arkitekturpolicy.

Risker för byggnation på och i närheten av åskärnan utreds i projektet *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande). Strategin ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen medan detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med detaljplanering. Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* bör kompletteras med information om detta. Generellt gäller att det inte går att bedöma risker och föreslå åtgärder utan att veta mer konkret vilken markanvändning som ska utvecklas. FÖP: en behandlar innehållet i utvecklingsområdena schematiskt och översiktligt. Vid tillämpning av FÖP: en måste resultatet från *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* som också är under framtagande beaktas. Strategin och åtgärdsprogrammet kommer tillsammans med kommande förfinade känslighetsanalyser och riskanalyser inom ramen för planprocesser, när föreslagna förändringar är mer konkreta, att utgöra ett fullgott underlag för att säkra MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisåns vatten. Angående vattenkvalitet se även förvaltningens kommentarer under *Det här är en Översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* och under *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden /Synpunkter instanser* nedan.

Avvägningar rörande riksintresset för kulturmiljö är gjorda med utgångspunkt i den övergripande karaktär planen har.

Formuleringarna om tillståndsplikt rörande Natura 2000-områden revideras enligt Länsstyrelsens yttrande och läggs till under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* eftersom påverkan inte nödvändigtvis är kopplat till geografisk närhet.

Naturmiljön beskrivs på en rimlig nivå i för en fördjupad översiktsplan. Noggranna avvägningar av naturvärden görs i kommande processer. Naturvärden beskrivs utförligt i underlagsrapporterna *Dag Hammarskjöldsstråket - naturvärdesanalys och Påverkan på värdefull skog, nuläges- och scenarioanalys*. Konsekvenser och åtgärder för att undvika och minska påverkan beskrivs också i miljökonsekvensbeskrivningen.

Angående barnperspektivet se förvaltningens kommentarer under rubriken *Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer/Synpunkter privatpersoner* ovan.

Miljömålen är vägledande i all samhällsutveckling. All fysisk planering i kommunen, inkluderat denna plan, strävar efter att miljömålen ska uppnås. Hur kommunen ska arbeta med miljömål framgår av Översiktsplan 2016, som denna plan kommer att vara en del av när den är antagen. Den fysiska struktur som planen redovisar är framsprungen ur en mycket stor mängd avvägningar, stora och små, mellan en mängd faktorer och perspektiv varav många ojämförbara, med målet att främja en hållbar utveckling. Resultatet är bland annat att målen om God bebyggd miljö och Frisk luft ska kunna uppnås. Hur detta uppnås avgörs till övervägande del i skedena efter översiktlig planering. Inom ramen för arbetet med miljöbedömning har det gjorts en bedömning hur miljömålen kan uppfyllas, vilket i sin tur har påverkat hur planen utformats.

Planen hänvisar och ställer upp mål i förhållande till MKN för ytvatten men går inte in på status och normernas innehåll. Dessa revideras kontinuerligt varför det inte är relevant att ta med dessa i planen.

Geotekniska förutsättningar studeras noggrant i samband med planläggning. Som SGI trycker på i sitt yttrande ska alltid bedömning av risk för ras, skred och erosion utföras i samband med planläggning.

Ingen större exploatering är föreslagen på eller mycket nära Uppsalaåsen utanför Ulleråker. I Ulleråker har planeringen nått planläggningskedet där frågor som geologiskt värdefulla formationer bör behandlas där sådana förekommer. Om exploatering på andra ställen på Uppsalaåsen blir aktuell får frågan om geologiska naturvärden vägas in i ett eventuellt detaljplanarbete.

FÖP: en anvisar att en blandning av bostadstyper ska finnas i varje stadsdel. Bilfria bostäder utesluts inte.

FÖP: en beskriver mycket översiktligt lämpliga platser för skolor och redovisar investeringsbehoven i de olika etapperna. Detta ska ligga till grund för behov av ytor för skolor och förskolor i kommande detaljplaner. Ytbehov för skolor och förskolor utreds närmare i samband med planläggning. Planen lyfter under avsnittet *Prioriteringar/1. Utveckla för de goda livet* fram vikten av att social infrastruktur ska planeras in i ett tidigt skede och i ett helhetsperspektiv så att rätt plats och tillräckligt stor yta kan avsättas i samband med planläggning.

Alternativet med två stråk är borttaget efter samrådet. Planförslaget bygger på tre stråk. Planen förslår ett kollektivtrafikstråk genom Ulleråker ner till Ultuna, med koppling till framtida tågstation i Bergsbrunna och till Gottsunda som också förbinds med innerstaden med ett kollektivtrafikstråk.

Synpunkter privatpersoner

Exploatering ska planeras och utformas med största hänsyn till de positiva värdena i befintliga miljöer	
Naturmark ska sparas. Stadsdelar ska tillgodose behov av olika utemiljöer för lek rekreation mm.	
Tillkommande bebyggelse och anläggningar ska lokaliseras till mark som redan är påverkad av tidigare verksamheter.	
Gör inte samma misstag som i Gränby och Rosendal och bygg bort natur.	2 yttranden
Tillkommande bebyggelse ska ha en hög arkitektonisk kvalitet	
Det behövs fler gröna områden än vad planen föreslår.	13 yttranden
Täta bostadsområden ger verkliga avigsidor. Inget dagsljus på marken, hög ljudnivå märkligt mikroklimat mm	

Markplanet vid gatunätet bör i långt högre grad prioriteras för verksamheter så som företag, restauranger, service mm	
Uppsala borde få större andel småhus i attraktiva format och lägen	
Exploatering på åsen kan ställa till problem på sikt.	

Förvaltningens kommentarer:

Planeringen i Södra staden och i övriga Uppsala stad eftersträvar att skapa närhet. Med närhet menas att människor har nära till varandra och till stadens funktioner och utbud av t ex grönska, vatten och upplevelser. Närhet skapas genom att koncentrera, koppla samman och blanda stadens olika funktioner. Närhet till grönska är en viktig del av detta. Södra staden är genom sina naturgivna förutsättningar välförsett med skog och annan naturmiljö. Stora områden utpekade som grönområden i eller intill detta planområde, bland andra Stadsskogen, Kronparken, Bäcklösa och Årike Fyris. Gula stigen löper genom hela planområdet. Sedan samrådet har även hela Kronparkens sydvästra del tillkommit som grönområde, liksom bredare parkstråk som på ett bättre sätt knyter ihop grönstrukturen. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan samt i avsnittet *Gröna stråk/Synpunkter privatpersoner* nedan.

Även inom utvecklingsområdena ska grönstruktur i mindre skala ingå i form av parker, sparade mindre naturpariter och rörelsestråk. Var och i vilken omfattning sådana miljöer kommer finnas avgörs efter noggrann prövning vid planläggning. Under planprocessen finns möjligheter att framföra synpunkter. Jämfört med många andra delar av staden är tillgången på grönområden god i Södra staden, även med planerad utbyggnad inräknad.

Planen anger ramarna för fortsatt planering. Var ny bebyggelse lokaliseras i detalj och hur den utformas, till exempel i form av täthet, gatuplanets utformning med mera, hanteras i senare skeden. En konsekvens av Översiktsplan 2016 är att andelen småhus inte kommer att öka i staden. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Angående hantering av risk för förorening av Uppsalaåsens grundvatten se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Utvecklingsområden - Rosendal

Synpunkter privatpersoner

Planen att lägga en återvinningscentral intill en sporthall verkar ogenomtänkt	
Motsätter mig en lokal återvinningscentral eftersom det finns en redan.	
Återvinningscentral ska inte ligga nära bebyggelse	2 yttranden
Jag vill förvissa mig om att man beaktar att den planerade bebyggelsen på Rosendalsområdet inte äventyrar bibaggens existens i området.	
Den täta bebyggelsen i Rosendal riskerar omhändertagandet av dagvatten	
Utbyggnad i delar av Stadsskogen söder om Rosendalsvägen skulle få mycket negativa konsekvenser.	
I samrådshandlingen fanns inte område 1 med vilket känns som ett stort svek	
Delar av utvecklingsområde nr 1 är planlagt som natur. Planändring har ej meddelats. Utvecklingsområde 1 fanns inte med i samrådet vilket upplevs som ett stort svek.	

Förvaltningens kommentarer:

Läge för återvinningscentral bestäms vid planläggning.

Rosendalsfältet har varit detaljplanelagt för bebyggelse under drygt tio år, den reviderade planen antogs 2015. Dagvattenlösningarna som projekteras och anläggs följer de anvisningar som detaljplanen anger för dagvatten. Bibaggen är numera klassad som "livskraftig" i den så kallade "rödlistan", men kommunen har ändå gjort försök att flytta delar av populationen till annan plats. Dessutom kommer sandiga miljöer att anläggas på parkmark i Rosendal för att gynna bibagge och andra sandlevande insekter. Utbyggnaden av området söder om Rosendalsvägen följer intentionerna i Översiktsplan 2016 med ett stadsstråk längs Vårdsättravägen. En fördjupad översiktsplan kan föreslå förändringar som innebär ändrad användning av mark som redan är planlagd. Planen är dock inte juridiskt bindande och detaljplaner fortsätter att gälla tills de ändras genom detaljplaneläggning.

Utvecklingsområden – Polacksbacken

Förvaltningens förslag till revideringar

Huvudstråket för kollektivtrafik bör kompletteras och justeras så att det finns tre alternativa sträckningar på sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och det planerade centrala torget i Ulleråker.

Synpunkter instanser

Ulleråker Polacksbacken Rosendal bör bebyggas med radhus/betonghögghus i 3-8 våningar.	Sunnersta Egnahemsförening
Vi är helt emot komplettering med bebyggelse i norra delen av Polacksbacken.	Vårda Uppsala

Förvaltningens kommentarer:

Synpunkterna som berör Ulleråker har vidarebefordrats till medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen som arbetar med Ulleråker respektive planprogrammet för Exercisfältet. Plan- och byggnadsnämnden gav 2016 förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till planprogram för Exercisfältet. Frågan om platsen kan utvecklas med bebyggelse ska prövas i det arbetet. Rosendal är redan detaljplaneplanlagt.

Synpunkter privatpersoner

Förstör inte grönytor utanför Ångströmlaboratoriet, hitta andra dragningar.	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Läget för och utformningen av en kapacitetsstark kollektivtrafik utreds inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*. Huvudstråket för kollektivtrafik bör kompletteras och justeras så att det finns tre alternativa sträckningar på sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och det planerade centrala torget i Ulleråker. Anledningen till detta är att man inom ramen för projektet kunskapsspåret nu även studerar det tidigare bortvalda alternativet väster om Ångströmlaboratoriet. Det alternativet har många fördelar samtidigt som alternativet öster om Ångströmlaboratoriet visat upp en omfattande problematik när lösningen studerats närmare. Behovet av grönytor runt Ångströmlaboratoriet beaktas även i arbetet med planprogram för Exercisfältet.

Utvecklingsområden – Malma

Förvaltningens förslag till revideringar

Texten om värdet av att bevara Malma gård bör revideras så att det framgår att gården bör nyttjas för kultur- och/eller fritidsverksamheter. Det bör dock även framgå att vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen kan prövas för bostadsändamål. Planen bör kompletteras så att det gröna stråket nr 13, Malma-Hågadalen, delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker. Texten om stråket bör justeras något för att spegla detta. Planen bör revideras så att utvecklingsområdet Malma med undantag för de södra delarna förläggs i etapp 3.

Synpunkter instanser

Bevara Malma gård med dess omgivningar med anslutning till Gula stigen.	Bäcklösadalens villaägareförening
Vi vill att Malma gård bevaras	Malma samfällighetsförening
Vi vill att bebyggelse hålls nere i höjd för solljuset. Skapa en naturlig frizon mellan befintlig bebyggelse på Kälkvägen 1-17 och eventuell exploatering.	Malma samfällighetsförening
Vi vill att rörelsestråk blir varsamt placerade	Malma samfällighetsförening
Skapa ett motionsspår/skidspår runt Malma gård.	Bäcklösadalens villaägareförening
Beteshagarna nära Kälkvägen och Malma gård ska inte bebyggas alls.	Bäcklösadalens villaägareförening
Olyckligt om skogsdungen vid Slädvägen nära Hävelvägen byggs bort.	Bäcklösadalens villaägareförening
Avråder från planerna på ett flertal hus från busshållplats på Linrepevägen bort mot Bäcksåskolan. Eventuellt ett fåtal låga hus 1-2 våningar.	Bäcklösadalens villaägareförening
Nagga inte Valsätraparken i kanten	Bäcklösadalens villaägareförening
I samband med Malma Gård föreslår vi att ytor frigörs för att möjliggöra aktiviteter inom 4H: s profilområden såsom odlingsytor och ytor för spontanidrott och rörelse.	4H

Förvaltningens kommentarer:

Malma gård kan utvecklas till en intressant rekreativ miljö. För att tydliggöra bör planen kompletteras så att det gröna stråket Malma-Hågadalen delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker. Området bör inte ligga i "grönområde" då det finns bostäder i närområdet och då grönområden i planen representerar offentliga miljöer. Vad som blir allmän platsmark respektive inte bör tas ställning till i senare skeden där detaljeringsnivån är högre än i en FÖP. Texten om stråket bör justeras något för att spegla detta. Utveckling av bostäder i mindre omfattning i gårdens närhet kan heller inte uteslutas. Texten om värdet av att bevara Malma gård bör revideras så att det framgår att gården bör nyttjas för kultur- och/eller fritidsverksamheter. Det bör dock även framgå att vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen kan prövas för bostadsändamål. I utställningsförslaget står det att gården *kan* nyttjas för sådana ändamål. FÖP: en tar dock inte ställning till vilken eller vilka verksamheter som kan etableras vid Malma gård.

Området runt Malma gård innehåller värdefulla miljöer samtidigt som området ligger relativt långt bort från befintlig infrastruktur som är lämplig att ansluta till. Detta gäller stora delar av utvecklingsområdet Malma med undantag för de södra delarna. Exploatering av stora delar av området innebär relativt stora uppoffringar i form av exploatering av i dag väl använda rekreativmarker. Planen bör därför revideras så att utvecklingsområdet Malma förläggs i etapp 3.

Då kan överväganden i framtiden, när stora delar av Södra staden är utbyggd och behovet av grönområden kan ses ur det perspektivet, göras rörande om och hur centrala och norra delar av området ska exploateras eller sparas och utvecklas som grönområde. Se även förvaltningens kommentarer under *Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden* nedan.

Utformning och lokalisering av bebyggelse och rörelsestråk med mera avgörs efter noggranna studier vid planläggning.

Förslag till elljusspår behandlas inte FÖP: en. Det finns idag inga planer på att skapa motionsspår kring Malma. En ökande befolkning i södra staden kan förmodligen motivera ett eller flera nya motionsspår i denna del av staden men var dessa ska anläggas är en framtida fråga som måste samordnas med utvecklingen av bebyggelse och grönstruktur. Beslut om och planering av särskilda rekreationsanläggningar sker i egen ordning inom FÖP: ens ramar för markanvändning. Synpunkter som rör områden som ingår i planprogrammet för Gottsunda har vidarebefordrats till projektledningen för det projektet. Avvägningar som rör bebyggelsens utformning samt var och i vilken omfattning naturpartier ska sparas eller parker ska anläggas inom utvecklingsområdena avgörs vid planläggning, då sakägare och andra ges möjlighet att lämna synpunkter. Synpunkter angående skogsdungen vid Slädvägen/Hävelvägen, Valsättraparken och Linrepevägen är vidarebefordrad till projektledningen för arbetet med planprogram för Gottsunda.

Synpunkter privatpersoner

Tillkommande flerbostadshus bör byggas så att de smälter ihop med befintlig bebyggelse.	
Skapa ett motionsspår/skidspår runt Malma gård.	2 yttranden
Skapa ett motionsspår/skidspår runt Malma gård med Malma gård som nav	
Ingen genomfartstrafik heller från Malma/Enskiftes/Storskiftesvägen	3 yttranden
Absolut ingen genomfartstrafik genom befintliga bostadsområden. Inga lösningar till trafikmatning presenteras.	10 yttranden
Makulera planerna på att bygga och anlägga vägar mellan Malma Backe och Dag Hammarskjölds väg.	
Under inga omständigheter genomfartstrafik till Malma gård via Storskogsvägen.	2 yttranden
Lyft fram de rika natur- och kulturvärdena som finns runt Östra Malma och se till att de förvaltas på ett bra sätt	
Det finns salamadrar i Malmaområdet. (lokal inritad på karta)	
Skapa en 4 H gård vid Malma gård	8 yttranden
Bevara skogen mellan Malma backe och Malma gård.	
Malma gård bör utvecklas även ur turistsynpunkt	3 yttranden
Satsa på blandning av radhus och villor i varierande storlekar runt Malma gård.	
Håll naturen runt Valsätra fredad.	
Utveckla området med respekt för de vackra hästhagarna öster om Malma backe.	
Förödande om området kring Malma gård och skogspartierna kring det öppna landskapet fram till Dag Hammarskjölds väg ersätts med parker eller snuttifieras.	
Miljön kring Malma gård behöver en rejält tilltagen skyddszon	
Bevara Malma gård med dess omgivningar med anslutning till Gula stigen.	17 yttranden
Bevara mer skog. Behåll en ordentlig skogskorridor runt Malma backe.	16 yttranden
Spara hela skogspartiet runt Malma backe	3 yttranden

Spara skogen runt Malma backe. Bygg på ängen på andra sidan diket istället.	
Behåll skogen runt Malma backe	4 yttranden
Det är viktigt att skogen runt Malma backe bevaras på norra och östra sidan av området	
Exploatering av skogsområdet norr om Malma backe och Malma gård får mycket negativa konsekvenser för den urbana miljön	
Bevara Valsättraparken.	
Skogsdungen s om Hävelvägen, v om Slädvägen ska sparas.	2 yttranden
Avråder från planerna på ett flertal hus från busshållplatsen på Linrepevägen bort mot Bäcklösaskolan. Eventuellt ett fåtal låga hus 1-2 våningar.	3 yttranden

Sammanfattning:

Många yttranden handlar om att bevara och beakta natur- och kulturvärden kring Malma gård med koppling till gula stigen och möjligheterna att utveckla området för rekreation och turism på olika sätt, exempelvis anläggning av motionsspår/skidspår och skapandet av en 4 H gård. Flera yttranden handlar om att boenden inte vill få genomfartstrafik på lokalgator i området. Många boende i Malma Backe skriver att de vill att skogen runt Malma backe bevaras. Några yttranden handlar om naturpartier och parkmark utanför FÖP: ens planområde.

Förvaltningens kommentarer:

All planering syftar till att skapa en god helhet. Planen anger ramarna för fortsatt planering. Var ny bebyggelse lokaliseras i detalj och hur den anpassas till befintliga miljöer hanteras i senare skeden.

Angående motionsspår, se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Kommunen känner till att artskyddad större vattensalamander förekommer i närheten av Malma gård. Salamanderns fortplantningsområden och viloplatsen ska utredas närmare om utbyggnad aktualiseras som riskerar att skada dessa miljöer eller salamanderns långsiktiga bevarande.

Om lokala villagator ska användas som genomfartsgator till ny bebyggelse avgörs inte i FÖP: en. Det avgörs efter noggranna studier vid planläggning där bland annat gatans karaktär, trafiksäkerhet, framkomlighet och omfattningen av den nya bebyggelsen beaktas.

Planen föreslår inga nya gator mellan Malma backe och Dag Hammarskjölds väg. Behov av gator i det området avgörs i senare skeden.

Angående önskemål om att spara skog runt Malma Backe, se förvaltningens kommentarer och förslag till revideringar under avsnittet *Gröna stråk/Synpunkter privatpersoner* nedan.

I övrigt, se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan, under avsnittet *Utvecklingsområden – generellt* ovan samt under avsnittet *Genomförande – Etapper* nedan. Angående skogsdungen vid Slädvägen/Hävelvägen, Valsättraparken och Linrepevägen se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Utvecklingsområden – Ulleråker

Synpunkter instanser

Utvecklingsområdet Ulleråkers höga naturvärden borde ha beskrivits tydligare. Det är viktigt att beskriva kumulativa effekter på övergripande nivå för att upprätthålla områdets ekologiska funktion	Länsstyrelsen
Föreslagna skogsremsan av Kronparksträd intill Dag Hammarskjölds väg är för smal i Ulleråkerplanerna	Vårda Uppsala

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en behandlar innehållet i utvecklingsområdena schematiskt och översiktligt. Naturvärden inom Ulleråker beskrivs detaljerat i planprogram för Ulleråker och underlagsrapporter för FÖP: en och planprogrammet. Som en kompensatorisk åtgärd för de intrång i naturmiljöer som planeras i Ulleråker arbetar kommunen med att inrätta ett naturreservat i Kronparken väster om Dag Hammarskjölds väg. Det stora tallbeståndet söder om Vårdsätravägen och väster om Dag Hammarskjölds väg togs efter samrådet bort som utvecklingsområde vilket också det kan ses som en kompensaton för utbyggnaden i Ulleråker. Södra staden är ett utmärkt exempel på område där man bör arbeta med grön infrastruktur och ekosystemtjänster i den fortsatta planeringen.

Skogsbården mellan Dag Hammarskjölds väg och den bebyggelse som planeras i Ulleråker är definierad i planprogrammet för Ulleråker. Frågan studeras vidare inom ramen för studier av utvecklingen av Dag Hammarskjölds väg och behandlas också inom ramen för planläggning i Ulleråker.

Synpunkter privatpersoner

Dela upp byggnationen i Ulleråker i än mindre etapper.	
Den korta historiken om Genetiska trädgården är delvis felaktig.	
Dra ingen cykelväg genom Lindparken	
Gör Ulleråker och Polacksbacken mindre avspärrade.	

Förvaltningens kommentarer:

Synpunkterna som berör Ulleråker har vidarebefordrats till medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen som arbetar med Ulleråker respektive planprogrammet för Exercisfältet.

Utvecklingsområden - Bäcklösa och Lilla Sunnersta

Synpunkter instanser

Vår absoluta och bestämda förordande att ingen annan bebyggelse än villor/radhus med normaltomter, max två våningar får byggas i Norra Sunnersta mellan Norra Sunnersta, Lilla Sunnersta, Vipängen, Dag Hammarskjölds väg, Lervägen och Norra Sunnersta	Sunnersta Egnahemsförening
Nya ytor för dagvattenhantering måste avsättas nedströms Gottsundaravinen.	Uppsala Vatten

Förvaltningens kommentarer:

En av översiktsplanens inriktningar är att koncentrera bebyggelse till nära cykelavstånd från resecentrum, det vill säga inom 4 km från resecentrum. Med tanke på att det i framtiden kommer att finnas en kapacitetsstark kollektivtrafik mellan stadnoden Gottsunda/Ultuna och en ny tågstation i

Bergsbrunna kommer det vara intressant med en effektiv markanvändning ju närmare stråket och nodens två kärnor man kommer. Närheten till stråket gör marken lämplig för tätare exploatering på sikt.

Frågan om dagvattenhantering kring Gottsundaravinen utreds inom ramen för arbetet med planprogram för Gottsunda.

Synpunkter privatpersoner

Inga fler hus väster om nya husen i Västra Bäcklösa.	3 yttranden
--	-------------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan

Utvecklingsområden - Ultuna och Norra Sunnersta

Förvaltningens förslag till revideringar

Planförslaget bör justeras så att det tydligare framgår att processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det. Planen bör också kompletteras med en formulering om att utvecklingsområden även kan innehålla brukad åkermark. Planen bör förtydligas med information om att pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområden men att ändrad markanvändning inte bör medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med denna plan och översiktsplanens intentioner. Dessa kompletteringar bör göras i inledningen av avsnittet *Utvecklingsområden*.

Synpunkter instanser

Planförslaget ger rentav uttryck för en inställning att SLU: s verksamhet ska avvecklas för att anpassas till framtidens behov av exploaterbar mark. Behovet av att värna jordbruksmarken inom staden behöver lyftas fram.	SLU
SLU har ett intresse av att reservera nya ytor för småskaliga försök för växtförädling och växtskydd, samt att göra studier av den ökade vattenföringen som beräknas komma från redan detaljplanerade områden och hur den samspelar med jordbruksmarken kring Ultuna.	SLU
Bebyggelse på SLU: s jordbruksmark bör undvikas eftersom det hämmar SLU: s verksamhet. SLU: s mark norr om campus, norr om Bäcklösa samt söder om Vipängen och Ultuna allé är produktiv jordbruksmark och bör fortsättningsvis utnyttjas för forskning och undervisning. SLU önskar en tydligt formulerad avsikt att bevara SLU: s möjligheter att bedriva forskning och undervisning i fält inom området och att expansion sker utan att dessa möjligheter äventyras. Det handlar således inte endast om jordbruk. Ultunas jordbruksmark skulle kunna vara närodlingssmark för Södra staden.	SLU
En vision för hållbar utveckling är att Ultunaområdet är en kunskapsbank med bevarat öppet jordbrukslandskap som kan innehålla gröna promenadstråk längs fältkanterna med informationsskyltar om de försök och andra verksamheter som pågår liksom om jordbruk i allmänhet.	SLU
Vår absoluta och bestämda förordande att ingen annan bebyggelse än villor/radhus med normaltomter, max två våningar får byggas i Norra Sunnersta mellan Norra Sunnersta, Lilla Sunnersta, Vipängen, Dag Hammarskjölds väg, Lervägen och Norra Sunnersta	Sunnersta Egnahemsförening
Önskar en avsikt att bevara SLU:s möjligheter till fortsatt verksamhet.	SLU

Planerad byggnation kommer att innebära att 4-6 hål på banan vid Ultunaallén kommer att behöva tas bort.	Uppsala Frisbee Disc Klubb
Totalt sett mycket bekymrade över ett eventuellt bygge så nära ån eftersom det tar död på områdets atmosfär. Vi ser istället en miljö för spontanidrott och friluftsliv mm.	Uppsala Frisbee Disc Klubb

Sammanfattning:

Uppsala Frisbee Disc Klubb vill att området nära ån bevaras för spontanidrott och friluftsliv. De påpekar också att planerad byggnation vid Ultunaallén innebär att 4-6 hål på frisbeegolfbanan kommer att behöva tas bort. Sunnersta Egnahemsförening vill att ny bebyggelse i området kring Sunnersta endast ska bestå av villor eller radhus i 1-2 våningar. SLU vill bevara jordbruksmarken i området för sin fortsatta verksamhet.

Förvaltningens kommentarer:

Brukingsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. En avvägning av ianspråktagande av jordbruksmark för stadsutveckling har gjorts i Översiktsplan 2016. I översiktsplanens Del B har kommunen presenterat särskilda skäl för att jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar inom vissa utpekade områden. I denna del av översiktsplanen konstateras att med de volymer människor och aktiviteter det handlar om under perioden fram till 2050 kan staden inte växa enbart inom sin befintliga miljö för att få en tät och grön stad med fungerande transportinfrastruktur. Ny mark, däribland jordbruksmark behöver tas i anspråk. Sammanget bedöms där de alternativa markområdena för exploatering med ny bebyggelse och anläggningar inte vara tillfredsställande. För området Södra staden står följande: Område med flera stadsdelar som skiljs åt av bland annat naturområden och jordbruksmark. Expansion mellan stadsdelarna bidrar till mer sammanhängande stad. Stadsstråksutveckling och koppling till Bergsbrunna station bidrar med tillgänglighetsförbättringar som möjliggör Stadsnodsutveckling i Gottsunda-Ultuna, vilket i sin tur bidrar med närhet till besöksfunktioner för de delar som ligger utanför 4-kilometerszonen. Stora volymer ny bebyggelse bedöms kunna få plats inom området.

En förutsättning för att jordbruksmark inom de utvecklingsområden som FÖP: en redovisar ska tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar är att fastighetsägaren vill utveckla marken på det sättet. Mark för SLU: s verksamheter kommer således vara tillgänglig så länge verksamheten ska fortgå. Planen visar på kommunens ambition att utveckla staden där Ultuna/Gottsunda utgör en av fyra stadsnoder som kompletterar innerstaden (översiktsplanens grundstruktur) men detta kan endast ske om berörda fastighetsägare vill se en utveckling i denna riktning. Planförslaget bör justeras så att det tydligare framgår att processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det. Planen bör också kompletteras med en formulering om att utvecklingsområden även kan innehålla brukad åkermark. Så länge SLU använder sin mark för odling sker inte detta på SLU: s marker.

Befintlig markanvändning kommer att fortgå inom planområdet utifrån markägarens behov. När en förändring sker görs en bedömning i ett helhetsperspektiv för samhällsutvecklingen i stort med vägledning av FÖP: en. Planen bör förtydligas med information om att pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområden men att ändrad markanvändning inte bör medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med denna plan och översiktsplanens intentioner. Att integrera allmänna platser med tillgängliga försöksodlingar är en bra idé som också är förenlig med FÖP: en.

Förslag till revidering på detaljnivå av planförslaget framförda i bilaga till SLU: s yttrande berör många olika delar av planen varför dessa kommenteras i förvaltningens kommentarer under *Övrigt/Synpunkter instanser* nedan.

Se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* samt under *Utvecklingsområden - Bäcklösa och Lilla Sunnersta/Synpunkter instanser* ovan angående synpunkten från Sunnersta Egnahemsförening.

Hur de gröna miljöerna utformas konkretiseras i kommande processer och i samverkan med berörda aktörer.

Parker, naturområden och vattenmiljöer

Synpunkter instanser

Varför inte lägga till ett urbant grönt stråk för naturnära motion men eventuellt med underlag anpassat för tex rullskidor och barnvagnar.	Centerpartiet
Håll rejält avstånd till natura 2000 = 30 m med råge. Avråder starkt från nya hus väster om Västra Bäcklösa.	Bäcklösadalens villaägareförening
Hälsosamt att ta bort naturområden	Jordens vänner
Det är viktigt att påverka på riksintresse för naturvård Ultuna källa hanteras i dagvattenplanen och den fortsatta planeringen inom området	Länsstyrelsen
Vi vill att områden närmast natura 2000 får en större skyddszon	Malma samfällighetsförening
Fokus i nuläget bör ligga på att beskriva den övergripande grönstrukturens/grönområdenas funktion, innehåll och kvalitet för att skapa attraktiva offentliga rum och som samtidigt bidrar till att länka de olika utvecklingsområdena till varandra och till den omgivande staden.	PBN
Förslaget behöver beskriva hur områdets många skyddsvärda miljöer ska utvecklas och bevaras vid en så pass hög exploatering som anges samt hur målkonflikter av ses hanteras.	SLL

Förvaltningens kommentarer:

Beslut om och planering av särskilda rekreationsanläggningar sker i egen ordning i kommande processer inom de ramar för markanvändningen som FÖP: en anger.

Åtgärder, även utanför ett natura 2000-område, som på ett betydande sätt kan påverka miljön, ska prövas av Länsstyrelsen. Utfallet av en sådan prövning kan inte förutses men utgår från de så kallade "prioriterade bevarandevärdena" och hur dessa kan påverkas. I Bäcklösa Natura 2000-område utgörs ungefär halva ytan av de prioriterade naturtyperna taiga (gammal naturskogsartad skog) och trädklädd betesmark. De prioriterade arterna är cinnoberbagge som lever främst på nydöd asp och grön sköldmossa som lever främst på murken granved. Kommunen har därför i sin översiktsplan (del B: Riksintressen) upprättat en riktlinje om en buffertzonen om en trädhöjd, ca 30 meter, mellan bebyggelse och sådana skogsbestånd som är känsliga för avverkning. Det gäller alltså i första hand de områden som enligt bevarandeplanen utgörs av "taiga". Kommunen har också för avsikt att ta ett större ansvar i framtiden för att förvalta området.

Se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* angående konsekvenser av att ta bort grönområden.

Åsens grundvatten och därmed Ultuna källa beaktas i den dagvattenutredning som tagits fram för södra staden.

En stor del av planen handlar om just det SLL efterfrågar och PBN skriver sitt yttrande; hur värdefulla grönområden ska bevaras och utvecklas i den övergripande gröna strukturen. Frågor kring vilka naturpartier, kulturhistoriskt intressanta miljöer och byggnader som ska sparas inom utvecklingsområdena liksom kring detaljutformning hanteras i senare skeden såsom detaljplaneläggning och projektering.

Synpunkter privatpersoner

Håll rejält avstånd till natura 2000 = 30 m med råge.	3 yttranden
---	-------------

Förvaltningens kommentarer:

Angående Natura 2000, se förvaltningens kommentarer ovan under *Synpunkter instanser*.

Gröna stråk

Förvaltningens förslag till revideringar

Planförslaget bör justeras så att det gröna stråket mellan Stadsskogen och Malma flyttas västerut så att det förläggs till skogsmark och följer östra kanten av bebyggelsens längs Storskogsvägen, Champinjonvägen och Malma ringväg. Det blå stråket som ligger i läget för det i utställningshandlingen föreslagna stråket, som nu justeras, ligger kvar och planen kompletteras med en formulering om att avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsättravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Det bör också framgå att målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönka.

Synpunkter instanser

Gula stigen och dess grundidé är allvarligt hotad. En intressant kuperad del tas bort.	Malma samfällighetsförening
Tillfartsvägar till ny bebyggelse bör inte korsa Gula stigen eller dras nära Natura 2000-området.	Malma samfällighetsförening
Ett grönt stråk ska finnas mellan Stadsskogen och Kronparken. Riktlinjer för hur naturvärden i stråket ska bevaras och utvecklas saknas.	Länsstyrelsen

Förvaltningens kommentarer:

Med hänsyn bland annat till att Gula stigen avses vara förlagd huvudsakligen genom park- och naturmark, även om bebyggelsen skulle krypa närmare än idag, har det gröna stråk längs Bäcklösadiket som anges i Översiktsplan 2016 breddats till ett grönområde i denna plan. Detta ger förutsättningar att samlokalisera Gula stigen med ett brett parkstråk eventuellt med öppen dagvattenhantering och andra tillförda vistelsevärden. Någon ny gata tvärs Gula stigen är inte föreslagen i plankartan, endast en gång-och cykelväg. Behov av gator för framtida utbyggnader utreds i senare skeden.

Riktlinjer för utveckling av grönstruktur finns och funktionen av stråket beskrivs översiktligt i planhandlingen. Noggranna avvägningar av naturvärden och utveckling av stråket görs i kommande processer.

Synpunkter privatpersoner

Behåll den viktiga gröna korridoren mellan stadsskogen med sydligare områden	3 yttranden
Behåll gröna länkar mellan naturområdena	

Det gröna stråket nr 12 kan inte räknas som en grön korridor. Det finns inte.	6 yttranden
Det gröna stråket nr 11 kan inte räknas som en grön korridor.	
Det gröna stråket nr 13 kan inte räknas som en grön korridor. Det finns inte.	
De gröna stråk (nr 11, 12 och 13) som redovisas i planen skapar inte ekologiska samband. Mer mark behöver avsättas för detta.	2 yttranden
Grönstråk 11 kan inte räknas som grön korridor	
Grönstråk 13 kan inte räknas som grön korridor	
Det är svårt att ta ställning till gröna stråk 10, 11 och 13 då kartan på sid 49 är undermålig.	2 yttranden
Anlagda parker duger ej som förbindelselänkar för större arter. Riktiga skogar är värdefulla och bör bevaras för framtiden,	
Befintliga grönområden ska behållas i nuvarande utsträckning	
Det behövs en annan korridor istället för grönstråk nr 13. Behåll skogen norr och öster om Malma Backe, skogen på andra sidan av Vårdsättravägen norr om Villorna längs Malma ringväg och öster om villorna längs Champinjonvägen och Storskogsvägen.	19 yttranden
Området norr om Malma Ringväg är klassat som naturmark. Sakägare har inte blivit informerade om planändring.	
Spara skogen närmast Storskogsvägen, med ett rejält tilltaget avstånd till ny bebyggelse. Att ta bort skogen vore en bedrövelse för oss. Ny bebyggelse bör bestå av enplanshus eller enplans radhus.	
Bevara grönområdet intakt mellan Rosendal och Champinjonvägen/Malma ringväg	
Byggnation som inkräktar på skogsområdet mellan USIF och villaområdet mot Champinjonvägen är inte önskvärd	

Sammanfattning:

Malma samfällighetsförening anser att grundidén med Gula stigen hotas då en del tas bort. En person vill behålla befintliga grönområden. En annan anser att anlagda parker inte duger som förbindelselänkar för större arter. En mängd personer anser att stråk 11, 12 och 13 inte kan räknas som gröna korridorer. 18 personer vill bevara skogen runt Malma backe och väster om Rosendal. Några yttranden handlar om att spara skogen öster om Storskogsvägen.

Förvaltningens kommentarer:

Planen innehåller en mängd gröna kopplingar mellan grönområden. Även inom utvecklingsområden kan gröna stråk skapas eller sparas, vilket avgörs i senare skeden.

Stråk 11 syftar till att knyta Stadsskogen via Kronparken till Årike Fyris, med rörelsestråk men även genom att bevara och utveckla ekologiska samband. Genom Rosendal går stråket i parkmark. I Ulleråker är stråket ännu inte detaljplanelagt men ett bevarat "tallstråk" planeras mellan Kronparken och Ultunaåsen.

Stråk 12 syftar till att knyta ihop Stadsskogen med Gula stigen-stråket, bland annat genom det dagvattenstråk, "Bäcklösabäcken" som planeras utvecklas mellan sydvästra Kronparken och Bäcklösa. För att ge bättre förutsättningar för ekologisk funktion och ett sammanhängande rekreativt stråk i natur bör planförslaget justeras så att stråket flyttas västerut så att det förläggs till skogsmark och följer bebyggelsens östra kant. Det blå stråket som ligger i läget för det i utställningshandlingen föreslagna stråket, som nu justeras, ligger kvar och planen kompletteras med en formulering om att avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsättravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller

parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Det bör också framgå att målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönka.

Stråk 13 syftar till att knyta ihop Gula stigen-stråket med naturreservatet Hågadal-Nåsten, främst som ett rörelsestråk, men även om möjligt för att utveckla viss ekologisk funktion med spridningssamband. Stråket är därför lokaliserat genom Norby på mark som huvudsakligen utgör kommunal natur- eller parkmark, vilket ger potential för en sådan utveckling. Stråkets exakta läge och innehåll regleras dock inte i denna översiktliga plan.

Stråk nr 13, Malma-Hågadal bör kompletteras så att det delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker och det andra ligger kvar som i utställningshandlingsversionen. Se *Förvaltningens förslag till revideringar* ovan under *Utvecklingsområden/Malma/* och förvaltningens kommentarer ovan under *Utvecklingsområden/Malma/Instanser*.

Transportinfrastruktur och mobilitet - allmänt

Förvaltningens förslag till revideringar

Ett antal redaktionella ändringar inklusive sådana som krävs för att planen ska relatera korrekt till pågående eller avslutade utredningar och planer bör göras. Detta gäller flera avsnitt i planen.

Synpunkter instanser

Bron över Fyrisån bör vara för alla trafikslag	Centerpartiet
Vi måste vara öppna för ett brett spektra av framtida effektiva transportlösningar. Se över möjligheten med sk tyst asfalt.	Centerpartiet
Nödvändiga förutsättningar för stadsutvecklingen är en infrastruktur som möjliggör ÖP: s inriktning på en flerkärnig stad där i synnerhet en ny bro över Fyrisån mellan Ultuna och Bergsbrunna måste byggas med full kapacitet för framtida trafik för samtliga trafikslag.	Handelskammaren
Det är viktigt att infrastrukturen för förskolor, skolor, sjukvård, äldreomsorg etc. planeras och byggs ut i samklang med ny bostadsbebyggelse	Sunnersta Egnahemsförening
Bygg varje delområde utifrån fotgängarens synvinkel.	UPS
Planen måste anvisa hur trafikfrågan skall lösas - och det snart. Bilar måste också trafikera en ny bro.	UPS
Bostäder, skolor, vårdanläggningar, särskilda boendeformer och kultur och fritidsaktiviteter och offentliga rum av olika slag skall hänga samman både i tid och rum. En förutsättning för det är att kommunen anvisar platser för dessa komponenter, inte minst olika former av boende för äldre.	UPS

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en hanterar huvudtrafiknätet för kollektivtrafik, gång- och cykel och biltrafik och utgör grunden för kommunens infrastrukturplanering inom Södra staden. Utredningar visar att trafiknätet i staden kommer att fungera utan att bron behöver bära biltrafik och frågan om trafikslag på den nya bro-länken över Fyrisån är avgjord i Översiktsplan 2016. Översiktsplanen redovisar ett broreservat för Ultunalänken med inriktningen att länken är till för kollektivtrafik samt gång och cykel. Typ av förbindelse kommer att studeras djupare i arbetet med FÖP för sydöstra stadsdelarna. Länken ska koppla samman de södra stadsdelarna med ett framtida stationsläge i Bergsbrunna.

FÖP: en syftar till att skapa en flexibel ram för framtida transporter. Planen baseras på kommunens arbete med mobilitet och ambitioner med cykelstråk och kapacitetsstark kollektivtrafik. FÖP: en

förslår inte detaljutformning. Tyst asfalt är endast effektivt vid högre hastigheter. Vid lägre hastigheter är motorljudet dominerande.

En målsättning och en utmaning är att planera staden så att det underlättar medborgarnas "livspussel" på ett sätt så att behovet av bilanvändning minskar. I planen prioriteras kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik men tillgänglighet för biltrafik måste naturligtvis finnas för bland annat samhällsfunktioner och service. Ett långsiktigt och systematiskt arbete med hur vi ska arbeta för att skapa fysiska strukturer där människan blir mindre beroende av bil görs inom ramen för arbetet med stadens trafikstrategi. Planen lyfter fram behovet av att den sociala infrastrukturen planeras hand i hand med utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Planeringen i Södra staden och i övriga Uppsala stad eftersträvar att skapa närhet. Med närhet menas att människor har nära till varandra och till stadens funktioner och utbud. Närhet skapas genom att koncentrera, koppla samman och blanda stadens olika funktioner. Det blir därmed lättare att nå olika målpunkter inom staden. FÖP: en redovisar i stora drag den kommande utvecklingen. Anvisning av mark för olika typer av verksamheter sker i senare planeringsskeden och efter beslut som tas utanför FÖP-arbetet.

Trafikinфраstrukturen har studerats i en trafikutredning inför utställningen (Södra staden Mikrosimulering med Vissim). De åtgärder i gatunätet som föreslås i trafikutredningen som gjorts inför utställningen räcker för att tillsammans med satsningen kapacitetsstark kollektivtrafik klara trafiksituationen. Föreslagna åtgärder arbetas successivt in i kommunens verksamhetsplanering och i kommande investeringsbudget. En ny bro över Fyrisån för kollektivtrafik och gång- och cykel är en förutsättning i de trafiksimuleringar som gjorts inom ramen för den utredningen. Utredningen visar bland annat vilka åtgärder man med måttliga investeringar i gatu- och vägnätet klarar trafiksituationen i etapp 1.

Synpunkter privatpersoner

Är det förenligt med regeringsformens krav på saklighet att ambitionen är att andel resor med cykel och kollektivtrafik ska öka till 70 %.	10 yttranden
Stadsdelarna ska utvecklas så att gång, cykling och kollektivtrafik blir attraktiva färdsätt	
Svårt förlita sig på cykel och kollektivtrafik för de som ska lämna och hämta barn	
Bil behövs för att kunna ta ett jobb där bil är enda möjliga transportmedlet, delta i aktiviteter, skjutsa barn, storhandla mm.	
Parkeringsplatser behövs – exempelvis sporthallen i Rosendal	
Det är angeläget att trafiksituationen vid Vårdsätravägen analyseras avseende gång- och cykeltrafik och hastigheter.	2 yttranden
Det finns inte utrymme för fler byggen utan att trafikfrågan är löst.	
Biltrafiken kommer att öka även om ni satsar på kollektivtrafik.	
Planen redovisar inte hur transporter och trafiklösningar ska utformas. Genomtänkta trafiklösningar saknas.	

Förvaltningens kommentarer:

Kommunens målsättning är numera att andelen resor med cykel och kollektivtrafik ska öka till 75 %, vilket framgår av Översiktsplan 2016. Uppgiften justeras i planen. Ett antal redaktionella ändringar inklusive sådana som krävs för att planen ska relatera korrekt till pågående eller avslutade utredningar och planer bör göras på olika ställen i planen. Målsättningen är att Uppsala ska vara landets främsta cykelstad. Det kommer fortfarande att, precis som idag, gå att köra bil i Södra staden och i övriga Uppsala, men i vissa stråk och i vissa områden kommer bilar att prioriteras ned till förmån för gång-, cykel och kollektivtrafik.

En målsättning och en utmaning är att planera staden så att det underlättar medborgarnas "livspussel" på ett sätt så att behovet av bilanvändning minskar. Se förvaltningens kommentarer under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser ovan*

FÖP: en redovisar i stora drag den kommande utvecklingen. Anvisning av mark för olika användningsområden som t ex anläggande och drift av parkeringar sker i senare planeringsskeden och efter beslut som tas utanför arbetet med denna plan.

Vårdsätravägen kommer att studeras i samband med planering och utbyggnad av kapacitetsstark kollektivtrafik mellan Resecentrum och Gottsunda.

Den totala volymen biltrafik kommer att öka men andelsmässigt kommer bilanvändningen jämfört med andra trafikslag att minska. Se vidare förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser ovan*.

Angående behovet av åtgärder i gatunätet för att klara transporter se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser ovan*.

Transportinfrastruktur och mobilitet - kollektivtrafik

Synpunkter instanser

För kollektivtrafik har i FÖP inte någon mark reserverats.	Bergsbrunna Egnahemsförening
I samrådet anges att kollektivtrafikstråk genom Ruddammsdalen utgår. Stråket är dock med i Utställningshandlingen. Vill stryka den.	Cykelfrämjandet
Planen bör fokusera mer på stråket som förbinder Södra staden med resecentrum och city som är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av Södra staden.	Region Uppsala
Viktigt att även de sammanvägda riskerna belyses och inte enbart risker kopplat till enskilda planer. Den planerade exploateringen innebär oacceptabla risker för grundvattnet i åsen. Det gäller byggnation på och i närheten av åskärnan och oklarheter kring placering och utformning av broförbindelsen över Fyrisån. Man bör inte låsa fast broläget innan de hydrogeologiska förhållandena är helt klarlagda. Problem kan uppstå både på västra och östra sidan (bron och anslutningsvägen på östra sidan).	SGU
Luftbro över Fyrisån för tung trafik och GC rakt genom Årike Fyris ter sig oerhört ogenomtänkt. Bergsbrunna som stadsnod förordas inte varför det är tillräckligt med Kungsägsladens 4-filiga bro, nya Flottsundsbron och en upprustad Vindbro.	Sunnersta Egnahemsförening
Direkt olämpligt med en dragning av spårväg/bussgata i närheten av SVA-anläggningens västra sida	SVA
Som bevakningsansvarig myndighet (beredskap) kan ytterligare stängsling fotograferingsförbud etc. med stöd av skyddslagen (2010:305) komma i fråga runt SVA	SVA
Det nuvarande förslaget till vägdragning kommer att påverka det landskap som ingår i ansökan om att tas upp på UNESCO: s världsarvslista.	Söderby samf. Förening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet m.fl.
Det östra kollektivtrafikstråket genom Ultuna bör väljas med fortsättning söderut i Åkervägen. Genom Ulleråker bör sträckningen justeras till att följa	Vårda Uppsala

befintlig bebyggelse och ansluta till befintlig sträckning i Ulls väg.	
En bro över Fyrisån i visat läge ger irreparabel skada på Årike Fyris. Nyttja istället Kungsängsleden och Flottsundsbron.	Vårda Uppsala

Sammanfattning:

Bergsbrunna Egnahemsförening påpekar att ingen mark har reserverats för kollektivtrafik i planen. SVA anser att det är olämpligt med en dragning av spårväg/bussgata i närheten av SVA-anläggningens västra sida samt att ytterligare skyddsområde kan tillkomma runt SVA:s anläggning. SGU anser att den sammanvägda risken för Uppsalaåsen måste bedömmas och inte enbart risker kopplat till enskilda planer. De anser också att man bör fastslå exakt placering av ny bro innan de hydrologiska förhållandena är helt klarlagda. Region Uppsala anser att planen bör fokusera mer på stråket som förbinder södra staden med resecentrum. Vårda Uppsala, Sunnersta Egnahemsförening och Söderby samfällighetsförening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet med flera. anser att Ultunalänken skadar landskapet i Årike Fyris.

Förvaltningens kommentarer:

I FÖP: en pekas kapacitetsstarka kollektivtrafikstråk ut mellan Södra staden och resecentrum respektive Bergsbrunna. Dessa stråk pekar ut var handlingsfrihet bör hållas för framtida kollektivtrafikstråk. Det innebär att förändring av markens användande som kan försvåra eller förhindra att ett kollektivtrafikstråk med hög kapacitet kan etableras inte kommer att medges längs dessa stråk. På delar av sträckorna kommer kapacitetsstark kollektivtrafik att tillkomma först många år fram i tiden och efter vidare planläggning. Innan kommande åtgärdsval och noggrannare planering hålls handlingsfriheten kvar på de i planen utpekade sträckorna. När läget är beslutat för de sträckor där alternativa lägen finns förlorar den alternativa sträckning som inte valdes sin betydelse.

Planen innehåller inget kollektivtrafikstråk i Ruddammsdalen.

Kommunen ser kollektivtrafikstråken från Resecentrum till Gottsunda respektive Ultuna och förbindelsen över ny bro mellan Gottsunda/Ultuna och en ny järnvägsstation i Bergsbrunna som ett system där alla delar är betydelsefulla för att få en fungerande kollektivtrafik och en rimlig belastning på väg- och gatusystemet i staden. Arbete med förbindelserna mellan innerstaden och Gottsunda/Ultuna pågår inom projektet *Kunskapsspåret*.

Den nya broförbindelsen ingår i Översiktsplan 2016 och kommer att hanteras i kommande arbete med en fördjupad översiktsplan för sydöstra stadsdelarna. Inom ramen för det arbetet kommer inverkan på omgivande landskap med mera studeras noggrant, inkluderat de värden som har betydelse för bildningen av naturreservatet Årike Fyris och för världsarvsnomineringsen. Vattenfrågorna kopplade till bron kommer att hanteras vidare i de olika planeringsskedena fram till och med produktionsförberedande processer och själva produktionen av bron. Tillstånd mm som krävs kommer att sökas och behandlas på sedvanligt sätt. Se även förvaltningens kommentarer under *Översiktsplan 2016/Synpunkter instanser* samt under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* ovan.

Planen visar en långsiktig utveckling och därmed olika alternativ för kollektivtrafikstråkets läge. Inom ramen för projektet Kunskapsspåret kommer läget för kollektivtrafikstråket mellan Resecentrum och Ultuna liksom läget för hållplatser att bestämmas. Arbetet sker i dialog med berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare. Ett arbete med att lokalisera en kollektivtrafikdepå i eller i nära anslutning till SLU kommer att ske i egen ordning. Detta arbete kommer också ske i dialog med berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Synpunkter privatpersoner

Vi är helt emot byggande av föreslagen vägbro. Brädda istället Kungsängsleden och Flottsundsbron med cirkulationsplats vid väg 255. Om ny bro trots allt använd Ulltuna Allé, komplettera med cirkulationsplatser och begränsa hastigheten till 50 km/h	Cirka 40 boende i Sunnersta
---	-----------------------------

Förvaltningens kommentarer:

Frågan om den nya bron över Fyrisån är avgjord i Översiktsplan 2016. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan, under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* samt under *Översiktsplan 2016/Synpunkter instanser* ovan.

Transportinfrastruktur och mobilitet - gator

Synpunkter instanser

Det är ofrånkomligt att omgående utöka Kungsängsledens kapacitet.	Bergsbrunna vägförening
Lervägen föreslås rustas/avgrusas och användas som en avfartsväg från Dag Hammarskjölds väg till Ultuna.	Sunnersta Egnahemsförening
Viktigt att busshållplatser fälls in från gatan.	Sunnersta Egnahemsförening
Vill poängtera behovet av goda transportvägar för bla tung lastbilstrafik till och från SVA (Veterinärvägen, Tranvägen, Ulls väg, samt anslutningen från Dag Hammarskjölds väg).	SVA
Planen bör kompletteras med ett avsnitt om transporter kopplade till service och distribution. Gatunätet ska framkomligt för bland annat varutransporter, räddnings- och avfallsfordon.	Uppsala Vatten
Dagvatten från Dag Hammarskjölds väg behöver fortsatt renas lokalt.	Uppsala Vatten

Förvaltningens kommentarer:

Angående Kungsängsledens kapacitet, se förvaltningens kommentarer under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* ovan.

Mindre vägars och gators funktioner och detaljutformning av gator behandlas inte i denna plan.

FÖP: en anger huvudstrukturen för transportinfrastrukturen och säkrar därmed funktionen för huvudväg-/gatunätet. Gatunätets utformning med tanke på service, distribution mm hanteras i kommande skeden. Ett långsiktigt arbete om tillgänglighet till olika funktioner kommer att göras i samband med arbetet med en trafikstrategi för staden.

Planen står inte i strid med att tung trafik ska kunna nå SVA. Tung trafik kan nå SVA via Dag Hammarskjölds väg.

Hantering av dagvatten från Dag Hammarskjölds väg hanteras i egen ordning inom ramen för en studie av gatan som omfattar trafik, gestaltning och dagvatten.

Transportinfrastruktur och mobilitet - gång- och cykel

Synpunkter instanser

Förvånande att cykelställ inte nämns i planen.	Centerpartiet
När det gäller gc-stråk är det effektivt att separera gående och cyklister	Cykelfrämjandet

Vill understryka att tillgång till cykelparkering är minst lika viktig som ett bra cykelnät. I bostadsområden bör det finnas god tillgång till cykelparkering inomhus, samt ytor för att rengöra och meka med cykeln.	Uppsala cykelförening
---	-----------------------

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en säkrar funktionen för huvudcykelnätet. Den exakta detaljutformningen av gatunätet och antal cykelparkeringar behandlas inte i denna plan. Behov av cykelställ hanteras i kommande skeden med detaljplaner och inom utveckling av allmänna platser.

Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras med ett förtydligande under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* med information om att de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden i ÖP 2016 gäller utöver de som FÖP: en innehåller. Meningen om förhållningssätt till översvämningsrisker justeras efter Länsstyrelsens påpekande.

Synpunkter instanser

Kommunen har inte visat att MKN för vatten kan uppnås vid genomförande av planen. Genomförande av planen skulle innebära en risk att grundvattenförekomstens status försämras och riskerar att motverka arbetet med att uppnå god status för Uppsalaåsen. Riktlinjer och rekommendationer för säkerställande av MKN för grundvatten ska redovisas och grundas på riskbedömning och markanvändningsstrategi för åsen.	Länsstyrelsen
Det är inte klarlagt om och i så fall hur MKN för ytvatten kan uppnås vid ett genomförande av planen.	Länsstyrelsen
Det är viktigt att förekomsten av fridlysta arter inom ett område som avses exploateras uppmärksammas i ett tidigt skede eftersom det annars kan uppstå hinder att genomföra planerad exploatering.	Länsstyrelsen
De värden som har betydelse för världsarvsnomineringen bör beskrivas mer utförligt samt att riktlinjer för att skydda värdena bör framgå av den fördjupade översiktsplanen.	Länsstyrelsen
Det framgår inte vilka åtgärder som kan behöva strandskyddsdispens.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen saknar generella riktlinjer för att hantera förorenad mark i områden med framtida förändrad markanvändning.	Länsstyrelsen
I planförslaget anges att "Endast anläggningar av stort samhällsintresse kan tillkomma vid Fyrisån och måste då konstrueras för att klara högsta högvattennivå." Länsstyrelsen hänvisar till resultatmål B8 i Riskhanteringsplan för Fyrisån: "Samhällsfunktioner av betydande vikt liksom ny sammanhållen bostadsbebyggelse bör förläggas ovanför nivån för ett beräknat högsta flöde. Om undantag från ovan görs ska särskilda åtgärder vidtas för att hantera och minimera eventuella negativa konsekvenser samt risken för att samhällsfunktionens acceptabla avbrottstid överskrids."	Länsstyrelsen
Nämnden anser att det i genomförandedelen behöver beskrivas tydligare att det är under den första etappen av utbyggnaden som det behöver åstadkommas en säker dagvattenhantering för att skydda grundvattnet.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Nämnden anser att det även här kunde beskrivas ett förhållningssätt mellan gaturummet och bebyggelsen för att förhindra att miljöproblem byggs in i södra staden i form av luft-bullerproblematik.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Uppsala Vatten anser att kommunen tydligt behöver redogöra i planhandlingen att miljö kvalitetsnormerna (MKN) kan uppnås, vilket skulle säkra Uppsalas långsiktiga vattenförsörjning.	Uppsala Vatten
Rekommendationer för bebyggelse kring Mälaren beroende på översvämningsrisken berör planområdet. Detta bör framgå tydligt i planen för Södra staden.	UPS

Sammanfattning:

Länsstyrelsen och Uppsala Vatten anser att planen inte visar att MKN för vatten kan uppnås vid genomförande av planen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det tydligare bör framgå att dagvattenhantering för att skydda grundvattnet behövs under etapp 1. Länsstyrelsen och påpekar att skrivningar om områden med översvämningsriks bör omformuleras efter deras förslag. Länsstyrelsen efterlyser skrivningar om fridlysta arter, värden knutna till världsarvsnomineringen, åtgärder som kan kräva strandskyddsdispens och riktlinjer för förorenad mark. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att förhållningssätt till buller/gaturum/byggnader saknas. UPS tycker översvämningsrisker bör fyrtydligas.

Förvaltningens kommentarer:

All hantering av dagvatten i området ska vara säker så att grundvattnet i Uppsalaåsen skyddas mot negativ påverkan. I de områden där förändrad markanvändning bedöms medföra risker för grundvattnet kommer skyddsåtgärder för dagvattenhantering utredas och föreslås. En viktig utgångspunkt är att MKN ska uppnås och att utvecklingen i Södra staden ska bidra till det. Det framgår redan av planen.

I *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande) finns förslag till skyddsåtgärder (exempelvis för dagvattenhantering) fram för att minimera påverkan på grundvattnet i Uppsalaåsen. FÖP: en hanterar miljö kvalitetsnormer och vattenförsörjningen på en översiktlig nivå och pekar på förutsättningar och behov i kommande skeden för att bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås. FÖP: en ger ramarna men det är i den fortsatta planeringen med utgångspunkt i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* som anpassning av lösningar görs så att MKN kan uppnås. Mer detaljerade redogörelser för hur miljö kvalitetsnormerna påverkas sker således i fördjupande processer i kommande skeden. Det är i dessa skeden som åtgärder kan planeras. Strategin och åtgärdsprogrammet kommer tillsammans med kommande förfinade känslighetsanalyser och riskanalyser inom ramen för planprocesser, när föreslagna förändringar är mer konkreta, att utgöra ett fullgott underlag för att säkra MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisåns vatten. Dagvattenutredningen som tagits fram för södra staden och det pågående arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande) respektive *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* kommer sammantaget att visa på åtgärder som är nödvändiga för att uppnå MKN. Se även förvaltningens kommentarer under *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser ovan*.

Miljö kvalitetsnormerna för Uppsalaåsens grundvatten påverkas också av verksamheter utanför Södra staden. Detta fångas in i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* som hanterar sammantagna risker kopplat till exploatering för Uppsalaåsen som helhet vad gäller MKN.

Stadsbyggnadsförvaltningen är väl medveten om att artskyddsförordningens bestämmelser och frågor anknutna till den bör tas upp tidigt vid planläggning.

Det område inom FÖP: ens planområde som ingår i det potentiella världsarvet ligger inom område där planen anger att skydd av grönområde planeras. Värden i ett världsarvsperspektiv får definieras inom ramen för arbetet med reservatsbildningen.

Området närmast ån ska utgöras av grönområde och inte exploateras. Anläggningar förfriluftslivet, till exempel fågelskådartorn, naturrum eller liknande kan bli aktuella. Sådana åtgärder kan behöva prövas enligt strandskyddsreglerna. Eftersom planen inte har den konkretiseringsgrad som krävs för att kunna ange vilka åtgärder som kräver strandskyddsdispens är det inte meningsfullt att ange detta.

Generella riktlinjer för risker, säkerhet och hälsa finns i Översiktsplan 2016. Dessa gäller även inom Södra staden. Planen bör kompletteras med ett förtydligande under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* med information om att de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden i ÖP 2016 gäller utöver de som FÖP: en innehåller. Se även förvaltningens kommentarer under *Översiktsplan 2016/Synpunkter instanser ovan*.

Riktlinjer om översvämningsrisker finns i Översiktsplan 2016. Det följer Länsstyrelsens rekommendation. Genom ett förbiseende har formuleringen i planen blivit felaktig. Meningen om förhållningssätt till översvämningsrisker justeras efter Länsstyrelsens påpekande. Planen förslår inte bebyggelse inom riskområden för översvämning.

Ulleråker studeras särskilt noggrant vad gäller dagvatten i samband med den planläggning som pågår vilket kommer att vara vägledande för andra områden där exploatering övervägs på eller nära Uppsalaåsen. Planen behöver därför inte kompletteras med att det är under första etappen som det behöver åstadkommas en säker dagvattenhantering.

FÖP: en anger översiktligt ramarna för mark- och vattenanvändningen. Hur gator och bebyggelse utformas avgörs i senare skeden genom detaljplan och markanvisningar.

Synpunkter privatpersoner

Alla hus som skuggas av grannbyggnader borde ha terrass på taket	
--	--

Förvaltningens kommentarer:

Intressant tanke men den får prövas i varje enskild detaljplan om intresse och förutsättningar för detta finns. Även taket kan vara skuggat av andra byggnader.

Genomförande - etapper

Synpunkter instanser

Tidplanen för Södra stadens utbyggnad synes inte heller harmoniera med vad som kan anses realistiskt för en ny förbindelse över Fyrisån. Om förbindelsen inte är säkerställd finns riska att södra staden blir en enklav omgiven av barriärer.	Bergsbrunna vägförening
Förvånande att det endast i etapp 2 och 3 som ny bro över Fyrisån föreslås. Trafiksimuleringar visar på stora problem om inte åtgärder vidtas.	Centerpartiet
Det är också riskfyllt att utvecklingen av Södra staden är helt beroende av en utbyggnad av en pendeltågsstation i Bergsbrunna	SLL
En återhållen utbyggnad av södra staden måste tillämpas framgent. Tidsperspektivet måste förlängas med 15-20 år.	Sunnersta Egnahemsförening

Förvaltningens kommentarer:

Översiktsplan 2016 beskriver utbyggnaden av Uppsala i etapper som utgår från bedömningar av när det är lämpligt att bygga med hänsyn till olika förutsättningar, till exempel den nya förbindelsen över Fyrisån. FÖP: en konkretiserar detta inom Södra staden. Delar av Södra staden går inte att utveckla utan förbindelse till en ny tågstation i Bergsbrunna. Simuleringar visar att enklare åtgärder i trafiksystemet löser behoven i etapp 1. När en Ultunalänk kan byggas avgörs av när en station i Bergsbrunna kan tillkomma och en kapacitetsstark kollektivtrafik kan byggas ut. Etappindelningen är ett sätt att styra utvecklingen så att en god helhet kan uppnås vare sig förbindelsen genomförs eller ej. Simuleringarna visar att behov av en ny förbindelse förbi Fyrisån inträffar när södra delarna av Södra staden byggs ut, det vill säga under etapp 2 och 3. Etappindelningen och planhorisonten är harmonierad med Översiktsplan 2016 där frågor om tidsperspektiv och volymer för staden är avgjord.

Genomförande - investeringar och tröskelvärden

Förvaltningens förslag till revideringar

Avsnittet *Social infrastruktur* bör kompletteras med behov av bibliotek, fritidsklubbar och Fritidsgård/aktivitetshus. Avsnittet *Teknisk infrastruktur* bör under avsnittet *Ledningar spillvatten och dricksvatten* kompletteras med en upplysning om att det för både etapp 1 och 2 måste anläggas ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Avsnittet bör också kompletteras med en upplysning om att det under etapp 1 behöver göras investeringar i utbyggandet av befintlig återvinningsstation. Avsnittet bör även kompletteras med information om att stora vattenledningar genomkorsar planområdet vilket ska beaktas vid planläggning. Behovet av antal skol- och förskoleplatser under avsnittet *Social infrastruktur* bör justeras i alla etapperna.

Synpunkter instanser

Oacceptabelt att seniorboenden saknas.	Centerpartiet
Behov av investeringar behöver kompletteras med behov av bibliotek och fritidsverksamhet för barn och unga: Förslag tillägg: Etapp 1: Bibliotek 2 st (Rosendal, Ulleråker) Fritidsklubbar ska finnas där det planeras skolor för mellanstadiet så behovet följer antalet skolor. Fritidsgård/aktivitetshus 2 st (Rosendal, Ulleråker) Etapp 2: Fritidsklubbar ska finnas där det planeras skolor för mellanstadiet så behovet följer antalet skolor.	Kulturnämnden
Nya Va-nät måste anläggas. Stora delar av planområdet ligger utanför verksamhetsområdet för vatten och avlopp och stora investeringar är nödvändiga redan under etapp 1. I genomförandedelen i figur 54 behöver det tilläggas att det för både etapp 1 och 2 under Ledningar spillvatten och dricksvatten att ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer måste anläggas inom varje kommande detaljplaneområde. Etapp 1 behöver även kompletteras med investeringar i utbyggandet av befintlig ÅVC.	Uppsala Vatten
Planhandlingen behöver kompletteras med följande mening på sid 84 under Teknisk infrastruktur: Programområdet korsas av flera stora VA-ledningar som kräver stort respektavstånd vilket måste tas hänsyn till i kommande	Uppsala Vatten

detaljplanearbete.	
Genomförandet av planförslaget innebär stora investeringar och tröskelkostnader. Därför är utbyggnadsordningen viktig och tidsaspekten för genomförandet måste sättas i relation till övrig utbyggnad i kommunen.	Uppsala Vatten
Fullstora idrottshallar tillgodoser inte ett samhällsbehov på kvällar och helger som inte ligger inom nämndens ansvarsområde utan genererar istället alltför stora kostnader med högre timhyror för våra lektionstimmar vilket riskerar påverka lärartätheten negativt.	Utbildningsförvaltningen
Den kraftiga utbyggnaden medför en ökning av lokalkostnader per elev.	Utbildningsförvaltningen
Det är lågt räknat för förskola och grundskola och att de kommande processerna istället bör ta höjd för minst 3 000 förskoleplatser och 6 000 grundskoleplatser.	Utbildningsförvaltningen

Sammanfattning:

Fyra remissinstanser pekar på saker som saknas i avsnittet (seniorboende, bibliotek och lokaler för fritidsverksamhet och vissa va- anläggningar). Utbildningsförvaltningen vill dessutom justera antalet skol- och förskoleplatser.

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en anvisar att en blandning av bostadstyper ska finnas i varje stadsdel. Det ska även finnas särskilda boendeformer integrerat i de ordinarie bostadsmiljöerna. Precis som studentboende är seniorboende en bostadstyp som planen skapar möjligheter för.

Avsnittet om investeringar kompletteras med de anläggningar kulturnämnden vill att planen kompletteras med.

Avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur* kompletteras under *Ledningar spillvatten och dricksvatten* med en upplysning om att det för både etapp 1 och 2 måste anläggas ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Avsnittet bör kompletteras med en upplysning om att det under etapp 1 behöver göras investeringar i utbyggandet av befintlig återvinningsstation i Gottsunda. Avsnittet bör även kompletteras med information om att stora vattenledningar genomkorsar planområdet vilket ska beaktas vid planläggning.

Bedömning av när planläggning och genomförande av detaljplaner ska äga rum sker löpande i den kommunala planeringen i samarbete mellan stadsbyggnadsförvaltningen och Uppsala Vatten.

När Uppsala växer ökar också kostnader för investeringar och drift i nya anläggningar och verksamheter som till exempel skolor och förskolor. Detta kommer att hanteras i kommande Mål- och budgetprocesser.

FÖP: en föreslår ett samnyttjande och samlokalisering av lokaler för att hushålla med yta och ekonomi.

Uppgifterna om skol- och förskoleplatser uppdateras efter utbildningsförvaltningens synpunkter och kompletteras med fördelning mellan olika stadier och reviderat antal gymnasieplatser. Efter avstämning med stadsbyggnadsförvaltningens lokalförsörjningsenhet bör även antalet skol- och förskoleplatser samt gymnasieplatser i etapp 2 justeras.

Kommande processer

<p>Förvaltningens förslag till revideringar Planen bör i genomförandeavsnittet kompletteras med ett förtydligande om mellankommunala kopplingar vad gäller vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning.</p>
--

Synpunkter instanser

Vi vill se ett starkare samarbete med Mälarens vattenförbund	Centerpartiet
Vi vill se Uppsala som ledande elbilstad 2020	Centerpartiet
Vi förvånas över att grönytefaktor inte nämns som ett verktyg att ta in i processen.	Centerpartiet
Nödvändiga förutsättningar för stadsutvecklingen är ett fördjupat och förtroendefullt i exploateringsfrågor samarbete med marknadens aktörer där kommunen särskilt måste beakta behovet av förutsebarhet och stabila spelregler samt en förbättrad framdrift och förutsebarhet i plan- och bygglovsärenden.	Handelskammaren
Vi uppmuntrar kommunen att nyttja den stora kompetens inom miljöteknik och förnyelsebar energi som finns på SLU och UU. Inkorporera några byggnader, kvarter eller liknande med särskilt innovativa lösningar med fokus på växtnäringsflöde och förnyelsebar energi. Tekniker som bör inkorporeras: urinsorterande torrtoaletter, vattencirkulerande duschar, Separat och lokal behandling av BDT-vatten, Gröna tak. Vi ser utbyggnaden av södra staden som ett gyllne tillfälle för Uppsala kommun, med sina höga ambitioner, att ingå i gruppen av kommuner som leder utvecklingen av den nya hållbara och innovativa staden. Med all den kompetens som finns på UU och SLU skulle Uppsala lokalt kunna hitta innovativa lösningar för att uppnå högt satta miljömål.	Kretsloppsteknikgruppen på SLU
Kulturnämndens förhoppning är att handlingsplanen som ska konkretisera lokaliseringsprinciper och samlokaliseringsstrategier vad gäller social infrastruktur också tar ställning till hur finansiella frågor ska lösas vid samlokalisering av verksamheter.	Kulturnämnden
Länsstyrelsen anser att kommunen i den fortsatta planeringen ska ta ytterligare hänsyn till Riksintresse kulturmiljövård Uppsala stad med berörda kulturmiljövärden och landskapsbilden samt även arbeta för att uppväga den negativa påverkan som riskerar att uppstå genom att exempelvis utveckla något som stödjer läsbarheten av kvarliggande värden, till exempel genom kommunikativa eller informativa åtgärder.	Länsstyrelsen
Vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning är mellankommunala frågor som behöver beaktas i kommande planering.	Länsstyrelsen
Kommunen bör i tidigt skede beakta samtliga förorenade områden där utbredningen är uppskattad. Detta gäller främst: <ul style="list-style-type: none"> • Deponier med risk för föroreningar såsom tex klorerade alifater, perfluorerade ämnen (PF AS) och radioaktiva ämnen från SLU:s laboratorieavfall • Brandövningsplats där det uppmätts PF AS i grundvatten • Plantskolor med risk för tex bekämpningsmedel 	Länsstyrelsen
Kommunen bör långsiktigt ta fram en strategi för att öka säkerheten samt beredskap för klimatförändringar	Länsstyrelsen
i vidareutvecklingen av grönstrukturplaneringen och ekosystemtjänster är det viktigt med en tydlig strategi för bevarande, utveckling och skötsel av	Länsstyrelsen

kvarvarande naturområden	
Att snabbt komma igång med en dagvattenplan är en förutsättning för fortsatt planläggning. Ett sådant arbete bör ske i samverkan med pågående fördjupning i Ulleråker samt kommunens övergripande strategiarbete för Uppsalaåsen och Fyrisån.	PBN
Nämnden gör bedömningen att det finns stora utmaningar i detta arbete och att mobilitetsarbete i varje enskilt utvecklingsområde, i nära samverkan med kommunens övergripande trafikstrategi, måste fortgå.	PBN
Viktigt att säkerställa goda förutsättningar för vårdcentralverksamheter i tillräcklig omfattning. En kontinuerlig dialog för att hitta rätt lokalisering och dimensionering är central.	Region Uppsala
Viktigt att i kommande planering beakta behov och förutsättningar för att kunna bedriva en effektiv ambulansvård.	Region Uppsala
För att ytterligare säkra tillgången på färdiga skolor och förskolor inom Södra staden är det av vikt att befintliga byggnader utreds som möjliga skolbyggnader.	Utbildningsförvaltningen
Bäcklösadiket korsar planområdet och kommer att vara mycket viktig för avledning av dagvattnet då planområdet exploateras. I den fortsatta planeringen är det viktigt att bibehålla den buffert runt diket som avsatts i den fördjupade översiktsplanen. Resultatet från den planerade dagvattenplanen för Bäcklösaområdet behöver användas i den fortsatta planeringen för att säkerställa att MKN uppnås.	Uppsala Vatten
En sammanvägd riskbedömning för hela Uppsalaåsen med strategier för att bevara åsen som vattenreservoar måste tas fram.	UPS
En tjänstemannakontakt för inkludering av en 4H-gård i den sammantagna planeringen av Södra staden inrättas.	4H
En 4H-gård innefattas i investeringsvärdena inom såväl grönstruktur som social infrastruktur.	4H

Sammanfattning:

En mängd aspekter av vitt skilda slag som bör arbetas vidare med lyfts fram: samarbete med Mälarens vattenförbund, ledande elbilstad, grönytefaktor, samarbete med kompetens inom miljöteknik på SLU, samlokaliseringsstrategier för social infrastruktur, ytterligare hänsyn till riksintresset för kulturmiljö, mellankommunala frågor, hantering av förorenad mark vid planering, strategi för att öka säkerhet samt beredskap för klimatförändringar, strategi för bevarande, utveckling och skötsel av naturområden, dagvattenplan för Södra staden, mobilitetsarbete, säkerställa goda förutsättningar för vårdcentralverksamheten, beaktande av effektiv ambulansvård, säkra tillgången på skolor och förskolor, utvecklingen av marken närmast Bäcklösadiket, sammanvägd riskbedömning åsen och 4H –gård. Handelskammaren påpekar behovet av förtroendefullt samarbete och förutsebarhet och stabila spelregler

Förvaltningens kommentarer:

Frågor som rör Mälarens vattenförbund och Uppsala som ledande elbilstad avgörs inte i denna FÖP.

Grönytefaktor är ett verktyg som när så bedöms lämpligt kan användas i markanvisningsprocesser och i planläggningskedan för att stärka ekosystemtjänster. Bedömningen görs bäst i varje enskilt fall.

Planen lyfter under avsnittet *Prioriteringar och principer* fram att samverkan och samarbete är centralt för det fortsatta arbetet med att utveckla Södra staden. Se även under förvaltningens kommentarer under *Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer/Synpunkter instanser ovan.*

Förvaltningen välkomnar samarbete med universiteten i arbetet med att utveckla hållbara lösningar i samhällsbyggandet. Frågan om kretsloppslösningar behandlas på en generell nivå i Översiktsplan 2016. Frågan är inte helt enkel eftersom det är många frågor som måste utredas; finansiering, ansvar, reningseffekter (hur förhindras till exempel spridning av antibiotika) et cetera. Kungsängsverket ska klara stadens expansion fram till år 2050.

Frågor som rör samlokaliseringsprinciper för social infrastruktur och andra kostnader såsom eventuella 4H-gårdar behandlas i kommunens mål- och budgetprocess och behandlas inte i FÖP: en.

I arbetet med att utveckla södra staden kommer avvägningar gentemot riksintresset för kulturmiljö göras kontinuerligt i takt med att planerna blir mer konkreta och därför lättare att relatera till riksintresset. Riktlinjerna i översiktplanens del B är utgångspunkten i detta arbete. Kommunikativa eller informativa åtgärder kan bli aktuella.

Planen bör i genomförandeavsnittet kompletteras med ett förtydligande om mellankommunala kopplingar vad gäller vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning. Hantering av förorenad mark ingår i rutiner och mallar vid planläggning.

Översiktsplan 2016 lyfter särskilda insatser som ska göras de närmaste åren. Att ta tillvara naturen är ett av de områden som är särskilt viktiga. Insatser i närtid är att utveckla park- och grönområden och stärka och utveckla ekosystemtjänster och gröna strukturer. FÖP: en informerar om att uppdrag finns angående grönstrukturplanering och ekosystemtjänster i kapitlet om kommande processer/grönstruktur.

En strategi för säkerhet och beredskap för klimatförändringar görs inte inom ramen för FÖP: en. Översiktsplan 2016 lyfter detta som en prioritering. Ett arbete med att ta fram ett kommunalt klimatanpassningsprogram pågår. I arbetet med denna plan har klimatförändringar beaktats på olika sätt.

En fördjupande dagvattenutredning för Södra staden har tagits fram. Den kommer att vara vägledande för fortsatt planering och för hur dagvatten ska hanteras på systemnivå inom Södra staden. FÖP: ens grönstruktur syftar till att bevara större ytor för gemensamma anläggningar, där dagvattenhantering kan vara en del. Angående övergripande strategi för Uppsalaåsen, se förvaltningens kommentarer under *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* samt under *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden/Synpunkter instanser* ovan.

Planens avsnitt om mobilitet syftar till att ge förutsättningar för systematiskt arbete med mobilitet och för detaljerade mobilitetsplaner i kommande skeden.

Angående social infrastruktur som till exempel vårdcentraler, se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden - generellt/Synpunkter instanser* ovan.

Framkomlighet för räddningstjänstens fordon ska alltid beaktas vid planläggning.

Avvägningar om befintliga byggnader kan användas för nya ändamål sker i detaljplaneskedet.

Angående en 4H-gård bör dialog inte ske inom ramen för arbetet med denna plan. Planen hindrar inte en utveckling av en 4H-gård vid Malma gård.

Synpunkter privatpersoner

Malma gård klan utvecklas till ett kunskapscentrum för djurhållning, odling, friluftsliv och kulturhistoria - samarbetet mellan kommunen, F-H, friluftsförbundet, skolor, SLU, UU m.fl.	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

En 4H gård vid Malma gård kan tillföra stora värden för Södra staden. FÖP: en tar dock inte ställning till vilken eller vilka verksamheter som kan etableras vid Malma gård.

Planens konsekvenser

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen kompletteras under avsnittet *Riktlinjer/Vatten* med information om att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar* i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån. Den samlade bedömningen kompletteras med den kommunalekonomiska delen av konsekvensbeskrivningen.

Synpunkter instanser

Vi vill sätta press på att ta fram en konkret beskrivning av det faktiska arbetet som kommer att göras för att skydda Uppsalaåsen som vattentäkt, inklusive den kalkyl för hur mycket dyrare det skulle bli med en reservlösning.	Centerpartiet
Avloppshanteringen som planförslaget medför ska ingå i bedömningen av hur föreslagen exploatering påverkar MKN.	Länsstyrelsen
Planen innebär ett kraftigt ökat nyttjande av området närmast Fyrisån vilket medför risk för att MKN God ekologisk status inte kan uppnås med avseende på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Kommunen behöver beskriva hur planen påverkar den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn i de berörda vattenförekomsterna. Det saknas en beskrivning av miljökonsekvenser vid en ökad fysisk exploatering i och längs ån.	Länsstyrelsen
Vid ökad belastning finns risker för breddning vid reningsverket och därmed risk för breddning vid reningsverket och därmed risker för dricksvattenförsörjningen i Stockholm.	SLL
På sid 91 i den samlade hållbarhetsbedömningen saknas den ekonomiska basen för utvecklingen helt.	Handelskammaren

Förvaltningens kommentarer:

I arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande) tas förslag till skyddsåtgärder fram för att minimera påverkan på grundvattnet i Uppsalaåsen. Kalkyl för hur mycket dyrare en reservlösning skulle bli behandlas inte i denna FÖP. Uppsala vatten arbetar med att ta fram en vattenförsörjningsplan. Ett sådant arbete kan omfatta eventuella alternativa dricksvattenkällor. Se även förvaltningens kommentarer under *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* och *Utvecklingsområden/Synpunkter instanser* ovan.

Området längs ån ska utgöras av grönområde och inte exploateras. Planen kompletteras dock under avsnittet *Riktlinjer/Vatten* med information om att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar* i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån. Frågan kommer även att hanteras i *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*.

Frågan om breddning vid reningsverket löses inte i denna FÖP utan inom ramen för den övergripande översiktliga planeringen. Reningsverket har enligt Översiktsplan 2016 så gott som tillräcklig kapacitet för att möta kommunens utveckling fram till 2060. En begränsad utbyggnad kan bli aktuell. Enligt uppgifter från Uppsala Vatten innebär nuvarande miljötillstånd att kommunen högst får släppa ut 10 mg/l BOD, 0,25 mg/l P och 10 mg/l N alternativt uppnå 70 % avskiljning (inklusive retention i recipienten). Kungsängsverket har en mycket bra reningseffekt och vi ligger långt under dessa maxvärden. Vi kommer, enligt Uppsala Vatten, inte att öka halterna när staden växer. Hur detta påverkar MKN beror på bland annat på teknik och flöde. Med bättre reningstekniker och ett minskat flöde minskar utsläppet till recipient. Enligt uppgifter från Uppsala Vatten har flödet stadigt gått ner, bland annat på minskat tillskottsvatten och en minskad vattenförbrukning. De senaste 30 åren har mängderna av kväve och fosfor som släpps ut i recipient stadigt minskat.

Genom ett förbiseende har den kommunalekonomiska delen av konsekvensbeskrivningen inte lagts till den samlade bedömningen. Detta korrigeras till antagandet.

Synpunkter privatpersoner

Det nämns inte i konsekvensanalysen att en minskning av tillgängliga grönområden är en fara för folkhälsan.	2 yttranden
---	-------------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* ovan.

Miljöbedömning enligt 6 kapitlet Miljöbalken

Förvaltningens förslag till revideringar

Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* bör kompletteras med de tre viktigaste principerna för gestaltning av Dag Hammarskjölds väg och miljöerna runt gatan som programmet identifierar (axialitet, rytm, värdighet/karaktär). Planen bör också kompletteras med hänvisningar till gestaltungsprogrammet för Dag Hammarskjölds väg.

Synpunkter instanser

Planen saknar ett helhetsperspektiv för Riksintresse kulturmiljövård Uppsala stad som behandlar den kumulativa effekten avseende negativ påverkan på riksintresset. Den långsiktiga risken för påtaglig skada på.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen anser att kommunen ska bedöma vilka konsekvenser genomförandet av den fördjupade översiktsplanen kan få för människors hälsa i ett kort, medellångt och långt tidsperspektiv (minst hundra år). Kumulativa effekter ska beskrivas på grund av föroreningar har påträffats i uttagsbrunnar. En riskanalys av hälsorisker bör göras för områden där infiltrationen har kort tid till uttagsbrunnar.	Länsstyrelsen
MKB: n, sid 11. SMM håller inte med om att Miljömål nr 6 Säker strålmiljö skulle vara relevant för att kunna påverkas med avseende på planens genomförande.	Strålsäkerhetsmyndigheten
Konsekvenser på längre sikt (minst 100 år) och kumulativa effekter av den växande staden måste inkluderas i MKB.	UPS

Förvaltningens kommentarer:

Översiktsplan 2016 (del B) beskriver hur riksintresset för kulturmiljö ska tas tillvara från ett helhetsperspektiv. Ett gestaltungsprogram för Dag Hammarskjölds väg har tagits fram. Programmet

syftar till att bidra med helhetsperspektivet för riksintresset. Gestaltningssystemet lyfter viktiga principer för hur området i stort kan utvecklas med hänsyn till kulturmiljövärdet. FÖP: en behandlar innehållet i utvecklingsområdena schematiskt och översiktligt. Det går inte att bedöma påverkan på värden utan att veta mer konkret vilken markanvändning som ska utvecklas. Kommunen genomför en studie av Dag Hammarskjölds väg och gatan studeras även inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*. Dessa utredningar samordnas och gestaltningssystemet utgör ett underlag för dessa arbeten. Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark -och vattenområden* bör kompletteras med de tre viktigaste principerna för gestaltning av Dag Hammarskjölds väg och miljöerna runt gatan som programmet identifierar (axialitet, rytm, värdighet/karaktär). Planen bör också kompletteras med hänvisningar till gestaltningssystemet för Dag Hammarskjölds väg.

Miljökonsekvensbeskrivningen hanterar på ett övergripande plan kumulativa effekter för påverkan på dricksvattentäkten. Den samlade belastningen bedöms medföra större risk för negativ påverkan. Av planförslaget framgår tydligt att risk för infiltration till Uppsalaåsens grundvatten alltid ska beaktas vid all förändring av markanvändning. Se även förvaltningens kommentarer under avsnitten *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* och *Utvecklingsområden/Synpunkter instanser* ovan.

Miljömål nr 6 konsekvenser på längre sikt (100 år) var inte med i den avgränsning som gjordes för uppdraget och som godkändes av Länsstyrelsen. Miljömål nr. 6 har inte inkluderats i miljöbedömningen.

Synpunkter privatpersoner

Innan fler bostäder byggs måste säkerheten, tryggheten och den sociala stabiliteten i området öka väsentligt.	
Konsekvenser för människors hälsa av förtätning och minskad yta naturområde saknas.	
Det är anmärkningsvärt att beräkningar endast gäller för grövre partiklar och de farligare PM 2,5 nämns inte alls. Luftkvaliteten kommer att försämrats på grund av ökad trafik trots bättre kollektivtrafik.	

Förvaltningens kommentarer:

Planeringen i Södra staden och i övriga Uppsala stad eftersträvar att skapa närhet. Med närhet menas att människor har nära till varandra och till stadens funktioner vilket skapar förutsättningar för en ökad trygghet. I de olika utvecklingsområdena är ambitionen att vid ny bebyggelse eftersträva en struktur som skapar möjligheter för rörelse, möten och blandning av funktioner vilket har en trygghetsskapande effekt. Kommunen arbetar i samverkan med andra organ till exempel polisen med olika trygghetsskapande och sociala frågor. Sociala aspekter som trygghet, säkerhet och social stabilitet har inte berörts i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB: n), vars fokus ligger på miljökonsekvenser.

Angående konsekvenser för människors hälsa kopplat till grönområden se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* ovan.

Tillgänglig underlagsrapport var avgränsad till PM10. PM 2,5 kommer att omnämnas i den särskilda sammanställningen av miljöbedömningen, dock finns inga beräkningar gjorda för dessa partiklar.

Kommunalekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör under avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur* kompletteras med information om att allmänna parkeringar kan tillkomma.

Synpunkter instanser

Det är viktigt att under avsnittet kommunalekonomiska konsekvenser redovisa en översiktlig kalkyl på kostnaden för parkering. Upprepar vikten av att förslaget redovisar mer ingående vad den tilltänkta exploateringen medför vad gäller ytbehov och kostnad för anläggandet av parkering för både cykel och bil. Detta bör redovisas under kapitlet för genomförande under avsnittet Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur.	Uppsala parkerings AB
--	-----------------------

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en redovisar ramarna för mark- och vattenanvändning i ett översiktligt perspektiv. Stora delar av det som kommer att hända inom utvecklingsområden kommer att klargöras i kommande skeden. Parkeringsanläggningar i samband med utbyggnad bekostas normalt av exploitörer både finansiellt och ytmässigt. Behovet av och kostnader för allmänna parkeringar är en viktig fråga. En sådan kalkyl rörande allmänna parkeringsplatser som efterfrågas skulle bli mycket grov och osäker eftersom planen är så allmänt hållen vad gäller exploateringsgrad. Sådana utredningar sker lämpligen i senare skeden som i planprogram eller vid detaljplaneplanläggning. Kraven på parkeringsplatser är reglerade i kommunens parkeringsnorm. Planen bör under avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur* kompletteras med information om att allmänna parkeringar kan tillkomma.

Bilagor

Synpunkter instanser

Radonförekomst skall framgå av en slutgiltig översiktsplan.	UPS
I del A, bilaga 5 vill SVA för tydlighets skull bekräfta att kartan korrekt anger transportvägen för smittfarligt gods men det står emellertid "Transport med farligt gods"	SVA
SVA: s förbränningsanläggning kan uppfattas som störande vilket bör beaktas vid planering.	SVA

Förvaltningens kommentarer:

Radonmätningar kommer att behöva göras i samband med detaljplanering. Översiktliga underlag ger inte tillräcklig kunskap om strålning och kan i värsta fall leda till att detaljerade undersökningar inte görs. I begreppet farligt gods ingår Klass 6.2 Smittförande ämnen. Skyddsavstånd inom Södra staden fastställs vid planläggning. Görs ett planprogram för Ultuna bör detta behandlas i programmet. Verksamheter med störande effekter framgår av bilagan *Miljö, hälsa och säkerhet*.

Kartor

Förvaltningens förslag till revideringar

Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* kompletteras så att det framgår att det område SGU skriver om behöver studeras noggrannare på grund av de särskilda förutsättningarna inom det området. Kartan bör även kompletteras med ny information som framkommit i arbetet med Ulleråker. FÖP: en bör kompletteras med översiktskartan från utredningen *Sårbarhetsklassning*

Åsens grundvatten. Deponin invid Fyrisån, som Länsstyrelsen skriver om, bör läggas till i kartan *Miljö, hälsa och säkerhet*. Teckenförklaringen på de kartor där hållplatser för kollektivtrafik redovisas bör kompletteras med texten "(ungefärligt läge)" för de hållplatslägen som anges på alternativa sträckor. Teckenförklaringen på kartan på sid 69 i utställningshandlingen bör kompletteras så att det framgår att även de alternativa sträckningarna för kollektivtrafik söder om Ulleråker är kapacitetsstarka.

Synpunkter instanser

Till planhandlingen finns det en bilaga som heter: Miljö, hälsa och säkerhet, bilaga 5. Nämnden anser att kartan bör kompletteras med en beskrivning av buller- och luftsituationen för att grafiskt komplettera den information som finns i miljökonsekvensbeskrivningen.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Sårbarhetsutredning kan behöva revideras i de sydöstra delarna av området, se SGU: s yttrande	Länsstyrelsen
Den föreslagna våtmark som redovisas som sista reningssteg för dagvatten ligger precis intill områden som klassas som extremt sårbara och med stark hydraulisk koppling till åsen. Riskerna för grundvatten beskrivs ej i planen.	Länsstyrelsen
Kommunen behöver ta fram en riskbedömning som utreder hur mycket fosfor och andra ämnen som kommer att ackumuleras i den våtmark som planeras som sista steg dagvattensystemet med hänsyn till översvämningsområde längs Fyrisån. Utredningen behöver visa vilka åtgärder som krävs för att hindra att oönskade och skadliga ämnen som lagrats i våtmarken spolats ut vid högvatten. Kommunen har inte visat att placeringen av våtmarken är lämplig med hänsyn till MKN.	Länsstyrelsen
Den karta över förorenade områden som finns i planförslaget bör kompletteras så att den visar utbredning av den deponi som är belägen längs med Fyrisåns västra sida.	Länsstyrelsen
Campus Ultuna bör ritas ut som en hållplats och inte som en alternativ placering.	Region Uppsala
Hållplatsen vid Bäcklösa bör placeras närmare Dag Hammarskjölds väg.	Region Uppsala
Det är viktigt att kopplingen till Ultuna genom Ulleråker ritas ut som kapacitetsstark sträckning.	Region Uppsala
Det är främst det sydöstra området L1 i PM Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten, s 9 som borde revideras för att bättre spegla de hydrogeologiska förhållandena.	SGU

Förvaltningens kommentarer:

Buller hanteras i PM trafikbuller och PM luftkvalitet. Dessa redovisar typsektioner. Kartredovisning i FÖP: ens skala är inte meningsfull. Bullerutredningar med mera görs vid planläggning.

Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* kompletteras så att det framgår att det område SGU skriver om behöver studeras noggrannare på grund av de särskilda förutsättningarna inom det området. FÖP: en hänvisar tydligt till denna utredning för fortsatt planering i Södra staden. Kartan bör även kompletteras med ny information som framkommit i arbetet med Ulleråker. FÖP: en bör kompletteras med översiktskartan från utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten*.

Våtmarken i kartbilagan redovisades i utställningshandlingen på grund av ett förbiseende. En ny lösning av dagvattenhantering för Södra staden på systemnivå har tagits fram för Södra staden. Dagvattenutredningen för Södra staden som tagits fram inför antagandet innehåller inte en sådan våtmark.

Deponin invid Fyrisån som Länsstyrelsen skriver om läggs bör läggas till i kartan *Miljö, hälsa och säkerhet*.

Kommunen har en databas där geografiskt avgränsade förordnanden och andra formella planeringsunderlag finns redovisade. Dessa ska tillämpas tillsammans med översiktsplanens inriktningar för mark, vatten och bebyggelse respektive de generella riktlinjerna. Underlag tillhandahålls av olika myndigheter där även kommunen ingår.

iÖP redovisar de planeringsunderlag som påverkar tillämpningen av Översiktsplan 2016. I denna ingår bland annat platsbestämd förorenad mark. Om deponin invid Fyrisån som Länsstyrelsen skriver om finns i det digitala underlag kommunen har fått av Länsstyrelsen läggs den in i kartbilagan *Miljö, hälsa och säkerhet*.

Läget för hållplatser är ungefärligt och har inte detaljstuderats, det görs inom projektet *Kunskapsspåret*. Se även förvaltningens kommentarer under *Transportinfrastruktur och mobilitet – Kollektivtrafik/Synpunkter instanser* ovan. Teckenförklaringen på de kartor där hållplatser för kollektivtrafik redovisas bör kompletteras med texten "(ungefärligt läge)" för de hållplatslägen som anges på alternativa sträckor. Teckenförklaringen på kartan på sid 69 i utställningshandlingen kompletteras så att det framgår att även de alternativa sträckningarna för kollektivtrafik söder om Ulleråker är kapacitetsstarka.

Synpunkter privatpersoner

Gällande planläge för tänkta utvecklingsområden bör redovisas.	
--	--

Förvaltningens kommentarer:

En redovisning av gällande planläge skulle bli för omfattande att ta med i FÖP: en. Materialet skulle dessutom till delar snabbt bli inaktuellt.

Övrigt

Förvaltningens förslag till revideringar

Planförslaget bör revideras på ett antal ställen med utgångspunkt i de förslag till konkreta revideringar som framförs i bilagan till SLU: s synpunkter. Revideringarna syftar till att förtydliga SLU: s verksamheter och dessas behov av näraliggande jordbruksmarker.

Synpunkter instanser

Skolklassernas storlek ska regleras.	Centerpartiet
En mängd konkreta förslag på hur olika textavsnitt kan revideras/kompletteras för att spegla SLU: s synpunkter framförs i en bilaga till SLU: s yttrande. Dessa förslag handlar huvudsakligen om vikten av att ta hänsyn till SLU: s särart med behov av näraliggande jordbruksmark för forskning, försök, demonstration och undervisning, behovet att värna jordbruksmark överlag och i staden samt hur detta på olika sätt bör lyftas fram i planen. I bilagan framförs även att ny bro över Fyrisån inte ska ligga i linje med Ultuna allé samt en uppmaning att yttersta försiktighet ska iakttas vad gäller exploatering i områden med mer än marginell hydrologisk kontakt med Uppsalaåsen.	SLU: bilaga 3 institutioner och företrädare

Förvaltningens kommentarer:

Skolklassers storlek är en fråga som inte behandlas i FÖP: en. Den avgörs bäst i andra sammanhang.

Planförslaget bör revideras på ett antal ställen med utgångspunkt i de förslag till konkreta revideringar som framförs i bilagan till SLU: s synpunkter. Revideringarna syftar till att förtydliga SLU: s verksamheter och dessas behov av näraliggande jordbruksmarker. Avvägningar rörande ianspråktagande av jordbruksmark för stadsbebyggelse gällande södra staden har redan gjorts i Översiktsplan 2016. Konsekvenserna av dessa avvägningar framgår av Översiktsplan 2016, Del C Konsekvensbeskrivning. Angående synpunkten som om läget för ny bro över Fyrisån, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Transportinfrastruktur och mobilitet – kollektivtrafik/Synpunkter instanser* ovan. Angående synpunkten som rör exploatering på Uppsalaåsen, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Utvecklingsområden generellt/Synpunkter instanser* ovan.

Synpunkter privatpersoner

En FÖP i denna form är helt oacceptabel och behöver göras om och presenteras för medborgarna igen.	9 yttranden
Alla medel bör tillgripas för att överbygga barriärerna ån och järnvägen. Bygg en attraktiv åpark i hamnen. Förslaget till stor idrottsarena feltänkt plats. Istället Å-park med stor gästhamn med restauranger m fjärrkontakt med Flottsund (båt, spår, cykel). Gräv ut stora partier av Kungsängens industrimark och delar av Boländerna och säkra för vattendränkning. Lagg Resecentrum på en bro. Uppsala borde få större andel småhus i attraktiva format och lägen	
Den gamla landsvägen kan lämpligen kallas "den gamla häradsvägen från vadet vid Flottsunde till slottet.	

Förvaltningens kommentarer:

Namnet på vägen ändras inte i planen då det inte förenklar förståelsen av planen.

En fördjupad översiktplan utformas efter de behov som kommunen har av att fördjupa den kommunövergripande översiktsplanen. Formen för hur planen presenteras regleras inte i lagstiftningen. Förslag om åtgärder utanför planområdet behandlas inte i denna plan.

Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden - med kommentarer

- Planen bör kompletteras med en kort information om Uppsalapaketet och Södra stadens del i det.
- Kartorna *Mark- och vattenanvändning*, *Utvecklingsområden* (s 35), *Grönstruktur* (s 49) och *Plankarta* (A3) bör ges ny layout med flygbild i botten och anpassad grafik/färger efter det för att öka läsbarheten.
- Kartan som redovisar genomförandet bör revideras. Genom ett förbiseende förlades den del av Bäcklösa som ligger söder om detaljplanen i Bäcklösa som nu genomförs inte i etapp 2 i utställningshandlingen. Kartan revideras så att detta område ligger i etapp 2.
- Nya bedömningar där hänsyn tagits till att utbyggnaden tydligare bör stödja genomförandet av Ultunalänken och projektet Kunskapsspåret visar att etappindelningen bör justeras. De delar av etapp 3 i utställningsversionen som ligger söder om och strax norr om Ultunaallén är så strategiskt belägna i förhållande till Ultunalänken att de bör läggas i samma etapp som broförbindelsen, det vill säga i etapp 2. Den södra delen av området som innefattar Green

innovation park bör förläggas i etapp 2 för att ge handlingsfrihet för broförbindelsen. Delar av det området kan byggas ut under etapp 1 om läget för den nya länken över Fyrisån är definitivt bestämt. De mellersta delarna av Malma bör förläggas i etapp 3 eftersom de bör byggas ut först när de norra och södra delarna är utbyggda. De södra delarna av Malma bör förläggas i etapp 1. Angående Malma se vidare under förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – Bäcklösa/Synpunkter instanser*. Planen bör också kompletteras med en formulering om förhållandet att ett område som förläggs i en viss etapp innebär att det är fullt utbyggt i den etappen, men att delar av området kan byggas ut tidigare. Dessa förändringar av etappindelningen innebär att även antalet bostäder per etapp bör justeras. I etapp 1 bör de justeras från cirka 15 000 till cirka 17 000, i etapp 2 från cirka 5 000 till drygt 4 000 och i etapp 3 från cirka 5 000 till cirka 3 000.

- Gränsen för naturreservatet för Årike Fyris som ska beslutas under våren 2018 bör ersätta den gräns som visats i planen fram till utställningen. Den gräns som finns framtagen när denna plan tas upp för beslut läggs in i planen. Eventuella justeringar i reservatsgränsen efter det att denna plan passerat kommunstyrelsen får göras inför antagandet.
- Avsnittet om utvecklingsområdet Ultuna bör kompletteras med en text som informerar om att utvecklingsområdets utbredning mot Ultuna hamn kan justeras i och med att reservatsgränsen flyttas men att justeringen ska göras med hänsyn till reservatet och andra värden på platsen. Det bör också framgå att gränsen för exploatering fastläggs vid planläggning och att om planläggning inleds med ett planprogram så bör programmet hantera denna fråga.
- Eftersom gränsen mellan grönområdet längs Fyrisån vid Ultuna hamn och utvecklingsområdet Ultuna utgörs av en preliminär gräns överenskommen med SLU år 2010 för det planerade naturreservatet Årike Fyris bör texten kring utvecklingsområdets utsträckning förtydligas. Avsnittet om utvecklingsområdet Ultuna bör därför kompletteras med en text som informerar om att utvecklingsområdets utbredning mot Ultuna hamn kan justeras om den planerade reservatsgränsen flyttas men att justeringen ska göras med hänsyn till reservatet och andra värden på platsen. Det bör också framgå att gränsen för exploatering fastläggs vid planläggning och att om planläggning inleds med ett planprogram så bör programmet hantera denna fråga.
- Text om lägen för särskilt värdeäta stadsmiljöer inom Ultuna bör utgå eftersom denna fråga beror av var kollektivtrafikstråken hamnar. Beslut om detta finns inte i dagsläget.
- Hållplatsläget vid Ångströmlaboratoriet bör justeras något eftersom läget i Lägerhyddsvägen är det minst sannolika. Detta har framkommit inom ramen för projektet *Kunskapsspåret* under våren 2017.
- Läget för kollektivtrafikstråket söder om hållplatsen i södra Ulleråker bör justeras för att överrensstämma med de nya alternativa sträckningar som studeras inom ramen för Ulleråkersprojektet. Spårläget ändrar riktning söder om det planerade centrala torget i Ulleråker, från rakt söderut, till en diagonal sträckning där man kan nyttja gamla banvallen för att sedan ansluta till Ulls väg eller mellan Travbanan och SVA med så små svängradier som möjligt. Detta skapar möjlighet till en bättre bebyggelsestruktur i Ulleråker och möjlighet till en rationellare utveckling av Ultunafältet.
- Bilagorna bör kompletteras med en karta som visar naturvärden. Bilagorna 3. *Markägoförhållanden* och 4. *Pågående planer och större projekt* bör utgå då markägoförhållanden kan förändras och upplysningar om pågående planer och projekt snabbt blir inaktuella. Under samråd och utställning har dessa kartor funnits med för att underlätta för de som vill lämna synpunkter på planförslaget.
- Avsnittet *Området och sammanhanget* flyttas bör läggas samman med de bilagor som behålls till ett avsnitt som heter *Utgångspunkter Bilagan 6*. Strukturbärande element bör revideras så att den liksom övriga bilagor som behålls endast innehåller nuläge. Information om planerade hållbarhetscentrum som inte ingår i pågående projekt bör istället beskrivas

kortfattat i text på lämplig plats i planen.

- Avsnittet om Malma Hammarby-Bäcklösa-fältet-Stadsskogen bör kompletteras med en upplysning om att avledning av dagvatten från Rosendal söder om Vårdsätravägen bör samordnas med stadsutvecklingen söder om gatan.
- Planen bör kompletteras med en formulering om att Solvallsparken bör breddas något mot väster.
- Planen bör kompletteras med aktuell information från Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden. Systemlösningen för dagvatten presenteras på en egen karta. Texterna om vattenmiljö/vattenhantering under *avsnitten Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* och *Kommande processer* bör justeras med utgångspunkt i att en dagvattenutredning för Södra staden tagits fram efter utställningen: Avsnitten bör också redigeras så att de renodlas i förhållande till varandra.
- Avsnittet om Bäcklösadiket bör uppdateras med utgångspunkt i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.
- Texten om va under avsnittet kommunalekonomiska konsekvenser bör uppdateras.
- Vissa texter om dagvattenlösningar i avsnittet Utvecklingsområden bör revideras eller utgå så att de stämmer överrens med *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.
- I avsnittet om dagvatten som planen bör kompletteras med bör de stadsbyggnadsmässiga fördelarna med öppen dagvattenhantering lyftas fram.

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING

UPPSALA KOMMUN

**Särskild sammanställning tillhörande
Fördjupad översiktsplan för Södra Staden i Uppsala**

UPPDRAGSNUMMER 1554212000

Södra staden Fördjupad översiktsplan

2017-09-06

ÖREBRO VATTEN OCH MILJÖ

**TEXT SAMMANSTÄLLD AV:
MARTYNA MIKUSINSKA, SWECO**

Inledning

Enligt miljöbalkens 6 kap 11 § ska en miljöbedömning göras när en kommun upprättar eller ändrar en plan, om dess genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner tillhör planer som alltid bedöms medföra betydande miljöpåverkan.

I miljöbalken 6 kap 16 § anges att miljökonsekvensbeskrivning (MKB) samt synpunkter från samråd och granskningen ska beaktas innan planen antas. Efter antagandet ska kommunen redovisa en särskild sammanställning som är en form av utvärdering av hela arbetet med miljöbedömningen från start till färdig MKB och planhandling.

Den särskilda sammanställningen ska enligt miljöbalken redovisa följande;

- Hur miljöaspekterna har integrerats i planen.
- Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samrådet har beaktats.
- Skälen till att planen har antagits istället för de alternativ som övervägts.
- De åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som planens genomförande medför.

Sammanställningen och planen ska göras tillgängliga för dem med vilka samråd har skett och de ska även informeras om att planen har antagits.

Planeringsförloppet

Den fördjupade översiktsplanen för Södra staden har en ambition att bidra till en hållbar stadsutveckling i Södra staden och föreslår utveckling av stadsbygd, stråk och noder inom sex utvecklingsområden samt grönstruktur och transportinfrastruktur. Utvecklingen är omfattande och möjliggör för uppförande av upp till 25 000 nya bostäder och cirka 10 000 nya arbetsplatser inom Södra staden.

Inom utredningsområdet finns betydande natur- och kulturmiljövärden som har varit viktiga att ta hänsyn till under planeringen.

Planförslaget har genomgått stora justeringar under framtagandeprocessen och antagningshandlingen skiljer sig mycket från samrådshandlingen. Yttranden som framkommit vid samråd, tillsammans med riktlinjer som kommit till stånd vid det parallella framtagandet av ny översiktsplan, har legat till grund för justeringarna.

Hur har miljöfrågorna integrerats i den fördjupade översiktsplanen?

Vid genomförandet av MKB samt under samrådet uppmärksammades många kultur-, natur- och friluftsvärden inom planområdet. Bland annat finns riksintressen för natur- och kulturmiljö, Natura 2000-områden samt vattenskyddsområde.

Uppmärksammade kultur- och naturvärden omnämns på olika sätt i planförslaget. De miljöfrågor som har kunnat hanteras inom ramen för översiktlig planering, såsom översiktliga gränsdragningar förstadsbygd, har hanterats direkt i planförslaget. Beskrivningen av utvecklingsområden har efter samråd utvecklats och kompletterats med upplysningar och hänvisningar gällande särskilda värden eller risker som ska beaktas vid genomförandet av planen.

Vissa frågor blir aktuella i samband med kommande processer såsom detaljplanering eller exploatering. Dessa frågor har lyfts i FÖP:en för att uppmärksamma dess vikt i framtida processer.

I punkterna nedan redovisas några exempel på hur de miljöaspekter som har uppmärksammats i MKB och under samrådet har integrerats i planen:

- En av de främsta miljöaspekterna som lyfts fram i MKB handlar om riskbilden i samband med att utveckla bebyggelse på Uppsalaåsen/Kronåsen. För att minska risken för negativ påverkan på åsen har en fördjupad sårbarhetsanalys och klassning av åsens olika delar inom planområdet tagits fram inför utställning. Vidare har arbetet med en Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden (MÅSEN) initierats. Det framgår av planen att sårbarhetsklassningen och MÅSEN ska ligga till grund för framtida beslut om hur områden kan exploateras. Dagvattenfrågan utreds dessutom inom ramen för en för en fördjupad dagvattenutredning. Utredningen ska på systemnivå visa hur dagvatten ska hanteras inom Södra staden för att MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisån ska kunna uppnås.
- Risken för negativa konsekvenser genom exploatering av grönområden inom planområdet påtalades i MKB. Planförslaget justerades med hänsyn till detta så att tydliga grönstråk bevaras som sammanbinder värdefulla naturområden. Bevarandet av grönstråk är viktigt för den biologiska mångfalden och kan fungera som både livsmiljöer och spridningsvägar för djur och växter. Vidare har planen justerats så att en större del av Kronparken (sydvästra delen) bevaras som grönstruktur i planen istället för bebyggelseutveckling som var föreslaget i samrådsversionen. Även en större yta i sydöstra Ultuna som markerats som utvecklingsområde i samrådshandlingen bevaras som grönområde.
- Behovet av att minska risken för negativ påverkan på Fyrisån påtalas i planen och ingår som en av fem huvudprioriteringar i planen. Lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas där det är möjligt, och det lokala åtgärdsprogrammet för Fyrisån som är under framtagande (LÅPEN) ska användas som ett avgörande underlag vid kommande exploateringar.

2(5)

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING
2017-09-06

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING TILLHÖRANDE
FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR SÖDRA STADEN I
UPPSALA

- Stora delar av Södra staden, bland annat Dag Hammarskjölds väg samt Rosendalsfältet, omfattas av riksintresse för kulturmiljö. Påverkan på dessa värden har påtalats i miljöbedömningen. För att minska negativ påverkan har bland annat ett gestaltningsprogram för Dag Hammarskjölds väg tagits fram och förvaltningens förslag till antagandehandling har kompletterats med viktiga principer för gestaltning av vägen och områden som angränsar till den.

Avvägningar rörande ianspråktagande av jordbruksmark för stadsbebyggelse gällande Södra staden har redan gjorts i Översiktsplan 2016. Konsekvenserna av dessa avvägningar framgår av Översiktsplan 2016, Del C Konsekvensbeskrivning.

Hur har synpunkter från samråd beaktats?

Planförslaget var ute på samråd under perioden från den 15 juni till den 11 september 2016. Under samrådstiden inkom totalt 344 skriftliga yttranden, varav 48 st inkom från remissinstanser och 296 st från privatpersoner. Alla inkomna yttranden och kommunens bemötande av dem finns redovisade i samrådsredogörelsen daterad 2016-10-26.

Efter samrådet genomgick planförslaget en omfattande omarbetning där synpunkter från samråd, samt nya riktlinjer från översiktsplanen, som arbetades fram parallellt med den fördjupade översiktsplanen, infördes i förslaget. Nedan redovisas några exempel på synpunkter från samrådet som har genomförts och integrerats i planen:

- Avvägningen av riksintresset för Uppsala stad tydliggörs och fördjupas genom ett gestaltningsprogram för Dag Hammarskjölds väg.
- Avvägningen av Natura 2000 tydliggörs och fördjupas genom en utredning av spridningsvägar¹.
- Hur miljö kvalitetsnormer tas tillvara fördjupas med identifiering av känsliga infiltrationsområden och riktlinjer för dagvatten.
- Förutsättningar som planen utgår ifrån tydliggörs med en koppling till riksintressen samt befintliga värden för natur, kultur, landskap och social infrastruktur.
- Hälsa- och säkerhetsfrågor ska förtydligas i tillämpliga delar gällande översvämningrisker, klimatanpassning, buller, radon, förorenad mark, miljöfarlig verksamhet, farligt gods, beredskapsfrågor samt geoteknik

Inför utställningsversionen av FÖP för Södra staden har sammantaget sex kompletterande utredningar tagits fram för att få en mer nyanserad bild av miljöfrågor med koppling till grönområden, påverkan på grundvatten, trafikflöden, buller, luftkvalitet, samt kulturmiljövärden.

¹ Framtagen utredning hanterar, utöver Natura 2000, även åverkan på värdefull skog i området som helhet. Den omfattar de arter som skyddas av artskyddsförordningen, vari arter som skyddas inom Natura 2000 ingår.

Efter revidering av samrådsversionen har planen ställts ut mellan den 16 december 2016 och den 3 mars 2017. Under utställningstiden inkom 130 yttranden, varav 42 från remissinstanser, 87 från privatpersoner och ett från ett företag. Även dessa yttranden har bemötts av kommunen och bidragit till vidare bearbetning av planen. Kommunens sammanställning av yttranden från utställningen samt ställningstaganden till dessa yttranden sammanfattas i ett utlåtande (i denna sammanställning har utkast till utlåtande, daterat 2017-06-07 använts som referens).

Skälen till att planen antagits istället för alternativ som övervägts

Under planarbetet har flera förslag till planstruktur tagits fram och förkastats. Upplägget för utvecklingen av Södra staden byggde i samrådshandlingen på två alternativa utvecklingsstråk, medan den i utställningshandlingen uttrycks som en helhet i olika etapper som beror av att olika investeringar i infrastruktur i staden görs. Denna förändring grundades på det under samrådet uttrycktes ett behov av att tydliggöra planens utvecklingsinriktning och koppla noder och stråk till olika skeden i stadsutvecklingen.

Förändringarna i planens struktur och upplägg har gjorts i en iterativ process där samrådsyttranden och resultaten av kompletterande utredningar har varit viktiga parametrar som har påverkat utformningen.

Vidare har en ny översiktsplan varit under framtagande parallellt med arbetet med FÖP:en för Södra staden. Att uppnå samstämmighet mellan planförslaget och ställningstaganden i översiktsplanen samt redan beslutade planer och uppdrag har varit vägledande för utformningen av planen och har lett till att alternativa scenarier har valts bort.

Åtgärder för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan

En stor del av de föreslagna åtgärderna kommer att integreras i kommande planprocesser där miljöpåverkan kan följas och bedömas på en mer detaljerad nivå (liksom vid framtagna detaljplaner inom områdena Ulleråker och Rosendal). En viktig del i arbetet med den fördjupade översiktsplanen har varit att identifiera och beskriva särskilda förutsättningar inom de olika delområdena samt brytpunkter inom följande utvecklingsskeden där dessa förutsättningar behöver följas upp. Detta redovisas under avsnittet "genomförande" i planen och utgör en utgångspunkt för efterföljande planarbeten inom Södra staden.

Vidare har det under planprocessen tagits principbeslut som innebär att kommunen jobbar fram mer underlag och strategier för att kunna hantera den betydande miljöpåverkan i planområdet. Därmed kommer frågor som gäller grund- och ytvatten även styras och övervakas inom ramen för markanvändningsstrategi för åsen (MÅSEN) samt åtgärdsprogrammet för Fyrisån (LÅPEN).

4(5)

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING
2017-09-06

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING TILLHÖRANDE
FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR SÖDRA STADEN I
UPPSALA

Medverkande

Denna särskilda sammanställning har upprättats av konsult Martyna Mikusinska, Sweco Environment. Underlag har inhämtats från samrådsredogörelser samt via samtal med Johan Elfström och Maria Lundholm, nuvarande respektive tidigare projektledare för den Fördjupade översiktsplanen för Södra staden.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Samhällsutvecklingsenheten
Johanna Boman
010-22 33 227
Johanna.boman@lansstyrelsen.se

GRANSKNINGSYTTRANDE 1 (11)

2017-04-27

Dnr: 401-8003-16

Uppsala Kommun
Sodrastaden@uppsala.se

Granskning av fördjupad översiktsplan för Södra staden, Uppsala kommun, Uppsala län

Inledning

Uppsala kommun har översänt ett förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 12 § Plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Länsstyrelsen lämnade den 26 oktober 2015 ett yttrande över samrådsförslag till den fördjupade översiktsplanen (dnr 401-3258-15).

Under utställningstiden har förslaget remitterats till statliga myndigheter. Försvarmakten, Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), Statens geotekniska institut (SGI), Trafikverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har inkommit med yttranden under granskningstiden, se bilaga 1-6. Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB), Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och Naturvårdsverket (NV) har meddelat att de avstår från att svara.

Granskningsgrunder

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett strategiskt instrument som statliga myndigheter måste förhålla sig till i sina beslut gällande samhällsbyggnadsfrågor. Länsstyrelsen ska därför i granskningsyttrandet, i enlighet med 3 kap. 16 § PBL, ange om kommunens förslag till översiktsplan:

1. inte tillgodoser **riksintressen** enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (MB)
2. kan medverka till att en **miljökvalitetsnorm** enligt 5 kap. MB inte följs
3. redovisar områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (**LIS-områden**), som inte är förenliga med 7 kap 18e § första stycket MB
4. inte har samordnats på lämpligt sätt gällande användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner (**mellankommunala frågor**)
5. omfattar en bebyggelse eller ett byggnadsverk som är olämpligt med hänsyn till människors **hälsa eller säkerhet** eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 3 kap. 20 § PBL ska Länsstyrelsens granskningsyttrande fogas till den antagna översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

Granskningspunkter

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att planförslaget är förtydligt jämfört med samrådshandlingen bland annat vad gäller riktlinjer samt etappindelning för genomförandet.

Länsstyrelsen ser positivt på de prioriteringar som anges för utvecklingen inom planområdet och vill poängtera vikten av att intentionerna i prioriteringarna genomsyrar den fortsatta planeringen i Södra staden. En av prioriteringarna är att ”värna och utveckla vattenmiljöerna”. Länsstyrelsen anser att pågående och kommande utredningsarbete såsom markanvändningsstrategi för Uppsalaåsen, riskbedömning angående påverkan på grundvattnet, mark- och dagvattenstrategi kommer att behövas som stöd för den prioriteringen. De kommer att vara viktiga underlag för att kunna bedöma var inom Södra staden det är möjligt, respektive inte möjligt, att bygga, infiltrera dagvatten m.m. och vilka skyddsåtgärder som måste vidtas i de olika utvecklingsområdena. Eftersom dessa underlag inte har tagits fram inför granskningen av den fördjupade översiktsplanen kommer dessa bedömningar att behöva göras i samband med detaljplaner i området.

Länsstyrelsen anser, utifrån befintliga underlag, att den fördjupade översiktsplanen i dess nuvarande utformning innebär oacceptabla risker för grundvattnet i åsen. Det gäller främst den byggnation som planeras på och i närheten av åskärnan.

Enligt Länsstyrelsens mening saknar planen ett helhetsperspektiv som behandlar den kumulativa effekten avseende negativ påverkan på riksintresse kulturmiljö. Länsstyrelsen anser därför fortfarande att frågan om den långsiktiga risken för påtaglig skada på riksintresset hänskjuts till detaljplaneskedet.

Länsstyrelsen anser vidare att det i den fördjupade översiktsplanen bör finnas ett resonemang om hur området bör utvecklas om delar av planförslaget inte går att genomföra på grund av motstående intressen eller om den föreslagna broförbindelsen över Fyrisån inte går att anlägga som planerat. Se även Länsstyrelsens granskningsyttrande angående kommunomfattande översiktsplan, daterat den 15 september 2016 dnr 401-3488-16, där synpunkter angående föreslagen bro framförs.

Riksintressen

Dricksvattenanläggningar

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) beslutade den 16 september 2016 att peka ut Uppsalaåsens dricksvattenanläggningar som riksintresse för vattenförsörjning enligt 3 kap. 8 § andra stycket miljöbalken (MB). Riksintresset omfattar brunns- och infiltrationsområden, vattenverk och distributionsanläggningar. Den sammanlagda ytan är 118 ha där ungefär en fjärdedel ligger inom Södra stadens planområde. Områden som är av riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB ska skyddas mot åtgärder som

påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Av HaV:s beslut framgår att grundvattentäkten är en förutsättning för riksintressets långsiktiga nyttjande. Enligt den värdebeskrivning som HaV tagit fram för Uppsalaåsens dricksvattenanläggningar bör risken för att grundvattnet förorenas vid exploatering av infiltrationsytor beaktas särskilt.

I planförslaget redogör kommunen för åsens betydelse som dricksvattentäkt och blivande riksintresse. Åtgärder som kommunen lyfter fram för att värna riksintresset är att bebyggelse på åskärnan ska undvikas så långt som möjligt och att nyexploatering på känsliga delar av åsen ska begränsas i omfattning. För respektive utredningsområde uppges att fördjupade hydrogeologiska studier ska göras inför planläggning. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att även belysa de sammanvägda riskerna och inte bara riskerna kopplat till enskilda planer. Se även yttrande från SGU, bilaga 5.

Länsstyrelsen anser att de åtgärder som kommunen för fram i utställningshandlingen med syfte att skydda riksintresset är alltför översiktliga och otillräckliga, och att kommunen i planförslaget därmed inte har visat att riksintresset tillgodoses.

Den riskbedömning och markanvändningsstrategi som ska tas fram kommer att vara viktiga underlag för att utreda var inom Södra staden det är möjligt, respektive inte möjligt, att bygga, infiltrera dagvatten m.m. och vilka skyddsåtgärder som måste vidtas i de olika utvecklingsområdena. Se även avsnittet om miljö kvalitetsnormer nedan.

Riksintresse kulturmiljövård Uppsala stad

Stora delar av planområdet ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården, Uppsala stad. Motiveringen till riksintresset är en stad starkt präglad av centralmakt, kyrka och lärdomsinstitutioner från medeltid till idag.

De värden inom riksintresseområdet som berörs av planförslaget, och som omnämns i uttrycken för riksintresset, utgörs i korthet av:

1. Centralmaktens och lärdomsstadens bebyggelse och miljöer
2. Kronogodsen med ängsmarker utmed Fyrisån
3. Miljöer och offentliga byggnader som hör samman med funktionen som regementsstad (Polacksbacken med övningsfält i kronparken)
4. Dag Hammarskjölds väg som lång rak tillfartsväg från 1600-talet
5. Stadens siluett från infarter och vägar

Den fördjupade översiktsplanen innebär risk för stora negativa konsekvenser för kulturmiljövården. Länsstyrelsen anser att de riktlinjer och rekommendationer som anges för de olika utvecklingsområdena skiljer sig åt bland annat på grund av om de är detaljplanerade eller inte. Generellt anser Länsstyrelsen att där planering och fördjupade studier ännu inte gjorts är också riktlinjerna för hur de kulturhistoriska värdena ska tas tillvara ännu inte tillräckligt tydliga. De kan inte sägas ge ledning för den medvetna planering och anpassningar som skulle behövas för att mildra den negativa påverkan som planen bedöms medföra.

Enligt Länsstyrelsens mening saknar planen ett helhetsperspektiv som behandlar den kumulativa effekten avseende negativ påverkan på riksintresse kulturmiljö. Länsstyrelsen anser därför fortfarande att frågan om den långsiktiga risken för påtaglig skada på riksintresset hänskjuts till detaljplaneskedet.

Sammantaget instämmer Länsstyrelsen i miljökonsekvensbeskrivningen att det är svårt att se att denna stora negativa påverkan på kulturhistoriska värden i riksintresset går att minska i någon större utsträckning genom åtgärdsarbete.

Länsstyrelsen anser att kommunen i den fortsatta planeringen ska ta ytterligare hänsyn till berörda kulturmiljövärden och landskapsbilden samt även arbeta för att i någon mån uppväga den negativa påverkan som riskerar att uppstå. Det kan handla om att bearbeta förlorade värden till något som stödjer läsbarheten av kvarliggande värden. Exempelvis kommunikativa och informativa åtgärder som stödjer och underlättar läsbarheten av och förståelse för vad som en gång funnits i det som ska bli Södra staden. På så vis kan de stora negativa konsekvenserna på de kulturhistoriska värdena åtminstone delvis uppvägas. I arbetet bör ett samlat grepp eftersträvas.

Totalförsvaret

Länsstyrelsen anser att det ska framgå av den fördjupade översiktsplanen att området ligger inom stoppområde för höga objekt tillhörande Uppsala övningsflygplats, samt att höga objekt (högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse enligt lantmäteriets karta 1:250 000 respektive 20 meter utanför sammanhållande bebyggelse) inte kan uppföras inom området. Se även yttrande från Försvarsmakten, bilaga 1.

Natura 2000

Vad gäller Natura 2000 finns olika formuleringar i planförslaget gällande tillståndsplikt. Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken gäller att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett natura 2000-område. Länsstyrelsen upplyser om att det är en åtgärds påverkan och inte lokalisering som avgör om den behöver föregås av tillståndsprövning.

Naturvård

Riksintresse för naturvården Ultuna källa ligger inom planområdet. I planen görs hänvisning till kommande mark- och dagvattenplan. Länsstyrelsen instämmer med kommunen att påverkan på Ultuna källa är viktig att hantera i detta dokument, samt i den fortsatta planeringen i området.

Friluftsliv

Naturvårdsverket beslutade i december 2016 att peka ut området Norra Mälaren samt nedre delarna av tillflödena Fyrisån och Hågaån (FC 06) som område av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB. Området berör delar av den fördjupade översiktsplanen.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Grundvatten

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen anger som en utgångspunkt att värna och utveckla vattenmiljöer. Utifrån planförslaget samt bifogat underlagsmaterial anser Länsstyrelsen dock att ett genomförande av den fördjupade översiktsplanen skulle innebära risk för att grundvattenförekomstens status försämrans och riskerar därmed att motverka arbetet med att nå god grundvattenstatus i Uppsalaåsen. Länsstyrelsen anser att det i planförslaget inte är visat att MKN för grundvatten kan följas vid planens genomförande.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska redovisa riktlinjer och rekommendationer för säkerställande av MKN för grundvatten vid den fortsatta avvägningen mellan olika intressen. Länsstyrelsen anser att dessa riktlinjer och rekommendationer ska grundas på den efterfrågade riskbedömningen och markanvändningsstrategin. Länsstyrelsen anser att de riktlinjer för utveckling av mark- och vattenområden som kommunen anger i planförslaget är alltför generella och otillräckliga för att säkerställa att MKN för grundvatten följs. För respektive utredningsområde i planförslaget uppges att fördjupade hydrogeologiska studier ska göras inför planläggning. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att även belysa de sammanvägda riskerna och inte bara riskerna kopplat till enskilda detaljplaner. Se även yttrande från SGU, bilaga 5.

Länsstyrelsen anser att den riskbedömning och markanvändningsstrategi som kommunen avser att ta fram är viktiga underlag för att utreda var inom Södra staden det är möjligt, respektive inte möjligt, att bygga, infiltrera dagvatten m.m. och vilka skyddsåtgärder som måste vidtas i de olika utvecklingsområdena. Se även avsnittet om riksintresse för anläggningar för dricksvattenförsörjning ovan och dricksvattenförsörjning nedan.

Länsstyrelsen anser vidare att den mark- och dagvattenplan som kommunen avser att ta fram ska grundas på en samordnad dag- och grundvattenutredning, enligt den rekommendation som lämnas i MKB.

Kommunen har tagit fram en utredning som beskriver sårbarheten för vattentäkten i Uppsalaåsen med avseende på pågående planarbete. Inom Södra staden varierar sårbarheten från Extrem, Stor, Måttlig till Liten. Länsstyrelsen anser att planhandlingarna inte visar att resultatet av sårbarhetsutredningen beaktas. Länsstyrelsen anser att kommunen ska klargöra på vilket sätt utredningens resultat kommer att användas och om planerad bebyggelse kommer att omlokaliseras från områden som har Extrem respektive Stor sårbarhet till områden som är mindre sårbara. Länsstyrelsen anser även att sårbarhetsbedömningen kan behöva revideras, se yttrande från SGU, bilaga 5.

Sårbarhetsutredningen visar vidare att den föreslagna våtmark som planeras som ett sista steg i reningen av dagvatten, ligger i eller åtminstone precis intill områden som klassas som Extremt sårbara. Dessa områden har genomsläpplig mark och har en stark hydraulisk koppling till åsen. Riskerna med våtmarkens placering avseende

grundvatten beskrivs inte i planförslaget. Länsstyrelsen anser att kommunen inte har visat att den föreslagna lokaliseringen av våtmarken är lämplig med tanke på MKN för grundvatten.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det i planförslaget inte är visat att MKN för grundvattenförekomsten följs vid ett genomförande av den fördjupade översiktsplanen.

Ytvatten

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen anger som en utgångspunkt att värna och utveckla vattenmiljöer. Länsstyrelsen anser dock att det i planförslaget inte är klarlagt om och i så fall hur MKN för ytvatten kommer att kunna följas vid genomförande av den fördjupade översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser att den mark- och dagvattenplan som kommunen uppger ska tas fram är ett viktigt underlag för hur dagvatten från de olika utvecklingsområdena ska hanteras, både på en övergripande nivå, för respektive område och som underlag vid framtagande av enskilda detaljplaner, och därmed kan utgöra ett viktigt underlag för hur MKN för ytvatten ska kunna följas. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att dag- och grundvattenfrågor hanteras integrerat i den kommande dagvattenplanen, eftersom infiltration av dagvatten kan stå i konflikt med skydd av grundvattnet i Uppsalaåsen.

Länsstyrelsen anser att avloppshanteringen som planförslaget medför ska ingå i bedömningen av hur föreslagen exploatering påverkar MKN.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska beskriva hur den fördjupade översiktsplanen påverkar den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd* och *underliggande parametrar* i de berörda vattenförekomsterna. Planförslaget innebär ett kraftigt ökat nyttjande av området närmast Fyrisån. Det medför risk att miljö kvalitetsnormen God ekologisk status inte kan nås med avseende på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. I planhandlingarna saknas en beskrivning av miljökonsekvenserna för vattendraget vid en ökad fysisk exploatering i och längs ån. Det står att ”strandskyddsdispens kan behöva sökas för vissa åtgärder”, men det framgår inte vilka åtgärder som planeras. Länsstyrelsen anser att detta ska förtydligas, hur åtgärderna påverkar Fyrisån, samt vilka riktlinjer som behövs för att hänsyn till hydromorfologiska kvalitetsfaktorer ska tas.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunen i en riskbedömning utreder hur mycket fosfor eller andra ämnen som kommer att ackumuleras i den våtmark som planeras som ett sista steg i reningen av dagvatten. Enligt planförslaget ska våtmarken delvis anläggas inom Fyrisåns vattenområde och inom ett område som beräknas att bli översvämmat vid 50- och 100-årsflöden. Utredningen behöver också visa vilka åtgärder som krävs för att förhindra att oönskade och skadliga ämnen som lagrats i våtmarken spolas ut vid översvämningar och därmed påverkar MKN för Fyrisån negativt och/eller Ultuna källa. Beroende på utfallet av riskbedömningen kan det bli nödvändigt att redovisa alternativa lösningar för våtmarken och/eller dess placering. Länsstyrelsen anser att kommunen inte har visat att den föreslagna lokaliseringen av våtmarken är lämplig med tanke på MKN för ytvatten.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det i planförslaget inte är visat att MKN för ytvatten följs vid ett genomförande av den fördjupade översiktsplanen.

Luft

I Planförslaget finns riktlinjer angående transportinfrastruktur och mobilitet som avses bidra till att klara miljö kvalitetsnormerna för luft. Länsstyrelsen instämmer i att det i kommande planprogram och detaljplaner är viktigt att arbeta vidare med denna fråga så att målen i den fördjupade översiktsplanen nås och MKN för luft klaras.

Mellankommunala frågor

Frågor som rör vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning är mellankommunala frågor. Detta behandlas i planförslaget, men Länsstyrelsen anser att denna fråga behöver beaktas i kommande planering, både på en övergripande nivå i t ex mark- och dagvattenplanen och i respektive planprogram och detaljplan. Se även avsnitten om MKN ovan samt Hälsa och säkerhet nedan.

Länsstyrelsen lämnade vid granskningen av översiktsplan 2016 bland annat följande synpunkt angående mellankommunala frågor: "När det gäller infrastruktuursatsningar önskar Länsstyrelsen se ett resonemang kring hur nya stationer, vägar och järnvägar i ett större perspektiv påverkar grannkommuner och regionen." Länsstyrelsen anser att denna synpunkt är relevant även för den fördjupade översiktsplan, eftersom utvecklingen i Södra staden är beroende av utbyggnad av Ostkustbanan och en station i Bergsbrunna.

Hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion

Dricksvattenförsörjning

Såväl den föreslagna utbyggnaden i Södra staden som expansionen i Uppsala i stort är beroende av att det långsiktigt finns god tillgång på dricksvatten. Utbyggnaden i Södra staden riskerar att påverka möjligheten till långsiktigt god dricksvattenförsörjningen negativt. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen anger som en utgångspunkt att värna och utveckla vattenmiljöer. Länsstyrelsen anser dock att det i planförslaget inte är klarlagt om och i så fall hur de risker som finns för negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen kommer att kunna hanteras med utgångspunkt i den föreslagna expansionen.

Länsstyrelsen anser att den riskbedömning, markanvändningsstrategi och mark- och dagvattenplan som kommunen avser att ta fram kommer att vara viktiga dokument för att utreda var inom Södra staden det är möjligt, respektive inte möjligt, att bygga, infiltrera dagvatten m.m. och vilka skyddsåtgärder som måste vidtas i de olika utvecklingsområdena. Se även avsnittet om riksintresse för anläggningar för dricksvattenförsörjning och miljö kvalitetsnormer ovan.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska bedöma vilka konsekvenser genomförandet av den fördjupade översiktsplanen kan få för människors hälsa i ett kort, medellångt och

långt tidsperspektiv (minst hundra år), dvs utanför planperioden. Kumulativa effekter ska även beskrivas särskilt med tanke på att föroreningar har påträffats i uttagsbrunnar. Länsstyrelsen anser även att en riskanalys av hälsorisker bör göras för områden där infiltrationen har kort tid till uttagsbrunnar.

Potentiellt och konstaterat förorenade områden

Ett stort antal misstänkt och konstaterat förorenade områden finns inom planområdet och därmed inom primärt eller sekundärt vattenskyddsområde.

Länsstyrelsen saknar generella riktlinjer för att hantera föroreningar i områden med framtida förändrad markanvändning. Beroende på vilken typ av verksamhet som bedrivits på platsen kan föroreningssituationen och utbredningsområdets storlek variera. Om en åtgärd medför risk för ökad spridning och exponering av föroreningar ska samråd och i vissa fall anmälan ske till tillsynsmyndigheten. Den som vidtar en åtgärd, till exempel genom att schakta eller påla inom ett förorenat område, kan få ett ansvar för åtgärder. Kontakt ska tas med tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening i samband med en åtgärd.

Länsstyrelsen anser att den karta över förorenade områden som finns i planförslaget bör kompletteras så att den visar utbredning av den deponi som är belägen längs med Fyrisåns västra sida. Länsstyrelsen anser vidare att kommunen i ett tidigt skede bör beakta samtliga förorenade områden där utbredningen är uppskattad. Detta gäller främst:

- Deponier med risk för föroreningar såsom tex klorerade alifater, perfluorerade ämnen (PFAS) och radioaktiva ämnen från SLU:s laboratorieavfall
- Brandövningsplats där det uppmäts PFAS i grundvatten
- Plantskolor med risk för tex bekämpningsmedel

Länsstyrelsen anser att det bör framgå av riktlinjerna för respektive utvecklingsområde, där det finns potentiella eller konstaterat förorenade områden, att hänsyn till dessa ska tas i efterföljande planering.

Risker ras, skred, översvämning eller erosion

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen avser att beakta de framtida mest intensiva nederbördssituationerna, samt att placering och höjdsättning av vägar och byggnader ska vara anpassade för framtida klimatförhållanden. Länsstyrelsen anser att kommunen långsiktigt bör ta fram en strategi för att öka säkerheten samt beredskap för klimatförändringar.

I planförslaget anges att ”Endast anläggningar av stort samhällsintresse kan tillkomma vid Fyrisån och måste då konstrueras för att klara högsta högvattennivå.” Länsstyrelsen vill i sammanhanget hänvisa till resultatmål B8 i Riskhanteringsplan för Fyrisån (”Samhällsfunktioner av betydande vikt liksom ny sammanhållen bostadsbebyggelse bör förläggas ovanför nivån för ett beräknat högsta flöde. Om undantag från ovan görs ska särskilda åtgärder vidtas för att hantera och minimera eventuella negativa konsekvenser samt risken beaktas för att samhällsfunktionens acceptabla avbrottsid överskrids.”).

I det kommande arbetet med dagvattenplan för planområdet kan ett underlag vara den lågpunktkartering som Länsstyrelsen tog fram under 2016. Karteringen innehåller även rinnvägar som kan vara till användning när kommunen planerar öppna dagvattenlösningar.

Buller

I Planförslaget finns riktlinjer angående transportinfrastruktur och mobilitet som avses bidra till att minska biltrafiken och därmed trafikbuller. Trots detta kommer det finnas behov av att anpassa kommande bebyggelse till bullersituationen. Länsstyrelsen instämmer i att det i kommande planprogram och detaljplaner är viktigt att arbeta vidare med denna fråga, samt att utreda bullersituationen för respektive område som planläggs.

Övriga synpunkter

Naturmiljö

Planerad exploatering av södra staden kommer att leda till att negativa konsekvenser för naturmiljön genom förlust av värdefull naturmiljö samt försvagade spridningssamband. I planförslaget anges att delområden måste utvecklas i relation till Södra staden som helhet, särskilt när det gäller vattenhantering och transportinfrastruktur. Detta är även viktigt vad gäller naturmiljön.

Länsstyrelsen anser att utvecklingsområdenas kända naturvärden och behov av anpassningar av exploateringar borde ha beskrivits tydligare i den fördjupade översiktsplanen. Det hade varit önskvärt med tydligare riktlinjer för att i möjligaste mån minimera konsekvenserna för naturmiljön i arbetet med kommande detaljplaner, både inom de olika utvecklingsområdena och på en övergripande nivå.

I planförslaget framgår att kommunen avser att vidareutveckla grönsstrukturplaneringen och ta fram underlag för att stärka och utveckla ekosystemtjänster i mark- och bebyggelseutveckling. Länsstyrelsen anser att det i detta arbete är viktigt med en tydlig strategi för bevarande, utveckling och skötsel av kvarvarande naturområden med utgångspunkt i bevarandet av dess värden som livsmiljöer och spridningssamband.

Gröna stråk kommer enligt planförslaget att finnas i utvecklingsområdena men läget för dessa avses inte bestämmas i den fördjupade översiktsplanen. Länsstyrelsen vill betona vikten av att denna fråga hanteras i fortsatt planering, såväl övergripande i grönsstrukturplaneringen som i kommande detaljplaner.

För utvecklingsområdet Rosendal beskrivs att ett grönt stråk ska finnas mellan Stadsskogen och Kronparken i gränsen mellan det planlagda området på Rosendalsfältet och ny bebyggelse i västra delen. Riktlinjer för hur naturvärden i stråket ska bevaras och utvecklas saknas.

För utvecklingsområdet Ulleråker anser Länsstyrelsen att områdets höga naturvärden borde ha beskrivits tydligare. Eftersom de kumulativa effekterna på naturmiljön av exploateringen inom Ulleråkersområdet är betydande anser Länsstyrelsen att det är viktigt med en övergripande planering för att i möjligaste mån upprätthålla områdets ekologiska funktion. Utifrån detta kan sedan bebyggelse och grönytor i varje enskild detaljplan anpassas så att barriäreffekter minimeras och gamla träd sparas i lämplig miljö.

Artskydd

Eftersom fridlysta arter hanteras mycket begränsat i planförslaget anser Länsstyrelsen att det är viktigt att förekomsten av fridlysta arter inom ett område som avses exploateras uppmärksammas i ett tidigt skede eftersom det annars kan uppstå hinder att genomföra planerad exploatering. Åtgärder som kan påverka fridlysta arter på ett sätt som är förbjudet enligt artskyddsförordningen får inte genomföras utan medgiven dispens från Länsstyrelsen. För att Länsstyrelsen ska kunna medge dispens från bestämmelserna i artskyddsförordningen behöver kriterierna i artskyddsförordningens 14 § respektive 15 § vara uppfyllda. Bland annat får det inte finnas någon annan lämplig lösning. Åtgärder i ett sådant område behöver alltså i första hand anpassas så att negativ påverkan på fridlysta arter undviks. Vidare kan artinventeringar behöva göras under en eller flera specifika tidsperioder under året vilket innebär att de måste planeras i god tid.

Världsarvsnominering och det linneanska arvet

Delar av planområdet ingår i den planerade ansökan om världsarv som ligger på Sveriges tentativa lista hos Unesco, och som behandlar framväxten av vetenskapen systematisk biologi på 1700-talet (The Rise of Systematic Biology). Detta nämns i planförslaget för de områden som berörs. Länsstyrelsen anser att de värden som har betydelse för världsarvsnomineringen bör beskrivas mer utförligt samt att riktlinjer för att skydda värdena bör framgå av den fördjupade översiktsplanen.

Deltagare

Chef samhällsutvecklingsenheten Peter Huotila har beslutat i detta ärende. Planhandläggare Johanna Boman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen av ärendet har också länsarkitekt Eva Bergdahl, miljöskyddshandläggare Anne Wynne, miljöskyddshandläggare Jan Eckhäll, miljöutredare Ingrid Wänstrand, naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen, antikvarie Tina Fors samt handläggare klimatanpassning Mino Ashkan Far deltagit.

Peter Huotila

Johanna Boman

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2017-04-27

Dnr: 401-8003-16

Bilagor:

Yttranden från statliga myndigheter, bilaga 1-6

1. Försvarsmakten
2. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)
3. Statens geotekniska institut (SGI)
4. Trafikverket
5. Sveriges geologiska undersökning (SGU)
6. Havs- och vattenmyndigheten

Sändlista:

Boverket, registraturen@boverket.se

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Sveriges geologiska undersökning (SGU), sgu@sgu.se

Statens geotekniska institut (SGI), sgi@swedgeo.se

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), registrator@ssm.se

Svenska kraftnät, registrator@svk.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), registrator@msb.se

Naturvårdsverket (NV), registrator@naturvardsverket.se

Riksantikvarieämbetet (RAÄ), registrator@raa.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

401-8003-16

Bilaga 1

Yttrande

Datum
2017-01-03

Beteckning
FM2017-212:3

Sida 1 (1)

Ert tjänsteställe, handläggare
Uppsala kommun

Ert datum

Er beteckning
KSN-2012-0452

Vårt tjänsteställe, handläggare
Julia Eriksson
Julia.Eriksson@mil.se, 08-788 71 54

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Yttrande, förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden, Uppsala kommun, Uppsala län

Försvarmakten önskar fortsatt att aktuella riksintressen och tillhörande influensområden redovisas, så som stoppmråde för höga objekt tillhörande Uppsala övningsflygplats. Stoppområdet täcker hela området och det bör framgå i planen att höga objekt (högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse enligt lantmäteriets karta 1:250 000 respektive 20 meter utanför) inte kan uppföras inom området.

Försvarmakten anser att hänvisningen till gällande översiktsplan inte är tillräckligt för att belysa riksintressen samt i vilka plan- och byggärenden Försvarmakten ska vara samrådande part.

Bramer, Camilla

Delprocessledare Fysisk Planering, Produktionsledningens Infrastrukturavdelning

Handlingen är fastställd i Försvarmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Uppsala kommun

sodrastaden@ uppsala.se

För kännedom

LSS

Länsstyrelsen i Uppsala län

uppsala@lansstyrelsen.se

(JER)

Postadress

Försvarmakten
107 85 Stockholm

Besöksadress

Lidingövägen 24

Telefon

08-788 75 00

Telefax

08-788 77 78

E-post, Internet

exp-hkv@mil.se

www.forsvarsmakten.se

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

401-8003-16, Bilaga 2

Dokumentstatus: Godkänt

Länsstyrelsen i Uppsala län
uppsala@lansstyrelsen.se
Hamnesplanaden 3
751 86 Uppsala

Yttrande

Vårt datum: 2017-02-08
Er referens: dnr. 401-8003-16
Diariernr: SSM2016-5975
Dokumentnr: SSM2016-5975-2
Handläggare: Sara Sundin
Telefon: +46 8 799 4386

Strålsäkerhetsmyndighetens svar på remiss: Uppsala kommuns förslag till fördjupad översiktsplan (FÖP) för Södra staden

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har tagit del av remiss i rubricerat ärende och önskar lämna följande synpunkter. Synpunkter lämnas med stöd av strålskyddslagen.

Del C, sid 11: SSM håller inte med om att Miljömål nr 6 Säker strålmiljö inte skulle vara relevant för att kunna påverkas med avseende på översiktsplanens genomförande. Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas vid utbyggnad av järnvägar och kraftledningar, det är viktigt att detta beaktas.

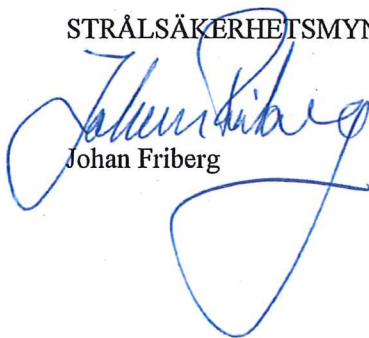
UV-strålning kan orsaka olika typer av hudcancer. Därför finns det särskild anledning att planera barns utemiljöer, exempelvis kring skolor och förskolor, så att direkt UV-strålning från solen begränsas.

Se följande länk:

<http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/Om-myndigheten/Saker-stralmiljo/>

I detta ärende har avdelningschefen Johan Friberg beslutat. Utredaren Sara Sundin har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Héléne Asp deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Johan Friberg

Sara Sundin

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel:+46 8 799 40 00
Fax:+46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

Datum
2017-02-09

Beteckning
5.1-1506-0335

Ert datum
2016-12-20

Länsstyrelsens beteckning
401-8003-16

Vår referens / Regionkontor Göteborg
K Bergdahl

Via e-post:
Länsstyrelsen Uppsala län
uppsala@lansstyrelsen.se

Fördjupad översiktsplan för Södra staden, Uppsala kommun

Yttrande över granskningshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har av Länsstyrelsen i Uppsala län erhållit rubricerad fördjupad översiktsplan, med begäran om yttrande. Vårt yttrande omfattar bedömning av hur planförslaget beaktar geotekniska säkerhetsfrågor (t.ex. ras, skred, erosion samt geotekniska säkerhetsrisker i samband med översvämning). Yttrandet omfattar inte markmiljötekniska frågor.

Underlag:

Södra staden Fördjupad översiktsplan, utställningshandling, november 2016

Del A Planförslag,

Del B Samrådsredogörelse

Del C Miljökonsekvensbeskrivning

Yttrande från Länsstyrelsen Uppsala län om samrådshandlingen.

SGI:s synpunkter

SGI lämnade yttrande i samrådsskedet, daterat 2015-07-01, diarienummer som ovan.

Granskningshandlingen saknar fortsatt en beskrivning av geotekniska förutsättningar och säkerhetsfrågor inom planområdet, vilket den bör kompletteras med. Det saknas även beskrivning av om det finns klimatanpassningsfrågor förknippade med ras, skred och erosion som kan vara aktuella att utreda närmare i detaljplaneskedet. SGI rekommenderar att handlingen kompletteras med sådana beskrivningar. Ett ställningstagande kring dessa frågor är strategiskt viktigt inför bedömning av markens lämplighet och fortsatt planering.

Den förstudie för översiktlig stabilitetskartering som MSB genomfört (2016-02-15) för befintlig bebyggelse i Uppsala län, pekar bland annat ut områden längs Fyrisån genom Uppsala tätort som rekommenderade att genomföra kartering för. Området "Uppsala-Fjärdingen" faller delvis inom aktuell FÖP.

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL. Vi vill också framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas. Översvämningförebyggande åtgärder, t ex vallar kan medföra geotekniska konsekvenser vilket också måste beaktas.

SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl a MSB och SGU tagit fram en *Vägledning ras, skred och erosion* (<http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-vagledning/sgi-v1.pdf>). Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst: <http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>. Informationen är

Statens geotekniska institut

Huvudkontor

Besöksadress: Olaus Magnus väg 35

581 93 LINKÖPING

Tel 013-20 18 00

Fax 013-20 19 14

Regionkontor Göteborg

Besöksadress: Hugo Grauers gata 5B

Postadress: 412 96 GÖTEBORG

Tel 031-778 65 60

Fax 031-778 59 40

Bankgiro 5211-0053

Org nr 20 21 00-0712

E-post sgi@swedgeo.se

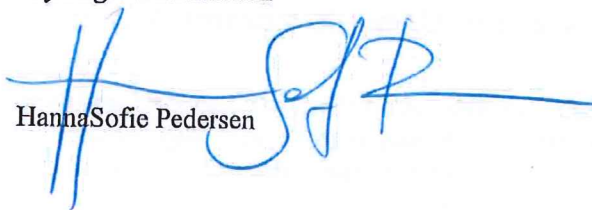
Datum
2017-02-09

Beteckning
5.1-1506-0335

från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning. Exempelvis har SGU producerat en karta som visar områden med förutsättning för skred. Kartan är lämplig som underlag vid översiktlig planering.

För ytterligare information om, bland annat, hur geotekniska säkerhetsfrågor bör hanteras i planprocessen, se följande film: <https://www.youtube.com/watch?v=Aldfd98UopU>

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT
Myndighetsfunktionen

A blue ink signature consisting of several vertical strokes on the left and a large, stylized 'H' and 'S' on the right.
Hanna Sofie Pedersen

A blue ink signature that is highly stylized and cursive, appearing to start with a large 'K' and 'B'.
Karin Bergdahl

401-8003-16
Bilaga 4

From: catrin.englund@trafikverket.se
Sent: 16 Feb 2017 10:38:18 +0000
To: sodrastaden@uppsala.se
Cc: Gemensam brevlåda - Länsstyrelsen i Uppsala län
Subject: KSN-2012-0452 - Föp Södra staden, Uppsala

Uppsala kommuns dnr: KSN-2012-0452
Trafikverkets dnr: TRV 2016/110483

Utställning av

Fördjupad översiktsplan för Södra staden, Uppsala kommun

Trafikverket lämnade i samrådsskedet ett yttrande över planförslaget, och har i utställningsskedet inga ytterligare synpunkter eller kommentarer att framföra.

Med vänliga hälsningar

Catrin Englund
Samhällsplanerare

catrin.englund@trafikverket.se
Direkt: 010-123 57 88

Trafikverket
Box 1140
631 80 Eskilstuna
Besöksadress: Tullgatan 8
Telefon: 0771-921 921
www.trafikverket.se

YTTRANDE

1(3)

Vårt datum/Our date
2017-02-17

Vår beteckning/Our reference
33-2878/2016
33-2835/2016

Ert datum/Your date
2016-12-20

Er beteckning/Your reference
401-8003-16
KSN 2012-0452

Länsstyrelsen i Uppsala län
Uppsala@lansstyrelsen.se

Uppsala kommun
sodrastaden@uppsala.se

Remiss Södra staden Fördjupad översiktsplan, Uppsala kommun

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 2016-12-20 erhållit ärendet för yttrande och framför följande.

SGU har tidigare yttrat sig (SGU dnr 33-1487/2016 och 33-1500/2016) angående den fördjupade översiktsplanen för Södra staden i Uppsala. En av de centrala synpunkter som SGU då förde fram var att den planerade utformningen innebär oacceptabla risker för Uppsalas vattenförsörjning och att byggplanerna i åsens närområde borde reduceras samt att byggnation i åsens mest känsliga infiltrationsområden bör undvikas.

SGUs bedömning

I handlingarna har risken för påverkan på grundvattnet nu getts ett större utrymme vilket är bra. Bland annat tydliggörs konsekvenserna av förslagen på ett bättre sätt samt behovet av skyddsåtgärder. SGU noterar att det nu ställs tydligare krav på genomförande av hydrogeologiska utredningar för att ytterligare klarlägga riskerna med föreslagna planer, det är dock i sammanhanget viktigt att även de sammanvägda riskerna belyses och inte enbart riskerna kopplat till enskilda planer.

Sammantaget anser SGU även fortsättningsvis att den planerade exploateringen som presenteras i den fördjupade översiktsplanen innebär oacceptabla risker för grundvattnet i åsen. Det gäller främst den byggnation som planeras att ske på och i närheten av åskärnan liksom oklarheter kring placering och utförande av broförbindelsen över Fyrisån.

Inledning

Uppsala som stad växer och planen är att den ska fortsätta växa. De vattentäkter som försörjer Uppsala har idag en viss redundans om någon del av vattentäkten skulle bli obrukbar då olika brunnar kan ersätta varandra inom åsen. Dock saknar Uppsala reservvatten i den meningen att det idag inte finns en möjlighet att ta vatten från en annan vattenförekomst i de fall åsens vatten förorenas i en större omfattning. I och med att det idag saknas reservvatten och invånarantalet och

vattenbehovet ökar samtidigt som exploateringstrycket i vattentäkternas närhet ökar, så blir Uppsalas vattenförsörjning i framtiden allt mer sårbar i de fall någon del av vattenförsörjningen slås ut.

Sårbarhetsbedömning

SGU anser att bebyggelse och trafik så långt som möjligt bör undvikas på och i *närheten* av åskärnan. I sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att åskärnan är inte enbart den delen av åsen som syns på ytan utan att den också sträcker sig in under leran. Täckande lager av lera kan vara osammanhängande och med varierande mäktighet ovanför åskärnan vilket innebär att sårbarhetsbedömningen i dessa delar bör göras med utgångspunkt från grundvattenmagasinets avgränsning och inte enbart utifrån jordarterna i markytan.

Den sårbarhetsbedömning som redovisas i WSPs PM (Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden, Uppsala) visas sårbarheten på markytan, vilket i sig är värdefullt, men då byggnationerna inte enbart berör markytan så anser SGU att sårbarhetsbedömningen inte till fullo speglar riskerna i området. Det är främst det sydöstra området i L1 (figur 4 WSP:s PM Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten – FÖP Södra staden, Uppsala, sidan 9) som SGU anser borde revideras för att bättre spegla de hydrogeologiska förhållandena.

Broförbindelse över Fyrisån

SGU anser att länsstyrelsens synpunkt från det föregående samrådet, angående behovet av att tydliggöra hur kopplingen till en ny station i Bergsbrunna ska åstadkommas, fortfarande är relevant.

I samrådsredogörelsen sidan 29 framgår det att den fördjupade översiktsplanen inte ska hantera frågan om en broförbindelse. SGU anser dock att broläget vid Ultuna är så väsentligt för utvecklingen av området att grundläggningsfrågor samt grundvattenförhållanden i brons läge måste klarläggas innan beslut om utvecklingen av området kan gå vidare. Man bör till exempel inte låsa fast sig vid en viss placering av broläget innan de geologiska och hydrogeologiska förhållandena helt är klarlagda. Det är också viktigt att de problem som kan uppstå i området vid den planerade bron i Ultuna inte underskattas, både när det gäller risk för påverkan på vattenförsörjningen samt även vad gäller de geotekniska problem som kan uppstå vid grundläggningen i området. Vad gäller risker för vattenförsörjningen så gäller dessa både förorening i samband med olyckor och kvantitativa vattenförluster från magasinet, då grundläggningen kan innebära att tätande lager punkteras och det kan ske en upptryckning av grundvatten.

SGU bedömer att problem kan uppstå både på den västra och på den östra sidan av Fyrisån i samband med grundläggningen av bron, men också kopplat till den väg som skall ansluta till bron öster om ån. Det gör att det inte enbart är markägarfrågan som kommer att inverka på en eventuell sträckning av en broförbindelse över Fyrisån utan även de hydrogeologiska förutsättningarna i området.

Övrigt

SGU anser att vid uppförande av byggnader och anläggande av infrastruktur bör lösningar väljas som innebär att bortledning av grundvatten undviks för att minska risken för en kvantitativ påverkan på grundvattentillgången i åsen. Sådana lösningar bör också väljas vad gäller områdena på östra sidan av Fyrisån och de där planerade väganslutningarna, eftersom det där finns vattenförande sediment under leran som står i hydraulisk kontakt med vattnet i Uppsalaåsen.

SGU vill också upprepa några synpunkter från vårt yttrande angående kommunens översiktsplan, den 24 augusti 2016 (SGUs dnr 33-1355/2016), avseende naturmiljö och Uppsalaåsen. Uppsalaåsen är inte bara ett karaktärsmärke för Uppsala utan även av naturhistorisk betydelse. Åsen har en mångfald former, som exempelvis strandvallar och dödisgropar, och som är värda att beakta ur alla typer av exploateringsanspråk. Den geologiska delen av vår naturmiljö bidrar till uppfattningen och kunskapen om vårt natur- och kulturlandskap. Geologisk mångfald och geologiskt arv är därför också betydelsefulla delar i de upplevelse- och kunskapsstjänster som numera lyfts fram som kulturella ekosystemtjänster. Vi anser därför att nyexploatering på och invid åsen alltid bör beakta känsliga delar av åsens naturmiljö, dvs. inklusive de geologiska naturvärdena. Vi ser därför också mycket positivt på att naturreservat planeras för delar av åsen inom planområdet.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Lars Rodhe.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även statsgeologerna Gunnel Ransed och Emil Vikberg, den senare föredragande, deltagit.

Lars Rodhe

Emil Vikberg

Remissyttrande

Datum
2017-02-21

Dnr
4758-16
Ert Dnr
401-8003-16
Direkt
010-6986028

Mottagare
Länsstyrelsen i Uppsala län

uppsala@lansstyrelsen.se

Handläggare
Susanna Hogdin
Enheten för miljöprövning och miljötillsyn
susanna.hogdin@havochvatten.se

Yttrande över fördjupad översiktsplan över Södra staden - utställningshandling

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten har fått utställningshandlingen av den fördjupade översiktsplanen för södra staden i Uppsala på remiss från länsstyrelsen i Uppsala som samordnar statens synpunkter i planeringsprocessen gentemot Uppsala stad.

Havs- och vattenmyndigheten har begränsat sin granskning till att bedöma hur riksintresset Uppsalaåsens dricksvattenanläggningar beskrivs och beaktas i underlaget.

I miljökonsekvensbeskrivningen sidan 12 så skriver författarna att *"länsstyrelsen anser att Uppsalaåsen borde klassas som riksintresse och att en ansökan om detta skickats in till Havs- och vattenmyndigheten"*. Miljökonsekvensbeskrivningen är daterad till den 31 oktober 2016.

Med anledning av hur textavsnittet är formulerat vill Havs- och vattenmyndigheten göra några förtydliganden

- Enligt 3 kap 8 § första stycket miljöbalken ska mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för bl.a. vattenförsörjning så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjande av sådana anläggningar. Lagstiftningens utformning möjliggör inte att åsen som helhet pekas ut som riksintresse utan lagrummet avser anläggningar.
- Havs- och vattenmyndigheten fattade den 16 september 2016 beslut om att peka ut Uppsalaåsens vattenförsörjningsanläggningar som riksintresse för vattenförsörjningen. Beslut med tillhörande karta och värdebeskrivning har skickats till Länsstyrelsen. Information om riksintresset finns också på Havs- och vattenmyndighetens hemsida.

Enligt 3 kap 8 § andra stycket miljöbalken ska områden som är av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning skyddas mot åtgärder

som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

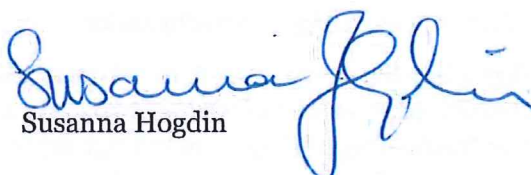
Hushållningsbestämmelserna samt riksintresseanspråken ska tillämpas vid ärendehantering enligt plan- och bygglagen. Till hjälp har Havs- och vattenmyndigheten tagit fram en värdebeskrivning till varje riksintresse. För uppsalaåsens dricksvattenförsörjningsanläggningar bör särskilt beaktas risken för att grundvattnet förorenas vid exploatering av infiltrationsytor.

Vikten av att skydda grundvattnet lyfts fram i flera delar av utställningshandlingen för södra staden, men eftersom den slutgiltiga risken för grundvattnet ofta bestäms av hanteringsmässiga faktorer i anläggningsskedet så är det svårt att i förväg fullt ut bedöma hur den slutgiltiga riskbilden för grundvattnet kommer att se ut. Det förefaller emellertid råda samstämmighet kring att stora delar av det aktuella området har hög sårbarhet och att det finns ett stort behov av att vidta skyddshöjande åtgärder i samband med exploateringen av området. Ett sådant processinriktat arbetssätt ställer betydande krav på noggrannhet och kontroll hos alla berörda aktörer som kommer att vara inblandade i exploateringsarbetets olika skeden.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschefen Ann Lundström efter föredragning av utredaren Susanna Hogdin. I den slutliga handläggningen av ärendet har även utredaren Margareta Lundin Unger deltagit.

Ann Lundström

Susanna Hogdin